

6/4/54

7.

శ్రీరామకర్ణామృతము

(బి) శ్లో (బి)

“ఆనందచంద్రిక” అను తాత్పర్యముతోను,
సమకూర్చబడినది.

१३

శ్రీ తీర్థులవారిచే సంస్కరింపఁబడిన

అం ద్రోమి క హా

బుక్ నెల్లర్న ~~అంతా~~ వర్తి పర్న

[illegible]

రామా ఆంధ్రో యో.,

హెడ్డాఫీసు : ఏలూరు.

ప్రశ్న: గుంటూరు - రాజమండ్రి - భీమవరం.

1948

కావ్యము విజయము. 1

[30 2-8-0.

శ్రీరామకర్ణామృతము— అనుపేరను ప్రసిద్ధమయిన యీ సంస్కృత గ్రంథము నెవ్వ రెప్పుడు రచించియున్నాలో తెలిసికొనుట కిం దాధారము లేదు. దీనిని నాలుగవ శాతాబ్దముగా విభజించి ప్రతిష్ఠోకమునకును తెలుగునఁ బద్యములు వ్రాసిన చేహూరి సిద్ధకవి ప్రతియాశ్వాసము తుదను “శివసామ్యుండగు నాదిశంకరులు మున్ శ్రీరామకర్ణామృతం, బవనిన్ సంస్కృత మేర్పరించె” నని వ్రాసి యున్నాఁడు. ఆ చేహూరి సిద్ధకవిని గూర్చియు సిగ్రంథమున నేవిషయమును తెలియరాకున్నది. ఇతఁడు పద్యములు వ్రాయఁనాటికే యీ శ్రీరామకర్ణామృతము లోకములో వ్యాపకమయి యుండుటచే నప్పటికున్న మౌఖిక ననుసరించి ప్రతిష్ఠోకమునకును దశశక్తి ననుసరించి యాకవి పద్యములు వ్రాసిన ట్టగపడుచున్నది. అసిద్ధకవి యిది అదిశంకరులు వ్రాసినట్లుగా వ్రాసియున్నాఁడేకాని యందులకు దగినయాధారము లతనికి లభించినట్లు నూచించియుండలేదు. దీని నాదిశంకరులు రచించి యుండలేదన్న సంగతినిగూర్చి యనేకనిదర్శనము లీగ్రంథములోనే దొరకుచున్నవి—అవి యే వనఁగా.

శ్రీలీలాశుకుఁడు రచించిన శ్రీకృష్ణకర్ణామృతములోని “రామనామ బధూవ” అను శ్లోక మిందు కి వ యాశ్వాసములో ౧౦౩ వ శ్లోకముగాఁ జేర్చఁ బడి యున్నది. మఱియు ర వ యాశ్వాసములోని “నగ్రస్తస్తమసా” అనెడి శ్లోకము శ్రీహరణాసి ధర్మమూరికృతమయిన “సాహిత్యరత్నాకరము” అనెడి యలంకార శాస్త్రగ్రంథములోనిది. ఈరెండు ప్రమాణములచేతను ఇది శ్రీశంకరాచార్యులవారు వ్రాసలేదని స్పష్టమగుచున్నది. శ్రీ. శ. పూర్వ మతర కించిన శ్రీశంకరాచార్యులవారు తమ తర్వాతివారి గ్రంథములలోని పైరెండు శ్లోకములను కిమగ్రంథములో నెట్లు చేర్చఁగలుగుదురు? ఎవ రేమి చెప్పినను మరియే కాని శ్రీశంకరులవారి కవిత్వాలెరి నెఱిగినవారుమాత్ర మిది శ్రీవారి కవిత్వము గా దని యనకమానరు.

మఱియు ౧ వ యాశ్వాసములోని ౧౬-౨౯-౩౫-౪౦-౪౨ శ్లోకములు సన క్కుమార సంహితలోని రామస్తవరాజములో నున్నవి. ౩ వ యాశ్వాసములోని ౩౩-౩౪, ౧౧౨-౧౧౩-౧౧౪ శ్లోకములును, ౪ వ యాశ్వాసములోని ౧౦౧ మొదలుగాని ౧౦౪ వఱకును గల శ్లోకములును అధ్యాత్మరామాయణములో నున్నవి. ౫ వ యాశ్వాసములోని ౪౫ అంశమున శ్లో. “భర్తృసం” అను శ్లో

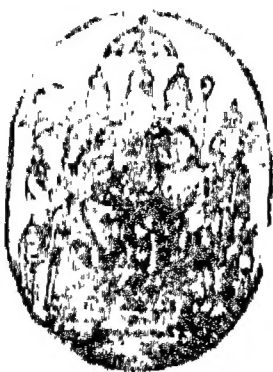
• అంకగణదియ, ౪ వ యాశ్వాసములోని ౪౬ వ శ్లోకము శ్రీబుధకాశికవిరచితమయిన శ్రీరామరక్షాస్తోత్రముతోనున్నది. 3 వ యాశ్వాసములోని ౧౦౬ వ శ్లోకము శ్రీమదానాయకము యుద్ధకాండముతోనిది. ౪ వ యాశ్వాసములోని ౬౪ మొదలుకొని ౭౩ వ శ్లో. వరకును, ౫ వ యాశ్వాసములోని ౧౦౪ వది మొదలు ౧౧౩ వరకునుగల శ్లోకములును వేదాంతముకవులచే రచింపబడినవిగాఁ జెలిసికొనవచ్చును. ఇవిగాక యాంకను పెక్కుశ్లోకములతోను గ్రంథములలోని వవి చదువఁగాఁ జెలియవచ్చుచున్నవి. ఏమయినను ఈగ్రంథముంతయు శ్రీయాదేశంకరులు రచించినది గాకున్న మానెఁగాని మఱొకరైనను ఒక్కరిచే రచింపబడినది మాత్రము గాదని పైనిమా పఁబడిన ప్రమాణములవలనఁ జెలియఁదగును.

ఏమయినను, ఈగ్రంథము శ్రీకృష్ణకర్ణామృతము రచింపఁబడినపిమ్మటనే శ్రీరామభక్తుడయిన యొకకవి తాను కొన్నిశ్లోకములు రచించియుఁ గొన్నింటిని ఇతరుల గ్రంథములనుండి గ్రహించియు నీగ్రంథమును సమకూర్చియున్నాడనుట శేవిధమయిన సంశయమును లేదు. ఇది శ్రీరామభక్తుల కంటేని సంశోషమును గలిగించు గ్రంథ మనకతప్పదు. దీని నిదివఱలోఁ గొందఱు ముద్రించియున్నారు. ప్రకృత మేతద్గ్రంథప్రకాశకులగు మ.రా.శ్రీ ఏ. కణ్ణన్ పెట్టిగారు సంస్కృతశ్లోకములకుఁ దాత్పర్యమును వ్రాసియుమ్మని నన్నుఁ గోరుటచే యథామతి వ్రాసి యిచ్చితిని. వెనుకటిముద్రణములలోని తప్పుల నెన్నింటినో దిద్దియున్నాడను. ఇంకను గొన్ని యుండవచ్చును. శుద్ధమైనప్రత్యంతరము లభింపనికారణమున వది దిద్దఁజాలని నాలోపములు మన్నింపవేడుచున్నాను. ఇదివఱలో ముద్రితములయిన పుస్తకములకన్న నిది యెన్నోరెట్లు మిన్న యని చదువరు లెఱుంగఁగల రని విన్నవింపవించుచుచున్నాను.

సీ. నీలమేఘమ్మపైని వసించుమించు నా వామాంకమున సీత వఱలుచుండ
భరతశత్రుఘ్నులు పార్శ్వమ్మలను నిల్చివింజామరలు పూని విసరుచుండ
చరమభాగమున లక్ష్మణుఁడు తా క్షేతాతపత్రమ్మ నిమ్మగాఁ బట్టుచుండ
తత్త్వమ్మ విరచు నుత్తముఁమువాయుసుకుండు బత్రితోఁబాదమ్మలాత్తుచుండ
తే. నెదుటఁ గూర్చున్నకపి శేతి మొదలుగల్గు, వార లందఱు సంబరపడఁగ కాంత,
రసము వర్ణించుచున్న శ్రీరామచంద్ర! ప్రీతి మాకృతు లంగీకరింపుమన్న !

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీ రామ కర్ణామృతము.

మంగళ శ్లోకములు.

శ్లో. మంగళం భగవాన్ విష్ణుర్మంగళం మధునూదనః

మంగళం పుండరీకాక్షో మంగళం గరుడధ్వజః

శా. శ్రీరామున్ భువనాధిరాము భువరాజీనాప్తధానుం బరం

ధానుం బావనాముః బాలితమునింగ్రస్తోము నీలాంబుద

శ్యామన్ నన్నతపోము భానుకులదుఃస్థాంభోధిపోమున్ మహా

ద్భానుప్రాభవద్దత్త్యశీము నతసుత్రామున్ మదిం గొల్పెదన్.

శ్లో. మంగళం కోసలేంద్రాయ మహాసీయగుణాబ్ధయే,

చక్రవర్తినూహాయ సార్వభౌమాయ మంగళమ్.

వేదవేదాంగివేశ్యాయ మేఘశ్యామలమూర్తయే,

పుంసం మోహనరూపాయ పుణ్యశ్లోకాయ మంగళమ్.

౧

చ. చక్రవర్తికోసలేంద్రునకు • భవ్యగుణాబ్ధికిఁ జక్రవర్తిపు

త్రకునకు సార్వభౌమనకు • రామునకున్ నిగమాంతవేదికిన్

సకలమేఘవర్ణునకు • సర్వగజ్జనమోహనస్వరూ

పనునకుః బుద్ధాక్షికిఁ గృపానిధి కప్పుడు భద్రమయ్యెడున్.

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

తా. ఉత్తర కోసలదేశమునకుఁ బ్రభువును, పూజింపఁదగిన గుణములకు సముద్రుఁడును, దశరథచక్రవర్తికుమారుఁడును, సర్వభూమండలమునకును తిశ్వరుఁడును, వేదవేదాంతములచేఁ జలియఁదగినవాఁడును, మేఘమువలె నల్లనైన శరీరముకలవాఁడును, పురుషులకు సయితము మోహమును గలిగించు రూపముగలవాఁడును, పవిత్రమయిన కీర్తిగలవాఁడును అగు రామునకు శుభము.

శ్లో. విశ్వామిత్రాంతరంగాయ మిథిలానగరీపతేః,

భాగ్యానాం పరిపాకాయ భవ్యరూపాయ మంగళమ్.

పితృభక్తాయ సతతం భ్రాతృభి స్సహ సీతయా,

వండితాఖిలలోకాయ రామచంద్రాయ మంగళమ్.

చ. ప్రకటవిదేహభాగ్యపరిపాకునకున్ ముదితాంతరంగకా
శికునకుఁ బితృభక్తునకు + శీలికి భూమిసుతాసుమిత్రపు
త్రకసహితప్రకాశునకుఁ + బ్రస్తుతసాధుజనైక భవ్యమూ
ర్తికి రఘురామచంద్రున కిరిస్సుటపాణికి భద్ర మయ్యెడన్.

తా. విశ్వామిత్రున కంతరంగస్వరూపుఁడును, మిథిలానగరప్రభువైన జనకుని యదృష్టముల పరిపాక స్వరూపుఁడును, మంచి రూపముగలవాఁడును, పితృభక్తుఁడును, ఎప్పుడును సోదరులతోను, సీతతోను గూడియుండి యెల్లలోకములను ఆనందింపఁజేయఁవాఁడును అగు రామచంద్రునకు శుభము.

శ్లో॥ త్యక్తసాకేతవాసాయ చిత్రకూటవిహారణే,

సేవ్యాయ సర్వమమీనాం ధీరోదాత్రాయ మంగళమ్.

సౌమిత్రినా చ జానక్యా చాపబాణాసిధారిణే,

సంసేవ్యాయ సదా భక్త్యా సానుజాయాఽస్తు మంగళమ్.

ఉ. హరి కయోధ్యసౌఖ్యపరిహారికి నంచితచిత్రకూటసం
చారి కుదారికిన్ వినుతసంయమికిన్ శరచాపధారికిన్.
త్యౌరమణీజలక్ష్మణసమన్వితమూర్తికి భవ్యకీర్తికిన్
శ్రీరఘురామచంద్రునకు సేవక సేవధికిన్ శుభం బగున్.

తా॥ అయోధ్యావాసము విడిచినవాఁడును, చిత్రకూటమున విహరించినవాఁడును, మనులందఱకును సేవింపఁదగినవాఁడును, ధీరోదాత్రనాయకుఁడును, భనుర్భాణములను, కత్తిని ధరించువాఁడును, ఎప్పుడును జానకీలక్ష్మణులచే భక్తిపూర్వకముగా సేవింపఁదగినవాఁడును, సోదరులతోఁ గూడియుండువాఁడును అగు రామునకు శుభము.

శ్లో. దండకారణ్యవాసాయ ఖండితామరశత్రవే,

గృధ్రరాజాయ భక్తాయ ముక్తిదాయాఽస్తు మంగళమ్.

మ ర గ శ శ్లో క ము లు .

సాదరం శబరీద తఫలమూలాభిలాషిణే,

• పాలభ్యపిపూర్ణాయ సత్స్వోదిక్తాయ మంగళమ్.

౪

మ. అరివిధ్యంసికి దండ కావనవిహారామోదికి గృధ్రశే
ఖరనిశ్రేయసదాయికి శబరిసాకాంక్షార్పితారణ్యమా
ధురిశోధ్యత్ఫలభోక్తకుం బ్రవిలసద్దోస్సారికి శౌరికి
న్వరసాలభ్యగుణప్రపూర్ణునకు నానాభద్ర ముల్ చేకుఱున్.

తా. దండకారణ్యములో నివసించినవాడును, దేవవిరోధులగు రాక్షసు
లను చంపినవాడును, భక్తుడగు జటాయునకు మోక్షమిచ్చినవాడును, అదర
పూర్వకముగ శబరియిచ్చిన ఫలమూలాదుల దభిలాషగలవాడును, భక్తిసులభుఁ
డును, అంతటను నిండినవాడును, సత్త్వగుప్రధానుడును అగు రామునకు
శుభము.

శ్లో. హనూమత్ప్రమవేతాయ హరీశాభీష్టదాయినే,

వాలిపమధనాయాఽను మహాధీరాయ మంగళమ్.

• శ్రీమతే రఘువిరాయ సేతుల్లంఘితసింధవే,
జితరాక్షసరాజాయ రణధీరాయ మంగళమ్.

౫

• ఉ. వాలితవాయుసూనునకు • భ కకపిప్రవరేష్టదాయికి
వాలివిదారికిన్ ధృతికి • వారిధిసేతువిబుధన క్రియా
శాలికి వీర రామునకు • జండపరాక్రమపంక్తికంఠని
ర్మూలనకేళికిన్ నృపతిముఖ్యలలామునకున్ శుభంబుగున్.

తా. అంజనేయునితోఁ గలిసికొన్నవాడును, శ్రోతులరాజయిన సుగ్రీవుని
యిష్టమును సమకూర్చినవాడును, వాలిన మథించినవాడును, మహాధీరుఁడును,
శ్రీమంతుఁడును, సేతుమార్గమున సముద్రమును దాటినవాడును, రావణుని
చంపినవాడును, రణరంగమునందు ధైర్యముగలవాడును, శ్రీమంతుఁడును అగు
రామునకు శుభము.

శ్లో. ఆసాద్య నగరీం దివ్యా మభిషిక్తాయ నీతయా

• రాజాధిరాజరాజాయ రామభద్రాయ మంగళమ్.

• విభీషణకృతే ప్రీత్యా విశ్వాభీష్టప్రదాయినే,

జానకీప్రాణనాథాయ సదా రామాయ మంగళమ్.

౬

మ. ప్రకటాయోధ్యవురిన్ ధరాతనయతోఁ • బ్రాపించి రాజాధినా
యక సంస్తుత్యధరాభిషేకము నిజం • బై యున్నలోకాధినా

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

యశరత్నంబునకున్ విభీషణప్రపంచాభీష్టసంధాయికి
 న్మకుటాకల్పవిభూషితాంగునకు నానాభద్రముల్ చేకుటున్.

తా. దివ్యమయిన అయోధ్యలోఁ సప్తవేళిం ది సీతతోఁ పట్టాభిషిక్తుఁ డయిన
 హనుమ, రాజాధిరాజులకు రాజును, ప్రీతిపూర్వకముగా విభీషణుని కల్లయిష్ట
 ముల నిచ్చినవాఁడును, జానకీప్రాణనాథుఁడును అగు రామునకు శుభము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్లో. శ్రీరామం త్రిజగద్గురుం సురవరం సీతామనోనాయకం
 శ్యామాంగం శశికోటికా నివదనం చంచత్కలాకౌస్తుభమ్,
 సౌమ్యగుణైశ్చ త్వగుణో తరం చ సరయాశీరే వసంతం ప్రభుం
 త్రాతారం సకలార్థసిద్ధిసహితం పంచే రఘూణాం పతిమ్.

శ్లో. శ్రీరామన్ శశికోటికాంతివదనున్ + సీతామనోనాయకున్
 ధీమన్ విశ్వగురున్ బరేషు సరయాశీరప్రచారిన్ హరిన్
 ధారాభృత్సమనీయః కౌస్తుభధరున్ + ద్రాతన్ సుపర్యేక్ష్యున్
 శౌరిన్ సర్వఫలప్రదున్ గౌలిచదన్ + సత్యాత్ము సౌమ్యాకృతిన్.

తా. మల్లోకములకును బూజ్యుఁడును, జీవశ్రేష్ఠుఁడును, సీతామనోనాయ
 కుఁడును, నల్లనిదేహముగలవాఁడును, కోట్లకోలఁదిశ్చన్నమచందమామలతోఁ సమాన
 మయిన కాంతిగల ముగముగలవాఁడును, కాంతుల పెదఁజల్లుచుండుకౌస్తుభమును
 ధరించువాఁడును, సౌమ్యుఁడును, సత్త్వగుణప్రధానుఁడును, సరయానదీ తీరమున
 వసించువాఁడును, నిగ్రహోనుగ్రహసమర్థుఁడును, భక్తసంరక్షకుఁడును, సకలార్థసిద్ధి
 సహితుఁడును, రఘువంశప్రభువును అగు శ్రీరామునికి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. శ్రీ రాఘవం దశరథాత్మజ మప్రమేయం
 సీతాపతిం రఘునిరాన్వయరత్నదీపమ్
 ఆచానుబాహు మరవిందదళాయతాక్షం
 రామం నిశాచరవినాశకరం నమామి.

శ్లో. శ్రీరాఘవీరు దాశరథిః + జన్మయు సూర్యకుల్పదీపకున్
 సారసవత్రనేత్రు దితిఃసంభవజ్జైత్రు మహీసుతానాం

భోరుమామిత్తు దీర్ఘ శరుః • బుణ్యచరిత్రు జగత్ప్రవిత్తు శృం
గారగుణాభిరాముః ద్విజః గత్ప్రభు నెంతు చృదంతరంబునన్.

తా. శ్రీమంతమయిన రఘువంశముతోఁ బుట్టినవాఁడగును, శరభుని కుమారుఁడగును, వీరప్రమాణమునకును విషయముగానివాఁడగును, నీతికు పెనిమిటియగును, రఘువంశమునకు రత్నదీపమువంటివాఁడగును. మఱి కౌశ్యులపట్టు చేయులుగలవాఁడగును. తామరతేకులవంటి పెద్దకన్నులుగలవాఁడగును, రాక్షసులను జంపినవాఁడగును అగు రామునకు నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. శ్రీరామం బలవైరినీలచికురం స్మేరాననం శ్యామలం
కర్ణాంతాయతలోచనం సురవరం కారణ్యాపాథోఽధిమ్,
శోణాంభోరుహపాదశల్లవముగం త్రోణీనూజాయుతం
రాజక్కుండలగండభాగముగళం రామం సదాఽహం భజే. 3

మ. హరినీలాలకు సుస్మితానను ఘనః శ్యామాంగు దేవేషు సుం
దరకర్ణాంతవిలోచనః రఘువరుః • ధాతీ తిరూజాధిపుః
గరుణాంభోనిధి రత్నకుండలలనః • ద్ధండస్తంభః సవ్యభా
సురతామ్రాంబుజపల్లవాంఘ్రి యగుసుః శ్లోకుః బ్రశంసించెదన్.

తా. ఇంద్రనీలములవంటి జట్టుగలవాఁడగును, వికసించిన మొగముగలవాఁడగును, నల్లనివాఁడగును, చెవులవలకును వ్యాపించిన కన్నులుగలవాఁడగును, దేవతలల్లా శ్రేష్ఠుఁడగును, దయాసముద్రుఁడగును. ఎట్టిదామరలవంటిపాదములుగలవాఁడగును, నీతతోఁ గూడినవాఁడగును, కుండలములచేత్రకాశించుచెక్కులుగలవాఁడగును అగు శ్రీరాముని సతా సేవించుచుందును.

శ్లో. శ్రీరామం జగదేకవీర మమలం నీతా మనో రంజనం
కౌసల్యావరనందనం రఘుపతిం కాకుల్ స్థవంశోద్భవమ్,
లోకానా మభిరామమంగళికిరవ్యపారపారాయణం
వందేఽహం జనభూరిపాహునిధ్యం సంభు రాఘవమ్. 4

తా. శ్రీరాముఁ జగదేకవీరు నమలుఁ • నీతామనోరంజనుఁ
గారుణ్యాకరుఁ గౌసలేశ్వరసుతఁ గర్పబీదఁద్రోడయున్
ఘోరాఘాతుతమిస్త్రకంజసఖుఁ గ • కుల్ స్థాస్వయిన రాఘవుఁ
కూడుఁ యాపవిత్రుఁ కామవిభు సుశ్లోకుఁ మదిఁ గొల్చెదన్.

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

తా. లోకములలో ఏకవీరుఁడును, నిర్మలఁడును, సీతమతగును రంజింపఁ జేయువాడును, కాశ్యపుమాఁడును, రఘువంశప్రభువును, కాకుత్స్థవంశమునఁ బుట్టినవాఁడును, లోకముల కిష్టమయిన మంగళములను గలిగించు వ్యాపారమునఁ దాసక్తిగలవాఁడును, భక్తుఁడూరపాపములను బోగొట్టువాఁడును, సర్వవ్యాపకుఁ ఁడును అగు రామునికి నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. శ్రీరామం జగదీశ్వరం జనకజాజానిం జనానందనం
జంతూనాం జనకం జనార్తిహరణం లోకేశ్వరం శాశ్వతమ్,
జాబాల్యాదిమునీశ్వరైః పరివృతం జాబ్యల్యమానం సదా
జంఘాలం జమదగ్నిసూనుహరణం జాతానుకంపం భజే. ౫

శా. శ్రీరామ౯ జగదీశ్వరు౯ జనకపుత్రీనాథు మానీంద్రసం
ఘూయాధావృశు సజ్జనార్తిహరు జలఁఘాలు౯ బరీభావకృ
ద్వారీప్రాభవభార్గవు౯ సకలజలఁతుప్రాణరక్షు౯ సుప
ర్వారాధ్యు౯ రఘువన్యశాశ్వజుజహఁహ్లాద౯ భజింతు౯మదిన్.

తా. జగదీశ్వరుఁడును, సీతాపతియు, జనుల నానందపఱచువాఁడును, సర్వ భూతములకును తండ్రి యును, జనులబాధలను తొలగించువాఁడును, లోక నాయకుఁ ఁడును, శాశ్వతుఁడును, జాబాలి మొదలైన మునులనేఁ బొట్టుకాటుకొనఁబడు వాఁడును, మిగులఁ బ్రకాశించువాఁడును, అతివేగముగలవాఁడును, పరకురాముని తేజమును హరించినవాఁడును, దయాభుఁడును అగు శ్రీరాముని సేవింతును.

శ్లో. శ్రీరామో రఘునామకో రఘువరో రాజీవనేత్రాంచితో
రాజేంద్రో రఘుపుంగవో రఘుకుల౯ తంసో రఘూణాం పతిః,
రామో రాక్షసనాశకోఽమితబలో రాకేందుబిమ్బాచనో
రాజత్కింకణికంకణాంకితకరో రామ స్సదా పాతు నః. ౬

శా. రాజీవామృతప త్రనేత్ర విలసఁద్రాకేందుబింబానను౯
రాజేంద్రు౯ రఘుపుంగవు౯ రఘుకులు౯ రాత్రించరారి౯ మహా
తేజు౯ రాఘవు నప్రమేయబలసంఁదీపు౯ రఘూతంసుని౯
రాజత్కింకణికంకణాంకితకరు౯ రామప్రభు౯ గొల్పెదన్. ౭

తా. రఘువంశ నాయకుఁడును, రఘువంశ కేఘుఁడును, రామరతేజులనంటి కన్నులుగలవాఁడును, రాజేంద్రుఁడును, రఘుపుంగవుఁడును, రఘుకులవృక్షకు శిరో భూషణమునంటివాఁడును, రఘువంశము వారికిఁ బ్రభువును, రాక్షసులనునశింపఁజేసిన రామప్రభుని సేవింతుము.

హృదయము, అపరమితమయిన బలముగల హృదయము, పున్నమ చందమామవంటి హృదయము
గల హృదయము, ప్రకాశించుచుండు చిరుగంటలుగల కంకణములచే నంకితము
అయిన చేతులుగల హృదయము అగురాముడు మమ్మును పాలించుచుండును గాత!

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర కరుణాకర రాఘవేంద్ర
రాజేంద్ర చంద్ర రఘువంశసముద్ర చంద్ర,
సుగ్రీవనేత్రయుగలోత్పలపూర్ణచంద్ర
సీతామనఃకుముదచంద్ర నమో నమస్తే.

2

చ. మనుకులవార్ధిపాగుదితః మానితపూర్ణమచంద్రు సర్వస
జనమతకీర్తిసాంద్ర మహిఃజనయనోత్పలపూర్ణచంద్ర శో
భనగుణ రామచంద్రుని విభాకరజాతీయుగాబ్జచంద్ర స
న్మృనినః తు రాఘవేంద్ర భవః మోచనుః గారుణికుః భజించెనన్.

తా. కరుణాకరా! రాఘవేంద్రా! రాజేంద్రచంద్రా! రఘువంశసముద్ర
చంద్రా! సుగ్రీవుని కన్నులనెడి కలువలకుఁ బున్నమచంద్రుఁడా; సీతామనస్సనెడి
కలువపూవునకుఁ జంఘునివంటివాడవగు శ్రీరామచంద్రా! నీకు నమస్కారము!

శ్లో. శ్రీరామం కరుణాకరం గుణనిధిం సీతాపతిం శాశ్వతం
సారావారగభీర మబ్జనయనం బ్రావృష్టనశ్యామలమ్,
వీర శ్రేష్ఠ మనామయుః విజయనం విశ్వప్రకాశాత్మకం
ఘోరారిప్రకరాధిద ప్రవారణం కోదండరామం భజే.

3

తా. వీరశ్రేష్ఠ మనామయుః జయకరుః • విశ్వప్రకాశాత్మకుః
సారావారగభీరుఁ గంజనయనుః • బ్రావృష్టనశ్యామలుఁ
ఘోరారిందము శాశ్వతుఁ రఘువరుఁ • కోదండదీక్షుఁగుఁ
శ్రీరాముఁ కరుణాకరుఁ గుణనిధిఁ • సీతేశుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. దయకు గనియు, గుణములకు నిధియు, సీతాపతియు, శాశ్వతుఁడును,
సముద్రమువలె గంభీరుఁడును, తామర రేకులవంటి కన్నులుగలవాఁడును, కర్ణకాల
మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, వీరులలో శ్రేష్ఠుఁడును, జన్మాదిరోగములేనివాఁడును,
జయకారియు, ప్రపంచమును బ్రకాశింపజేయు స్వరూపముగలవాఁడును, భయం
కరులయిన శత్రువులసమూహమునకు మనోహ్యాధిని గలిగించు నాయుధములుగల
వాఁడును, కోదండరాముఁడును అగు శ్రీరాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. శ్రీరామచంద్రేతి సలక్ష్మణేతి సీలోత్పలశ్యామలకోమలేతి,
అశ్రోకయుక్తస్త్వధునైవ జహ్య సీతాపతే రాఘవ రాఘవేతి.

శ్లో. శ్రీరామచంద్రేతి సలక్ష్మణేతి సీలోత్పలశ్యామలకోమలేతి,
అశ్రోకయుక్తస్త్వధునైవ జహ్య సీతాపతే రాఘవ రాఘవేతి.

శ్లో. శ్రీరామచంద్రేతి సలక్ష్మణేతి సీలోత్పలశ్యామలకోమలేతి,
అశ్రోకయుక్తస్త్వధునైవ జహ్య సీతాపతే రాఘవ రాఘవేతి.

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

ఉ. శ్రీరఘురామ రాఘవ విశిష్టపవిత్రచరిత్ర సత్య బృం
దారకసాధనీలసమథామ సుమిత్రసుతానుయుక్త ధా
త్రీరమణీసుతాధిప సుధీజనవందితపానపద్మ శృం
గారనిధి యటంచుఁ గలకాల మొహో రసనా! స్మరింపుమా,

తా. శ్రీరామచంద్రా అనియో, లక్ష్మణాహితా అనియో, నల్లఁగలువకలె
నల్లఁగ మెత్తనైన శరీరముగలవాఁడా అనియో, సీతాపతి, రాఘవా రాఘవా అనియో
నాజిహ్వోద్రియము ఇప్పుడే మొఱపెట్టుచుండునది యగుఁగాక!

శ్లో. శ్రీరామచంద్రేరమతామనోమేరమాంగవామేవిపదాంవిరామే,
జితారిరామే ప్రణతారిరామే గుణాభిరామే భువనైకరామే. ౧౦

చ. వరసుగుణాభిరాముఁడు ప్రపంచమనోహరుఁ డాపదాటవీ
స్ఫురదనటుండు వెరిజనపుణ్యసతీ ప్రణతుండు శత్రుబం
ధురవిభవాపహుండు ఘనదోర్బలుఁ డబ్ధిసుతాభిరాముఁడొ
హరిరఘురామదైవతమునం దనిశంబు రమింపు చిత్తమా.

తా. నామన స్పెప్పుడును; లక్ష్మీస్వరూపయగునీత యెడమభాగమునఁ గల
వాఁడును, లోకముల ఆపదలను తొలఁగించువాఁడును, శత్రువగు తాటకను జయిం
చినవాఁడును, శత్రు స్త్రీలచే నమస్కరింపఁబడినవాఁడును, గుణాభిరాముఁడును
లోకమునురమింపఁజేయువాఁడును అగు శ్రీరామనియంజేరమించుచుండునుగాక.,

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర రఘుపుంగవ రాజవర్య
రాజేంద్ర రాజ సురనాయక రాఘవేశ,
రాజాధిరాజ రఘునందన రామభద్ర
దాసోఽస్మ్యహం చ భవత శృరణాగతోఽస్మి. ౧౧

మ. ధరణీనాథశిరస్సురన్మకుటరత్నద్యోతనీరాజితా
కరపాదాంబురువాద్వయుక్ సకలలోకస్వామి రామ ప్రభు
సరసు రాఘవు దేవదేవు విబుధః సత్యప్రచారు బరా
త్పరు రాజేంద్రురఘూద్వహుః దలఁచితిద్వాసుండనై యండదన్.

తా. శ్రీరామచంద్రా! రఘుపుంగవా! రాజవర్యా! రాజేంద్రా! రాజా!
సురనాయకా! రాఘవా! ఈశ్వరా! రాజాధిరాజా! రఘునందనా! రామభద్రా
నేను నీకు దాసుఁడ నయితిని. నిన్నును శరణు పొందితిని.

శ్లో. శ్రీరామం సరసీరుహక్ష మమలం దూర్వాంకుర శ్యామలం
విద్యుతోఽతినిభ ప్రభాంబరధరం నిరాసనాధిష్ఠితమ్,

వామాంకోపరిసంస్థితాం జనకజా మాలింగ్య తాం బాహునా
తత్త్వం చాపరపాణినా మునిగణా నాజ్ఞాపయంతం భజే. ౧౨

శా. వామాంకస్థసతిః ప్రవేష్టమున భావం బొప్ప సంక్షేమః
తా మౌనీంద్రుల కొక్కమా స్తమునఁ దత్త్వం బేర్పడఁ దెల్పుశ్రీ
రాముఁ సారసపత్ర నేత్రుఁ ఘను వీరాఖ్యాసనాధిష్ఠితుఁ
శ్యామాంగుఁ దపనీయచేలుని రఘుఁస్వామిఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. తామరలనంటికన్నులు గలవాఁడును, నిర్మలఁడును, దూర్వాంకురము
వలె నల్లనివాఁడును, కోట్లకొఁది మెఱపులతో సరిగాఁ బ్రకాశించు వస్త్రము
లను ధరించువాఁడును, వీరాసనమునఁ గూర్చున్నవాఁడును, ఎడమతొడపైని
గూర్చున్న ఆసీత నెడమబాహువుచేఁ గొఁగిలిం చుకొని కుడిచేతితో మనీశ్వరులకుఁ
దత్త్వము నుపదేశించువాఁడును అగు శ్రీరాముని సేవించుచుండెదను.

శ్లో. శ్రీరామ సృక లేశ్వరో మమ పితా మాతావ సీతా మమ
భ్రాతా బ్రహ్మసఖా ప్రభంజనసుతః పత్ని విరక్తిః ప్రియా,
విశ్వామిత్రవిభీషణాదివశినో మిత్రాణి బాధ స్సతో
భక్తిశ్శ్రీహరిసంగతా రతిసుఖం వైకుంఠ మస్మత్పదమ్. ౧౩

శా. రామస్వామియై తండ్రి తల్లి యలగోత్రజాత సుగ్రీవ వి
శ్వామిత్రాఖ్యవిభీషణాదులు హితుల్ సదోద్భవ పుత్రుండు స
ద్భామారత్నము శాంతి మిత్రుఁడు జగత్ప్రణాత్మజుం డచ్యుత
ప్రేమాసక్తి సుఖంబు మత్పదనమై పంపొందు వైకుంఠమున్.

తా. అంతటికిని ప్రభువయిన శ్రీరాముఁడు నాకుఁ దండ్రి, సీత నాకుఁ దల్లి.
బ్రహ్మసఖుండగు అంజనేయుఁడు నాకు సోదరుఁడు. విరక్తి నాకుఁ బ్రియురాలు.
విశ్వామిత్రుఁడు విభీషణుఁడు మొదలయిన జితేంద్రియులు నాకు మిత్రులు. బ్రహ్మ
జానము నాకొడుకు. శ్రీహరియగు రామునియందు సక్తమయిన భక్తియే నాకు రతి
సుఖము. వైకుంఠమే నా పొందఁదగినస్థానము.

శ్లో. శ్రీరామామలపుణ్డరీకనయన శ్రీరామ సీతాపతే
గోవిందామృత నందనందన ముకుందానంద దామోదర,
విష్ణో రాఘవ వాసుదేవ నృహరే దేవోఘమాదామణే
సంసారార్ణవకర్ణధారకహరే కృష్ణాయతుభ్యం నమః. ౧౪

శా. భీరాగ్రేసర నందనందన హరీ • దేవోఘమాదామణే
ఘోరాయఘమాకా ముకుంద నృహరీ • గోవింద శ్రీకృష్ణ సం

సారాంభోనిధికర్ణధార కమలాః తౌ శౌరి దామోదరా

శ్రీ రామాచ్యుత జానకీరమణ ర్కః • నేవింతు నిష్టా పికిన్.

తా. శ్రీరామా! నిర్మలా! పుండరీకాక్ష! శ్రీరామ! సీతాపతి! గోవిందా! ఆచ్యుతా! నందనందనా! ముఖందా! ఆనందస్వరూపా! దామోదరా! విష్ణూ! రాఘవా! వాసుదేవా! వృషింహ! దేవశిఖామణీ! సంసారసముద్రనావికా! హరీ! భక్తుల పాపములఁ దొలఁగించునీక్ష నమస్కారము.

శ్లో. రామం లక్ష్మణపూర్వజం రఘువరం సీతాపతిం నుండరం

కాకుత్ స్థం కరుణాకరం గుణనిధిం విప్రప్రియం ధార్మికమ్,

రాజత్కుండలమండితాననరుచిం రాత్రిచరధ్వంసినం

శంపాకోటిసమానకాంతివిలసన్మా యామ్యుగఘ్నం భజే.

౧౪

మ. ధరణీజాధిపతిఁ లసద్గుణుఁ బరంధాముఁ బ్రసూనాస్త్రసుం

దరుఁ గాకుత్ స్థుని ధార్మికుఁ రఘువరుఁ • దైత్యారి విప్రప్రియుఁ

గురుచంచత్కమనీయశంబరహరఁద్భౌ రాస్త్ర సత్కుండలా

భరణుఁ రాముని లక్ష్మణగ్రజుఁ గృపా • భ్రాజిష్ణుఁ గీర్తించెదన్.

తా. లక్ష్మణుని కన్నయు, రఘువరుఁడును, సీతాపతియు, మందరుఁడును, కాకుత్ స్థుని వంశమునఁ బుట్టినవాఁడును, దయఁ బునియు, గుణనిధియు, బ్రాహ్మణ ప్రియుఁడును, ధర్మాత్ముఁడును, ప్రకాశించుకుండలములచే నలంకరింపఁబడినముఖ కాంతి గలవాఁడును, రాక్షసనాశకుఁడును, కోట్లకోటఁది మెఱపులతో సమానమయిన కాంతిచేఁ బ్రకాశించుమాయలేడిని చంపినవాఁడును అయినరాముని నేవించుచుండును.

శ్లో. రామం రత్నకిరీటకుండలధరం కేయరహారాన్నితం

సీతాలంకృతవామభాగ మతులం సింహాసనస్థం ప్రభుమ్,

సుగ్రీవాదిసమస్తవానరవర్తై స్సంసేవ్యమానం సతా

విశ్వామిత్రపరాశరాదిమునిభి స్సంస్తూయమానం భజే.

౧౫

చ. కీతిసుత వామభాగమునఁ • జేరి వసింప వసిష్ఠకౌశిక

ద్యుతతులు ప్రస్తుతింప రవిహదిరీతియులు తెల్లఁ గొల్వఁగాఁ

బ్రతనకిరీటకుండలవిభాసితసుందరధన్యమూర్తి యై

వితతమృగేంద్రపితమున • వేడుక నొప్పెడురాము నెన్నెదన్.

౧౬

తా. రత్నములతోడి కిరీటమును కుండలములను ధరించినవాఁడును; రాహు తులతోను మత్స్యాలహారముతోను గూడినవాఁడును, సీతచేత నలంకరింపఁబడి నయెడమభాగముగలవాఁడును, పాటిలేనివాఁడును, సింహాసనమునందున్నవాఁడును, సుగ్రీవులు, సుగ్రీవులు ముదలయినయుల్ల నానందప్రకాశితములతో నెల్లప్పుడును కౌశిక

గా నేవింపబడుచుండువాఁడును, విశ్వామిత్రుఁడు పరాశరుఁడును మొదలైనవారను
• చేరెస్సగా స్తోత్రము చేయబడుచుండువాఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. రామ స్త్రీతాసమేతో నివసతు హృదయే సానుజం రామ మిత్రే
రామేణ తీణపాపస్త్రీవిధమపి కృతం కర్మ రామాయ దద్యామ్,
రామా దన్యం నజానే నహి కిమపి మహారామనామ్న సమూసం
రామే పశ్యామి విశ్వం భువనమనుదినం పాహి మాంరామచంద్ర.

ఉ. రాముఁడు ప్రోచు సంతతము • రాము నుతింతును రాముచేత మ
త్కామితములే ఫలించునిరంతంబును రామున కేను మ్రొక్కెదన్
రామున కెక్కు డెవ్వఁ డిఁక • రామునిపాదము నెంతు రాముపైఁ
బ్రేమ చెలంగు మద్భదయఃపీఠి వసింపుము రామ వేడెదన్. ౧౭

తా. రాముఁడు స్త్రీతాసహితుఁడై నాహృదయమునవసించుఁగాక ! సోదరశ
హితుఁడయినరాముని నుతించెదను. రామునిచే క్షీణింపఁజేయఁబడినపాపములుగల
వాఁడనయితిని. మనస్సు నాక్కు శరీరములచేతను చేయఁబడిన మూఁడువిధముల
యిన కర్మములను రామునికొఱ కర్పించెదను. రామునికంటె నితరుని నేనెఱుఁగను
గొప్ప దగు రామనామమునకు సమమయిన దింకేదియు లేదు. సమస్తప్రపంచమును
రాముని యందుఁ జూచుచున్నాను. రామచంద్రా! నన్నెల్లపుడును రక్షింపుము.

శ్లో. రామం రాజశిఖామణిం రఘుపతిం దేవారిదర్పాపహం
లోకానాం హితకారిణం గుణనిధిం కారుణ్యపుణ్యోనయమ్,
ముక్తావిద్రుమరత్న శోభితతరంగ సౌందర్యహస్తాంబుజం
కౌసల్యాతనయం భజామి సతతం శ్రీ జానకీ నాయకమ్. ౧౮

చ. మరకత ముఖ్యరత్న సుషమాన్వితవిగ్రహుఁ గౌసలేయు దు
ర్భరదనుజప్రహారు రఘురాజశిఖామణి జానకీ మనో
హరుఁ ద్రిజగద్ధితుఁ శమదమాద్యసమానగుణాకరుఁ సురే
శ్వరనుతు రామచంద్ర బుధవత్సలు ధార్మికు నాశ్రయించెదన్.

తా. రాజ శిఖామణియు, రఘుపతియు, రాక్షసులగర్వ మడఁచిరవాఁడును
లోకములకు మేలుచేయువాఁడును, గుణనిధియును, దయాభృగ్యములయభివృద్ధి
గలవాఁడును, ముత్యములు, పగడములు, రత్నములు అనువీనిచేఁ బ్రకాశింపఁ
జేయఁబడినశరీరము గలవాఁడునుఁ చక్కనిహస్త పద్మములు గలవాఁడును, కౌసల్య
కుమారుఁడును, లక్ష్మీస్వరూపయగుస్తీతకు నాయకుఁడును అగురాముని నే నెఱుఁగు
ను నేవింతును.

శ్లో. రామం వీరాసనస్థం హృదయగతకరోదంచితజ్ఞానముద్రం
జాను న్నాన క్తవాత్తం క్షితివర్తనభూభాగితం నామభాగమ్.

వట్కొణేవ్యాహరంతం పవనసుతయుతం మానసే మానయంతం
సుగ్రీవే సేవమానే ధృతశరభనుమా దక్షిణే లక్ష్మణేన. ౧౯

మ. శరచాపాన్నితంఁ డైనలక్ష్మణుఁడు వాఁతొప్పుతి పార్వస్థులై
కర మొప్పు రవిజుండు గొల్వఁగను వ్యాఘ్రానంబునామీరికిఁ
శరవట్కొణనివాసి యై తెలుపుసఁర్వజ్ఞు సువీరాసన
స్థిరు హృత్పంథిఁబోధముగ్రకరు సంస్థిగోరుపర్వోజ్జ్వల
త్కరపద్మ రఘురామచంద్రు మనసా • కాంక్ష నిర్వోకింపుమా.

తా. వీరాసనమునఁ గూర్చున్నవాఁడును. హృదయమునం దుంపఁబడిన చేత
నొప్పుచున్న జ్ఞానముద్రగలవాఁడును, ఎడమమోకాల్పిపై నెడమచేతనుంచినవాఁడు
ను, ఎడమవైపున సీతచే నలంకరింపఁబడినవాఁడును' వట్కొణపీఠముపై నుండి
అంజనేయునుద్దేశించి తత్త్వము నుపదేశించువాఁడును. తన్ను సేవించు సుగ్రీవునివిష
యమున మనసుతో గౌరవించుచున్నవాఁడును. ధమర్పణధరుఁడయిన లక్ష్మణుని
చేఁగుడివైపున సేవింపఁబడువాడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామం సౌమిత్రిమిత్రం రఘుపతి మమలం రామచంద్రం రమేశం
రమ్యం శ్రీరాఘవేశం శుభలలితముఖం శుద్ధసత్త్వం సువీరమ్.
సీతాసౌందర్యపాత్రం సురమునివినుతం నీరజేందీవరాభం
వందే వందారుపాలం రజనిచరహరం రమ్యకోదండపాణిమ్. ౨౦

శా. రాముఁ సత్యపరాక్రముఁ వరసునిఁత్రాపుత్రమిత్రుఁ రఘు
స్వామిఁ భూమిసుతాధినాథునిబుధఁ స్తవ్యుఁ బరేశుఁ బరం
ధాముఁ రాఘవు రామచంద్రుని సుధాఽధామాననుఁ వారిద
శ్యాముఁ దైత్యవిరాముఁ కామృతధరుఁసద్భక్తిఁ గీర్తిం చెదన్.

తా. లక్ష్మణునికి స్నేహితుఁడును. రఘువంశ పాలకుఁడును నిర్మలుండును
లక్ష్మీస్వయాపయగు, సీతకుఁ బెనిమిటియు, చక్కనివాఁడును, శ్రీమంతులగు రఘు
వంశపురాజులకుఁ బ్రభువును, శుభప్రదమయిసుందరమైనముఖముగలవాఁడును' శుద్ధ
సత్త్వప్రధానుఁడును, మంచివీరుఁడును సీతచక్కదనమునకుఁ బాత్రుఁడును, సుర
లచే మనులచే స్తుతింపఁబడువాడును, మేఘమువంటి కలువలువంటి కాంతిగలవాఁ
డును, సమస్కరించువారిని రక్షించువాఁడును, రాక్షససంహారుడుఁ చక్కనివింటి
చేఁ గ్రీడించువాఁడును. అగు శ్రీరామచంద్రునికి వందనములు చేయుచుండును.

శ్లో. రామం చందనశీతలం క్షీతిసుతాహృన్మోహకం శ్రీకరీం
క్షుణ్ణదహినినాకరిందనిఃపీఠం సంపూర్ణచంద్రాసమమ్.

రాజానం కరుణాసమేతనయనం సీతామనస్స్యందనం
 సీతాదర్శణచారుగండలలితం వందే సదా రాఘవమ్ ౨౧
 మ. వరు శ్రీ చందనశీతలుక్ శుభకరున్ • వై జేహిహృన్మోహకుక్
 ధరణీజాననకంజకంజహితు సీతామానసస్స్యందనక్
 కరుణాసంయుతలోచనుక్ మిథిలరాట్కన్యామణీదర్పణ
 స్ఫురదత్యున్నతగండభాగు రఘువంశస్యై రాము సేవించెదన్.

తా. మంచిగండమువలె జల్లనివాడును, సీతామనోమోహకుడును, భక్తుల
 కైశ్వర్య మిచ్చువాడును, సీతకనుదమ్ములకు నూర్పునివంటివాడును, పున్నమ
 చందురునివంటి మొగముగలవాడును, ప్రజారంజకుడును, దయానూచకములయిన
 కన్నులు గలవాడును, సీత మనోరథస్వరూపుడును, అద్దమువలె నిగనిగలాడు సీత
 చెక్కుతయందు బ్రతిఫలించువాడును, అగురాఘవరాముని సేవ ప్పడు ను
 నమస్కరింతును.

శ్లో. రామం శ్యామాభిరామం రవిశశినయనం కోటిసూర్యప్రకాశం
 దివ్యం దివ్యాస్త్రపాణిం శరముఖశరధించారుకోదండవాస్తవమ్,
 కాలం కాలాగ్నిరుద్రం రిపుకులదహనం విఘ్నవిచ్ఛేదదక్షం
 భీమం భీమాట్టహాసం సకలభయహరం రామచంద్రంభ జేహవమ్.
 మ. శరచాపజ్వలహస్త శత్రుకులనిస్తారుక్ సహస్రాంశుకో
 టిరమాభ్రాజితు వార్ధిశోషణునిఁ గోటిరాధ్యుఁజంద్రార్కభా
 స్వరదక్షిద్వయు విఘ్నసంహరు ఘనశ్యామాంగు భీమాట్టహా
 సరసోద్దీప్తితు సాధ్వసాపహు రఘుస్వామిక్ భజింతుక్ మదిన్.

తా. నల్లనివాడును, మనోహరుడును, సూర్యచంద్రులు సేత్రములుగాఁగల
 వాడును, కోట్లకోలఁది నూర్పుల వెలుగువంటి వెలుగు గలవాడును, దివ్య
 మూర్తియు, దివ్యాస్త్రములు హస్తమునఁ గలవాడును, సముద్రుని కాణాగ్రము
 నకుఁ దెచ్చినవాడును, చక్కని విల్లు పట్టినవాడును, కాలస్వరూపుడును,
 కాలాగ్నిరుద్రస్వరూపుడును, శత్రువంశములను వంశముల (వెదుళ్ళను) దహించు
 వాడును. భక్తులవిఘ్నములను ఛేదింప నెఱిగిన వాడును, శత్రుభయంకరుఁ
 డును, భయమును గలిగించు నట్టహాసము చేయువాడును. ఎల్లభయములను
 హరించువాడును అగు శ్రీరామచంద్రుని సేవించుచుందును.

శ్లో. రామచంద్ర చరితాకథామృతం, లక్ష్మణాగ్రజగుణానుకీర్తనమ్,
 రాఘవేశ లవ పాదసేవనం, సంభవంతు మమ జన్మజన్మని. ౨౩
 డి. రామ భవత్కథామృతము • రమ్యతఁ గ్రోలఁగ నామకీర్తనల్
 ప్రేమ నొనర్ప నీదుగుణలీలలు సంస్మరణంబు నేయ ము

ధామతి నీదుపావనపదద్యయసేవ యొనర్చునట్లుగా
మామకజన్మజన్మముల • మానక సత్కృప నిమ్ము వేడెదన్.

తా. రామచంద్రా! నాకుఁ బ్రతిజన్మమునందును నీచరిత్రకు సంబంధించిన-
అమృతమువంటినీకథ వినుచుండుటయు, లక్ష్మణాగ్రజా! నీగుణములను గొనియాడు
చుంటయు, రాఘవేశా! నీపాదములను నేవించుచుంటయు సంభవించుచుండుఁ
గాక!

శ్లో. రామో మత్కులవైవతం సకరుణం రామం భజే సాదరం
రామేణాఖిలఘోరపాపనిహతి రామాయ తస్మై నమః,
రామా న్నాస్తి జగత్త్రయైకలసులభో రామస్య దాసోఽస్మ్యహం
రామే ప్రీతి రతీవ మే కులగూరో! శ్రీరామ! రక్షస్వమామ్, ౨౪
ఉ. రామఁ డభీష్టదైవతము • రాముని భావనఁ చేయుచుండు శ్రీ
రామునిచేత మద్దురితఁరాసు లడంగును రామభర్తృ
ప్రేమ నమస్కరింతు రఘువీరునికంటెఁ బరుండు లేడు శ్రీ
రామున కేను దాసుఁడను • రామునియందున భక్తి నా కగున్.

తా. రాముఁడు మావంశమునకు దేవుఁడు. దయాభుండయినరాముని సాదర
ముగ నేజించెదను. రామునిచే భయంకరములయిన నాయెల్లపాపములను తొలఁగి
పఁబడును. పతబ్రహ్మస్వరూపుఁడయినరామునికొఱకు నమస్కరింతును. ముల్లో
కములను రామునికంటె సులభుఁడు లేడు. నేను రామునకు జానుఁడను. రాముని
యందు నా కంతయుఁ బ్రీతిగలదు. మాకులగురువ వగురామా! నన్ను రక్షింపుము.

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర తవ కీర్తి సురద్రుమస్య
తారాగణ స్సుమనసః ఫల మిందుబింబమ్,
మూలం ఫణాఫణిగతం గగనంచ మధ్యం
కాఖా దిశో భువనమండల మాలవాలమ్. ౨౫

ఉ. రామునికీర్తి కల్పకము • రమ్యసుమంబులు తారకల్ సుధా
ధాముఁడు తల్పలంబు విడితం బగుళాఖలు దిగ్విరానముల్
భూమియప్రోది భోగిపతిఁమూలము మధ్యము పుష్కరం బగు
రాము సేతింప నేరికిఁ దరంబు కరం బతిభక్తిఁ గొల్పెదన్.

తా. శ్రీరామచంద్రా! నీకీర్తియనెడి కల్పవృక్షమునకుఁ జక్కలే పూవులు
చంద్రబింబము ఫలము. అనంకుఁడు కూడటివేయ. ఆకాశము మధ్యభాగము.
దిక్కులు గొమ్ములు. భూలోకము పాదము.

శ్లో. వైదేహీం ముదితోఽభిజాతపులకాం గాఢం సమాలింగయా
నామేన స్తనచూడుకం పులఠం నామం కరేణ స్పృశన్.

తత్త్వం దక్షిణపాణినా కలితయా చిన్మద్దయా జోధయా
రామో మాతుతీసేవిత స్మరతు మాం సామ్రాజ్యసింహాసనే ౨౩
శా. సీతా మోదము నొంద వామకరసంశ్లేషంబు గావింపుచు
ప్రీతి దత్తుచు మంటి దక్షిణపుఁబాణి దత్త్వముం దెల్పుచు
వాతోత్పన్ననిసేవ గైకొనుచు సానందంబున లోకవి

ఖ్యాతి బంచముఖాసనస్థుఁ డగురామాధీశుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. సామ్రాజ్యసింహాసనమందుఁ గూర్చుండి యెడమతోడపయిని ఓడలు
పులకరించుచుండగాఁ గూర్చుండియున్న సీతను సంతోషించుచు నెడమబాహువుచే
గాఢముగఁ గొఁగిలింపుచును, ఎడమచేతితోఁ బులకరించినయా మివామస్తనాగ్ర
మును స్పృశించుచు, కుడిచేతితోఁ గూర్చుబడిన జ్ఞానముద్రచేఁ దత్త్వమును బోధిం
చుచు, అంజనేయునిచే సేవింపఁబడుచున్న తాముఁడు నన్ను స్మరించుచుండుఁగాక !
శ్లో. వామాంక స్థితజానకీం పరిలసత్కోదండ దండం కరే

చక్రం చోర్ధ్వకరేణ బాహుయుగళే శంఖం శరం దక్షిణే,

• బిభ్రాణం జలజాతపత్రనయనం భద్రాద్రిమూర్ధ్ని స్థితం

కేయూరాదివిభూషితం రఘుపతిం రామం భజే శ్యామలమ్. ౨౪

మ. శరచాపాబ్జరథాంగముల్ కరచతుష్కస్తాపమై యుండ సు
స్థిరవామాంకమునందు సీత నియతి • సేవింప భద్రాద్రిపై
నిర వైనట్టిసరోజనేత్రుఁ బరు యోగీంద్రేంద్రస్తుత్య భా
సుర కేయూరవిభూషణుఁ దలఁచెదన్ • శుద్ధాంతరంగంబునన్.

తా. ఎడమతోడపయిఁ గూర్చున్న సీతను, ప్రకాశించు ధనుర్బండమును,
ఎడమ వైపుననుండు క్రిందిచేతను, మీఁదిచేతను చక్రమును కుడివైపునందుమీఁది
చేతను శంఖమును, క్రిందిచేతను బాణమును పట్టుకొని, భద్రగిరిశిఖరముపై నున్న
వాఁడును, తామరలవంటికన్నలుగలవాఁడును, భుజకీర్తులు మొదలగు నగలచే
నలంకరింపఁబడిన వాఁడును, రఘువంశ పాలకుఁడును, నల్లనివాఁడును నగు
రాముని సేవించెదను.

శ్లో. వామే భూమిసుతా పురస్తు వానుమా న్నశ్చ త్సుమిత్రాసుత

శ్శత్రుఘ్నో భరతశ్చ పార్శ్వ దళయో ర్వాయ్యాదికోణేష్వపి,

సుగ్రీవశ్చ విభీషణశ్చ యువరాట్ తారాసుతో జాంబవా

మధ్యే నీలసరోజకోమలరుచిం రామం భజే శ్యామలమ్. ౨౫

మ. తనవామాంకమునందు సీత చెలువొందగా వెన్న సోమితి పా
దనియు • ముంగిట శత్రుఘ్నభరతౌ పార్శ్వంబుల భీషణ

మధ్యే

దననీలాంగదమఖ్యులన్య మగుదిక్ ధానంబులం దుండఁగా
ఘననీలాంగుఁ దదంతరిస్థితుమదిఁ గాఁక్షింతు రామప్రభున్.

తా. ఎడమవయపున పీతయు, ఎదుట నాంజనేయుఁడును, వెనుక అత్మణు
డును, భరతశత్రుఘ్నులు పార్శ్వదశమలయందును వాయుమూలమొదలగు
నాలుగుమూలల దశమలయందు, సుగ్రీవుఁడు, విభీషణుఁడు, యువరాజు తార
కొడుకు అగు నంగదుఁడును, జాంబవంతుఁడును నేవించుచుండఁగా అష్టదశపద్మ
మధ్యమునఁ గూర్చుండియున్నవాఁడును, నల్లఁగలువలె చురువయిన శరీరకాంతి
గలిగి నల్లని వాఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీసహితం సురద్రుమతలే హేమే మహా మంటపే
మధ్యే పుష్పక మాసనే మణిమయే వీరాసనే సంస్థితమ్.
అగ్రే వానయతి ప్రభంజనసుతే తత్త్వం మునిభ్యః పరం
వ్యాఖ్యాంతం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్. ౨౯
ఉ. భాసురకల్పమూలమున ధర్మగృహంబునఁ బుష్పకాంతరో
పాసితనూత్న రత్నమయః పంచమూఖాసనమందు ముఖ్యవీ
రాసనుఁ డై సతీసహితుఁ ధై పరతత్త్వము సోదరాన్వితం
డై సరస న్మరుత్సితసమర్పితుఁడైనవిభుఁ భజించెదన్.

తా. కల్పవృక్షమునీడను గొప్పబంగరుమంటపమున, పుష్పకమథ్యను, మణి
మయమయినపీటపయిని వీరాసనము వేసికొని కూర్చున్నవాఁడును, ఎదుటను
గూర్చుండిఁ ఆంజనేయుఁడు చదువుచుండఁ బరతత్త్వమును మనులకుఁ బ్రకటించు
చున్న వాఁడును, భరతాదులచేఁ జాట్టువాటుకొనఁబడినవాఁడును నల్లనివాఁడును
అగురాముని నేవించుచుండును.

శ్లో. వై దేహీం పరిరభ్య జాతపులకాం లజ్జావతీం సుస్థితాం
కాంచీనూపురహారకంకణలసత్కర్ణావతంసోజ్వలామ్,
కన్మారీఘనసారచర్చితకుచాం చంద్రాననాం శ్యామలం
కందర్పాధికసుందరం రఘుపతిం శ్రీరామచంద్రం భజే ౩౦

చ. ధరమాసితాసనఁ పులకితఁ ఘనసారముగీమదాగురు
స్ఫురదమలేపనఁ గనకభూషణభూషితఁ బూర్ణచంద్రసుం
దరపుదనఁ విదేహునిసుతఁ మది రంజిలఁ జేయునట్టికం
ధరసమవర్ణు నంగజశతప్రతిమానుని రాము నెన్నెదన్.

తా. పిండలుపులకరించినదియు, సిగ్గుగలదియు, చిలునగవుగలదియు, మొల
కూలు, అంజెలు, హారములు, కంకణములు, ప్రకాశించుకర్ణభూషణములు మొదలగు

నగలచే బ్రకాశించుచున్నదియు, స్తనములయందుఁ గన్తురికద్వారమిత్రమయిన
చందనపుబూత గలదియు, చంద్రునివంటి మొగముగలదియు అగునీతను కాగి
లించుకొనియున్నవాఁడును, మన్మథునికంటెను ఎక్కువచక్కనివాఁడును, తఱు
వంశపాలకుఁడును, చామనచాయవాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. వె దేహీరమణం విభీషణవిభుం విష్ణుస్వరూపం హరిం

విశ్వోత్పత్తివిసత్తిహాషణఃరం విద్యాధరై రర్చితమ్,

వైరిధ్యంసకరం విరించిజనకం విశ్వాత్మకం వ్యాపకం

వ్యాసాంగీరసనారదాదివినుతం వందామహే రాఘవమ్.

30

చ. జనకసుతాధినాథు రిపుఃజైత్రు సురార్చితు సర్వలోకసం

జనవినాశకారణుః బ్రహ్మస్థచరిత్రు విభీషణావనుః

సనకసనందనాద్యఖిల సమ్రాజసన్నతు విష్ణురూపునిః

వసరుహసూతితిండి రఘుఃపర్య హరిః శరణంబు వేడెదన్.

తా. నీతను సంతసింపజేయువాఁడును, విభీషణునికి రాజ్యమిచ్చినవాఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును, భక్తులతాపత్రయమును హరించువాఁడును, ప్రపంచము సృష్టిస్థితిసంహారములు చేయువాఁడును, విద్యాధరులచే బూజింపబడు వాఁడును, శత్రువులను ధ్వంసముచేయువాఁడును, బ్రహ్మను గన్నవాఁడును, ప్రపంచస్వరూపుఁడును, వ్యాపకుఁడును, వ్యాసులు, ఆంగిరసుఁడు, నారదుఁడు మొదలగువారిచే స్తుతింపబడువాఁడును అగు రాఘవరామునిగూర్చి నమస్కరించు చుందుము.

శ్లో. వె జేహస్య పురే వివాహాసమయే కల్యాణ వేద్యంతరే

సామోదే విమలేందురత్నఖదితే పీఠే వసంతౌ శుభః,

శ్శ్యాంతౌ నిగమాంతకర్తృవిదుషా మూశీర్గిర స్సావరం

వాయాస్తాం సువధూవరౌ రఘుపతి శ్రీహానకీ చానిశమ్.

31

చ. పరిణయవేళ మైథిలన్యపాలగృహంతరరత్న వేదిక

సురచిర వేదవిద్విబుధఃసూక్తులు విందు నమంచితంబుగాఁ

బరఁగు వధూవరత్వమున భాసిలి భూవరసేవ్యులైన యా

ధరణిసుతారఘూర్వహులు దారమతి మముఁబ్రోతు రెప్పుడున్.

తా. మిథిలానగరమున, పెండ్లివేళను, పరిమళించుచున్న పెండ్లి చవిక మీఁదను నిర్మలచంద్రకాంతమణిఖచితమున పెండ్లిపీటపైని గూర్చుండి, ఉపనిషత్తులతత్త్వము నెఱిగిన పండితుల-ఆశీర్వాదవాక్యములను సాదతముగ వినుచున్న వారును, ఆదర్శ దంపతులును అగుశ్రీరామదేవియు, శ్రీరాముఁడును సదా క్షీంతురుగాక!

శ్లో. అసితకమలభాసా భాసయంతం త్రిలోకేం
దశరథకులదీపం దైవతాంభోజభానుమ్,
దినకరకులబాలం దివ్యకోదండపాణిం
కనకఖచితరత్నాలంకృతం రామ మీశే.

33

మ. ఘననీలాంబుదకాంతిదేహు భువనైః కభ్రాజితుః దేవతా
వనజాతాంబుజమిత్రు భానుకులభాః స్వతీర్తిసాంద్రుః శరా
సనబాణోజ్వలహస్త రత్నవిలసత్సేవర్ణసమ్భాషణుః
మునిసంస్తుత్యచరిత్రు దాశరథి రాముః గొల్తు నల్లప్పుడున్.

తా. నల్లగలవలువంటియొడలికాంతిచే ముల్లోకములను ప్రకాశింపజేయు
చున్నవాఁడును, దశరథునివంశమునకు దీపమువంటివాఁడును, దేవతలనెడి పద్మ
ములకు నూర్చుఁడును, నూర్యవంశపుబాలుఁడును, దివ్యధనువును ధరించినవాఁ
డును, రత్నఖచితములయిన బంగారునగలచే నలంకృతుఁడును అగురాముని
స్తుతింతును.

శ్లో. సుస్నిగ్ధం నీలకేశం స్ఫుటమధురముఖం సుందరభూలలాటం
దీర్ఘాక్షం చారునాసాపుట మమలమణిశ్రేణికాదంతపజ్జీమ్,
బింబోవృత్తం కంబుకంతం కఠినతరమహారస్క మాజానుబాహుం
ముష్టిగ్రాహ్యవలగ్నం పృథుజఘన ముదారోరుజంఘాంఘ్రిమీశే.

ఉ. చారువిశాలనేత్ర విలసన్మధురానను నీలకేశు శృం
గారలలాటు దీర్ఘ కరుః గంబుగళుః రమణీయనాసిక
క్రూరభుజాంతరః సరసకుందరదుః దనుమధ్యసుందరుః
సారససైకతాంఘ్రివిలసజ్జఘనుః రఘురాముః గొల్పెదన్. 34

తా. ఇంద్రనీలమణికర నిగనిగలాడు మేనుగలవాఁడును, నల్లనిజాట్టుగలవాఁ
డును, స్ఫుటముగ మధురముగ నుండు ముగముగలవాఁడును, చక్కనిబామలు
నుదురు గలవాఁడును, పెద్దకన్నులు గలవాఁడును, సొగసయిన ముక్కుపుటములు
గలవాఁడును, వజ్రావరసవంటి దంతములపంక్తిగలవాఁడును, దొండపండువంటి
పెదవి గలవాఁడును, శంఖమువంటి కఠముగలవాఁడును, మిగులఁ గఠినమై
విశాలమయిన తొమ్ముగలవాఁడును, మోకొళ్ళను ముట్టు చేతులుగలవాఁడును,
పిడికింటఁ బట్టఁ దగిన నడుముగలవాఁడును, విస్తరించిన పిలుదులు గలవాఁడును,
ఉదారములయిన తొడలు, పిక్కలు, పొదములు గలవాఁడును అగురాముని
స్తోత్రముచేయుచుందును.

శ్లో. వందామహే మహేశానచండకోదండఖండనమ్,
జానకీహృదయానందచందనం రఘునందనమ్.

35

చ. జలనిధి వేష్టి తాఖిలరసాభృదహేంద్రవిభూషణాదికో
జ్వలహరచాపఖండనవిశాలభుజాబలశాలికి దయా
జలధికి భూమిజాహృదయఃసారసహేళికి శీలికి మహా
బలతనయార్చితాంఘ్రినవపద్మనకు శరణం బొనర్చెదన్.

తా. ఎవ్వరును ఎత్తజాలనియీశ్వరునిదొడ్డవింటిని విఠించినవాఁడును, సీత
మనసున కొనందము గలిగింపఁ జరిగినమువంటివాఁడును, రఘువంశము నానందిం
పఁజేయువాఁడును అగురామునకు వందనములు చేయుచుందుము.

శ్లో జానాతి రామ! తమ నామరుచిం మహేశో
జానాతి గౌతమసతీ చరణప్రభావమ్,
జానాతి దోర్బలపరాక్రమ మీశచాపా
జానా త్యమోఘ పటు బాణగతిం పయోధిః.

3E

ఉ. తారకనామమంత్రుచి ధక్షసుతారమణుం డెఱుంగు నీ
పావనపాదపంకజప్రభావ మహాల్య యెఱుంగు మిక్కిలి
దేవరదోర్బలంబు శివ ధేవునిచాప మెఱుంగు నీదుమే
ధావిభవంబు గల్గుశర ధాటి సముద్రు డెఱుంగు రాఘవా.

తా. రామా! నీనామమరుచి యీశ్వరుఁడును, నీపాదప్రభావమును అనాల్య
యు, నీబాహుబలపరాక్రమము నీశ్వరుధనుస్సును, ఆమోఘమును సమర్థము నయిన
నీబాణగతిని సముద్రుఁడును ఎఱుంగుదురు.

శ్లో. దివ్యస్యందనమధ్యగం రణరణచ్ఛాపాన్వితం భీషణం
కాలగ్ని ప్రతిమానబాణకలితం ఘోరాస్త్రతూణీద్యయమ్,
సుగ్రీవాంగదరావణానుజమరుత్పుత్రాదిసంసేవితం
రామం రాక్షస ఏరకోటి హరణం రక్తాంబుజాక్షం భజే.

32

శా. సారస్యందనమధ్యగు రణరణఃచ్ఛాపాన్వితౌ రాఘవౌ
ఘోరాగ్ని ప్రతిమానబాణకలితౌ గూరాస్త్రతూణీద్యయౌ
సూరాతోద్భవరావణానుజమరుత్సన్వాదిసంసేవితౌ
వీరుౌ రక్తసరోజనేత్ర హతవిద్యేషుం బ్రశంసించెదన్.

తా. దివ్యరథముమధ్యను గూర్చున్నవాఁడును, మిగుల ధ్వనిచేయుచున్న
ధనువుగఁవాఁడును, శత్రుభీయఃకరుఁడును, ప్రళయాగ్నివంటి బాణములుగఁవాఁ
డును, భయంకరములైన అస్త్రములతోడియమ్ములపాదులు గఁవాఁడును, సుగ్రీ

పుడు, అంగడుడు, విశ్వణుడు, అంజనేయుడు మొదలగువారి చేసేవింపబడు వాడును, కోట్లకొలదిరాక్షసవీరులను సంహరించినవాడును, ఎఱ్ఱదామరజేకుల వంటికన్నులుగలవాడును అగురాముని సేవించుచుందును.

శ్లో. బ్రహ్మద్యామరసిద్ధజన్మభువనం యన్నాభింపకేరుహం
శ్రీనిర్వాణనికేతనం యదుదరం లోకకళ్యాగృహమ్,
యద్వక్షః కమలావిలాసభవనం యన్నామమంత్రం సతాం
వాసాగార మఖండమంగళనిధిః సాయా త్స నో రాఘవః॥ ౩౮

ఉ. ఎవ్వనినాభిపద్మము రఃహిణ విధిముఖ్యులజన్మకారణం
బెవ్వసివక్ష మిందిరకు • నిం పగునట్టివిలాసమందిరం
బెవ్వఁడు ముక్తిక సదన • మెవ్వఁ డశేషజగద్విధాయకుం
డెవ్వనినామ మెతురు మునీశ్వరు లా రఘురాముఁ గొల్చెదన్.

తా. ఎవ్వనినాభిపద్మము బ్రహ్మాదిదేవతలకును సిద్ధులకును పుట్టినిల్లో, లక్ష్మీకి సుఖమందిరమయిన యెవరియుదరము ప్రళయవేళ నెల్లలోకములకును శయన గృహమో, ఎవ్వనివక్షఃస్థలము లక్ష్మీకి విలాసగృహమో, ఎవనినామమంత్రము సత్పురుషులవాసస్థానమో, అనంతములైన మంగళములకు నిధానమయిన అరాముఁడు మమ్మును పాలించుచుండునుగాక,

శ్లో. శృంగార క్షీతినందినీవిహరణే వీరం ధనుర్భంజనే
కారుణ్యం బలిభోజనేఽద్భుతరసం సింధౌ గిరిస్థాపనే,
హాస్యం శూర్పణఖాముఖే భయవహే భీభత్స మన్యాముఖే
రాద్రం రావణమర్దనే మునిజనే శాంతం వపుః పాతు నః॥ ౩౯

మ. ధరణీపుత్రి మునీంద్ర శంకరధనుర్ • దైత్యారి లంకాపురీ
శ్వర వైరోచన రావణానుజలకుఁ • సాధారణప్రౌఢిచే
వరశృంగారము శాంతి వీర భయ భీభత్సాద్భుత గ్రంబులు
గరుణా హాస్యరసంబు లుప్పతిలు రాద్రాత్రంబు భావించెదన్.

తా. సీతతో విహరించునపుడు శృంగారరసప్రధానమును, శివునివిల్లువిడిచు నపుడు వీరరసప్రధానమును, కాకాసురునివిషయమునఁ గరుణరసప్రధానమును, సముద్రములోఁ గొండలు వేయించి సేతువు గట్టునపు డద్భుతరసప్రధానమును, చుప్పనాక మొగమున హాస్యరసప్రధానమును, భయంకరమయివయితర స్త్రీలముఖమున భీభత్సరసప్రధానమును, రావణసంహారమున శౌర్యరసప్రధానమును, ముని సంఘమువిషయమున శాంతరసప్రధానమునునగురాముని శరీరమును ముఁగఁగొల్పెడిది.

శ్లో. మాతా రామో మత్పితా రామచంద్రో
భ్రాతా రామో మత్సఖా రాఘవేశః,
సర్వస్వం మే రామచంద్రో దయాళు
రాన్యం దైవం నైవ జానే న జానే.

౪౦

ఉ. రాముడై తండ్రి మజ్జనని ♦ రాముడై భ్రాతయు రామచంద్రుడై
రాముడై మిత్రుడు స్థురుడు ♦ రాముడై సర్వధనంబు రాముడై
రాముడై సత్కృపాకరుడు ♦ రామునితో సిరి యన్యదై వమున్
వేమటు లేదు లే దనుచు ♦ వేడ్క భజించెద నిష్టసిద్ధికిన్.

తా. రాముడు నాతల్లి, రామచంద్రుడు నాతండ్రి, రాముడు నాసోదరుడు,
రాముడు నామిత్రుడు, దయాళువగురామచంద్రుడే నాసర్వస్వము, అయిన
కంటె నితరదైవమును నేనెఱుంగ నే యెఱుంగను.

శ్లో. మూలే కల్పద్రుమన్యాఽఖలమణివిలసద్ రత్నసింహాసనస్థం
కోదండేనాఽఽశుగేనోల్లసితకరయుగేనాఽర్చితం లక్ష్మణేశ,
వామాంకన్య ససీతం భరతిశ్చతమహామాతృకచ్ఛత కాంతం
శత్రుఘ్న చామరాభ్యాం సువిలసితకరే రామచంద్రంభజేహమ్.

చ. సురతరుమూలమందు మణిశోభితపీఠిని సీతతో వసిం

ప రహి సుమిత్రపుత్రకుడు ♦ మార్గణచాపములందియాయుగా
భరతుడు పుండరీకము శుభస్థితి దాల్చుగ శత్రుఘ్నాది చా
మరములు వీవఁ జెన్నగు సమస్తజగత్ప్రభు రాము నెన్నెదన్.

తా॥ కల్పవృక్షముక్రింద రత్నములచేతఁ బ్రకాశించుచున్న రత్నసింహాసన
మమనఁ గూర్చున్నవాఁడును, ధనుర్పాణములచేఁ బ్రకాశించుచేతులగల లక్ష్మణు
నిచేతను పూజితుఁడును, ఎడమతొడపైని సీతను గూర్చుండఁబెట్టుకొన్నవాఁడును,
భరతుడు పట్టిన గొప్పముత్యాలగొడుగుచే మనోహరుఁడును, శత్రుఘ్నుడు రెండు
చేతుల వింశామరలు పూసికొల్పుచుండ, నొప్పువాఁడునువగు రాముని భజించెదను.

శ్లో. వామే కోదండదండం నిజకరకమలే దక్షిణే బాణ మేకం

.. కృష్ణాద్భాగే చ నిత్యం దధత మభిమతం చాపతూణీరభారమ్,
వామేఽవామే లసద్భ్యాం సహమిలితతనం జానకీలక్ష్మణాభ్యాం
రామం శ్యామం భజేహం ప్రణతజనమనఃభేదవిచ్ఛేదదక్షమ్.

చ. ఇరుగడలందు లక్ష్మణమహీసుతలుం జెలువొందఁ దూణమున్

శతము శరాసగుంబు నకుఁగన్ జరమాంగకరంబులందు భి

స్ఫురతః దనర్ప భక్తజనః పుంజవిపద్ధరుః డైన రామభూ
వరుఁడు జగద్గురుండు భగవంతుఁ డనంతుఁడు నన్నుఁబ్రోవుతన్.

తా. ఎడమదయిన తనహస్తపద్మమున ధనుర్దండమును, కుడిచేత నొకశ
రమును, వెనుకను నిత్యమును ఇష్టమయిన ధనుస్సును, అమ్మలపాదులను ధరించు
చున్నవాఁడును, ఎడమకుడివయిపులను ప్రకాశించుచున్న సీతాలక్ష్మణులతోఁగూడి
యుండు శరీరముగలవాఁడును, నల్లనివాఁడును, నమస్కరించువారిమనస్సులకుఁ
గలుగుకష్టములను దొఁతఁగింప నేర్పుగలవాఁడును అగురాముని నేవించుచుందును.

శ్లో. అంభోధరశ్యామల మంబుజాక్షం

ధనుర్ధరం బద్ధజటాకలాపమ్,

పార్శ్వద్వయే లక్ష్మణమైథిలీభ్యాం

నిషేవ్యమాణం ప్రణమామి రామమ్.

౪౩

మ. శరదశ్యామలగాత్రుఁ బార్శ్వయుగళఃస్థానావసీజానుజుఁ
గురుతామ్రాంశుజటాకలాపు విలసత్కోదండహస్తా బరా
త్పరుఁ బంకేరుహ పత్రనేత్రుఁ గరుణాపాత్రుఁ బుధస్తోత్రు ఖే
చరిసన్నిత్రు సురారిజైత్రు రఘువంశస్వామిఁ గీర్తించెదన్.

తా. మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, తాపతలవంటికన్నులుగలవాఁడును,
ధనుర్ధరుఁడును, కూర్చుబడినజటాజూటముగలవాఁడును, ఇరుప్రక్కలను సీతాల
క్ష్మణులచే నేవింపబడువాఁడును అగురామునిగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. కోదండదీక్షాగురు మప్ర మేయం సలక్షణం దాశరథిందయాళుమ్,
ఆజానుబాహుం జగదేకవీర మనాథనాథం రఘునాథ మీడే.

మ. గురుకారుణ్యపయోనిధాను విలసత్కోదండ దీక్షాగురుఁ
వర కల్యాణ గుణాకరుఁ శుభకరుఁ • వైదేహీసంయుక్తు దా
శరథిఁ లక్షణసేవ్యు నార్తజనరక్షా దక్ష దీక్షాకరుఁ
బరు నాజానుకరుఁ జగద్గురు హరిఁ • భక్తి బ్రశంసించెదన్.

తా. కోదండదీక్షాగురుండును, అప్రమేయుఁడును, లక్షణసహితుఁడును, దేశ
రఘునికుమారుఁడును, దయాళుఁడును, ఆజానుబాహుఁడును, జగత్తులలో నేక వీరుఁ
డును, దిక్కులేనివారికి నాధుఁడును అగురఘువంశనాథుని రాముని నుతించెదను.

శ్లో. కర్పూరాంగవిలేపనం రఘువరం రాజీవనేత్రం ప్రభుం
కస్తూరీనికతాకృతిం ఖరధ్మతిప్రధ్వంసినం శ్రీనామమ్,

కందర్పాయుతకోటిసుందరతనుం కామారిసేవ్యం గురుం
కాంతాకామద మప్రమేయ మమలం సీతాసమేతం భజే. ౪౫
మ. ఘనకర్పూరవిలేపనుఁ రఘువరుఁ ♦ గామారిసేవ్యుఁ ఘనా
ఘనగాత్రుఁ సరసీజనేత్రు ఖరరఁ ♦ యఃకాలు రాముఁ సనా
తనుఁ గందర్పశతో త్రమాకృతిని గాం ♦ తాకామదుఁ శ్రీహరిఁ
జనకత్యైరమణాత్మజాననసరో ♦ జాతార్కు భావించెదన్.

తా. కర్పూరముతోడిచందనమును మేనఁ బూసికొన్నవాఁడును, తామరల
వంటి కన్నులుగలవాఁడును, నిగ్రహానుగ్రహసమర్థుఁడును, కన్నూరికుప్పవంటి
యాకౌరముగలవాఁడును, ఖరాసురదైర్యమును ధ్వంసముచేసినవాఁడును,
శ్రీహరియు, కోట్ల కొలఁదిమన్మథులకంటెను చక్కనిశరీరముగలవాఁడును, కివునిచే
సేవింపఁబడువాఁడును, లోకగురుండును, స్త్రీలకుఁ గామమును గలిగించు
వాఁడును, అప్రమేయుఁడును, నిర్మలుఁడును, సీతితోఁ గూడినవాఁడును అగు రఘు
రాముని సేవించును.

శ్లో. నీలాబ్జబృందసదృశం పరిపూర్ణ దేహం
దిక్పాలకాదిసురసేవితపాదపద్మమ్,
వీతాంబరం కనకకుండలశోభితాంగం
సీతాపతిం రఘుపతిం సతతం భజామి. ౪౬

మ. మృగనాభీనిధసుందరాంగు భవసన్మిత్రుఁ బవిత్రుఁ లన
న్నిగమాంతార్థవిచారచర్యు నుతవాణీనాథుఁ బీతాంబరుఁ
దిగధీశానముఖామరావనుని ధా ♦ త్రీపుత్రికాధీశ్వరుఁ
భగవంతు న్మణికుండలాభరణు సం ♦ భావించు నశ్రాంతమున్.

తా. నల్లని మేఘములతో సమానుఁడును, పరిపూర్ణమయిన దేహముగలవాఁ
డును, దిక్పాలురు మొదలయినదేవతలచే సేవింపఁబడు పాదపద్మములు గలవాఁడును,
పచ్చనివస్త్రము గలవాఁడును, బంగారుకుండలములచే శోభిల్లు నంగములుగల
వాఁడును, సీతాపతియు నగు రఘుపతిని రాముని సదా భజించుచుండును.

శ్లో. భర్గబ్రహ్మసురేంద్రముఖ్యదివిజప్రాంచత్కిరీటాగ్రసం
సర్గానేకమణిప్రభాకరసహస్రాభం పదాంభోరుషే,
దుర్గాసంతతిసంస్తుతాంఘ్రికమలం దుర్వారకోదండినం
గంగావిస్ఫుటమాళిమానస హరం కల్యాణరామం భజే. ౪౭

తా. భర్గోంభోజభజేంద్రముఖ్యదివిజప్రాంచత్కిరీటాగ్రసం
సర్గానేకమణిప్రభాకరసహస్రచత్వదశపంకజముగా

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

దురాసంతతసన్న తాంఘ్రియగళుఁ ♦ దోషాపహుఁ మానిరా
ద్యర్థప్రస్తుత శంభుమానసహరుఁ ♦ వైకుంఠఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. తన పాదపద్మములయందు, శివుఁడు బ్రహ్మయింద్రుఁడు మొదలయిన
దేవతలయొప్పున కిరీటముల కొసలసంబంధముగల మణులచేతను వేలకొలది
సూర్యుల ప్రకాశమునంటి ప్రకారము గలవాఁడును, దుర్గాదేవిచే నదా కొని
యాడఁబడు పాదపద్మములు గలవాఁడును, శత్రువులకు దుర్వారమయిన ధనువు
గలవాఁడును, గంగాధరుని మనసును హరించినవాఁడును అగు కల్యాణ రాముని
సేవించెదను.

శ్లో. అగ్రే ప్రాంజలి మాంజనేయ మనిశం వీరం చ తారాసుతం
పార్శ్వేపక్షిముఖానుజం పరిసరే సుగ్రీవ మగ్రాసనే,
పశ్చాత్పల్లక్షణ మంతికే జనకజాం మధ్యేస్థితం రాఘవం
చింతాతూలికయా లిఖంతి సుధియ శ్చిత్రేషు పీతాంబరమ్. ౪౮
చ. పవనజః డంగదుం డెదుటఁ ♦ బ్రాంజలు లై వినుతింపఁజెంగటఁ
రవిసుతరావణానుజులు ♦ రంజిల వెన్క సుమిత్రసూను, డా
యవనితనూజ చేరువను ♦ హర్ష మెసంగఁగ సింహవీడి తు
క్మవనజకర్ణి కన్ వెలయుఁమాధవుఁ జిత్రములోఁ దలఁచెదన్.

తా. ఎదుటను చేతులు జోడించియున్న యాంజనేయుని, ప్రక్కను వీరు
డైనయంగడుని, సమీపమున విభీషణుని, అగ్రాసనమున సుగ్రీవుని, వెనుకనున్న
ణుని, సమీపమున సీతను, మధ్యను పీతాంబరుఁడైనరాముని పండితులు తమ
చిత్రఫలకములయందు ధ్యానమునుకుంచెనో వ్రాయుచుందురు.

శ్లో. క్షీరాంభోనిధిమధ్యవర్తిని సితే ద్వేపే సువర్ణాచలే
రత్నోల్లాసితకల్పభూరుహాలే జాంబూనదే మంటపే,
తేజోభ్రాజితవేదికే సురుచిరే మాణిక్యసింహాసనే
హేమాంభోరుహకర్ణికోపరితలే వీరాసనస్థం భజే. ౪౯

మ. తెలిదీవిన్ గనకాద్రి దుగ్ధనిధి నుద్దీప్తామరానోకహ
స్థజాంబూనదమంటపంబున విభాస్వద్వేదికారంజితో
జ్వలసింహాసనజాతరూపమయకంజాతస్ఫురత్కర్ణికా
స్థలి వీరాసనయుక్తుఁడైన రఘువంశస్వామిఁ గీర్తించెదన్.

తా. పాలసంద్రముమధ్యనున్న క్వేతద్వీపమునబంగారుకొండపైనిరత్నముల
చేఁ బ్రకాశించు కల్పవృక్షముక్రిందను, బంగారుమండపమున, తేజముచే వెలుగు
చుండు వేదికపైని చక్కనిరత్నసింహాసనమునందుబంగారుపద్మమునందలికర్ణికపైని
వీరాసనము వేసికొని కూర్చుండురాముని సేవించుచుండెదను.

శ్లో. దోర్దండేన చ కుండలీకృతమహాకోదండచండాశుగై
ద్దుర్వారై రవికోటితుల్యనిశితై రప్రిహ్లాదిదేవస్తుతైః,
సుగ్రీవాదిసమస్తవానరవరా నాజ్ఞాపయంతం గిరా
దైత్యాన్ తాడయ తాడయేత్యనుపదం శ్రీరామచం జే.
మ. కరదండంబునఁ గుండలీకృతమహాకాండాసనోన్మత్తక్
సర్వకోటిపకటప్రభాసశితదుఃస్వారంబు లై పద్మజా
మరసంస్తుత్యములైన బాణములచే • మర్దింపుచుక వేగ వా
నర సంఘంబులతోడ దైత్యవరులక • మర్దింపు మర్దింపుఁ డం
చు రయం బొప్పఁగఁదెల్పు రామవసుధేశుం డీచ్ఛునిష్ఠారముల్.

తా. కోట్లకోటినిఱు ర్యులపలెఁ దీక్షణములును, బ్రహ్మమొదలగుదేవతలచే
స్తుతింపఁబడునవియు, తనబాహుదండముచేతను కుండలాకారముగాఁ జేయఁబడిన
గొప్ప ధనుస్సునండి వెలువడునవియు, వారింపరానివియునగు తీవ్రబాణముల
చేతను రాక్షసులను జంపుచున్నవాఁడును, మాటిమాటికిని కొట్టుఁడు కొట్టుఁ డని
సుగ్రీవాదివానరుల నాజ్ఞాపించుచున్నవాఁడును ఆ గు శ్రీ రామ చంద్రుని
సేవించుచుండెదను.

శ్లో. భూకంపం జనయ న్నభో విదళయ న్నంభోధినిం త్రోభయక
దైతేయాంశ్చ విమర్ధయన్ గిరివరాక భిందన్ దితః పూరయక
వైదేహీ మతిమోదయక సకలగీర్వాణాక శిరఃకంపయక
కల్యాణో రఘురామమా న్నవిలసతోద్దండచండధ్వనిః. ౧౭౧
ఉ. రామునిచాపమార్పిశుభః రావమునక దల లూఁపు జేవతా
స్తోమము దైత్యు లార్తి, గని • స్తోలుదు రబ్బులుమోయుమైధిలీ
భామిని సంతసించు వడి • బ్రద్ద లగుక వసుధాధనంబులుక
భూమి చలించు నంబరము • బూరటిలుక దిశలెల్ల ఘూర్ణిలున్.

తా. భూమిని గంపింపఁజేయుచు, ఆకాశమును బ్రద్దలుచేయుచు, సముద్ర
మును కలఁగించుచు, రాక్షసులను మర్దించుచు, కొండలను భేదింపుచు, దిక్కులను
పూరించుచు, సీతను సంతోషింపఁ జేయుచు, దేవతల నందఱును తలఁపఁపించుచు
రామునిచేతను ప్రకాశించుధనుస్సుయొక్కతీవ్రధ్వని కల్యాణప్రదమైయుండెను.

శ్లో. విమలకమలనేత్రం విఘ్నరన్నిలగాత్రం
తపనకులపవిత్రం దానవధ్వంతమిత్రమ్,
భువనశుభచరత్రం భూమినిత్రీకళత్రం
దశరథవరపుత్రం నౌమి రామాభ్యుమిత్రమ్.

చ. సరసిజపత్ర నేత్రు సురశాత్రవజైత్రుఁ బత్రతిపత్రునిన్
ధరణీసుతాకళత్రు జనతానుతిపాత్రుని రాజపుత్రు భా
సురసుచరిత్రు నిలమణిశోభితగాత్రు మహేశమిత్రు భా
స్కరకులసత్పవిత్రు గుణసాంద్రు రఘూద్వహునాశ్రయించెదన్.

తా. నిర్మలములైనపద్మములవంటి నేత్రముగలవాఁడును, ప్రకాశించునల్లని
శరీరముగలవాఁడును, మూర్త్యులపవిత్రుఁడును, రాక్షసులనెడి చీకటికి నూర్చుఁ
డును, లోకములకుఁ బుభమును గలిగించు చరిత్రగలవాఁడును, సీత భార్యగాఁగల
వాఁడును, దశరథుని ముఖ్యపుత్రుఁడును అగు రాముఁడను పేరుగల మిత్రుని
నమస్కరించెదను.

శ్లో. జననీ జానకీ సాక్షా జనకో రఘునందనః,

లక్ష్మణో మిత్ర మస్మాకం కో విచారః కుతో భయమ్,

జనకో రామచంద్రో మే జననీ జనకాత్మజా,

హనూమత్ప్రముఖా స్సర్వే హరయో మమ బాంధవాః ౫౩

చ. జనకుఁడు రామచంద్రుఁ డగు * జానకి తల్లి సుమిత్రసూతి మా
కనయము మిత్రుఁ డంగదమహాబలపుత్రవిభీషణార్కనం
దనముఖి లాత్మ బాంధవజనంబులు గాన విచారమున్ భయం
బును గలుషంబు దీనతయుఁ * బొందునె మామకమానసంబునన్.

తా. సీత సాక్షాత్తు తల్లి. రాముఁడు తండ్రి. లక్ష్మణుఁడు స్నేహితుఁడు.
మా కింక విచార మేల ? భయ మెందులకు? రామచంద్రుఁడు నాకు జనకుఁడు,
సీత నాకుఁ దల్లి, హనుమదాదులగు వానరు లందఱును నాకు బంధువులు.

శ్లో. జగతి విశేషమంత్రం జాగకీప్రాణమంత్రం

విబుధవినుతమంత్రం విశ్వవిఖ్యాతమంత్రమ్,

దశరథసుతమంత్రం దైత్యసంహారమంత్రం

రఘుపతినిజమంత్రం రామరామేతిమంత్రమ్.

౫౪

చ. సకలజగత్పవిత్రము నిశాచరజైత్రము ధారుణీసుతా
ధిక ప్రమదప్రదం బఖిలదిక్పరిపాలనపాలనంబు నే
వకజనకల్పకంబు భయవారణవారణసింహాసన్ని భం
బకలుష మద్వితీయ మఖిలా రివిరామము రామమంత్రమున్.

తా. రఘుపతినిజమంత్రమయిన రామరామ యనుమంత్రము లోకులను బది
త్రము చేయునది. సీతప్రాణమయినది, దేవతలచేఁ గొనియాడఁబడునది. ప్రపంచ
మునఁ బ్రసిద్ధ మైనది. దశరథసుతునిమంత్రము దైత్యులను సంహరించుమంత్రము.

శ్లో. నీతాయా దక్షిణే పార్శ్వే లక్ష్మణస్య చ పార్శ్వే తః,
తన్మధ్యే రాఘవం వందే ధనుర్బాణధరం హరిమ్.

శ్లో. చంద్రోపనుం మలయచందనచర్చితాంగం
మందారపుష్పపరిపూజితపాదపద్మమ్,
బ్రహ్మాద్ర వంద్య మనిశం మునిబృందసేవ్యం
వందేఽరవిందనయనం రఘురామచంద్రమ్.

౫౫

చ. సరస విడహ రాజతనుఃసంభవలక్ష్మణయుక్తు దేవతా
తరుసునుపూజితాంఘ్రినవఃతామరసద్వితయుక్ సరస్వతీ
శ్వరసురవర్యమానిజనఃవందితుః జందనచర్చితయుక్త లస
దురుశరచాపధారుని రఘూవ్యహు రాముని నెఱతు నెఱయున్.

తా. సీతకుఁ గుడిప్రక్కను, లక్ష్మణుని కడమప్రక్కను వారిమధ్యను ధను
ర్బాణములను ధరించువాఁడై విష్ణుస్వరూపుఁ డయినరాముని నమస్కరించెదను.
చంద్రునివంటివాఁడును, మలయచందనముచేఁ బూజుఁబడిన దేహముగలవాఁడును,
కల్పవృక్షపుష్పములచేఁ బూజింపఁబడు పాదపద్మములు గలవాఁడును, బ్రహ్మ,
ఇంద్రులచే నమస్కరింపఁదగువాఁడును, ఎల్లప్పుడును మునిసంఘముచే సేవింపఁ
దగువాఁడును, పద్మములవంటికన్నులు గలవాఁడును, అగు రఘురామచంద్రుని
నమస్కరింతును.

శ్లో. ఇత్వాకునందనం సుగ్రీవపూజితం
త్రైలోక్యరక్షకం సత్యసంధం సదా,
రాఘవం రఘుపతిం రాజీవలోచనం
రామచంద్రం భజే రాఘవేశం భజే.

౫౬

మ. మనువంశాంబుధి పూర్ణచంద్రు రఘురామస్వామిఁ ద్రైలోక్యపా
లను సుగ్రీవసమర్చితాంఘ్రికమలుక్ • లక్ష్మీధరుక్ సత్యసం
ధునిఁ గంజాయతనీత్రు విరు రఘునాథుక్ రాఘవున్ రామచం
ద్రుని భక్తాంగణకల్పకంబు మది సంతోషంబునం గొల్చెదన్.

తా. ఇత్వాకునందనుఁడును, సుగ్రీవపూజితుఁడును, త్రైలోక్యములను రక్షించు
వాఁడును, సత్యసంధుఁడును, రాఘవుఁడును, రఘుపతియును, తామరలవంటి
కన్నులుగలవాఁడును అగురామచంద్రు నెప్పుడును సేవించెదను. రఘువంశపతిని
సేవింతును.

శ్లో. బ్రహ్మమృతానందః ఫలప్రదాయినం
వేదాంతవిజ్ఞానసుగంధపుష్పితమ్,

సీతాశుభాంగాంచితబాహుళాఖనం

శ్రీరామకల్పద్రుమ మాశ్రయామః.

౫౨

మ. అలసీతాంగలసత్కరోరువిటపం ♦ బై భవ్యవేదాంతని

ర్మలసుజ్ఞానసుగంధపుష్పయుత మై ♦ బ్రహ్మామృతానందస

న్నిలదం బై వరతత్వవిద్యకులకున్ ♦ భావింపఁ బ్రాభాన్యమై

యలరున్ శ్రీరఘురామకల్పకమునే ♦ నశ్రాంతమున్ గొల్పెదన్.

తా. బ్రహ్మము, అమృతము, ఆనందము - అనెడిఫలము నిచ్చునదియు, వేదాంతజ్ఞానమనెడి వాసనగలపూలు పూచునదియు, సీతయొక్క మంగళకరములయిన యవయవములతో ఒప్పుచుండెడి బాహువులనెడి కొమ్మలు గలదియు, నగు శ్రీరాముడను కల్పవృక్షము నాశ్రయించుచుందుము.

శ్లో. కనకనికవభాసా సీతయాఽఽలింగితాంగో

నవకువలయదామశ్యామవర్ణాభిరామః,

అభినవయుతవిద్యున్నందితో మేఘఖండ

శ్మమయతు మమ తాం సర్వదా రామచంద్రః.

౫౩

చ. ఉరుతరతప్తభర్మనికఃఖోజ్జ్వలయైన ధరాతనూభవః

సరసతః గూడి నీలమణిఃజాలవిరాజితుఁడై తట్టిల్లతా

స్ఫురదసీతాభ్రమో యనఁగఁబొల్పు వహించిన రాఘవుండు మ

ద్దురితసముద్భవం బయినఁడు స్తరతాపముఁ బాపి ప్రోవుతన్.

తా. ఒకగల్లుపైని గీరుఁబడినబంగారుగీతవంటి కాంతిగల సీతచేతను కాఁగిలించుకొఁబడిన యవయవములుగలవాఁడును, అపుడు వికసించిన కలువల వందవలెనే నల్లనైనదేహకాంతిచే నొప్పువాఁడు గనుకనే క్రొత్తయై విడువని మెఱపుతోనిండిన మేఘఖండమునట్లున్న రామచంద్రుఁడు నాతాపము నెల్లప్పుడును చల్లార్చునుగాక.

శ్లో. అలం శాస్త్రాభ్యాసై రలమసక్తదామ్నాయపఠనై

రలం తీర్థస్నానైరల మఖిలయాగ వ్రతజపైః,

అలం యోగాభ్యాసై రలమపి మహాపాతకభియా

య దస్మాకం రామస్మరణమహిమాఽయం విదయతే.

౫౪

ఉ. చాలును శాస్త్రపాఠములు ♦ చాలును వేదము లభ్యసించుటల్

చాలు జపంబులుం దపముఁ ♦ చాలు వ్రతంబులుఁ దీర్థయాత్రలున్

జాలు సదోపవాసములు ♦ సత్కృతువుల్ ఘనయోగనిష్ఠులున్

జాలఁగ భీతి మాన్ప రఘుఁ సత్తముసంస్మరణంబు గలుగన్.

తా. మాకుకాస్త్రాభ్యాసముచేబనిలేదు. పలుమాలు వేదముల్యుతనముచే
బనిలేదు. తీర్థస్నానము లక్కఱలేదు. ఎల్లయజ్ఞములు, వ్రతములు, మంత్రజపములు
అక్కఱలేదు. యోగాభ్యాస మక్కఱలేదు. మహాపాపములభయము మాకులేదు.
ఏమన? మాకు రామస్మరణవలనఁ గలిగిన మహిమ సర్వోత్కర్షమై యున్నది.

శ్లో. సీతామనోమానసరాజహంస సంసారసంతాపహర త్తమావన్,

శ్రీరామ దైత్యాంతక శాంతరూపశ్రీతారక బ్రహ్మసమోనమస్తే.

మ. కమనీయావనిజాతమానసమనః • కాసారహంసుఁ హిత

త్తము దైత్యాంతకు శాంతరూపుని బృహత్సంసారసంతాపఘ్నో

రమహంభోనిధితారణుఁ రఘువరుఁ • రాజీవపత్రేక్షణుఁ

విమలుఁ దారక బ్రహ్మముఁ దలఁచినే•వింతుఁ గృపాకాంక్షిన్.

తా. సీతమనస్సైడి మానస సరోవరమునకు హంసవంటివాడవును, సంసార
సంతాపమునుహరించువాడవును, ఓర్పుగలవాడవును, రాక్షసులపాలిట యుడుడ
వును, శాంతస్వరూపుడవును, తారకబ్రహ్మమవునునగు శ్రీరామా! నమస్కారము.

శ్లో. కదా వా సాకేతే విమలసరయూతీగపులినే

సమాసీన శ్చిమద్రఘుపతిపదాబ్జే హృది భజన్,

అయే రామ స్వామిఁ జనకతనయావల్లభ విభో

ప్రసీదేతి శ్రోతన్నిమిషమివ నేష్యామి దివసాన్.

౬౦

మ. గురుసాకేతపురీమనోజ్ఞసరయూఃకూలంబునన్ సైకతో

పరిభాగంబున గూరుచుండి రఘురాట్నాదాంబుజాతంబులన్

స్థిరవృత్తి భజియింపుచున్ వరద యోఃసీతేశ ప్రత్యక్ష మై

కరుణింపం దగు దన్నఘ సములు నిఃకంబున్ నిమేషంబగున్.

తా. అయోధ్యలో నిర్మలమయిన సరయూనది యొడ్డువందలి యసుకలోఁ
గూర్చున్నవాడనై శ్రీమంతముతయిన రాముని పాదపద్మములను హృదయములో
నేవింపుచు “ఓరామా! స్వామి! సీతావల్లభా! విభూ! ప్రసన్నుడగుము” అని
మొఱపెట్టుచు దివసములను నిమసములుగా నే నెప్పుడు గడపెదనో కదా!

శ్లో. కదా వా సాకేతే తరుణతులసీకాననతలే

నివిష్ట స్తం పశ్యన్నవిహతవిశాలోర్ద్వతిలకమ్,

అయే సీతానాథ స్మృతజనపతే దానవజయిన్

ప్రసీదేతి శ్రోతన్నిమిషమివ నేష్యామి దివసాన్.

౬౧

తా. సాకేతంబున నొక్కవేళఁ దులసీసంతానమధ్యస్థుఁ డై

శ్రీకల్యాణముఖంబుగన దిలకముఁ • డెల్వొందునారాము యీ

కాకున్ స్థేః ! విదేహజాధిపతి ! యోకౌసల్యపుత్ర ! హరీ !

నీకున్ మొక్కుదినంబులు న్నిమిష మా ♦ నీరేజపత్రేక్షణా.

తా. అయోధ్యలో నవనవలాడుతులసి మొక్కలయడవిలో గూర్చున్నవాడ నై చెదరక వికాలమయిన డోర్వపుండ్రముగల యారామునిచూచుచు “ఓసీతా నాథా! స్మరించువారిని పాలించువాడా! రాక్షసులను జయించువాడా! ప్రసన్నుడవగుము” అని మొఱలిడుచు దినములను నిమిషములుగా నెప్పుడు గడపెదనో కదా!

శ్లో. కదా వా సాకేతే మణిఖచితసింహాసనతలే

సమాసీనం రామం జనకతనయాఽఽలింగితతనుమ్,

అయే సీతారామ త్రుటితహరధన్వన్ రఘుపతే

ప్రసీదేతి క్రోశ నిమిషమివ నేష్యామి దివసాన్.

౬౩

మ. తనసాకేతసభాంతరస్థలి లన♦ద్రతోజ్జ్వలత్పరి భూ

తనయాలింగితుఁ డౌచు నెప్పుడును మో♦దం బొప్ప నున్నట్టి రా

ముని నోహా శివచాపఖండన ! ధరా♦పుత్రీపతి ! ముంగలన్

గనుపట్టన్ దగు దన్నఘస్రములు ని♦క్కంబున్ నిమేషం బగున్.

తా. అయోధ్యలో రత్నఖచితమయిన సింహాసమునఁ గూర్చున్నవాడును, సీతచేఁ గాఁగిలింపఁబడిన దేహముగలవాడును అగురాముని గూర్చి ‘ఓసీతారామా! శివునివిల్లు విఱచినవాడా! రఘుపతీ! ప్రసన్నుడవగుము’ అని మొఱలిడుచునెన్నడు దినములను నిమిషములుగాఁ గడపెదనోకదా!

శ్లో. మార్గే మార్గే శాఖినాం రత్నవేదీ

వేద్యాం వేద్యాం కిన్నరీబృందగీతమ్,

గీతేగీతే మంజులాలాపగోష్ఠీ

గోష్ఠ్యాం గోష్ఠ్యాం త్వత్కథా రామచంద్ర!

౬౪

చ. పొలు పగుమార్గమార్గముల♦భూజములందలిరత్నవేదికా

స్థలములఁ గిన్నరీతతులు ♦ తానఁ యాన్వితగానవైఖరిన్

సలిత మైనగోష్ఠియెడ ♦ సన్నతిఁ జేతురు రామచంద్ర నీ

విలసితసత్కథామృతము ♦ వేడ్కను గ్రోలెడుచిత్తవృత్తు లై.

తా. రామచంద్రా! ప్రతిమార్గమందును చెట్లకిందను రత్నాభవేదికలును, ప్రతివేదికయందును కిన్నర స్త్రీలపాటలును- ప్రతిపాటయందును మృదువైనయాళాపములతోడి గోష్ఠియును, ప్రతిగోష్ఠియందును నీకథయును విలసింపడుచుండును.

శ్లో. వృక్షేవృక్షే వీక్షితాః పక్షీసంఘా
స్సంఘేసంఘే మంజులమోదవాక్యమ్,
వాక్యేవాక్యే మంజులాలాపగోష్ఠీ
గోష్ఠ్యాంగోష్ఠ్యాం తత్కథా రామచంద్ర!

34

ఉ. భూరుహభూరుహంబులను ♦ బొల్పుగ నున్నఖగ వ్రజంబు లిం
పారఁగ మంజులోత్కరము ♦ లైనసుభావలయందు వేడ్కఁ బెం
పారినరమ్యగోష్ఠియెడ ♦ నంచిత మైనభవత్కథాసుధా
సారమె కర్ణపర్వముగ ♦ సన్నుతిఁ జేయును రాఘవేశ్వరా.

తా. రామచంద్రా! ప్రతిచెట్టునఁ బక్షులగుంపు కనఁబడుచున్నది. ప్రతి
గుంపునందును మృదువై సంతోషమును గల్గించు వాక్యమును, ప్రతివాక్యము
నందును మృదువైన యాలాపముతోడి గోష్ఠియును, ప్రతిగోష్ఠియందును నీకథయు
వినఁబడును.

శ్లో. శ్వేతపుష్పక మారుహ్యాసీతయా సహ రాఘవ!
సుగ్రీవాదిభవద్భక్తై ర్మనోమధ్యే రమస్వ మే.

౩౫

మ. సితవిభ్రాజితపుష్పకంబున ధరాఃసీమంతినీపుత్రికా
శ్రితవామాంకుఁడవై రఘూద్వహ రమాఃచిత్రేశ దై త్యేశమా
రుతపుత్రాదినమస్తభ క్తజను లాఃరూఢిఁ బ్రవేష్టింప న
ద్భుతరమ్యాకృతి వై మదీయ మగుచేతోవీధిఁ గ్రీడింపవే.

తా. రామా! సీతతోను, సుగ్రీవాదులయిన నీభక్తులతోను గూడఁ బల్లవి
పుష్పకమును విమానమెక్కి నామనస్సనెడి యంతరాళమునఁ గ్రీడింపుము.

శ్లో. దోఢిః ఖడ్గం త్రిశూలం డమరుమసిదనుశ్చారుబాణం కుతారం
శంఖం చక్రం చఘ్నేటం హలముసలగదాభిండివాలంచ పాశమ్
విద్యుద్వహ్నోంశ్చముష్టిం త్వభయవరకరం బిభ్రతం శుభ్రవర్ణం
వందే రామం త్రినేత్రం సకలరిపుకులం మర్దయంత్రం ప్రతాపే.

మ. శరచాపాసికుతారముద్గరగదాఃచక్రాంబు భూభిండివా
లరుచిస్సారకృశానుముష్టిహలశూఃలప్రాసభేటాదులక
గరసంఘంబులఁ దాల్చి నిర్భయకరాఃఖ్యంబుక బ్రకాశింపఁ బాం
దురవర్ణంబుఁ ద్రినేత్రముం గలిగి తోఁడ్డొ కత్తులం దుండుక్రి
కరుఁడౌ రాముఁ కల్లుకాఁగమునఁ బూర్వంబు లర్పించెదన్.

తా. భద్రమును, త్రిశూలమును, దమరును, కత్తిని, ఘనర్పణములను, గండగొడ్డటిని, శంఖమును, చక్రమును, పలకమును, వాగ్గటిని, రోకటిని, గదను, భిండివాలమును, పాశమును, వైద్యుతాగ్నులను, పిడికిలిని, ఆభయమూదనుబాహువులచే ధరించువాడును, తెల్లనికొంతికలవాడును, మూడుకన్నులుకలవాడును, తనప్రతాపములచేతను సకలశత్రువులమూఁకను మర్దించువాడును, అగురాముని సేవించెదను. (భరదూషణాదులయుద్ధసమయమున రాముఁడు రుద్రరూపమును ధరించినప్పటివర్ణన)

శ్లో. దురితతిమిరచంద్రో దుష్టకంజాతచంద్ర

స్ఫురకువలయచంద్ర స్ఫూర్యవంశాబ్ధిచంద్రః,

స్వజననివహచంద్ర శ్శత్రు రాజీవ చంద్రః

ప్రణతకుముదచంద్రః పాతు మాం రామచంద్రః.

౬౮

చ. కలువతమిస్త్రచంద్రుఁ డరికంజసుధాంశుఁడు దేవకైరవో

జ్వలశశి సారసాప్తకులవారిమృగాంకుఁడు సంశ్రితోత్కరో

త్పలవిదుఁ డరికంజసితభానుఁడు నైజజనైకసేవ్యుఁడు

విలసితవీరుఁ డైనరఘువీరుఁడు సత్కృప నన్నుఁ బ్రోవుతన్.

తా. పాపములనుచీకటికిఁ జంఘ్రుఁడును, దుష్టులను పద్మములకుఁ జంగ్రుఁడును, దేవతలనుకలువలకుఁ జంఘ్రుఁడును, స్ఫూర్యవంశమును సముద్రమునకుఁ జంఘ్రుఁడును, తనభక్తసంఘమునకుఁ జంఘ్రుఁడును, శత్రువులను తామరలకుఁ జంఘ్రుఁడును, నమ్రులను కలువలకుఁ జంఘ్రుఁడును, అగురామచంద్రుఁడు నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. కల్యాణదం కౌశికయజ్ఞపాలం కళానిధిం కాంచనశైలధీరమ్.

కంజాతనేత్రం కరుణాసముద్రం కాకుత్ స్థరామంకలయామిచిత్రే.

ఉ. చారుకళానిధి విమలసారసపత్రవిశాలనేత్రు బృం

దారకశత్రుజైత్రు శుభదాయకుఁ గౌశికయజ్ఞరక్షకుఁ

గారుణికాగ్రగణ్యుఁ బరుఁ ఁ గాంచనభూధరధీరు శూరునిఁ

శ్రీరఘుతామునిఁ హృదయఃసీమంగనుంగొనుచుండుఁబొందుగన్.

తా. మంగళప్రదుఁడును, విశ్వామిత్రునియాగమును కాపాడినవాఁడును, విద్యులకు నిధియు, బంగరుకొండవలె ధీరుఁడును, తామరలవంటికన్నులు గలవాఁడును, దయాసముద్రుఁడును, అగుకకుత్స్థ వంశీయుఁడయినరాముని మనమున సేవించెదను.

శ్లో. బాల్యేక్కిన్మృతిమందరేణ మధిత స్తీత రమాసంభవ

స్సుగీవాంగదళాంబవాదిపదప స్సామిత్రిచంద్రోదయః,

వాతోత్పన్నమణి ర్విభీషణసుధః పౌల స్త్యహాలహాల
శ్రీరామాయణదుగ్ధవార్ధి రమలో భూయాత్ సుఖశ్రేయసే. 20

తా. ఆవాల్మీకిమనోగిరిప్రమథితిం + బై సీతయే లక్ష్మీ సు
గ్రీవాదుల్ సురభూరుహాదులు దశగ్రీవుండు హాతాహాలం
బావాతాత్మ భవుండు రత్నము సుమిత్రాపత్యముం జంద్రుడా
దేవారాతిసహోద్భవుండు సుధ యై + దీపించురామాయణం
బే విఖ్యాతసుధాబ్ధి యై యొసఁగు సత్ప్రేమాభిలాషార్థముల్.

తా. వాల్మీకిస్మృతియను మందరపర్వతముచే మథింపఁబడినదియు, సీతయనెడి
లక్ష్మీయొక్క సంభవముగలదియు, సుగ్రీవుఁడు, అంగదుఁడు, జాంబవంతుఁడు
మొదలయిన వానరులనెడి కల్పవృక్షాదులు గలదియు, అత్మబుడనెడి చంద్రుని
యుదయము గలదియు, ఆంజనేయుఁడను కౌస్తుభముగలదియు, విభీషణుఁడను
అమృతము గలదియు, రావణుఁడను హాలాహలముగలదియు, నిర్మలమయినదియు
నగురామాయణమును పౌలస్త్యముద్రము మాకు సుఖము, శ్రేయము నిచ్చునదియగుత.

శ్లో. రఘునందన ఏవ దైవతం నో రఘువంశోద్భవ ఏవ దైవతం నః,
భరతాగ్రజ ఏవ దైవతం నో భగవాన్ రాఘవ ఏవ దైవతం నః.

చ. నరవరశేఖరుండు రఘునందనుఁడే పరదైవతంబు శ్రీ
వరుఁడు పరేశుఁ డైనరఘువంశ్యుఁడే మాపరదైవతంబు శ్రీ
వారి భగవంతుఁ డైనభరతాగ్రజుఁడే పరదైవతంబు మా
కరయఁగ రామభూవరుఁ డహర్నిశముం బరదైవతం బగున్.

తా. రఘువంశము నానందింపజేయురాముఁడే మాకు దైవము. రఘువంశ
మునఁబుట్టినవాఁడగు రాముఁడే మాకు దైవము. భరతునియన్నయే మాకు దైవము
భగవంతుఁడగు రాఘవుఁడే మాకు దైవము.

శ్లో. ఉత్పల్లామలకోమలోత్పలదళశ్యామాయ కామాయనః
కామాయ ప్రశమాయ నిర్మలగుణారామాయ కామాత్మనే,
ధ్యానారూఢమునీంద్ర మానససరోవంసాయ సంసారవి
ధ్వంసాయాద్భుత తేజసే రఘుకులోత్తంసాయ పుంసే నమః. 21

దు. తతనీలోత్పలకోమలాంగునకుఁ గాంతానన్మనోహారి కం
చితమానీంద్ర మనస్సరోవరల సచ్ఛేతచ్ఛదన్భూర్తిన
స్మృతిః సద్గుణశాఖికి దురితసంహోహబవినహ్ని క
ద్భుతతేజస్కున కాజిమానునకు సంహోమంబున ముక్తదత్.

తా. వికసించి నిర్మలమై మృదువయినకలువరేకులవలె నల్లనివాడును, స్త్రీల మనస్సులకు మన్మథుడును, శాంతుడును, నిర్మలమయినగుణపుష్పముల కుద్భావ వనమును, రామస్వరూపుడును, ధ్యానముచే నిశ్చలులయిన మునీంద్రులమనస్సులను సరస్సులయందు హంసయు, సంసారవిధ్వంసకుడును, ఆశ్చర్యకరమైన తేజస్సు గలవాడును, రఘుకుల శిరోధూషణము అగుపురుషునకు నమస్కారము.

శ్లో. రాజీవాయతలోచనం రఘువరం నీలోత్పలశ్యామలం

మందారాంచితమంట పే సులలితే సౌవర్ణ కే పుష్పకే,

ఆస్థానే నవరత్నరాజఖచితే సింహాసనే సంస్థితం

నీతాలక్ష్మణలోకపాలసహితం వంజీ మునీంద్రాస్పదమ్.

23

తా. మందారస్థలహేమరత్నమయినద్రుద్యోతసత్పుష్పకం

బందుక నైజసభాశుభాసనమునం ♦ దాసీమః డై మానిన

ద్భృందాశాధిపలక్ష్మణాస్పదుఁడు నై ♦ పృథ్వీసుతాయుక్తుఁడై

కందేందీవరవర్ణుఁ డౌరఘువరుక ♦ గంజాక్షు సేవించెదన్.

తా. తామర తేకులవలె వికాశమయినకన్నులు గలవాడును, నల్లఁగలువ వలె నల్లనివాడును, కల్పవృక్షముక్రింద నొప్పుచుండెడిమండపముపైని మిక్కిలి మనోహరమయిన సువర్ణపుష్పకమందలియాస్థానమున నవరత్నఖచితమయిన సింహాసనమునందుఁ గూర్చున్నవాడును, నీతతోను, లక్ష్మణునితోను, ఇంద్రాదులగు లోకపాలురతోను గూడియుండువాడును, మునీంద్రులకు స్థానమయినవాడును నగు రఘుశ్రేష్ఠుని రాముని నమస్కరింతును.

శ్లో. వల్లీ ప్రవాళనవపల్లవపాదపద్మం

కంజేక్షణం జలదనీలసరోరుహాభమ్

నీమంతినీనయనమోహనమూలమంత్రం

రామం నమామి మునిమానసరాజహంసమ్.

చ. కిసలయవిద్రుమారుణతః ♦ గేరుపదాంబుజయుగ్మ మానిమా

నససరసీమరాశము ఘనప్రతిమానశరీరు మానినీ

విసరవిలోచనాంబురుహావిశ్రుతమోహనమంత్రముక మహా

త్ము సరసిజాక్షు భక్తజనతోషకరుక రఘురాముఁ గొల్చెదన్.

తా. పగడపుఁదీఁగలవలెను క్రొంజిగుళ్ళవలెను ఎఱ్ఱనైన పాదపద్మములుగలవాఁ డు ను, తామరలవంటికన్నులుగలవాఁడును, మేఘములవంటి, నల్లఁగలువలవంటికాంతి

గలవాఁడును, స్త్రీలకన్నులను మోహింపజేయుటకు మాలమంత్రమును, మనుల
మనస్సునుమానససరస్సునకు రాజహంసయునగు శ్రీరాముని నమస్కరించుచుందును.
శ్లో. అలం వివాదేన న మానుషోఽయం

రామాత్మనా రాక్షసమర్దనాయ,
భుజంగశయ్యాం పరిముచ్య సాక్షా
న్నారాయణో భూతల మాజగామ.

27

చ. కలహ మి కేల మానవుఁడు + గాఁడు సుమీ రఘురామచంద్రుఁడీ
యిల జసియించె రాక్షసుల + నేపడఁగింప భుజంగతల్పము
దొలఁగి జగన్నియంత యగుఁతోయజనాభుఁడు దృష్టిపాత్రుఁ డై
సలలిత మామహామహిమ + సర్వజగంబులు సన్నతింపఁగన్.

తా. వివాద మక్కఱలేదు. ఈరామాఁడు మనుష్యుఁడు గాఁడు. రాక్షసు
లను సంహరించుటకై నారాయణుఁడు తన శేషశయ్యను విడిచిపెట్టి సాక్షాత్తుగా
రామ స్వరూపముచేతను భూలోకమునకు వచ్చినాఁడు.

శ్లో. లోకత్రాణానుకారీ దశవదనశిరఃపక్ష్టివిచ్ఛేదకారీ
లంకాలంకారహరీ భృగుతనయమనస్సర్వగర్వాపహరీ.
సీతాసీమంతకారీమణిమయమకుటో దివ్యకోదండధారీ

శ్రీరామః పాసహరీ శమయతు దురితం భూమిభారాపహరీ. 28

మ. భువనత్రాణ దశాస్యఖంఠవిలురఁదూభరి ప్రభావాఢ్యుదా
నవరాబ్జబ్జణవైభవాపహరు సన్మాణిక్యకోటీరు భా
ర్గవగర్వాపహరు ధనుర్ధరు ధరాఁకన్యానుసారి హరి
భువిభారాపహు రాముఁ గొల్లు దురితంబుల్ పాపి రక్షింపఁగన్.

తా. లోకములను రక్షించుటకై మనుష్యత్వము ననుకరించినవాఁడును, రావ
ణునిపదితలలను గోసినవాఁడును, లంకయొక్కయలంకారములనుహరించినవాఁడును
పరశురామునిమనస్సునందలి గర్వమునంతను తొలఁగించినవాఁడును, సీతకుఁబాపట
సవరించువాఁడును, మణిమయమయిన కిరీటముగలవాఁడును, దివ్యమయినధనుస్సును
ధరించువాఁడును, భక్తులపాపములను హరించువాఁడును, భూదేవిభారమును,
తొలఁగించినవాఁడును అగు శ్రీరాముఁడు నాపాపమును శమింపజేయునుగాక.

శ్లో. బ్రహ్మాదియోగిమునిపూజితసిద్ధమంత్రం

దారిద్ర్యదుఃఖభవరోగవినాశమంత్రమ్,

సంసారసాగరసముత్తరణైకమంత్రం

నందే మహాభయహరం రఘురామమంత్రమ్.

29

ఉ. సారసగర్భయోగిమునిఁ సంస్కరణీయము దుఃఖరోగసం
హారకమున్ దరిద్రకలుఁ పాపహమున్ భయవారకంబు సం
సారసయోధితారకముఁ సర్వసుపర్వమరోవిహారమున్
శ్రీరఘురామమంత్రముఁ జీఁచి నమస్కృతు లాచరించెదన్.

తా. బ్రహ్మదుఃచేతను యోగులచేతను మునులచేతను పూజింపఁబడు సిద్ధమం
త్రమును, దారిద్ర్యమువలనిదుఃఖమును జన్మమనెడిరోగమును నశింపఁజేయుమంత్ర
మును, సంసారసముద్రమునుండి దాటించుటకు ముఖ్యమంత్రమును గొప్పభయము
లను హరించునదియు నగు రఘురామమంత్రమును నమస్కరించెదను.

శ్లో. శత్రుచ్ఛేదైకమంత్రం సరసముపనిష ద్వాక్యసంపూజ్యమంత్రం
సంసారోత్తారమంత్రం సముచితసమయే సంగవిర్యాణమంత్రమ్,
సర్వైశ్వర్యైకమంత్రం వ్యసనభుజగసందప్తసంత్రాణమంత్రం
జిహ్వా! శ్రీ రామమంత్రం జపజస సఫలం జన్మసాఫల్యమంత్రమ్.

మ ఉరుసంసారసము త్తరంబు నిగమాంతో క్త్యర్పితంబున్ సమ
స్తరిపుధ్వంసము జన్మపావనముగాఁ సత్సంగవేళాసము
చ్చరితంబున్ వ్యసనాహిదిప్తజనరఁజ్ఞాదక్ష మైశర్వదం
బగుదా శ్రీరఘురామమంత్రమును జిహ్వా! భక్తిగీర్తింపుమా.

తా. ఓ నా నాణుకా! మనజన్మము సఫలమగునట్లు శ్రీరామమంత్రమును ఉచిత
సమయమున సదా జపించుచుండుము. అదెట్టిదా? అరిషడ్వర్గమును చేదించుటకు
ముఖ్యమంత్రము గురసమయినది. ఉపనిషద్వాక్యములచేఁ బూజింపఁదగినమంత్రము.
సంసారమునుండి తరింప జేయుమంత్రము. దేహసంగమును తొలఁగించుమంత్రము.
సకలైశ్వర్యములను గలిగింప ముఖ్యమంత్రము. వ్యసనములను పాములచేఁ గణువఁ
బడినవారిని రక్షించుమంత్రము. వేయెల? జన్మమును సఫలముగాఁ జేయుమంత్రము.

శ్లో. ఆకర్ణ మారూఢధనుర్గుణాధ్యం
బ్రహ్మత్రుఖండికృతరాక్షసేంద్రమ్,
రథాధిరూఢం రణరంగధీరం
రామం భజే రక్తసరోరుహాక్షమ్.

25

తా. పాకారాతిరథంబు నెక్కి రణభూభాగంబు గంపింపఁగా
నాకర్ణాంతధనుర్విము క్తదృఢబ్రహ్మత్రుంబునన్ రావణున్
లోకశ్రేణి నుతింపఁ ద్రుంచిన బుధఃశ్లోకున్ సరోషాంబకున్
గాకుల్ స్థాన్వయదుగ్ధవారినిధిరాఁ కాచంద్రుఁ గీర్తించెదన్.

తా. చెవిదాక లాగబడిన నారితనము, ఒప్పువాడను, ఇంద్రధమెక్కిన వాడును, యుద్ధరంగమునఁ బండితుడును, ఎఱ్ఱదామరలవంటి కన్నులుగలవాడును, బ్రహ్మాస్త్రముచే రావణుని ఖండించినవాడును అగురాముని సేవించును.

శ్లో. ఏతౌ తౌ దశకంఠకంఠకదళీకాంతారకాంతిచ్ఛిదౌ
వై దేహీకుచకుంభకుంకుమలసత్పంశారుణాలంకృతౌ,
విశ్వత్రాణనిదానసాధునవనప్రారంభయూపౌ భుజౌ
దేయాస్తా ముగువిక్రమా రఘుపతే! శ్రేయాంసి భూయాంసి నః.

చ. కలుషనిశాచరేంద్రదశ • కంధరకంభరకానసచ్ఛిదౌ
జ్వలితము లుర్విజోరుకుచ • చర్చితకుంకుమ పంకిలారుణం
బులు భువనావనప్రకట • భూరిమహాద్వరయూపమల్ దినే
టుల! భవదీయబాహువులు • కోరినకోర్కుల నిచ్చ నిచ్చులున్.

తా. రఘుపతీ! రామా! దశకంఠుని కంఠముల నెడి యరటితోఁట కాంతిని చేదించినవియు, సీతకుచకుంభములయందలి కుంకుమచే నొప్పుపంకముచే నెఱ్ఱగా నలంకరింపబడునవియు, ప్రపంచరక్షణకుఁ గారణమయిన మంచికార్యముల నెదుఁయజ్ఞమును ప్రారంభించుటకు యూపస్తంభములును, గొప్పపరాక్రమము గలవియు నగు నీయీచేతులు రెండును మాకు నెక్కువశ్రేయస్సుల నిచ్చుచుండుఁగాక.

శ్లో. వామాంకోపరిసంస్థితాననిసుతా మాము క్తభూషోజ్జ్వలాం
పశ్యంతంపరిపూర్ణచంద్రవదనం భ్రాజత్కిరీటోజ్జ్వలమ్,
ఆసీనం నవరత్నరాజఖచితే సింహాసనే రాఘవం

సుగ్రీవాంగదలక్ష్యణానిలసుతై రాసీవ్యమానం భజే. ౫౦

మ. తనవామాంకమునం దలంకరణసీతాదర్శనాసక్తుఁడై
ఘనరత్నోజ్జ్వలసత్కిరీటధరు రాకాచంద్రబింబాస్యుఁ గాం
చనసింహాసనసంస్థితుఁ రవిజవర్జన్యాత్మసత్ప్రతా
వనిసౌమిత్రిసుసేవితుం డగురఘుస్వామి భజింతు మదిన్.

తా. అలంకరింపబడిననగలచేఁ బ్రకాశించునదియు, ఎడమతోడపైని గూర్చున్నదియు నగుసీతను జూచుచున్నవాడును, పున్నమచంద్రునివంటి మొగముగలవాడును, ప్రకాశించుచున్నకిరీటముచేఁ బ్రకాశించువాడును, నవరత్నములు తాపించిన సింహాసనముపైని కూర్చున్నవాడును, సుగ్రీవ - అంగద - లక్ష్యణ - అంజనేయులచే సేవింపబడువాడును అగు రాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. జానాశ్వాః కమలామలంబలిపుటే యాః పద్మరాగాయితా
న్యస్తా రాఘవమస్తకే తు విలసత్కుంధస్తనూనాయితాః

సస్తా శ్వామలకాయకాంతికలితా యా ఇంద్రనీలాయితా
ముక్తా స్తా శ్శుభదా భవంతు భవతాం శ్రీరామవైవాహికాః.
చ. పరిణయవేళ సీతకరః పద్మయుగస్థితమా క్షికాళి క
య్యరుణమణిప్రభల్ వెలసె ♦ నాజితనూజుశిరంబునందుఁ గుం
దరుచులు గల్గె రాముతను ♦ ధామముచేత వినీలరత్నవి
స్ఫురణత గల్గెఁ దన్మణులు ♦ సుస్థిరసంపద నిచ్చు నిచ్చులున్.

తా. సీతయొక్క కమలమువలె నిర్మలమయినదోసిట నేముత్యములు పద్మా
రాగములవలె సున్నవో, రామునిశిరస్సున నుంచబడినవై యేముత్యములు ప్రకా
శించుచున్న మల్లెపూలవలె సున్నవో, అటునుండి జాతినవై నల్లనిశరీరకాంతితోఁ
గుడినవై యేముత్యము లింద్రనీలమణులవలె నయినవో అట్టి శ్రీరామవివాహకాల
మందలి తలంబ్రాలముత్యములు మీకు శుభముల నిచ్చున వగుఁగాక.

శ్లో. నిత్యం శ్రీ రామమంత్రం నిరుపమ మధికం సీతిసుజ్ఞానమంత్రం
సత్యం శ్రీరామమంత్రం సదమలహృదయే సర్వదారోగ్యమంత్రమ్,
స్తుత్యం శ్రీరామమంత్రం సులలితసుమనస్సౌఖ్యసౌభాగ్యమంత్రం
పత్యం శ్రీరామమంత్రం పవనజవరదంపాతు మాం రామమంత్రమ్.

ఉ. నిత్యము నిస్సమానమును ♦ సీతి వివేకము నిర్మలంబు నా
దిత్యశుభప్రద యకము ♦ దీనజనార్తిహరంబు యోగిసం
స్తుత్యము సజ్జనప్రకరఃతోవకరంబు కరంబు నంజనా
పత్యవరప్రదంబు రఘువర్యునిమంత్రము నన్నుఁ బ్రోవుతన్. ౮౩

తా. నిత్యమైనదియు, సాటిలేనిదియు, అన్నిటకంటె గొప్పదియు, సీతిని
మంచిజ్ఞానమును గలిగించునదియు, సత్యమైనదియు, యోగ్యులనిర్మల హృదయముల
యందుండి సదా ఆరోగ్యమును గలిగించునదియు, స్తుతింపఁదగినదియు, మంచి
మకస్సులు గలవారికి సౌఖ్యమును, సౌభాగ్యమును గలిగించునదియు, పతింపఁదగి
నదియు, అంజనేయునికి వరమునిచ్చునదియు నగు శ్రీరామమంత్రము నన్ను
రక్షించుఁగాక.

శ్లో. వ్యామోహప్రళమాషధం మునిమనోవృత్తిప్రవృత్త్యాషధం
దైత్యోన్మూలకరౌషధం భవభయప్రధ్వంసనైకౌషధమ్,
భక్తానందకరౌషధం త్రిభువనీసంజీవనైకౌషధం
శ్రేయఃప్రాప్తికరౌషధం పిబ మనః! శ్రీరామనామాషధమ్. ౮౪

చ. భవభయభేషజంబు రిపుభంజన మా శ్రీతతోషణంబు దా
నననరసర్వగర్వహంకారంబు మునిశ్శరణిదితంబు తా

హవిదళనంబు లోకనివహప్రకటోజ్యలజీవనంబు నౌ
ననితథరామనామకమహావధముఁ రహిఁ ద్రాగు చిత్తమా!

తా. సంసారమోహమును శమింపఁ జేయునదియు, మనుత మనోవృత్తులను
ప్రకర్తింపఁజేయునదియు, రాక్షసులనునిర్మూలించునదియు, జన్మభయమును తప్పక
ధ్వంసముచేయునదియు, భక్తుల కొనందమును గలిగించునదియు, ముల్లోకములను
మఖ్యముగా సంజీవింపఁజేయునదియు, శ్రేయస్సులను లభింపఁ జేయునదియునగు
శ్రీరామనామ మనెడి యావధమును ఓ నామనసా! త్రాగుము.

శ్లో. ధ్యాయే ప్రాతస్సురేశం రవికులతిలకం రంజితానంతలోకం
బాలం బాలారుణాక్షం భవముఖవిమతం భావగమ్యం భవఘ్నమ్,
దీవ్యంతం స్వర్ణక్లృప్తై ర్మణిగణైకరై ర్భూషణై రుజ్జ్వలాంగం
కౌసల్యాదేహజాతం మమహృదయగతం రామమివ తే స్మితాస్యమ్.

మ. స్మితవక్త్రుఁ గలుషాపహుఁ సురమునిఁ శ్రేష్ఠస్తుతుఁ శంకరా
ర్చితపాదుఁ బరుఁ గౌసలేయు సుజనఁ వీతిప్రదుఁ భూషణాం
చితు బాలారుణనేత్రు భాస్కరకులుఁ శ్రీరాఘవుఁ లోకరం
జితునిఁ హృత్సరసిరుహంతరగతుఁ సేవింతుఁ బ్రాతంబునన్. ౧౫

తా. దేవతలకుఁ బ్రభువును, సూర్యకులమునకుఁ దిలకప్రాయుండును, ఎల్ల
లోకములను రజింపఁజేయువాఁడును, బాలుఁడును, బాలరూపునివంటి కన్నులుగల
వాఁడును, శివాదుల చే నుతింపఁబడువాఁడును, మనస్సుచేఁబొంపఁగినవాఁడును, జన్మ
మునులేకుండఁజేయువాఁడును, అడుకొనుచుండువాఁడును, బంగారుచేఁ బొదుగఁ
బడినమణుల సమూహములుగల నగలచేఁ బ్రకాశించునంగములు గలవాఁడును,
కౌసల్య కుమారుండును, చిఱునగవుతోడి మొగముగలవాఁడును అగు రాముని
నాహృదయమునందున్న వానినిగాఁ బ్రార్థన ధ్యానించెదను.

శ్లో. మధ్యాహ్నే రామచంద్రం మణిగణలితం మందహాసావలోకం
మార్తండానేకభాసం మరకతనిక రాకార మానందమూర్తిమ్,
నీతావామాంకసాస్థం సరసిజనయనం వీరవాసో వసానం
పండేహం వాసుదేవంవరశరధనుషం మానసేమేలిభాంతమ్. ౧౬

మ. దరహాసేక్షణుఁ దప్తకాంచనలసఁ ద్రతోజ్యలాకల్పునిఁ
శరకోదండకరాంబుజుఁ మరకతఁ చ్ఛాయాభిరామఁ విభా
స్వరణోటిద్యుతి జానకీసహితు రాజశ్రేష్ఠ జాంబూనదాం
బతు శ్రీరాముని మధ్యమోహమున సంభావించిన మృక్కదన్.

తా. మణులచేనొప్పువాడును, చిలునగవుతోఁ జూచువాడును, పెక్కు నూర్మలప్రకాశముగలవాడును, మరకతమణులవంటి యాకారము గలవాడును, అగంధగ్వరూఘుడును, ఎడమతొడపైని నీతగలవాడును, తామరలవంటికన్నులు గలవాడును, పచ్చనివస్త్రమును గట్టుకొనువాడును, వాసుదేవశబ్దవాచ్యుడును, మంచిబాణముల తోడిధనుస్సుగలవాడును అగుశ్రీరామచంద్రుని మధ్యాహ్నము వేళ నాహ్వాదయమునఁ బ్రకాశించువానినిగా నేను నమస్కరించెదను.

శ్లో. ధ్యాయే రామం సుధాంశుం నతసకలభవారణ్యతాపప్రహరం
శ్యామం శాంతంసురేంద్రంసురమునివినతం కోటినూర్యప్రకాశమ్
సీతాసామిత్రసేవ్యం సురసరసుగమం దివ్యసింహాసనస్థం
సాయాహ్నేరామచంద్రం స్మితరుచిరముఖం సర్వదామేప్రసన్నమ్
మ. శ్రితపాపాటవివహ్ని లక్ష్మణధరిఃప్రీపుత్రికాయుక్తునం
చితచంద్రానను శాంతు దేవమానిసంఃసేవ్యుః వినీలాకృతిః
స్మితవక్త్రుః రవికోటిసన్నిభుమణీఃసింహాసనాస్థానసం
స్థితు శ్రీరాము దినాంతమందు మది నేఁ జింతింతు నిష్టాప్తికిన్.

తా. నమ్రులయినవారికెల్లను సంసారమనెడి యరణ్యమందుఁ గలుగుతాప మును తొలఁగించువాడును, చామనచాయవాడును, శాంతుఁడును, దేవతలకుఁ బ్రభువును, దేవతలచేతను మనులచేతను కొనియాడఁబడువాడును, కోటినూర్యలతో సమానమయిన ప్రకాశముగలవాడును, సీతాలక్ష్మణులచే సేవింపఁదగు వాడును, దేవతలకునుమనుజులకునునులభుఁడును, దివ్యమయినసింహాసనమునందుండు వాడును, చిరునగవుచే సాగసయిన మొగముకలవాడును, ఎల్లప్పుడును నాకుఁ బ్రసన్నుఁడును అగురాముఁ డనెడిచంద్రుని సాయంకాలమునధ్యానించుచుండును.

శ్లో. కేయూరాంగదకంకణైర్మణిగణైర్వైరోచమానం సదా
రాకాపార్వణచంద్రకోటిసదృశం ఛత్రేణ వైరాజితమ్,
హేమస్తంభసహస్రఖండశయుతే మధ్యే మహామంటపే
దేవేశం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజేశ్యామఃమ్. ౫౫

మ. పదియాత్యేలపసిండికంబములచే • భసిల్లుగేహంబునం
దుదయాంచత్పరిపూర్ణచంద్రసదృశుఁ • యోగీంద్రసంసేవ్యుఁ నం
గదకోటీరవిభూషణుఁ భరతముఁఖ్యభ్రాతృసంసేవితుఁ
సదయాత్ముఁ రఘురాము నీరదఘనఁశ్యాముఁ దలంతుఁమడిన్.

తా. ఎల్లప్పుడును భుజకీర్తులచేతను, ఉంగరములచేతను, కడియములచేతను, మణిమాలలచేతను ప్రకాశించువాడును, కోట్లకోలఁది పున్నును పొందుదులతో ఘోషింపఁడును, క్షేత్రచ్ఛత్రముచేఁ బ్రకాశించువాడును, పదునాఱువేల యంగు

కంబములుగల గొప్పమండపమున నడుమను భరతుఁడు మొదలగువారిచే జాట్లు వాఱుకొనఁబడినవాఁడును, దేవతలకుఁ బ్రభువును, నల్లనివాఁడును అగురాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. విహాయ కోదండ మిమం ముహూర్తం

గృహణ పాణౌ మణిచారువేణుమ్,

మయూరబర్హు చ నిజోత్తమాంగే

సీతాపతే రాఘవ రామచంద్ర!

౧౯

మ. శరచాపంబులు మాని బర్హమణివంశంబుల్ శిరంబందు స
త్కరయుగ్మంబునఁబూనఁగాఁదగుముహూర్తంబు న్నఘూత్తంసభా
స్కరవంశంబుధిపూర్ణచంద్ర నగరఁమొదఱు కంజాక్ష భూ
వరమాశ్రిస్తకీరీబరత్నవిలసత్పాదాబ్జ! రామప్రభూ!

తా. సీతాపతీ! రాఘవా! రామచంద్రా! నీ విహూహూర్తమునఁజేతితింటిని
విడిచిమణులచేసాగ సయినపిల్లనఁగ్రోవిని, శిరమునందు నెమిలిపించుము ధరింపుము.

శ్లో. శుద్ధాంతే మాతృమధ్యే దశరథపురత స్సూచరంతం పరం తం
కాంచీనామానువిద్ధ ప్రతిమణివిలసత్కింకిణీనిక్కణాంగమ్,
పాలే ముక్తాలలామం పదయుగఃసదన్నాపురం చారుహసం
బాలం రామం భజేహం ప్రణతదనమనఃఫేనవిచ్ఛేదదక్షమ్. ౧౦

ఉ. అంతిపురంబునకా దశరథాధిపుముంగల మాతృమధ్యమం
దెంతయు నాట లాడుతటి • హేమమణీముతనూపురంబు లా
క్రాంతినితంబఘంటికలు • రంజిల ముత్యపురాని రేకచే
వింతగఁ జెన్నుమీఱు రఘువీరుఁగుమారు నుదారు నెన్నెదన్.

తా. అంతిపురిలో తల్లులమధ్యను దశరథునియొడుటను, మొత్తాఁటికి
గూర్చఁ బడినప్రతిమణిమధ్యను ప్రకాశించుచున్న చిటుగంటలధ్వనిగల యవయవ
ములుగల వాఁడును, నుడుటను ముత్యాలచేర్చుక్కలవాఁడును, పొదములయందు
ధ్వనిచేయుచున్న యందెలుగలవాఁడును, చక్కనినవ్వు గలవాఁడునునై తిరుగు
చున్నవాఁడును, అందఱకంటెనుపయివాఁడును, నమ్మిలమునవారిమనస్సులయందలి
కష్టములనుదొలఁగించు నేర్పుగలవాఁడును, బాఱుఁడు అగురాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. సంపూర్ణచంద్రవదనం సరసీరుహాక్షం

మాణిక్యకుండలధరం ముకుటాభిరామమ్,

చాంపీయగౌరవసనరీ శరచాపహస్తం

శ్రీరామచంద్ర మనిశం మనసా స్మరामి.

౨౦

శ్లో. ఇంద్రనీలమణినన్నిభ దేహం వందనీయమసకృన్మునిబృందైః,
లంబమానతులసీవనమాలం చింతయామి సతతం రఘువీరమ్. ౯౦

చ. సుగుచిరపూర్ణచంద్రముఖుఁ ♦ శోభితరత్నకీరీటకుండలా
భరణు సువర్ణచేలుని శుభవతు సారసపత్రనేత్రు భా
సురశరచాపవాస్తు నతః సూరివిమాను వినీలగాత్రు సు
సిరవనమాలికుఁ రఘుప ♦ తిన్నియతి స్మనసా! స్మరింపుమా.

తా. పూర్ణచంద్రునివంటి ముఖముగలవాఁడును, తామరవంటి కన్నులుగల
వాఁడును, మాణిక్యములతోడి కుండలములను ధరించువాఁడును, కీరీటముచేమనో
హరుఁడును, సంపెంగపూవుల లెబచ్చనైన వస్త్రముగలవాఁడును, ధనుర్భాణములు
చేతులయందుఁ గలవాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని మనసుచే స్మరించుచుందును.
మఱియు, ఇంద్రనీలమణులతో సమానమయినదేహముగలవాఁడును, మాటిమాటికిని
మునిసంఘముల చేతను నమస్కరింపఁదగువాఁడును వ్రేలుచున్నతులసీమాల గల
వాఁడును అగురఘువీరుని సదా చింతన చేయుచుందును.

శ్లో. రామచంద్ర దయాసాంద్ర రఘువీర నృపోత్తమ!

లోచనాభ్యాం కృపాపూర్ణపూర్ణాభ్యాం మాం విలోకయ. ౯౧

ఉ. శ్రీరఘు రామచంద్ర సుచరిత్ర కృపాక రాజశేఖరా
సూరిజనస్తుతాంఘ్రియుగ ♦ సుందరగాత్ర ధరాసుతాధిపా
చారువిలోచనంబులను ♦ సత్కరుణాపరిపూర్ణదృష్టిచే
నారయమయ్య నన్ను నిరతాశ్రయుఁ డంచుఁడలంచిమక్కువన్.

తా. దయతోసిండినవాఁడా! రఘువీరా! రాజోత్తమా! రామచంద్రా!
దయరస ప్రవాహముతో నిండారిననీకన్నులతో నన్నుఁ బొందుము.

శ్లో. రామేతివర్ణద్వయ మాదరేణ సదా స్మరణముక్తిముపైతిజంతుః.

కలౌ యుగే కల్మషమూనసానా మన్యత్రధర్మే య నాధికారః
భక్తప్రియంభక్తసమాధిగమ్యించింతాహరంచింతిత కామధేనుమ్,
రవీందుకోటిద్యుతిభాస్వరంతంరామంభజేరాఘవరామచంద్రమ్.

చ. సలలిత రామనామజపఃసం స్మరణంబుల ముక్తి చేకుఱుక
గలియుగమందు నన్య మగుఃకర్మములం డతికాంక్ష లేటికిక
నలినసఖాబ్జకోటిరుచి ♦ నమననప్రియు భక్తకల్పకం
బిల సుజన వ్యథాపహారు ♦ నిష్టఫలప్రదు రాము నెన్నెదన్. ౯౩

తా. 'రామ' అనురెండక్షరములను సాదరముగ సదా స్మరించుప్రతిజంతువు
మోక్షమును పొందును. ఈకలియుగమునఁ గలసితహృదయుఁగువారికితరధర్మముల

నాచరించుట కధికారములేదు. భక్తప్రియుఁడును, చింతలను వారింతువాఁడును, శోరికల నిచ్చుటకుఁగామధేనువువంటివాఁడును, శోట్లకొలఁదినుర్యుచంద్రులకొంతి వంటి కాంతితోఁ బ్రకాశించువాఁడును, మనుల నానందింపఁజేయువాఁడును, అగు రఘువంశీయుని రామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. సకలభువనరత్నం సర్వశాస్త్రార్థరత్నం
సమరవిజయరత్నం సచ్చిదానందరత్నమ్,
దశముఖహరరత్నం దానవారాతిరత్నం
రఘుకులనృపరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.

౯౪

చ. ఇనుకులరాజరత్న మసుః శేష్యరమర్దనరత్నముఁ రణా
వనిజయరత్నము నిగమఃవర్ణితరత్న మమేయరత్నముఁ
దనుజవినాశరత్నము విఃధాతృసమర్చితరత్నముఁ జగ
జ్జగనుతరామరత్న మనిఃశంబు కృపామతి నన్నుఁ బ్రోవుతన్.

తా. సర్వలోకములలో రత్నమును, సకలశాస్త్రార్థములలో సారమును, యుద్ధములలో జయముగఁగరత్నమును, సత్తు-చిత్తు-ఆనందము అనురత్నమును, రాజుని సహరించినరత్నమును, రాక్షసులకు శత్రువై రత్నమును, రఘువంశపు రాజులరత్నమును, అగురామదూపమయినరత్నము నన్ను రక్షించునుగాక.

శ్లో. మాతుఃపార్శ్వచరంతం మణిమయశయనేమంజుభూషాంచితాంగం
మందం మందంపిబంతం ముకుళితనయనం స్తన్యమన్యస్తనాగ్రమ్,
అంగుళ్యగ్రైః స్పృశంతం సుఖపరవశయా సస్తి తాలింగితాగం
గాఢంగాఢం జనన్యా కలయతువృద్ధయంమామకంరామబాలమ్.

చ. సరసత రత్నతల్పమున • సన్న్త నిభూషణభూషి తాంగుఁడై
దరహాసితంబునఁ జననిఃస్తన్యముఁ గ్రోలుచు నొక్క కేల నా
దరణఁ గుచాగ్ర మంటి ప్రమదంబుఁ గన్నులుమూసి కౌగిటఁ
బరవశసౌఖ్య మొందుపసిఁబాలుని రామునిఁ గాంతు నమ్మదిన్.

తా. మణివికారమయినమంచముమీఁదను తల్లిప్రక్కను ఉన్నవాఁడును, మనోహరమయిననగలచే నొప్పుచుండెడియవయవములుగలవాఁడును, మూఁతలువడిన కన్నులుగలవాఁడును, మెల్ల మెల్లఁగా పాత్రాగుచున్నవాఁడును, రెండవస్తనాగ్రమును మున్నిప్రేళ్ళచేఁ బుణుక్కుచున్నవాఁడును, సుఖముచే ఒడలుతులదినతల్లిచేఁ జిటునగవుతో మిగుల గాఢముగఁ గొగిలింపఁబడిన యవయవములుగలవాఁడును, అగు బాలుఁడయిన రాముని నామనస్సు తలంచుఁగాక.

శ్లో. రామాభిరామంనయననాభిరామంవాచాభిరామంవదనాభిరామమ్
సర్వాభిరామం చ సదాభిరామం వందేసదాదాశరథిచరామమ్

ఉ. రాము సదాభిరాము దినరాజకులాంబుధిసోము జానకీ
రాము సురాభిము వరరాజలలాము వినీలనీరద
శ్యాముః బవిత్రనాము విలసన్తణిదాము సమర్చితామర
స్తోము గుణాభిరాము నుతసోముః దలంచి నమస్కరించెదన్.

తా. స్త్రీల కిష్టుడును, కన్నులంకిపైనవాడును, పలుకులచే మనోహరుడును, యుగముచే మనోహరుడును, అందఱును ఇష్టుడును, ఎల్లప్పుడును మనోహరుడును, దశరథునికుమారుడును అగురాముని సతా నమస్కరించెదను.

శ్లో. జయజయ రఘురామ శ్రీముఖాంభోజభానో
జయజయ రఘువీర శ్రీమదంభోజనేత్ర,
జయజయరఘునాథ శ్రీకరాభ్యర్చితాంఘ్రే
జయజయ రఘువర్య శ్రీశ కారుణ్య సింధో.

౯౭

చ. జయజయరామచంద్ర విలసత్కమలాననకంజభాస్కరా
జయజయరాఘవేంద్ర మునిచంద్రసమర్చితపాదపంకజా
జయజయజానకీరమణి సారసపత్రవిశాలలోచనా
జయ రఘువీర దాసనుత సత్కరుణావరుణాలయాద్యుతా.

తా. అక్షిమాపయగునీతముఖపద్మమానకు సూర్యునివంటివాడవగు రఘురామా! జయమును పొందుము. శ్రీమంతములయినతామర తేకువంటికన్నులుగల రఘువీరా! జయమును పొందుము. అక్షియంశమగు నీతచేతితోఁ బూజింపఁబడు పాదములుగల రఘునాథా! జయమును పొందుము. అక్షిమాపయగునీతకుఁ బలివి, దయాసముద్రుడవును అగురఘువర్యా! జయమును పొందుము జయమును పొందుము.

శ్లో. జయజయ వరశంఖశ్రీగదాచక్రధారికా

జయజయ నిజడాసస్థానితార్థప్రదాయికా

త్రిభువనగతసర్వప్రాణిభావజ్ఞ విష్ణో!

శరణ ముపగతోఽహం త్వం శరణ్యం వరేణ్యమ్.

౯౮

చ. జయజయ శంఖచక్రవరశార్జ్యగదావిలసత్కరాంబుజా
జయ నిజసేవ కేప్పిత్రపశస్తమరాసదకార్యదాయకా
జయ భువనత్రయప్రచురదంతుమనోజ్ఞ రమేశ రాఘవా
జయ రఘురామచంద్ర గుణానంద నిను శరణంబు వేడెదన్.

తా. శ్రేష్ఠములయిన శంఖమును, గదను, చక్రమును ధరించురామా! జయమును పొందుము. నీభక్తులచే గోరబడునర్థము నిచ్చురామా! జయమును పొందుము. మల్లోకములయందలి యెల్లవాణులహృదయముల నెఱిగినవిష్ణూ! శరణ్యుడవును, శ్రేష్ఠుడవును అగునిన్నును నేను శరణు పొందితిని.

శ్లో. వేదవేద్యే పరే పుంసి జాతే దశరథాత్మజే,

వేదః ప్రాచేతసా దాసీత్ సాక్షాద్దామాయణాత్మనా.

౯౯

ఉ. ఆగమవేద్యుఁ డైనవారి యాజితనూభవుఁ డై జనించుచో నాగమసంచయం బుదిత యయ్యెను రామకథాస్వరూప మై బాగుగ వామలూరుభవభవ్యకవిత్వమున బ్రసన్నమై భాగవతాగ్రగణ్యులకుఁ బర్యము నై శ్రవణార్హమై తగన్.

తా. వేదములచేతను తెలిసికోదగినవరమపురుషుఁడు దశరథునికొడుకయి పుట్టఁగానే, ఆవేదము వాల్మీకిచేతను రామాయణస్వరూపమునఁ బ్రత్యక్షమయినది. (అనఁగా, పరమాత్మయే రాముఁడు, వేదమే రామాయణ మనట.)

శ్లో. శ్రీరామేత్యేకదా వక్తుం మనో యస్యప్రవర్తతే,

వై కుంతవాసిన స్తస్య కులమేకో తరం శతమ్.

౧౦౦

ఉ. శ్రీరఘువీరు పేరు తనఁచి తమునఁ దొకవేళ భక్తినిం పార భజింప నెంచినవఁ హత్తునియేకశతాన్వయంబు లా కారుణికాగ్రగణ్యకృపఁ గాంచి వసింతు రనంతసంతతా ధారసముల్లసద్బుధవిఠానవికుఁతపురీవరంబునన్.

తా. ఎవ్వనిమన స్సొక్కసారి శ్రీరామా! అని పలుకుటకుఁ బ్రకర్తించునో వానినూఁటొక్కకులమువారును వైకుంఠవాసు లగుదురు.

శ్లో. రాశబ్దోచ్చారమాత్రేణ ముఖాన్ని ర్యాంతి పాఠకాః,

పునః ప్రవేశభీత్యా చ మకారస్తు కవాటవత్.

౧౦౧

చ. గరిమ రవర్ణ మెన్నఁగ ముఖంబుననుండి తొలంగుఁ బాపముల్ దిరిగి ప్రవేశభీతిని నతిత్వరితంబు మవర్ణ మెన్నఁగఁ బరఁగఁ గవాట మా పెఱిగి ప్రాజ్ఞజనుల్ కలివేళ రాముసం స్మరణముఁ జేసి పొందుదురు శాశ్వతమై తగుముక్తిమార్గమున్.

తా. రా అను అక్షరము నుచ్చరించినంతనే పాపములు నోటనుండి వెడలి పోవును. అని మరల లోపలఁ బ్రవేశించునెయో యనెడిభయముచేతను మఱిను అక్షరము తలుపువలె నుండును.

శ్రీ. శ్రీరామాయణ మాదికావ్య మృషిణా వాల్మీకినా నిర్మితం
వేదాంతార్థవిశారదై రనుదినం స్తుత్యం సురై రర్చితమ్,
శ్రోతృణా మఘనాశనం సురతరో స్తుల్యం తు ముక్తిప్రదం
యే శృణ్వంతి పఠంతి రామచరితం తే యాంతి విష్ణోః పదమ్.

శా. శ్రీరామాయణ మాదికావ్య మగజానవ్యంబు వాల్మీకిచే
నారూఢంబుగ నిర్మితంబు నిగమాంతార్థప్రబోధంబు మం
దారప్రాయము ముక్తిదంబు విబుధాస్తవ్యంబు దీనిక విసక
భూరాఘాఘహరం బగు జదున వైకుంఠంబు ప్రాప్తంబగున్.

తా. శ్రీరామాయణము మొట్టమొదటికావ్యము. వాల్మీకియనుబుద్ధిచేత
నిర్మింపఁబడినది. ఉపనిషత్తులయందలి యర్థము నెఱింగినవారిచేతను ప్రతిదినము
స్తోత్రముచేయఁదగినది. దేవతలచేఁ బూజింపఁబడునది. వినువారిపాపములను
నశింపఁజేయునది. కల్పకృత్తులతో సరియైనది. అది యాయలేనిమోక్షము నిచ్చు
నది. అట్టిరామచరిత్రను ఎవరు విందురో వారు వైకుంఠమునుగూర్చి పోవుదురు.

మ. శివతుల్యుం డగునాదిశంకరులు ముకా • శ్రీరామకర్ణామృతం
బవనికా సంస్కృత మేర్పరించె నది మోక్షోపేక్షఁ జేకూరివం
శవరాద్ధీందుప్రసిద్ధ సిద్ధకవి నే • శ్రద్ధకా దెలింగించి రా
ఘవ! పూదండగ నిచ్చినాడఁ గొను మాకల్పంబుగా సత్కృపన్.

మాలిని. విమలకమలమూర్తి • విస్ఫురన్నిలమూర్తి
శమదమగుణవర్తి • సాధుసంతాపహర్తి
సుమశరసమగాత్రా • సూరిసంస్తోత్రపాత్రా
సమదదనుజజైత్రా • త్కృతనూజాకళత్రా.

మ. ఇది శ్రీరామపదారవిందమకరం • దేచ్ఛార్థ సన్మత్తవ
త్పదవిజ్ఞానపదాబ్జరేణుపటల • ప్రాప్తోత్తమాంగోల్లస
న్ముదితాంతఃకరణుండు సిద్ధకవి మాన్యుం డైనరామావనీ
శదయాలోకనచేతఁ జెప్పెఁ బ్రథమాశ్వాసం బభీష్టాప్తితోన్.

ద్వితీయాశ్వాసము.

—:0:—

శ్లో. శ్రీరామం జనకక్షితీశ్వరసుతానక్రాంబుజాతారుణం
శ్రీమద్భానుకులాబ్ధికౌస్తుభమణిం శ్రీరత్నవక్షఃస్థలమ్,
శ్రీకంఠాద్యమరౌఘరత్నమకుటాలంకారపాదంబుజం
శ్రీవత్సోజ్జ్వలమింద్రసీలసదృశం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౧

శా. శ్రీమద్భానుకులాబ్ధికౌస్తుభమణిః ♦ శ్రీవత్సభాహంతర్యు
సోమాదిక్రతుభుజ్జణీమకుటసః ♦ చోభాంఘ్రిపద్మక ధరా
భామాజాస్యసరోజమిత్ర విలసః ♦ త్పాకారితత్నాంగు శ్రీ
రాముః దారకనాము నామదిని నా ♦ రాధింతు నశాంతమున్.

తా. జానికిముఖమనెడి పద్మమునకు నూర్చుడును, శ్రీమంతమునునమూర్త్య
వరిశమనెడి సముద్రమునకుఁ గౌస్తుభమణియును, శ్రీయనెడిరత్నము వృక్షము
నందుఁ గలవాఁడును, ఈశ్వరుఁడు మొదలయిన దేవతలరత్నకిరీటముల కలంకార
మయిన పాదపద్మములు గలవాఁడును, శ్రీవత్సమనెడి పుట్టుమచ్చచేఁ ప్రకా
శించువాఁడును, ఇంద్రసీలమణితో సమానుఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. శ్రీరంగేశపదాబ్జలగ్నహృదయం శ్రీశంఖచక్రాన్వితం
శ్రీమన్నిర్జరపాదపస్ఫుటపదం శ్రీసింహపీఠస్థితమ్,
శ్రీవైకుంఠసహస్రమస్తకలద్భోగాసనే శాయినం
శ్రీభూమిసుతయా యుతం శ్రితనిధిం శ్రీరామమూర్తిం భజే. ౨

శా. శ్రీరంగేశపదాబ్జలగ్న హృదయుః ♦ శ్రీదేవవృక్షస్థితః
హరోదారుని శంఖచక్రధరుః బం ♦ చాస్యాసనాసీను శృం
గారాకారు వికుంఠధాము నహిరాట్టట్వాంతశాయిః హరిః
శ్రీరాముః ధరణీసుతాయుతు శ్రితా ♦ ర్నిఘ్నం భజింతున్మదిన్.

తా. శ్రీరంగనాథుని పాదపద్మములయందుఁ దగిలినహృదయము గల
వాఁడును, శ్రీకరములయిన శంఖచక్రముచేఁ గూడినవాఁడును, శ్రీమంతములయిన
కల్పవృక్షములవలెఁ గోరికలనిచ్చు స్ఫుటమయిన పాదములు గలవాఁడును, శోభ
గలసింహాసనమునందుఁ గూర్చుండువాఁడును, శ్రీవైకుంఠమునందు వేయిరలలగల
యనంతుని ప్రకాశించు శరీరపీఠముపైని శయనించువాఁడును, సీతతోఁ గూడి
యుండువాఁడును, ఆశీర్వులకుఁ బెన్నిధియు నగు శ్రీరామమూర్తిని నేవించెదను.

శ్లో. ఆనందకంద మరుణాధర మంబుజాత్
మావేతవస్త్ర మతసీకుసుమోజ్జ్వలాంగమ్,
అత్యంతవర్ణ మకలంక మమేయ మాద్యం
మర్త్యాకృతిం రఘుపతిం శరణం గతోఽస్మి.

3

మ. అకలంకాత్ము నమేయు నాద్య హరి ని + త్యానందు సర్వమరా
ధికుఁ గంజాక్షు సువర్ణచేలధరు నా + దిత్యంతవర్ణాత్ముఁ దా
రకనాముక్ నవపల్లవాధరు నరుక్ + రాముక్ ఘనశ్యాము సే
వకమందారు నుదారు ధీరజనతా + వంద్యుక్ మదింగొల్పెదన్.

తా. ఆనందమునకు మూలమును, ఎఱ్ఱని పెదవిగలవాఁడును, తామరలవంటి
కన్నులు గలవాఁడును, పచ్చని వస్త్రముగలవాఁడును, అవిసె పూవువలె బ్రకాశించు
దేహము గలవాఁడును, అకారాదిక్షకారాంత వర్ణస్వరూఢుఁడును, ఏకలంకములేని
వాఁడును, ఇట్టివాఁడని, ఇంతటివాఁడని, నిర్ణయింపరానివాఁడును, మొదటి
వాఁడును, మనుష్యాకారముగలవాఁడును, అగురఘుపతిరాముని శరణుపొందితిని.

శ్లో. సాకేతే నవరత్నప జ్జీఖచితే చిత్రధ్వజాలంకృతే
వాసే స్వర్ణమయే దళాష్టలలితే పద్మే విమానోత్తమే,
ఆసీనం భరతాదిసోదరజ్ఞైశ్శాఖామృగైః కిన్నరై
ర్దిక్పాలై ర్మునీపుంగవై ర్మృపగణై స్సంసేవ్యమానం భజే.

౪

మ. తనసాకేతమునక్ మణిధ్వజలస + తౌధంబునక్ బుష్పకం
బున హేమాష్టదళాబ్జమధ్యమమునక్ + భూపుత్రిముక్ సోదరుల్
మునులుక్ దిక్పతులుక్ గపుల్ నృపులునా + పుల్ కిన్నరుల్ సంతసం
బునఁ గొల్వంజెలువొందురాముఁడలఁతుక్ + భూపుత్రికాధీశ్వరున్.

తా. అయోధ్యలో నవరత్నపంక్తులచే నలంకృతమును చిత్రములైన ధ్వజము
లచే నలంకృతమును అగుమేడలో ఉత్తమవిమానమున ఎనిమిదిదళములతో నొప్పె
డిపద్మమందుఁ గూర్చునవాఁడై, భరతుఁడు మొదలయిన తమ్ములచేతను, వానరుల
చేతను, కిన్నరులచేతను, ఇంద్రాదులగు దిక్పాలులచేతను, మునివరులచేతను,
రాజులచేతను, సేవింపఁబడుచుండు రాముని సేవించెదను.

శ్లో. కందర్పాయుతకోటికోటితులితం కాలాంబుదశ్యామలం
కంబుగ్రీవ ముదారకౌస్తుభధరం కర్ణావతంసోత్పలమ్,
కస్తూరీతిలకోజ్జ్వలం స్మితముఖం చిన్మద్ర యోలంకృతం
సీతాలక్ష్మణవాయుపుత్ర సహితం సింహాసనస్థం భజే.

౫౦

మ. సుమబాణాయతసుందరౌ లలితకస్తూరీలలామోజ్వలౌ
గమలాక్షౌ ధరణీసుతాయతు జగత్కాంతౌ హరిగోస్తుభా
ఖ్యమణీయుక్తు శుభాస్య, గంబుగళునిఁ ♦ గర్ణావతంసప్రభా
సి ముకుందు న్మణిపీఠగుఁ గొలిచెదఁ ♦ జిన్ముద్రికాలంకృతున్.

తా. పదిజేలకోట్లకోట్లుమన్మథులతో సమానుఁడును, వర్షకాలమేఘమువలె
నల్లనివాఁడును, శంఖమువంటి కంఠముగలవాఁడును, కాస్తుభధారియు, నల్లఁగలవ
చెవియందు గలవాఁడును, కస్తూరిబొట్టుచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, చిఱునగవుతోడి
మొగముగలవాఁడును, చిన్ముద్రాలంకృతుఁడును సీతాలక్ష్మణాంజనేయ సహితుఁ
డును, సింహాసనమం దున్నవాఁడును, అగు రాముని నేవించెదను.

శ్లో. వరాభయం దివ్యరథాంగశంఖం సకౌస్తుభం వేష్టితపీతవస్త్రమ్,
కిరీటహారాంగదకుండలాంగం శ్రీవత్సచిహ్నం శిరసా నమామి. ౬

మ. అరిభీకార్యరిశంఖనందకగదాహస్తౌ మహాకౌస్తుభా
భరణౌ రత్నకిరీటకుండలధరుఁ ♦ స్వరాంబరాడంబరుఁ
వరదుఁ శ్రీరఘురామభూరమణ శ్రీవత్సాంకు సీతామనో
హరుఁ గారుణ్యపయఃపయోధి మదిలో ♦ సశ్రాంతముంగొల్చెదన్.

తా. వరాభయములను, దివ్యములయిన శంఖచక్రములను ధరించినవాఁడును
కౌస్తుభసహితుఁడును, పచ్చనివస్త్రము కట్టుకొన్నవాఁడు; కిరీటము, హారములు,
భుజకీర్తలు, కుండలములు శరీరమున గలవాఁడును, శ్రీవత్సము చిన్నగాఁ గల
వాఁడును అగు రాముని శిరసుచే నమస్కరింతును.

శ్లో. దిగంబరం కింకిణిమేఖలోజ్వలం లలాటపర్యంతవిలంబితాలకమ్,
స్థలద్వచస్తం కమనీయనూపురద్వయం శిశుంరామమహానమామి.

చ. ఘనమణినూపురద్వయు దిగంబరుఁ గింకిణిమేఖలోజ్వలౌ
ఘనునిఁ గలాభిభాషణునిఁ ♦ గమ్రలలాటవిలంబితాలకుఁ
జనులకుఁ దల్లిదండ్రులకు ♦ సంతస మొప్పఁ జెలంగుబాలరా
మునివినుతించిసంతతముఁ మ్రొక్కుచునుండుహృదాంతరంబునన్. ౭

తా. దిగంబరుఁడును, చిఱుగంటలుగల మొలత్రాటిచేఁ బ్రకాశించువాఁ
డును, నుదుట శ్రేణుచున్నమంగురులు గలవాఁడును, ముద్దుగాఁ బలుకువాఁడును,
చక్కనియంజెలుగలవాఁడును, శిశువునుఅగురామునిగూర్చి మ్రొక్కుచున్నాను.

శ్లో. మందారమూలే మణిపీఠసంస్థం
శుభాష్టకం దివ్యవిరాట్పురూపమ్.

సబిందునాదాంతకళాంతతూర్య

మూర్తిం భజేహం రఘువంశరత్నమ్.

౮

మ. అకలంకామరభూజసంస్థమణిపీఠాసీనునిఁ చాదబిం

దుకళాతీతు విరాట్స్వరూపు భగవంతుఁ సర్వలోకాధినా

యకు సీతేశు సుధాభిషిక్తు మనువంశాంభోధిచింతామణిఁ

సకలాత్ముఁ రఘురామరత్న మగునాస్వామిమదిఁ గొల్పెదన్.

తా. కల్పవృక్షముక్రిందను రత్నపీఠమున నున్నవాఁడును, అమృతముచేఁడడి
సినవాఁడును, దివ్యవిరాట్స్వరూపుఁడును, బిందునాదకళాతీతమైన నాల్గవమూర్తి
గలవాఁడును, రఘువంశమునకు రత్నమువంటివాఁడను అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. అనర్ఘ్యమాణిక్యవిరాజమానశ్రీపాదుకాలంకృతశోభనాభ్యామ్,

అశేషబృన్దారకవన్దితాభ్యాంనమోనమోరామపదాంబుజాభ్యామ్,

ధ్వజాంబుజచ్ఛతరథాజ్గళంఖ దంభోలిపాశాంకుశమత్స్యచిహ్నమ్,

బ్రహ్మాండదేవాదికిరీటకోటిసంఘృష్టపాదాంబుజయుగ్మమీశే.

చ. అనుపమనూత్నరత్ననిచయప్రచయోజ్వలనవ్యపాదుకా

వనములు వారిజప్రభవవాసవచంద్రదినేంద్రముఖ్యపా

వనమకుటాగ్రశోభితసువర్ణమణీసమలంకృతంబులు

వనజరథధ్వజాంబుచరపాశహాలాంకుశపుండరీకలాం

ఛనములు రామచంద్రపదసారసముల్ మది నిల్పి కొల్పెదన్.

తా. వెలలేనిరత్నములచే వెలుంగుశ్రీపాదుకలచే నలంకరింపబడి కుభకరము
లును, ఎల్లదేవతలచే నమస్కరింపబడునవియు నగురామునిపాదారవిందములకు నమ
స్కరించెదను. ధ్వజము, పద్మము, గొడుగు, చక్రము, శంఖము, వజ్రము, పాశము
అంకుశము, మత్స్యము అనురేఖలచే నంకితములై బ్రహ్మ, యింద్రుడు, దేవతలుమొద
లైనవారి కిరీటముల అంచులరాపిడిగల రామునిపాదారవిందములను స్తుతించెదను.

శ్లో. లలాటదేశోజ్వలబాలభూషణం

సతాండవం వ్యాఘ్రనఖాంకకంధరమ్,

దిగంబరం శోభితబర్బరాలకం

శ్రీబాలరామం శిరసా నమామి.

౧౦

ఉ. ఫాలమునక లలామమును భాసిలఁ దాండవ మాచరింపుచు

వీల దిగంబరత్వమును లేనగవుఁ గళలంబమానకా

ర్మాలనఖంబు ముంగురులఁ రోచులుఁ బర్వ నఖర్వవైఖరిఁ
బాలకుఁ డై నటించుమునిఁ పాలనశీలుని రాముఁ గొల్పెదన్.

తా. నుదుటఁ బ్రకాశించు బాలభూషణముగలవాఁడును, అడుచుండువాఁడును,
మెడనుపులిగోళ్ళపదకముగలవాఁడును, దిగంబరుడును, ఉంగరములవలెఁ జాట్టు కొని
వెలుగు ముంగురులుగలవాఁడును అగుబాలరాముని శిరస్సుచే నమస్కరించెదను.

శ్లో. శతాష్టదివ్యస్థలమూర్తివందితం శతక్రతుబ్రహ్మమరుద్గణార్చితమ్,
శశాంకవైశ్వానరభానుమండలస్థితంభజేహంరఘువంశవర్ధనమ్.

చ. అమలశతాష్టదివ్యనిలఁ యస్థితు వారిజసంభవాంబుభృ
ద్గమనముఖామరార్చిత సుధాకరవహ్నిపతంగమండల
స్థిమితు రఘూద్వచు న్ననకఁచేలాఁ గృపాలుని నీలు దైత్యసం
తమసది నేను రామజననాథు భజించెద నిష్ప్రసిద్ధికిన్.

తా. నూటయెనిమిది దివ్యస్థలములలో అర్చారూపమున నుండి మ్రొక్కఁ
బడుచున్న వాఁడును, బ్రహ్మ యింద్రుఁడు మొదలగుదేవతలచేఁ బూజితుఁ
డును చంద్రాగ్నిసూర్యులయం దుండువాఁడును. రఘువంశవర్ధనుఁడును అగురాముని
సేవించెదను.

శ్లో. కర్ణాంతవిశ్రాంతధనుర్గుణాంకకలంబః క్షీకృతరాక్షసేశ్వరమ్,
వృద్ధశృంగస్సృంగనమధ్యసంస్థంరూక్షేక్షణం రామనుహంసమామి.

తా. పాకారాతిశయాంగ మెక్కి రణభూభాగంబు గంపింపఁగా
నాకర్ణాంతధనుర్విముక్తదృఢబ్రహ్మస్థంబునక రావణు
లోకంబుల్ వినుతింపఁ ద్రుంచినబుధఃశ్లోకుఁ సరోషాంబకు
గాకుల్ స్థాన్వయదుగ్ధవారినిధిరాకాచంద్రుఁ గీర్తించెదన్.

తా. చెవివలకును లాగఁబడినయల్లెత్రాటను సంధింపఁబడిన బాణమునకు
రావణుని గుఱిగాఁ జేసినవాఁడును, ఇంద్రునిరథముమధ్య నున్నవాఁడును, కోప
సూచకములయిన చూపులుగలవాఁడును అగు రామునిగూర్చి నమస్కరించెదను.

శ్లో. సుత్రామనీలోత్పలనీలమేఘ
శ్రీజిత్వరాంగం సుతయా ధరణ్యాః,
యుక్తం సురేంద్రావనమానసం తిం
రామం భజే రాక్షసవంశనాశమ్.

మ. హాధినీలోత్పలమేఘసంపదపహఃరాంగుఁ ధరాభామినీ
వరపురీసహితుఁ సమ స్తమఖభుగ్వర్యాననాధితయ్యనిఁ

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

ధరణీనాథు సురారివంశవననిర్దాహగ్నిహోత్రుఁ బరా
త్పరు దీనార్తిహరుఁ రఘూద్వహు మదిఁ భావించి సేవించెదన్.

తా. ఇంద్రనీలమణులయు, నల్లఁగలువలయు, కారుమబ్బులయును శోభను జయించు నవయవములు గలవాఁడును, సీతతోఁగూడినవాఁడును, ఇంద్రుని రక్షింప మనసుగలవాఁడును, రాక్షసవంశనాశకుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రాకాచంద్రనిభాననం రతిపతిద్యౌషిప్రియం రాక్షసా
ధీశ గ్రీవవిభేదనస్ఫుటపటు ప్రఖ్యాతబాణోజ్జ్వలమ్,
రత్నాలంకృతపాదుకాంచితపదారంభోజం రమావల్లభం
రాగద్వేషవిహీనచిత్తసులభం రామం భజే తారకమ్. ౧౪

శా. రాగద్వేషవిహీనచిత్తసులభుఁ ధరాకేందుబింబాననుఁ
భోగీంద్రాభరణప్రియుఁ దనుజరాఁబూర్ణచ్ఛిదస్త్రోజ్జ్వలుఁ
వాగీంద్రార్చితపాదుకాంచితలసఁ త్పదారంబుజాతద్వయుఁ
శ్రీగోవిందు రమాధినాథు వరదుఁ శ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. పున్నమచంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, శుశ్వుతుని కిష్టుఁడును, రావణునికంఠములను భేదించుటతో స్ఫుటములై, శక్తిగలిగి ప్రసిద్ధికెక్కిన బాణములచేఁబ్రకాశించువాఁడును, రత్నములచేనలంకరింపఁబడిన పాదుకలపైలాపైడి పాదపద్మములుగలవాఁడును, లక్ష్మీదూప యగుసీతకుఁ బ్రియుఁడును, రాగద్వేషములు లేనివారిమనస్సులకు సులభుఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. ఆలోలస్ఫుటరత్నకుండల ధరం ఆవిస్మితాలంకృతం
ఆధారాదికచక్రమండలగతం ఆనందకందాంకురమ్,
ఆవిరూపకృపాతరంగజలధిం అత్యంతవర్ణాశ్రయం
ఆపన్నార్తినిదాఘమేఘసమయంరామంభజే తారకమ్. ౧౫

మ. అకలంకోజ్జ్వలరత్నకుండలు సమస్తానందకందుఁ మహా
ధికు పట్చక్రనివాసు రామవిభు నాదిత్యంతవర్ణాత్ముఁ దా
రకు సంభూతకృపాతరంగజలధిఁ భ్రాజత్ స్మితాన్యేందు సే
వకపర్ణార్తినిదాఘమేఘు నుతగీర్వాణుఁ భజింతుఁ మదిన్.

తా. ఊఁగులాడు చక్కని రత్నకుండలములను ధరించినవాఁడును, చిలునగ పుచ్చేనలంకరింపఁబడిన మొగముగలవాఁడును, ఆధారాదులయిన అణుచక్రములయంతుండువాఁడును, ఆనందమునెదికకదమునకు మోతకయను, ప్రకటమైన కయలునెది

తీరంగములకు సముద్రమువంటివాఁడును, అకారముమొదలు త్కారమువఱకునుగల
అక్షరమణిల యందుండువాఁడును, ఆపన్నుల బాధలనెడివేసవికి వర్షకాలమువంటి
వాఁడును, తరింపజేయువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. సాకేతాంతరరత్నమంటపమహామాణిక్యసింహాసనే
తన్మధ్యేఽష్టదశాంబుజేస్ఫుటతరే చిత్కర్ణికే సంస్థితమ్,
సౌమిత్యంబుజమితసూనుభరతశ్రీవాయుపుత్రైర్వృతం
ముద్రాలంకృతపాణిసారస మజం రామం భజే తారకమ్. ౧౬

తా. సాకేతాంతరరత్నమంటపవిరాజత్సింహాపీఠంబునం
దేకాష్టచ్ఛదపద్మకర్ణికను దా నింపొంది శాఖామృగా
నీకంబుల్ నిజసోదరుల్ గొలువఁ బాణిక్ బోధముద్రాంకుఁ డౌ
కాకుల్ స్థూరఘరాముఁ దారకు మదిఁ గాంక్షించి సేవించెదన్.

తా. ఆయోధ్యమధ్యను రత్నమంటముపైని గొప్పరత్నసింహాసనమున మధ్య
నున్నట్టిదియు. చిత్తనెడికర్ణికగలదియు, వికసించినదియనగు అష్టదశపద్మమునఁ
గూర్చున్నవాఁడును, లక్ష్మణసుగ్రీవ భరతాంజనేయులచేఁజుట్టుపొలుకొఁబడినవాఁ
డును, జ్ఞానముద్రచే నలంకరింపఁబడిన హస్తపద్మములుగలవాఁడును- పుట్టుక లేని
నివాఁడును- తరింపజేయువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. విరాజమానోఽజ్వలపీఠవాసనం విశాలవత్సస్థలకౌస్తుభశ్రియమ్,
భజేకీరీటాంగదరత్నకుండలం హరింతులస్యావనమాలయాంకితమ్.

ఉ. చారుసువర్ణచేలుని విశాలభుజాంతరకౌస్తుభోఽజ్వలుఁ
శ్రీరమణీయకుండలకిరీటశుభాంగదతారహారమం
జీరవిభూషితాంగుఁ దులశీదళదాము గుణాభిరాము నీ
తారమణిహృదుత్పలసుధానిధి రాముని సన్నుతించెదన్. ౧౭

తా. ప్రకాశించుపచ్చనివస్త్రముగలవాఁడును, విశాలమయినవత్సస్థలమునఁ
గౌస్తుభమణికోభగలవాడును, కీరీటము, భుజకీర్తులు, రత్నకుండలములుగలవాఁడును,
తులసీచేఁ గూర్పఁబడిన వనమాలగలవాఁడును, హరియు నగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. మూలాదివత్సరసిజాంతసహస్రపద్మ
పత్రాంతరాళనిలయం భవబంధనాశమ్,
నాదాంతచంద్రగళితామృతసిక్తదేహం
నాదాంతనాదమహిమాస్పదరామునిభే.

మ. అర్థయన్ పట్కమలోపరిస్థితసహస్రారాంతరాశస్థితున్
వరనాదాంతశశాంకనిర్గళితహేవాహారధారాప్రతి
స్తరసంసిక్తశరీరుఁ బాపహారు సచ్చారిత్తు నాదాంతనా
దురమేశున్ బరమేశురాముభజియింతున్ స్వాంతమందెంతయున్.

తా. మూలాధారాదులయిన-ఆటపద్మములతోసను ఉన్నసహస్రార పద్మము
తేకులమధ్య నుండువాఁడును- జన్మబంధమును బోగొట్టువాఁడును, నాదాంతము
నందలిచంద్రునినుండి స్రవించు నమృతముచేఁ దడుపఁబడిన శరీరముగఁవాఁడును,
నాదాంతమునందలి నాదముయొక్కమహిమకు స్థానమునుఅగురామునిస్తుతిం చెదను.

శ్లో. వందే పితామహామహావరదానగర్వ
లంకాధినాథకులపర్వతనాశవ్రజమ్,
తం రావణానుజమరుత్సుతభానుసూను
దిక్పాలసోదరగణైః పరిసేవ్యమానమ్.

౧౯

చ. కమలభవప్రసత్తవరఁగర్వితపూర్వసుపర్వనాయకో
త్తముని వధించి ముఖ్యులగుఁతారవిభీషణనీలజాంబవ
త్కు-ముదమరుత్సుతార్కజులుఁగొల్వదిగీశులు సోదరుల్ ప్రత్యో
వమున భజింప నింపలరుఁసద్గుణధాముని రాము నెన్నెదన్.

తా. బ్రహ్మయచ్చిన గొప్పవరములచే గర్వించినరావణుని వంశమునెడి పర్వ
తమును నశింపఁజేయుటకు వ్రజమయినవాఁడును, విభీషణుఁడు, అంజనేయుఁడు,
సుగ్రీవుఁడు, ఇంద్రాదిదిక్పతులు, భరతాదిసోదరులు మొదలగువారిచేఁ జాట్టునుసేవిం
పఁబడుచుండువాఁడును అగురామునిగూర్చి నమస్కరించెదను.

శ్లో. అజ్ఞానగాఢతిమిరాపహాభానుమూర్తి
మూరక్తచారునయనాంబుజ మాదిబీజమ్,
అంభోధిమధ్యవటప్రతశయాన మాది
మధ్యాంతశూన్య మఖిలాస్పదరామచంద్రమ్.

౨౦

మ. అరుణాజ్ఞాత్యు సముద్రమధ్యవటపఁత్రాభ్యంతరస్థాయకున్
స్ఫురదజ్ఞానతమిస్తభాస్కరు జగఁత్పూర్ణాత్మ నాద్యంతశూ
న్య రమాధీశ్వరు నాదిబీజ నసమానుమానితోదారు సుం
దరమందస్మితు రామచంద్రుని హృదిఁ ధ్యానింతు నశ్రాంతమున్.

తా. అజ్ఞానమనెడి చిమ్మచీకటిని తొలగించుటకు నూర్యస్వరూపుఁడును, ఇంచుక యెఱ్ఱనై చక్కనయిన కను దమ్ములుగలవాఁడును, అంతకును మొదటికారణమును, సమద్రమధ్యను మఱ్ఱియాకుపైని పరుండువాఁడును, ఆదిమధ్యాంతములు లేనివాఁడును, అంతకును ఆధారమును అగురామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. సుధాసముద్రాంతవిరాజమానే ద్వీపే సితే చందనపారిజాతే,
మహాసనే పన్నగతల్పమధ్యే నివల్లమీళే రఘువంశరత్నమ్. ౨౦

తా. క్షీరాబ్ధ్యంతసితాంతరీపఫలసఃచ్ఛ్చీచందనాగాంతిక
స్ఫారానర్ఘ్యవినుత్సరన్ననిచయఃప్రద్యోతవీరంబునం
దారూఢం బగుకాద్రవేయవరపఃర్యంకాంతరాసీనుఁడౌ
శ్రీరాముక్ రఘువంశరత్నము మదిన్ ♦ జింతింతునశ్రాంతమున్,

తా. అమృతసమద్రమధ్యను వెలుగుచున్న శ్వేతద్వీపమునందుఁ గల్పవృక్షములనడుమనున్న సింహాసనముపైని శేషశయ్యమధ్యను కూర్చున్న రఘువంశరత్నమును రాముని స్తుతి చేయుచుండును.

శ్లో. స్మితాననం పద్మదళాయతేక్షణం
వినీల మాణిక్య జదంగ శోభితమ్,
జటాకిరీటం శరచాపలాంఛనం
నమామ్యహం భాను కులాబ్ధి కౌస్తుభమ్. ౨౧

తా. సుందరమందహాసుఁ బరిశుద్ధసరోరుహపత్రనేత్రుఁ బౌ
రందరనీలగాత్రుని విరాజితభవ్యజటాకిరీటు సా
నందు సకాహ్మకౌస్తుభి జననాయకు భానుకులాబ్ధికౌస్తుభున్
జందనచర్చితాంగు రఘుఃసత్తమునిన్ మదిలో భజించెదన్.

తా. చిటునగవునోడి మొగముగలవాఁడును, తామరతేకులవలె వికాసములయిన కన్నులుగలవాఁడును, నీలమణులజయించుదేహముచే శోభిల్లువాఁడును, జడలే కిరీటముగఁగలవాఁడును, బాణములు, ధనుస్సుచిహ్నములుగఁగలవాఁడును, నూర్యవంశమనెడి సమద్రమనకుఁ గౌస్తుభమణియునగురామునిగూర్చి నమస్కరించెదను.

శ్లో. ప్రసూనబాణాంచిత మిక్షుచాపం
చక్రబాహుశంకుశవంశనాళమ్,
కర్పూరధానం ఘనస్థిలవర్ణం
శ్రీకృష్ణరూపం ప్రణమామి రామమ్. ౨౨

చ. కరముల నెన్నిదింట సుచుఁకాండము వేణువు నిక్షుచాపమున్
దర్శము కళాంకుశంబులు సుదర్శనపాశములున్ ధరించి భా
స్కరనిభవర్ణుడై మహితఁసత్కరుణాకరకృష్ణమూర్తియై
పరఁగినరామచంద్రునకుఁ ♦ బావసక్తికి భక్తి మొక్కెదన్.

తా. పూబాణములచే నంచితమైన యిత్తుధనుస్సు, చక్రము, శంఖము, పాశము, అంకుశము, పిల్లనఁగ్రోవి. చేతులతోఁ బట్టుకొనువాఁడును, మేఘమువలె నల్లనికాంతిగలవాఁడును, శ్రీకృష్ణరూపుఁడును అగురాముని నమస్కరించెదను.

శ్లో. బహూరుపాదోదరవక్త్రలోచనం దీప్తపచండానలదుర్నిరీక్ష్యమ్,
అశేషబృందారకనాగగోచరం భజామి తే రాఘవ విశ్వరూపమ్.

మ. కరపాదోదరలోచనోరుమాఖసంక్రాంతోద్భవాగ్నిచ్ఛటా
స్ఫురితం బై కడు దుర్నిరీక్ష్య మయి దిఁక్పాదంబుల నిండి ని
ర్జరవాఙ్మానసదుర్లభం బయినరాజన్యేభ్యు రామావసీ
శ్వదువిశ్వాకృతి కే నొసర్చెద నమఃస్కారంబు లశ్రాంతమున్.

తా. పెక్కుతొడలు, పాదములు, కడుపులు, మొగములు, కన్నులుగలదియు, మండుచుఁ దీవ్రమయిన అగ్నివలెనే చూడరానిదియు, ఎల్లదేవతలను నాగులను చూపునదియునగు నీవిశ్వరూపమును రామా! నేవించెదను.

శ్లో. సహస్రనేత్రాననపాదబాహు మనంతవీర్యం రవికోటికుల్యమ్,
స్రక్చందనాలంకృతదివ్య దేహం భజామ్యహం తే హరివిశ్వరూపమ్.

మ. కరనేత్రాననశీరపాదములు విఘ్నాతి సహస్రాంక మై
సతసీచాప్తసహస్రకోటినిభ మై ♦ స్రక్చందనాలంకృత
స్ఫురితం బయ్యు ననంతవీర్య మయి సంపూర్ణప్రభావాధ్య మై
పరఁగున్ రాఘవువిశ్వరూపము మదిన్ ♦ భావించి నేవించెదన్.

తా. వేలకొలదిగఁ గన్నులు, మాఖములు, పాదములు, బాహువులు గలదియు, అంతములేనిశక్తి గలదియు, కోట్లకొలదినూర్యులతో సరియైనదియు, పూడండలచేతను గంధముచేతను అలంకరింపఁబడిన దివ్యదేహముగలదియునగునీ శ్రీహరి విశ్వరూపమును నేవించెదను,

శ్లో. కలంబకోదండగదాబ్జసంయుతందంష్ట్రాక రాళాంకధనంజయానవమ్
వీతాంశుకస్వర్ణ కిరీటకుండలం భజామి తే రాఘవ విశ్వరూపమ్.

మ. దరకోదండగదాకలంబయుతమున్ ♦ దంష్ట్రాక రాళాగ్నిని
స్ఫురదాస్యంబు సువరచేలధృతమున్ ♦ భూరిప్రభారత్నక

ర్బురసంజీవకిరీటకుండః మహాభూషోజ్జ్వలంబుః శుభం
శరమా రాఘవవిశ్వమూర్తి! నమఃస్కారంబు లర్పించెదన్.

తా. శరశరాసనగదాశంఖములతోఁ గూడినదియు, కోటలచే భయంకర
మయినచిహ్నముగలయగ్నితోడిసేగముగలదియు, సచ్చనివస్త్రియు, బంగారుకిరీ
టము కుండలములు గలదియు నగునీవిశ్వమాపమును రామా! నేవించెదను.

శ్లో. కోదండ మిత్తుజనితం స్థరపంచబాణం
శంఖం రథావయవ మంకుశపాశవేణుమ్,
హస్తైర్ధాన మమృద్యుతి ముద్వహంతం
ప్రద్యుమ్య కృష్ణ మనిశం భజ రామచంద్రమ్.

౨౭

చ. చెఱకువి లైదుబాణములు ♦ చే ధరియించి రథాంగవేణుపా
శరుచిరశార్ఙ్గముఖ్యును ♦ సాధనయు క్రమహోష్టకాహు సుం
దరు హానీలగాత్తుఁ బరు ♦ దర్పకుఁ గృష్ణ సువర్ణచేలు చా
శరధి బలాధికుఁ శరధిసన్నతు నచ్యుతు రామఁ గొల్చెదన్.

తా. చెఱకువిల్లు, మన్మథునియైదుబాణములు, శంఖము, చక్రము, అంకు
శము, పాశము, పిల్లఁగోవి, చేనులతోఁ బట్టుకొనువాఁడును, నిర్మలమైనకాంతిని
వహించినవాఁడును, ప్రద్యుమ్నకృష్ణరూపుఁడును అగురాముని సదా భజింపుము.

శ్లో. సీతాలోకనతత్పరం మణినిభం వ్యాఖ్యానముద్రాంచితం
వామే జానుని లంబహస్త మనిశం వీరాసనే సంస్థితమ్,
మూలే కల్పతరో రనాధియునిభిర్భ్రష్టాదిభి స్సేవితం
ముక్తాహరకిరీటకుండలధరం మూర్ధాభిషిక్తం భజే.

౨౮

మ. విమలఁ గల్పకములసంస్థితు మహావీరాసనుఁ జానకీ
రమణీదర్శనతత్పరుఁ మణినిభుఁ ♦ రత్నోజ్జ్వలమృషణుఁ
ప్రమదుఁ జానువిలంబిహస్తు వరదుఁ వ్యాఖ్యానముద్రాంచితుఁ
సుమనఃపూర్వభవాదినిర్జరమునిస్తోత్రు విభుఁ గొల్చెదన్.

తా. సీతను చూచుటయందాసక్తిగలవాఁడును, ఇంద్రనీలమణివంటివాఁడును,
ఉపన్యసించునప్పటి జానమాద్రచే నొప్పువాఁడును, ఎడమమోకొలిపయిని శ్రేణు
హస్తముగలవాఁడును, వీరాసనమునఁ గూర్చున్నవాఁడును, కల్పవృక్షముక్రిందను
అనాదిమునులయిన బ్రహ్మగులచే నేవింపఁబడువాఁడును, ముత్యాలహరములను, కిరీట
మును, కుండలములను ధరించినవాఁడును, పట్టాభిషిక్తుఁడును అగురాముని సదా
నేవించెదను.

శ్లో. యద్రూప మానందకరం మునీనాం

యదౌజ్ఞా ఆఖండలశత్రునాశనమ్,

యద్దైవతం సర్వజనాంతరస్థం

తత్సర్వరూపం రఘునాథ మీశే.

౨౯

ఉ. ఎవ్వనిమూర్తి యోగితతి ♦ నెప్పుడు సంతస మొందఁజేయుఁదా

నెవ్వనికాండకాండము మహేంద్రవిరోధివినాశకారణం

బెవ్వఁడు విశ్వవిశ్వగతుఁ ♦ డెవ్వఁడు భక్తజనావనప్రియుం

డవ్విభుఁ డైనరామున కహర్నిశము శ్మతు లాచరించెదన్.

తా. ఎవనిరూపము మును నానందింపఁజేసినదో, ఎవనిబాణము రాక్షసులను నశింపఁజేసినదో, ఏదైన మందఱలో ఉన్నదో, ఆసర్వరూపుని రాముని నుతిం చెదను.

శ్లో. నాదం నాదవిలీనచిత్తపవనం నాదాంతతత్త్వప్రియం

నామాకారవివర్జితం నవఘనశ్యామాంగనాదప్రియమ్,

నాదాంభోజమరందమత్తవిలసద్భృంగం మదంతస్థితం

నాదాంతధ్రువమండలాబ్జరుచిరం రామం భజే తారకమ్. ౩౦

శా. నాదున్ నాదవిలీనచిత్తపవనః ♦ నాదాంతతత్త్వప్రియున్

నాదాంతధ్రువమండలాబ్జరుచిన్ ♦ నామక్రియావర్జితున్

నాదాంభోజమరందమత్తమధువున్ ♦ నాదప్రియః సన్నవాం

భోదశ్యాము మదంతఃస్థితుని రామున్ దారకున్ గొల్పెదన్.

తా. నాదస్వరూపుఁడును, నాదమున లయించినమనోహర్యులుగలవాఁ డును, నాదాంతతత్త్వప్రియుఁడును, నామరూపములులేనివాఁడును, నీల మేఘము వలెవల్లనైన యవయవములుగలవాఁడును, నాదప్రియుఁడును, నాదమనుషద్భుమునం దలి మకరందముచే మడించి ప్రకాశించుతుమ్మొదవంటివాఁడును, నాలోనున్నవాఁ డునునాదాంతమందలిధ్రువమండలమునఁ బద్మమువలె వెలుగువాఁడును, తరింపఁజేయు వాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. నానాభూతహృదబ్జపద్మనిలయం నామోజ్జ్వలాభూషణం

నామస్తోత్రపవిత్రతత్త్విభువనం నారాయణాష్టాక్షరమ్,

నాదాంతేందుగళత్సుధాపురతనం నానాత్మచిన్మాత్రకం

నానాకోటియుగాంతభానుసదృశం రామం భజే తారకమ్. ౩౧

శా. నాదాంతేందుగళత్సుధాపురతనః ♦ నానాత్మచిన్మాత్రీకుః

వేదోదారు సమస్తభూతహృదయావిష్ణుః విభుః గల్పకా

లాదిత్యాయుతకోటితుల్యః బరమాత్మాష్టాక్షరీమంత్రగుణ
శ్రీదుర్విశ్వపవిత్రనామువరదః శ్రీరాముసేవించెదన్.

తా. ఎల్లభూతముల హృదయపద్మములను నిండ్లలో వసించువాఁడును, నామమే ప్రకాశించుభూషణమైనవాఁడును, నామస్తోత్రముచే మూఁడులోకములను బావనములుగఁ జేసినవాఁడును, నారాయణాష్టాక్షరమంత్రస్వరూపుఁడును, నాదాంతమందలి చంద్రునినుండి జాటుచుండునమృతముచేఁ దడియుశరీరముగలవాఁడును, అందఱుశరీరములలోను చిత్స్వరూపుఁడై యుండువాఁడును, పలుకోట్లప్రళయకాల నూర్యులతో సమానుఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. ఖశ్యామం ఖగవాహనం ఖరరిపుం ఖాద్యాదిభూతాత్మకం
ఖాతీతం ఖగమంత్రతత్పరపదం ఖద్యోతకోట్సుజ్వలమ్,
ఖావాచ్యం ఖగకేతనం ఖగమనం ఖర్వాటశృంగాలయం
ఖారాద్యంచ ఖరంధ్రపీఠనిలయం రామం భజే తారకమ్. 32

మ. ఖరవైరిఁ ఖగవాహనుఁ రవినిభుఁ ఖర్వాటశృంగాలయుఁ
పరమార్థాంతమంత్రతత్పరు వియఁద్యాభిజ్ఞు ఖారాద్యును
స్థిరు వేదాంతముఁ విచిత్రగమనుఁ శ్రీపంచభూతాత్మకుఁ
వరసత్యోక్తు సుషుమ్నమధ్యగతు శ్రీవాసుఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. ఆకాశమువలె నల్లవివాఁడును, గరుడవాహనుఁడును, ఖరానురునిచంపి
నవాఁడును, ఆకాశాదిపంచభూతస్వరూపుఁడును, ఆకాశమును మించినవాఁడును,
హంసమంత్రాసక్తులకు స్థానమును, కోట్లకొలదినూర్యులవలెఁ బ్రకాశించువాఁ
డును, ఆకాశమువలెనే చెప్పఁదగనివాఁడును, గరుడధ్వజుఁడును, ఆకాశగమనము
గలవాఁడును, ఖర్వాటశిఖరమునం దుండువాఁడును, ఆకాశాధిదేవతచేఁ బూజంపఁ
దగువాఁడును, ఖరంధ్రపీఠమం దుండువాఁడును అగుతారక రాముని సేవించెదను.

శ్లో. వేద్యం వేదగురుం విరిచిజనకం వేదాంతమూర్తిం స్ఫుర
ద్వేదం వేదకలామమాలమహిమాధారాంతకందాంకురమ్,
వేదశృంగసమానశేషశయనం వేదాంతవేద్యాత్మకం
వేదారాధితపాదపంకజ మహా రామం భజే తారకమ్. 33

తా. వేదాధారు సమస్తవేదగురుఁ ఖవేదాంతవేద్యుఁ లస
ద్వేదారాధితపాదపంకజయగుఁ ఖవేదాంతమూర్తి మహా
వేదబ్రాహ్మణవేద్యు బ్రహ్మజఁకుఁ ఖవేదాంతభావోల్లస
ద్వాదాగ్రేసరతల్పు రాము మహిమాధారుఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. తెలియఁదగువాఁడును, వేదముల నుపదేశించినవాఁడును, బ్రహ్మను కన్నవాఁడును, ఉపనిషద్ధర్మస్వరూపుఁడును, ఎప్పుడును మృరించు వేదములుగల వాఁడును, వేదకలాపమునకు మూలమయిన మహిమ కాధారమయిన చక్కనికంద మున కంకురమును, ఉపనిషత్తులతో సమానమయిన శేషతల్పమునఁ బరుండువాఁ డును, ఉపనిషత్తులచేఁ జెలియఁదగు స్వరూపము గలవాఁడును, వేదములచే నారాధింపఁబడిన పాదపద్మములు గలవాఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగు రాముని నేవించెదను.

శ్లో. మూలాధారధనంజయస్ఫుటపటుజ్వాలాసమాలింగితం
మూర్ధన్యాంతశశాంకమండలగళత్ క్షీరాభిషేకప్రియమ్,
ముక్తాశోభితమాళిభి ర్మునివరై రారాధితం భావయే
ప్రఖ్యాతై స్త్రిగణై ర్జనాధిపగణై శ్శృణామ్యగై రైవతైః. ౩౪

మ. ప్రకటాధారమునకా ధనంజయశిఖాభాసప్రభాయుక్తు మ
స్తఃపూర్ణద్విజరాజమండలసుధాధారాభిషేకప్రియుక్
సుకళాశోభితమానవానరమహాక్షోణీశ్వరస్తావృతుక్
సకలాత్ముక్ ద్రిగణార్చితుక్ గొలుతుభూజాతావిభుక్ రాఘవున్.

తా. మూలాధారచక్రమునందలియన్నియుక్కస్పష్టములై తగుజ్వాలలచే నా లింగితుఁడును, సహస్రారచక్ర మందలిచంద్రమండలమునుండి జాలునమృతమునభిషే కమునం దిష్టముగలవాఁడును, ముతైములచేఁ బ్రకాశించుకీరీటములు గలవారును, ప్రసిద్ధులును అగురాజులు, వానరులు, దేవతలు అనుత్రివిధములయిన సంఘములచే తను, మునిశ్వరులచేతను ఆరాధింపఁబడువాఁడును అగు రాముని భావించును.

శ్లో. తారాకారవిమానమధ్యనిలయం తత్త్వత్రయారాధితం
తారాద్రీశ్వరయోగినిర్గుణమహాసిద్ధై స్సమా రాధితమ్,
తత్సంజ్ఞం తరుణేందుశేఖరసఖం తారాత్రయాంతరగతం
తత్ప్రస్వరకిరీటుండలయుగం రామం భజే తారకమ్. ౩౫

తా. తారాకారవిమానమధ్యనిలయకా ద తత్త్వత్రయారాధితుక్
సారాచారవిశిష్టసిద్ధమునిసంస్తవ్యాంఘ్రిఁ దత్సంజ్ఞకుక్
దారాద్రీశ్వరసంతతాపుఁ బరమక్ దారాత్రయాంతరతుక్
శ్రీరాముక్ మకుటాంగదాభరణ సంసేవించు నిష్టాప్రికిన్.

తా. తారాకారమయినవిమానముమధ్యనుండువాఁడును, జీవేశ్వరులుప్రకృతి యనుమాఁడుతత్త్వములచేనారాధింపఁబడువాఁడును, ఈశ్వరుఁడు, యోగులు, నిర్గు ణులగు మహాసిద్ధులు అనువారిచే నారాధింపఁబడువాఁడును, తత్పదవాచ్యుఁడును,

శివునిచెలికాఁడును, మూఁడుకనుపాపమధ్య నుండువాఁడును, పుటము వేసినబంగారు
కిరీటముకుండలములు గలవాఁడును, తరింపజేయువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. తారం తారకమండలోపరిలసజ్జ్యోతిఃస్ఫురతారకా
తీతం తత్త్వమసీతివాక్యముహిమాధారం తటిత్సన్నిభమ్,
తత్త్వజ్ఞానపవిత్రితత్త్వభవనం తారాసనాంతర్గతం
తారాంతధ్రువమండలాబ్జరుచిరం రామం భజే తారకమ్. ౩౬

తా. తారు దారకమండలోపరి ప్రసిద్ధజ్యోతివిద్యున్నిభు
తారాంతధ్రువమండలాబ్జరుచిరుఁ ♦ దారాసనాంతర్గతుఁ
దారాతీతు సుధీపవిత్రితుని సీతానాథు సత్కీర్తి వి
స్తారుం దత్త్వమసీతివాక్యముహిమాధారు భజింతు మదిన్.

తా. ఓంకారవాచ్యుఁడును, నక్షత్రమండలముపయిని ప్రకాశించుజ్యోతిచే
స్ఫురించుచున్న తారకము నతిక్రమించినవాఁడును, తత్త్వమసి-అనువాక్యముఘహిమ
కాధారమయినవాఁడును మెఱుఱుతో సమానుఁడును, వేదాంతజ్ఞానముచే మల్లోక
ములను పావనములుగఁ జేసినవాఁడును, తారాసనాంతర్గతుఁడును, తారాంతకుం
దలి ధ్రువమండలమునఁ బద్మమువలె వెలుగువాఁడును, అగుతారకరాముని
సేవించెదను.

శ్లో. కస్తూరీఘనసారకుంకుమలసచ్చీచందనాలంకృతం
కందర్పాధికసుందరం ఘననిభం కాకుత్స్థవంశధ్వజమ్,
కల్యాణాంబర వేష్టితం కమలయా యుక్తం కళావల్లభం
కల్యాణాచలకార్ముక ప్రియసఖం కల్యాణరామంభజే. ౩౭

మ. శితికంఠాపు మృగీమదానుమిళితఁ శ్రీచందనాలంకృతుఁ
క్షీతిపుత్రీసహితుఁ ఘనాఘననిభుఁ శ్రీరాముఁ బీతాంబరుఁ
దతసౌందర్యజితస్మరుఁ బ్రవిలసఁ కాకుత్స్థవంశధ్వజుఁ
హితవిద్యాధికు రామభద్రు మదినే నఁతు గృహకాంక్షినై.

తా. కస్తూరీకర్పూరకుంకుమములచేఁ బ్రకాశించుశ్రీచందనముచేసలంకరిం
పఁబడినవాఁడును, మన్మథునికంటెఁ బెక్కువనక్కనివాఁడును, మేఘాకారుఁ
డును, కాకుత్స్థవంశమునకు ధ్వజప్రాయుఁడును, బంగారువంటివస్త్రము గట్టు
కొనువాఁడును, లక్ష్మితోఁ గూడియుండువాఁడును, కళలకువల్లభుఁడును,
మేరువువంటివాఁడయిన శివుని ప్రియస్నేహితుఁడును అగు కల్యాణరాముని
సేవించెదను.

శ్లో. మజ్జీవనం మదనుగ్రహం మదధిపం మద్భావనం మత్పుఖం
 • మత్తాతం మమ సద్గురుం మమ వరం మోహాంధ్యవిచ్ఛేదనమ్,
 మత్పుణ్యం మద నేకబాంధవజనం మజ్జీవనం మన్నిధిం
 మత్సిద్ధిం మమ సర్వకర్మ సుకృతం రామం భజేతారకమ్. ౩౮

ఉ. మాకుగురుం డనుగ్రహము • మజ్జనకుండు విధుండు జీవము
 మాకు విమోహనాశకుఁడు • మత్పుకృతంబు సుఖంబుభావ ము
 మాకు సమస్తబాంధవజనంబు ధనంబు సుకర్మసిద్ధియు
 మాకు సమస్తతారకము • మాగఘురాముఁ డటంచు నెంచెదన్.

తా. నాజీవము, నాయనుగ్రహము, నాప్రభువు, నాభావనము, నాగుఱుము,
 నాతండ్రి, నాసద్గురువు, నావరము, నామోహమనుగ్రుడ్డితామును పోగొట్టువాఁ
 డను, నాపుణ్యము, నాయందలుబండుగుఱు, నాజీవనము, నాపెన్నిధి, నాసిద్ధి, నా
 యైలకర్మములు, నాసుకృతమును, అగుతారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. నిత్యం నీరజలోచనం నిరుపమం నీవారశూకోపమం
 నిర్భేదానుభవం నిరంతరగుణం నీలాంగరాగోజ్జ్వలమ్,
 నిష్పాపం నిగమాగమార్చితపదం నిత్యాత్మకం నిర్మలం
 నిష్పుణ్యం నిఖిలం నిరంజనపదం రామం భజేతారకమ్. ౩౯

శా. నిత్యున్నిర్దురితఁ సరోజనయనుఁ • నీలాంగరాగోజ్జ్వలుఁ
 నిత్యాత్ముఁ విమలుఁ నిరంతరగుణుఁ • నిర్భేదు నిష్పుణ్యునిఁ
 సత్యుఁ సూక్ము నిరంజనుఁ నిరుపముఁ • సర్వాత్ముయోగీంద్రసం
 స్తుత్తుఁ నిర్గుణ రాముఁ దారకు భజింతుఁ సత్కృపాకాంక్షీనై.

తా. నిత్యుఁడును, పద్మములవంటికన్నులుగలవాఁడును, సాటిలేనివాఁడును
 నివ్వరిధాన్యపుముల్లువంటివాఁడును, అద్వైతానుభవముగలవాఁడును, దట్టమయిన
 గుణములుగలవాఁడును, నల్లనియంగరాగముచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, ఏసాపము
 లేనివాఁడును, వేదశాస్త్రములచేఁ బూజింపఁబడు సాదములుగలవాఁడును, నిత్యస్వ
 దూపుఁడును, నిర్మలుఁడును, పుణ్యములేనివాఁడును, సర్వరూపుఁడును, నిరావరణ
 మయినపదముగలవాఁడును అగు తారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. ధ్యాయే త్వం హృద మాంబుజే రఘుపతిం విజ్ఞానదీపాంకురం
 హంసోహంసపరంపరాదినుహిమాధారం జగన్మోహనమ్,
 హస్తాంభోజగదాబ్జచక్రమతులం వీతాంబరం కౌస్తుభం
 శ్రీవత్సం పురుషోత్తమం మణినిభం రామం భజేతారకమ్. ౪౦

మ. హృదయాబంబునఁ గొల్చెదఁ రఘుపతిఁ హేమాంబరున్నిస్సమా
నీదయాఘృతకౌస్తుభుఁ హరిజగఁ స్తోహుఁ గదాద్యాయుధుఁ
ద్రుదశేంద్రాంశనిభుఁ మహామహిమునిఁ శ్రీవత్సవత్సఘ్నఁ
విదితాత్ముఁ వరహాంసరూపుఁ బురుషుఁ విజ్ఞానదీపాంకురున్.

తా. జ్ఞానమును దీపమునంకురమవును, రఘుపతివియు నగునిన్ను రామా! నా
హృదయపద్మమున ధ్యానించుచుందును. “హంసోఽహంసో” అనుపరంపర తాలూకు
మొదటిమహిమ కౌఠారమును, జగముల మోహింపజేయువాఁడును, పద్మములవంటి
చేతులయందు గద, శంఖము, చక్రముగలవాఁడును, సాటిలేనివాఁడును, పచ్చని
వస్త్రము గలవాఁడును, కౌస్తుభము, శ్రీవత్సముగలవాఁడును, పురుషోత్తముఁడును
ఇంద్రసీమణివంటివాఁడును, అగు తారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. సత్యజ్ఞాన మనంత మచ్యుత మజం చావ్యాకృతం తత్పరం
కూటస్థాదిసంసృతసాక్షి మనఘం సాక్షాద్విరాటత్వదమ్,
వేద్యం విశ్వమయం స్వలీనభువనం స్వారాజ్యసౌఖ్యప్రదం
పూర్ణం పూర్ణతరం పురాణపురుషం రామం భజే తారకమ్. ౪౦

మ. అనఘుఁ బూర్ణు ననంత మచ్యుతుని సత్యజ్ఞానమూర్తి విరా
టును విశ్వాత్ము జగన్మయఁ వరదుఁ గూటస్థాయీసాక్షి సనా
తను నవ్యాకృతు జీవతత్వపరు సుత్రామాదిభోగప్రదుఁ
ఘనుని వేద్యుఁ బూరాణపురుషునిజ్ఞఁ గాకుల్ సుసేవించెదన్.

తా. సత్యము, జ్ఞానము స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, అంతములేనివాఁడును
నాశములేనివాఁడును, పుట్టుక లేనివాఁడును, అప్యాకృతుఁడును, తత్పదపాచ్యుఁడును
ప్రధానుఁడును, కూటస్థుఁడు మొదలగు నెల్లరికి సాక్షియును, నిర్దోషుఁడును, ప్రత్య
క్షముగ విరాటత్వము నిచ్చువాఁడును, తెలియఁదగువాఁడును, విశ్వస్వరూపుఁ
డును, తనయందు లయించినలోకములుగలవాఁడును, స్వారాజ్యసౌఖ్యప్రదుఁడును
పూర్ణుఁడును, పూర్ణతరుఁడును, పురాణపురుషుఁడును, అగు తారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామం రాక్షసవంశనాశనకరం రాకేందుబింబాననం
రక్షోరిం రఘువంశవర్ధనకరం రక్తాధరం రాఘవమ్,
రాధాస్వాత్మనివాసినం రవినిభం రమ్యం రామానాయకం
రంధ్రాంతర్గతశేషశాయిస మహం రామం భజే తారకమ్. ౪౧

మ. అనుక ద్వేషికులాటవీదహను రంధ్రాంతర్గతాహ్లాదక
ఘ్న మహాత్ముఁడ౪౧ పూర్ణచంద్రముఖురాముఁ శ్రీరామానాయకుఁ

గమలాప్రోజ్వలుఁ బల్లవాధరు జగత్కల్యాణు శ్రీరాఘవుఁ
రమణీయై రఘునంశదీప్తుఁగొలుతుఁ ♦ రాధాత్మసంస్థాయానిన్.

తా. రాక్షసకులమును నశింపఁజేసినవాఁడును, పూర్ణచంద్రబింబమువంటి మొ
గము గలవాఁడును, రాక్షసవైరియు, రఘునంశమును వృద్ధినిపొందించినవాఁడును,
ఎఱ్ఱనిపెదవిగలవాఁడును, రాఘవుఁడును, రాధయొక్కమనసులోనుండువాఁడును
నూర్మ్యనితో సమానుఁడను, చక్కనివాఁడును, అక్షిణాయకుఁడును, రంధ్రాంతర్గ
తుడైన శేషునియందుఁ బరుండువాఁడును, అగుతారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. తారాకారం నిఖిలనిలయం తత్త్వమస్యాదిలక్ష్మ్యం

శబ్దావాచ్యం త్రిగుణరహితం వ్యోమ మంగుష్ఠమాత్రమ్,

నిర్వాణాఖ్యం సగుణ మగుణం వ్యోమరంధ్రాంతరస్థం

సౌమ్యమాంతఃప్రణవసహితం రామచంద్రం భజేఽహమ్. ౪౩

మ. ప్రకటవ్యోమబిలాంతరస్థ సగుణఁ ♦ రామాధిపుఁ లోకనా

యకుఁ దారాకృతి ముక్తిసంజ్ఞకు సుషుమాంతస్థితోఽంకారవ

ర్ణకరాహిత్య నశబ్దు నిత్య బుధులెన్నఁ దత్త్వమస్యాదిల

క్ష్మ్య కళాస్థాను భజింతు నిర్గుణుని సంఘస్థప్రమాణున్దరిన్.

తా. తారాకారుఁడును, సర్వాశ్రయుఁడును, తత్త్వమస్యాదివాక్యములకు
లక్ష్మ్యమయినవాఁడును, శబ్దములచేఁ జెప్పదగినవాఁడును, గుణత్రయశూన్యుఁడును,
అకాశస్వరూపుఁడును, అంగుష్ఠప్రమాణుఁడును, అమృతనామఁడును, సగుణుఁడును
నిర్గుణుఁడును, అకాశరంధ్రమధ్య ముండువాఁడును. సుషుమ్నయను నాడి నుండలి
ప్రణవముతోఁ గూడినవాఁడును, అగురామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. ముక్తేర్మూలం మునివరహృదానందకందం ముకుందం

కూటస్థాఖ్యం సకలవరదం సర్వచైతన్యరూపమ్,

నాదాతీతం కమలనిలయం నాదనాదాంతతత్త్వం

నాదాతీతం ప్రకృతిరహితం రామచంద్రం భజేఽహమ్. ౪౪

మ. మునిహృతోఽవకరుఁ బ్రధానరహితుఁ ♦ మోక్షాధినాథుఁ సనా

తనుఁ గూటస్థుని సర్వవిశ్వమయుఁ జైతన్యాకృతిఁ గృత్సనం

దను సర్వాత్మ ముకుందు లోకవరదుఁ ♦ నాదాంతతత్త్వాత్మున

త్యనఘుఁ రాము ధరాసుతాధిపతి నాదాతీతు భావించెదన్.

తా. ముక్తినిచ్చువాఁడును, మునీశ్వరులహృదయములందలియానందమునకు
గందమయినవాఁడును, ముకుందుఁడును, కూటస్థుఁడును పేరుగలవాఁడును, ఎల్లరకును
ధరములనిచ్చు వాఁడును, సర్వచైతన్యస్వరూపుఁడును, నాదము నతిక్రమించినవాఁ

దును, పద్మములయం దుండువాఁడును, నాదనాదాంతములయభ్యర్థస్వరూపు
దును, ప్రకృతిరహితుఁడును, అగురామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. నిజానందాకారం నిగమతురగారాధితపదం

పరబ్రహ్మనందం పరమపదగం పాపహరణమ్,
కృపాపారావారం పరమపురుషం పద్మనిలయం.

భజే రామం శ్యామం ప్రకృతిరహితం నిర్గుణ మహమ్. ౪౫

మ. పరమామ్నాయతురంగసేవితలసః త్వాదాంబుజద్వంద్యం బం
కరుహాస్థానం గృహాబ్ధి నిర్గుణ సఖాః ఘనస్వంసు రముం బరా
త్పరమంబుక బురుహోత్తముక బరు బరః బ్రహ్మత్త్వనిజానందుశ్రీ
హరి శ్రీరామం బ్రధానవర్జితం ఘనః శ్యామాంగు భావించెదన్.

తా. తనయానందమే స్వరూపము గాఁగలవాఁడును, ఈశ్వరునిచేఁ బూజిం
పఁబడు పాదములుగలవాఁడును, పరబ్రహ్మనందస్వరూపుఁడును, పరమపదమును
పొందిన వాఁడును, పాపములను హరించువాఁడును, దయాసముద్రుఁడును, పురు
షోత్తముఁడును, పద్మములయం దుండువాఁడును, ప్రకృతిరహితుఁడును, నిర్గుణుఁ
డును, నల్లనివాఁడును, అగురామని సేవించెదను.

శ్లో. శ్రీమద్వైకుంఠనాథం సురమునిమకుటద్యోతితస్వర్ణవీరం

నీలాంగం చంద్రవక్త్రం మణిమయమకుటం బాణగోదండహస్తమ్,
పద్మాక్షం పాపనాశం ప్రణవమయమహారత్నసింహాసనస్థం
శ్రీసీతావామభాగం శ్రితజనవరదం రామచంద్రం భజేహమ్,

మ. తతవైకుంఠవిభుక మణీమకుటుఁ గోదండాస్త్రహస్తా సమా
గతగీర్వాణకిరీటరత్నరుచిసంక్రాంతాంఘ్రియుగ్మక శత
క్రతునీలాంగు శంకాంకవక్త్ర లసదోంకారాసనుక జానకీ
యుతుఁ గంజేక్షణరాముఁ బాపహరునాః ద్యుందారకుంగొల్పెదన్.

తా. శ్రీమంతమయినవైకుంఠమునకుఁ బ్రభువును, దేవతలయు మునులయుఁ
గిరీటములచేఁ బ్రకాశింపఁజేయఁబడు బంగరువీరముగలవాఁడును, నీలశరీరుఁడును,
చంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, మణివికారమయిన కిరీటముగలవాఁడును,
భనుర్పాణహస్తఁడును, తామరలవంటి కన్నులుగలవాఁడును, పాపనాశకుఁడును,
ఓంకార రూపమయిన గొప్పరత్నసింహాసనమునఁ గూర్చుండువాఁడును, సీత యొడను
వైపునఁ గలవాఁడును, ఆశ్రీతులకు వరదుఁడును, అగురామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. సాశేతే మణిమంటపే సురతరుప్రాంతే విమానాంతరే

పద్మే చాప్తదళోజ్జ్వలే నతమహాసాధేసుధామూర్ధ్నితే,

సత్యం సూర్యజరావణానుజమరుత్నుత్రానుజై స్సేవితం
మధ్యే వాసవనీలకోమలతనుం రామం భజే తారకమ్. ౪౭

మ. ప్రకటాయోధ్యను గల్పమూలమున హర్ష్యంబందు విభ్రాజివు
మృకమధ్యాష్టదశాబ్జమధ్యమున భాస్వదేహమందు సుర
ప్రకరంబుల్ రవిపుత్రమఖ్యు లనుజుల్ భావింపఁ దన్మధ్యమం
దకలంకుం డగునీలరత్ననిభు రామాధీశుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. అయోధ్యలో మంచికాంతితోఁ గూడి కొనియాడఁబడు గొప్పసౌధ
మున, కల్పవృక్షముమధ్యను, మణిమంటపమున, విమానముమధ్యను, ఎన్నిదితేకు
లచేఁ బ్రకాశించుపద్మమున నుండువాఁడును, సత్యస్వరూపుఁడును, సుగ్రీవ-విభీ
షణ-అంజనేయ-సోదరులచే నేవింపఁబడువాఁడును, వారిమధ్యను, ఇంద్రనీలముల
వలె నల్లనై మృదువైన దేహముగఁబాఁడును, అగుతారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. హృదయకుహరమధ్యద్యోతిత న్మంత్రసారం
నిగమనియమగమ్యం వేదశాస్త్రై రచింత్యమ్,
హరిహరవిధివంద్యం హంసమంత్రాంతరస్థం
దశరథసుతమీశే దైవతం దేవతానామ్. ౪౮

మ. హరిభగ్గర్జభవాదివంద్య హృదయాఽబ్జభ్యంతరజ్యోతిసు
స్థిరు మంత్రప్రకటార్థసారతిరు రాజీవాక్షు శాస్త్రాగమ
స్ఫురణాకారు నచింత్య వేదమయుసంపూర్ణుఁ వచోఽగమ్యువే
మణు రామప్రభు దేవదేవుఁ గొలుతుఁ న్మంత్రాంతరాంతర్గతున్.

తా. హృదయాకాశమధ్యను ప్రకాశించు తత్తనమంత్రమయొక్క సార
మును, వేదములయందుఁ జెప్పఁబడిననియమములచేఁ జొందఁదగినవాఁడును, విష్ణు-
శివ-బ్రహ్మలచే నమస్కరింపఁదగిన వాఁడును, హంసమంత్రముమధ్య నుండువాఁ
డును, దేవతలకును దేవతయైనగు దశరథరాముని స్తుతించెదను.

శ్లో. దేవేంద్రనీలనవమేఘవిజిత్వరాంగం
పూర్ణేందుబింబవదనం శరచాపహస్తమ్,
నీతాసమేత మనిశం శరణం శరణ్యం
చేతో మదీయ మభివాంఛతి రామచంద్రమ్. ౪౯

మ. హరినీలోత్పలమేఘసంపదపహారాంగుఁ ధరాపుత్రి
వరుఁ గోదండశ్రోత్కరోజ్జ్వలకరుఁ భద్రాసనాసీనుఁ డా

శరణి బూర్ణశక్తాంకబింబవదనుఁ ♦ సర్వాత్మ శ్రీరాము శ్రీ
కరు భక్తాంగణకల్పకంబు మనమా! ♦ కాంక్షించి సేవింపుమా.

తా. ఇంద్రదీపమణులను, వర్షకాలమేఘమును జయించు శరీరముగలవాఁ
డును, పూర్ణచంద్రబింబమువంటి మొగముగలవాఁడును, ధనుర్పాణహస్తఁడును,
సీతతోఁ గూడినవాఁడును, శరణు పొందఁదగువాఁడును, అగురాముచంద్రుని నెల్ల
పుడును నాచిత్తము శరణు కోరుచున్నది.

శ్లో. ఓతప్రోతసమస్తవస్తునిచయం చోంకారబీజాక్షరం

ఓంకారప్రకృతిం వడక్షరహితం చోంకారకందాంకురమ్,

ఓంకారస్ఫుటభూర్భువస్సువరితం త్వోఘత్రయారాధితం

ఓంకారోజ్వలసింహవీరనిలయం రామంభజే తారకమ్. ౫౦

తా. ఓంకార ప్రకృతిఁ వడక్షరహితఁ ♦ ఓంకారకందాంకురుఁ

ఓంకారస్ఫుటభూర్భువస్సువరితుఁ ♦ ఓఘత్రయారాధితుఁ

ఓంకారోజ్వలసింహవీరనిలయుఁ ♦ ఓంకారబీజాంకురుఁ

లంకేశాంతకు సర్వగుఁ రఘువరుఁ ♦ లక్ష్మీశు భావించెదన్.

తా. సకలవస్తుసమదాయమునందును నిండారియున్న వాఁడును, ఓంకారబీ
జాక్షరస్వరూపుఁడును, ఓంకారప్రకృతియు, వడక్షరమంత్రముచేతను హితమగు
వాఁడును ఓంకారకందమున కంకురమును, ఓంకారముచేతను స్ఫుటమయిన భూః,
భువః, సువః అనుప్యాహృతులతోఁ గూడినవాఁడును, దివ్యోఘ-నీడ్యోఘ-మాన
వోఘములచే నారాధింపఁబడువాఁడును, ఓంకారముచేఁ బ్రకాశించుసింహాసమున
నుండువాఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. నాకేతే ధవళే సురదుమతలే సాధే విమానాంతరే

చాదితౌంతసమస్తవర్ణకమలే దివ్యే మృగేంద్రాసనే,

ఓంకారోజ్వలకర్ణికే సురసరిన్మధ్యే సదేవాంతరే

వ్యాసాద్యాదిమునీశ్వరై రభినుతం రామం భజే తారకమ్. ౫౧

మ. స్థిరమై స్థిరమై మహామనస్సరసి నాదితౌంతవర్ణాబ్జవి

స్ఫురితోంకారవిశుద్ధకర్ణిక సురేశఃశుల్ గొల్వ నాకేత మ

స్ఫురమధ్యంబునఁ గల్పమూలమున భానుస్ఫూరిసాధంబునఁ

జిర మాపుష్పకమధ్యవీరలసితుఁ ♦ శ్రీరాముఁ గీర్తించెదన్.

తా. అయోధ్యలో, కల్పవృక్షములక్రిందను, తెల్లనిసాధమందలి భిమానమ
ధ్యను, దివ్యసింహాసనముపైని, ఓంకారమనెడిప్రకాశించుకర్ణికగర్భి, అకారమునెందలు
కొనియుండుకారముననుగలసర్వవర్ణముల స్ఫురూపమయినపద్మమందు, భువనాధి

మధ్యను, దేవతలతోఁగూడిన మధ్యభాగమునందు, వ్యాసాదులయిన ఆదిమునీశ్వరులచేతను. కొనియాడఁబడుచుండెడి తారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. గోదండదీక్షోగురు మాదిమూలం

గుణాశ్రయం చందనకుంకుమాంకితమ్,

సలక్ష్మణం సర్వజనాంతరస్థం

పరాత్పరం రామ మహం నమామి.

౫౨

మ. ధరణీజాకుచచర్చచందనలసః తాశ్రీరజన్మాంకిత

స్ఫురదత్యున్నతపక్షు సర్వగు జగఃస్మాలానుకూలుఁ బరా

త్పరు సామిత్రియుతుఁ గుణాశ్రయ మారిఁ భక్తార్తిసంహారకుఁ

గురుకారుణ్యపయోధి రాముఁ గొలుతుం గోదండదీక్షోగురున్.

తా. ధనుర్విద్యాదీక్షుకు గురువును, మూలకారణమును, మంచిగుణముల కాశ్రయమును, చందనకుంకుమములచేనంకితుఁడును, లక్ష్మణసహితుఁడును, అందఱిహృదయములలో నుండువాఁడును, పరాత్పరుఁడును అగురాముని మొక్కిదను.

శ్లో. మూలాధారసరోరుహే హుతవహస్థానే త్రికోణాంతరే

కందే కుండలికాసుషుప్తిపటలే వాసాంతవర్ణాశ్రయే,

బాలార్కప్రతిమం వరాభయకరం పాశాంకుశాలంకృతం

భూతస్వాశ్రయ మాదిపూరుష మజం రామం భజే తారకమ్. ౫౩

మ. అరయఁ గందసుషుప్తికాలహితవాసాంతాక్షరవ్యాప్తభా

సురమా కంద త్రికోణమధ్యమమునఁ శుక్రస్థలిఁ బాలభా

స్కరసందీపితు భూతసంశ్రయ విరాజత్పాశముఖ్యాస్తు సు

స్థిరు విద్వేషిహరుఁ బరాత్పరు నజుఁ శ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. మూలాధారపద్మమునందలి యగ్నిసానమున, త్రికోణమధ్యము, వమోదలు సవలకునుగలయక్షరముల కాశ్రయమయిన కుండలికాసుషుప్తి పటలమందు, బాల సూర్యసమానుఁడును, వరాభయముద్రలు కరములఁ గలవాఁడును, పాశాంకుశములచే నలంకృతుఁడును, భూతముల కాధారమును, అదిపురుషుఁడును పుట్టుక లేని వాఁడును అగు తారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. స్వాధిష్ఠానసరోరుహే ప్రవిలసద్బాలాంతవర్ణాశ్రయే

బ్రహ్మగ్రంథిమహోన్నతే కరతలే శ్రీకుండికామాలికామ్,

వీరే రత్ననిభే వరాభయకరం వాణీయుతం బిభృతం

సాక్షాద్భేద మనన్యమంగళకరం రామం భజే తారకమ్. ౫౪

మ. స్థిరమైనట్టిబలాంతవర్ణదళస్వాధిష్ఠానక గ్రంథికా
కను సత్కుండికమాలికుఁ సుజనతాఁకల్యాణముదోజ్యలుఁ
వరతామ్రాకృతి వైరిసాధ్యసకరుఁ ♦ వాణీయుతుఁ దారకుఁ
బరు శ్రీరాము గుణాభిరాము మది సంభావించి నేవించెదన్.

తా. బ్రహ్మగ్రంథిమహాన్నతమై, ప్రకాశించుబమొదలులవఱకునుగలయత్న
రముల కాశ్రయమయిన స్వాధిష్ఠానపద్మమునందు రత్నసింహాసనమునఁగూర్చుండు
వాఁడును, హస్తమునందు, సాగసయిన కుండికను, జపమాలను ధరించినవాఁడును,
వరాభయకరుఁడును, వాణీయుతుఁడును, సాక్షాత్తుగా బోధస్వరూపుఁడును. ఇత
రులుచేయలేని మంగళములను కలిగించువాఁడును, అగుతారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. డాపాంతాక్షరపంకజే దశదళే మాణిక్యసంపూరితే

విష్ణుగ్రంథిమయే వరాభయకరం శ్రీశంఖచక్రాన్వితమ్,
మార్తండద్యుతిమంజులాభ మతులం పీతాంబరం కాస్తుభం
సర్వం సర్వగ మిందిరాసహచరం రామం భజే తారకమ్. ౫౫

మ. ఘన మైనట్టిడపాంతవర్ణదళయుఁ క్తంబై హరిగ్రంథితం

బనఁ జెల్వొ మణిపూగచక్రమున నబ్జప్రోజ్యలుఁ రాముఁ గాం
చనచేలుఁ రిపుజైత్రుఁ దారకుఁ బరుఁ ♦ సర్వాత్ముఁ జక్రాబహ
స్తుని లక్ష్మీయుతుఁ బద్మనాభు భజియింతుఁ గౌస్తుభోద్భాసితున్.

తా. పదితేకులుగలదియు, విష్ణుగ్రంథిమయమును అయి, డమొదలుపరఱకు
నుగల అక్షరములరూపమయిన బద్మమునందుండువాఁడును, వరాభయహస్తఁడును
శంఖచక్రములతోఁ గూడినవాఁడును, సూర్యకాంతివలె మృదువయిన కాంతిగల
వాఁడును, నిరుపమానుఁడును, పీతాంబరుఁడును, కాస్తుభముగలవాఁడును, సర్వ
స్వరూపుఁడును, అంతట నున్నవాఁడును, లక్ష్మీసహితుఁడును అగుతారకరాముని
నేవించెదను.

శ్లో. హృత్పద్మే విలయార్కకోటిసదృశం కారాంతవర్ణజ్జ్వలే

ప్రాణాంతప్రణవాంతరే ప్రవిలసద్దోర్బాణవీరాంతరే,

సూర్యం హంసమయం సదాశివపదం కోదండదీప్తాగురుం

వాసం మోక్షరమాసమేత మనిశం రామం భజే తారకమ్. ౫౬

మ. పరఁగఁ భవ్యకరాంతవర్ణసహితుఁ ♦ బ్రాణానిలోంకారసు

స్థిరు ఛాయాధిపహంసరూపు విలయాదిత్యాయుతోద్భాసి వి

స్ఫురితోద్భాణనసత్సదాశివసురూపుఁ మోక్షలక్ష్మీయుతుఁ

గురుభక్తి భజియింతుఁ దారకు మహాకోదండదీప్తాగురున్.

తా. క కారము మొదలుత కారమువఱకుఁగలయత్నములచేఁబ్రకాశించుహృత్పద్మమునందు, ప్రాణాంతమయిన ప్రణవమధ్యను, ప్రకాశించుచున్నదోర్బాణ పీఠముమధ్యను ఉండువాఁడును, ప్రళయకాలనూర్యసముఁడును, నూర్యస్వరూపుఁడును, హంసమయుఁడును, ఎప్పుడును మంగళములకుఁస్థానమును, ధనుర్విద్యాదీక్షకుఁగురుఁడును, మోక్షలక్ష్మీసహితుఁడును అగుతారకరాము నెల్లపుడును సేవించెదను.

శ్లో. సాక్షాత్ పోడశదివ్యప్రతికమలే జీవాత్మసంస్థాపితే

రుద్రగ్రంథిమయే మనోన్మనిపథే జాలంధ్రపీఠాంతరే,

శుభ్రజ్యోతిమయం శరీరసహితం సుస్థం సుధాశీతలం

శబ్దబ్రహ్మనివాసభూతవదనం రామం భజే తారకమ్.

౫౭

మ. తనరక పోడశపద్మప్రతిమన రుద్రగ్రంథితం బై మనో

న్మనిమార్గంబున జీవసంస్థలిని మాన్యం బైనజాలంద్రపీ

ఠిని శబ్దబ్రాహ్మయబ్రహ్మకూటమునఁ దాటిజ్యోతిరూపంబున

ఘనతం జెన్నగురాముఁ దారకు సమగ్రానుగ్రహుఁ గొల్పెదన్.

తా. జీవాత్మసంస్థాపితమును, రుద్రగ్రంథిమయమును, మనోన్మనిమార్గమును అగు జాలంధ్రపీఠముమధ్యను పదియాఱుదివ్యదశములుగఁగల పద్మమునందుండువాడును, శుభ్రమయినజ్యోతియేస్వరూపముగాగలవాఁడును, శరీరసహితుఁడును, అమృతమువలె జల్లనివాఁడును, శబ్దబ్రహ్మమునకు నివాసమయినముఖముగలవాఁడును. అగు తారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. భూమధ్యే నిగమాగమోజ్జ్వలపదే చంద్రే త్రిమార్గాంతరే

నిర్ద్వంద్వే నిఖిలార్థతత్త్వవిలసత్సూక్ష్మే సుమమ్నానుకృతే,

ఆసీనం ప్రళయార్కభాసురపరం జ్యోతిస్స్వరూపాత్మకం

వర్ణాభ్యంచితమోక్షలక్ష్మీసహితం రామం భజే తారకమ్.

౫౮

మ. సుతిమార్గంబునఁ ద్రైపదాంతరమునకా భూమధ్యమందున్నము

న్నతభాస్వత్సకలార్థతత్త్వగసుమమ్నాస్థానసంస్థాను శో

భితకల్పారుణతేజ మోక్షకమలాప్రేమాన్వితుఁ దారకుఁ

ద్యుతిమంతు న్భయవర్జితుఁ హరిఁ బరంజ్యోతిఃభజింతుమదిన్

తా. వేదకాస్త్రములచేఁ బ్రకాశింపఁజేయఁబడినపదమును, చంద్రస్వరూపమును, మూఁడుమార్గములకును నడుమదియు, సాటిలేనిదియు, నిఖిలార్థములయు యాధార్థ్యముచేతను ప్రకాశించుచున్నదియు, మోక్షమును, సుమమ్నకేదురయినదియును అగుభూమధ్యమునఁ గూర్చున్నవాఁడును, ప్రళయకాలనూర్యనివలెఁ బ్రకాశించు పరంజ్యోతిఃస్వరూపుఁడును, వర్ణములే నొప్పారుమోక్షలక్ష్మీతోఁగూడి యుండువాఁడును, అగుతారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. శ్రీరాంభోగ మాకర్ణికే నిరుపమే శ్రీహృదయాశ్చ శని
ప్రఖ్యాతామృతవార్ధివీచిలహరీనిర్వాణపీఠాంతరే,
శబ్దబ్రహ్మపరం చరాచరగురుం తేజఃపరం శాశ్వతం
సత్యాసత్య మగోచరం హృది సదా సీతాసమేతం భజే. ౧౯

మ. అలశ్రీరాంబుజకర్ణికాశ్నుః బరిపూర్ణాబాహృతాంభోధివీ
చిబసన్మోక్షమహాసనాంతరమునఁ ♦ జెల్వొందుసీతాసము
జ్వలుఁ దేజఃపరునిం జరాచరగురుఁ ♦ సత్యానృతుఁ శాశ్వతుఁ
బలభిన్నీలు నగోచరుం దలఁతు శబ్దబ్రహ్మవాచ్యాధికున్.

తా. పదాలుదశములుగలదియు, సాటిలేనిదియునగుశిరఃపద్మమకర్ణికయందు
చంద్రునియందలిప్రసిద్ధమైనయమృతసముద్రపుటలలప్రకాశముతోగూడిననిర్వాణ
పీఠమధ్యనున్నవాఁడును, శబ్దబ్రహ్మపరుఁడును, చరాచరగురుండును, తేజఃప్రభానుఁ
డును, శాశ్వతుఁడును, సత్యానృతస్వరూపుఁడును, ఇంద్రియాగోచరుఁడును, సీతా
సమేతుఁడును అగురాముని సదా హృదయమున సేవింతును.

శ్లో. సాకేతే రవికోటిసన్నిభమహాహర్ష్యే సుసింహాసనే
నానారత్నవినిర్మితే మునిజనాకీర్ణే సదానందనే,
దేవాధీశ్వరసంయుతే నివసితం వామాంకసీతోజ్వలం
దేవేంద్రోపలనీలకోమలతనుం రామం భజే తారకమ్. ౨౦

మ. తనప్రేమలం గమలాప్తకోటివిలసత్సైధాంతరానందభా
మనవీనోజ్వలరత్నపీఠమున నామామయేశ్వరాభ్యంతరం
బునఁ జెల్వొందెనుశక్రనీలనిభు రామాఁ జానకీయుక్తుఁ గాం
చనమండీరకీరీటకుండలవిరాజదూభాషణుం గొల్పెదన్.

తా. ఆయోధ్యలో, కోటిసూర్యసమానకాంతిగల గొప్పమేడలో, నవరత్న
నిర్మితమును, మనీశ్వరులచేఁ జాట్టువాలుకోఁబడినదియు, ఎల్లప్పుడునుఅనందమును
గలిగించునదియు, ఇంద్రదాదులతోఁగూడినదియునగుసుసింహాసనమునఁ గూర్చున్నవాఁ
డును, ఎడమతోడపైనున్నసీతచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, ఇంద్రనీలమణితలె నల్లనై
మృదువైన శరీరముగలవాఁడును అగు తారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. సాకేతే నగరే సమస్తసుఖదే హర్ష్యేఽబ్జకోటిద్యుతే
నక్షత్రగ్రహపక్షి లగ్నశిఖరే ఛాంతర్యసంకేరుషే

వాల్మీక్యత్రిపరాశరాదిమునిభి స్సంసేవ్యమానం స్థితం

సీతాలంకృతవామభాగ మనిశం రామం భజే తారకమ్. ౬౦

మ. తనయూరణ శరదిందుకొటిసిభ మైతారాగహాకాంతశృం

గనితాంతోన్నత మైనసౌభమున సౌఖ్యం బాతదంతఃస్థం

ద్వనజంబందుఁ బరాశరాత్రిభృగుదుఁ ర్వాసోముఖుల్ గొల్వభూ

తనయాసంయుతుఁ డైనరామనిభునికొ ఁ దాసుండనై కొల్పెనన్.

తా. సకలసుఖదాయయగు ఆయోధ్యాపురమున, కోటిచంద్రులకాంతిగలది యు, నక్షత్రములకును గ్రహములకును, దగులుశిఖరముగలది సగుమేడలో లో పలిపద్మమున, వాల్మీకి-అత్రి-పరాశరాదులగుమునులచే సేవింపబడుచుఁగూర్చున్న వాఁడును, సీతజేనలంకృతమైనయెడమలొడగలవాఁడును, అగురామని సేవించెదను.

శ్లో. వందే రామ మనాదిపూరుష మజం వందే రమానాయకం

వందే హరకిరీటకుండలధరం వందే సునీలద్యుతిమ్,

వందే చాపకలంబకోజ్వలకరం వందే జగన్మంగళం

వందే పక్షిరథాత్మజం మమ గురుం వందే సదా రాఘవమ్.

మ. కమలానాథు సనాదిపూరుషు జగత్కల్యాణుఁ గోదండది

న్యమహాస్త్రోజ్వులు హరకుండలకిరీటాలంకృతుఁ నిర్జరేం

ద్రమణీశోభితాత్రు మద్గురు సజాఁ రాముఁ దశస్యందనో

త్తమపుత్రుఁ సుచరిత్రు మద్భద్రయమధ్యంబందు భావించెదన్.

తా. అదిలేనిపురుషుడగు రామునికి మ్రొక్కెదను. పుట్టుకలేనివాఁడును. లక్ష్మీనాయకుఁడును, హరములను, కిరీటమును, కుండలములను ధరించినవాఁడును, మంచినీలమువంటి కాంతిగలవాఁడును, ధనుర్పాణములచేఁ బకాశించుచేతులుగలవా ఁడును, జగన్మంగళుఁడును, దశరథునికొమారుఁడును, నాకు గురువును అగు రాఘవ రామనిగుర్చి మ్రొక్కుచున్నాను.

శ్లో. వందే శౌనకగౌతమాద్యభినుతం వందే ఘనశ్యామలం

వందే తారకవీరమధ్యనిలయం వందే జగన్నాయకమ్,

వందే భక్తజనాఘదైవతతరుం వందే ధను ర్వర్లభం

వందే తత్త్వగుసీతివాక్యజనకం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౧

మ. పరునిం ద త్వమసీతివాక్యజనకుఁ ♦ భక్తామరానోకహుఁ
సురుచిం దారకపీఠ మధ్యనిలయుఁ ♦ సుత్రామనీలోజ్వలుఁ
సరసుఁ గౌతమశౌనకాద్యభినుతుఁ ♦ సర్వేశ్వరుఁ జానకీ
వరుఁ గోదండగురుఁ సురారిహరు భా ♦ వంబందు సేవించెదన్.

తా. శౌనకుఁడు, గౌతముఁడు మొదలగువారిచేఁ గొనియాడఁబడినవాఁ
డును, మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, తారకపీఠముమధ్య నుండువాఁడును, లోకనా
యకుఁడును, భక్తుల సమూహమునకుఁ గల్పవృక్షమును, ధనువే యిష్టమయినవాఁ
డును, తత్త్వమనీ-అనెడు వాక్యమును గన్నవాఁడును అగు శాముని నెప్పుడును
మ్రొక్కెదను.

శ్లో. వందే సూర్య శశాంక లోచన యుగం వందే జగత్పావనం
వందే సత్ర సహస్ర పద్మనిలయం వందే పురారిప్రియమ్,
వందే రాక్షస సంశ నాశనకరం వందే సుధాశీతలం
వందే దేవకపీంద్రకోటివినుతం వందే సదా రాఘవమ్. ౩౪

మ. హరిమిత్రుఁ రవిచంద్రనేత్రు దితిపుత్రారణ్యదావాగ్నిని
ర్జరశాఖామృగసేవితాంఘ్రియగు శ్రీరామఁ సుధాశీతలఁ
ధరణీ నాథు సహస్ర పత్ర కమలస్థానుఁ జగత్పావనుం
బరమాత్ముఁ రఘురామచంద్రు మది సంభావించి సేవించెదన్.

తా. సూర్యచంద్రులు కన్నులుగాఁగలవాఁడును, లోకములను పరిత్రముగాఁ
జేయువాఁడును, వేయితేకులసహస్రారపద్మమునం గుండువాఁడును, ఈశ్వరునకు
స్నేహితుఁడును, రాక్షసవంశమును నశింపజేసినవాఁడును, అమృతమువలెనే చల్లని
వాఁడును, కోట్లకొలదిదేవతలచే, వానరులచేఁ గొనియాడఁబడువాఁడును అగురా
ఘనరాము నెప్పుడును నమస్కరించెదను.

శ్లో. వందే సాగర గర్వ భంజక శరం వందే జగజ్జీవనం
వందే కౌశిక యాగ రక్షణ కరం వందే గురూణాం గురుమ్,
వందే బాణ శరాస నోజ్వల కరం వందే జటా వల్కులం
వందే లక్ష్మణ భూమి జాన్విత మహం వందే సదా రాఘవమ్. ౩౫

మ. శర చాసోజ్వలహస్త లక్ష్మణ ధరాసత్పుత్రి కా యుక్తు సా
గర గర్వాపహ శౌర్యధుర్యు ననఘుఁ ♦ గాధే య యజ్ఞావనుఁ
వరదుఁ డేళిక దేళికుఁ ధృత, జటావల్కుఁ జగజ్జీవనుం
గరుణాంభోనిధి రామ చంద్రు సయతిం గాంక్షితి సేవించెదన్.

తా. సముద్రనిగర్వము నణచినబాణముగలవాఁడును, లోకములను జీవింపజేయువాఁడును, విశ్వామిత్రనియజ్ఞమును కొపాడినవాఁడును, గురువులకునుగురువును, శరచాపములచేఁ బ్రకౌశించుచేతులుగలవాఁడును, జడలు నారవస్త్రములుగలవాఁడును, సీతాతత్త్వసహితుఁడును అగురాముని కపుడును మ్రొక్కెదను.

శ్లో. వందే పాండర పుండరీక నయనం వందేబింబాననం
వందే కంబు గళం కరాబ్జ యుగళం వందే లలా మోజ్జ్వలమ్,
వందే పీత దుకూల మంబుడ నిభం వందే జగ న్మోహనం
వందే కారణ మాను షోజ్జ్వల తనుం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౬

మ. సితకంఠేక్షుణ హస్తీహస్తకరు రాజీవారిబింబాస్య భా
సితప్రావృడ్ఘనవర్ణః గాంచనలసఃచేల్వా సుశీలుః బుధా
ర్చితునిం గారణదేహుః గంబుగళు ధాత్రిపుః జగన్మోహనుః
ధృతమాణిక్యలలాము రామవిభు నే నంతం గృహ కాంక్షినై.

తా. తెల్లఁదామరవంటికన్నులుగలవాఁడును, చంద్రబింబముతోసమానమైన మొగముగలవాఁడును, శంఖమువంటికంతముగలవాఁడును, పద్మములవంటిచేతులుగలవాఁడును, బొట్టుచేఁ బ్రకౌశించువాఁడును, పచ్చనివస్త్రముగలవాఁడును, మేఘమువంటి శరీరకాంతిగలవాఁడును, లోకములను మోహింపజేయువాఁడును, కారణముచేనయిన మనుష్యభావముచేఁ బ్రకౌశించుశరీరముగలవాఁడును, అగురాముని నెప్పుడును మ్రొక్కెదను.

శ్లో. వందే నీల సరోజ కోమలరుచిం వందే జగద్వందితం
వందే సూర్యకులాబ్ధి కౌస్తుభమణిం వందే సురారాధితమ్,
వందేపాతకపంచక ప్రహరణం వందే జగ త్కారణం
వందే వింశతి పంచ తత్త్వ రహితం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౭

మ. వరసిలోత్పలకోమలాంగుః ద్రిజగద్వంద్యుః జగత్కారణుః
సరసీజాప్తకులాబ్ధికౌస్తుభమణిః సర్వాత్మ దేవార్చితుః
వరదుం బంచమహాఘనాశకుః గృహావార్ధిః బరుః దైత్యసం
హరు షడ్వింశతితత్త్వభాసితుని రామాధీశు నేవించెదన్.

తా. నల్లఁగలువవలె కోమలమయినకాంతిగలవాఁడును, లోకములచే నమస్కృతుఁడును, సూర్యవంశమునుసముద్రమునకుఁగొస్తుభమణియు, దేవతలచేఁబూజింపఁబడువాఁడును, పంచమహాపాతకములనుహరించువాఁడును, లోకములకుఁగారణ

మును, ఇరువదియైదుతత్త్వములతో కూన్యుడును, అగురాముని మ్రొక్కెదను.

శ్లో. వందే సాధక వర్గ కల్పక తరుం వందే త్రిమూర్తాత్మకం.
వందే నాద లయాంతర స్థలగతం వందే త్రివర్గాత్మకమ్,
వందే రాగవిహీన చిత్తసులభం వందే సభా నాయకం
వందే పూర్ణ దయామృతార్ణవ మహం వందే సదా రాఘవమ్.

మ. పరమౌ సాధకవర్గకల్పకతరుః ♦ భవ్యౌ త్రిమూర్తాత్మకౌ
సరసుః నాద లయాంతర స్థల గతుః ♦ శాంతుం ద్రివర్గాత్మకౌ
గురుసంపూర్ణదయామృతార్థి జలదాంఘ్రిః సత్సభా నాథు సు
స్థిరునిః రాగవిహీనచిత్తసులభుః ♦ శ్రీరాము నేవించెదన్.

తా. సాధకపాలింపఁ గల్పవృక్షమును, త్రిమూర్తి స్వరూపుఁడును
నాదలయలమధ్యస్థులమునం దుండువాఁడును, ధర్మార్థకౌమస్వరూపుఁడును, రాగ
ములేని మనస్సుగలవానికి సులభుఁడును, సభానాయకుఁడును, పూర్ణమయిన దయ
యనెడి యమృతమునకు సముద్రుఁడును అగురాముని నమస్కరించెదను.

శ్లో. వందే సాత్త్విక తత్త్వ ముద్రితత మం వందే సుఖాధాయకం
వందే చారు చతుర్భుజం మణి నిభం వందే వడబ్జస్థితమ్,
వందే బ్రహ్మ పిపీలికాది నిలయం వందే విరాడ్విగ్రహం
వందే పన్నగ తల్ప శాయిన మహం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౯

మ. వరు నీలాంగు వడంబుబస్థితౌః జతుర్భుజౌ సుఖాధాయకుః
సరసుః సాత్త్వికతత్త్వముద్రితతమౌ ♦ సర్వన్విరాడ్విగ్రమహున్
బరమేష్ఠ్యాది పిపీలికాదినిలయుః ♦ నాగేంద్ర పర్యంకు ని
ర్జర బృందావన శిలు రాఘవుః బరః బ్రహ్మంబు నేవించెదన్.

తా. సాత్త్వికతత్త్వముచే ముద్రితమయిన శరీరముగలవాఁడును, మోక్ష
సుఖము నిచ్చువాఁడును, చక్కని నాల్గుచేతులుగలవాఁడును, ఇంద్రనీలమణిసంతి
వాఁడును, ఆధారాదులయిన-అఱుపద్మములయందును ఉండువాఁడును. బ్రహ్మమొద
లపిపీలికవఱునుగల అందఱల్గో నుండువాఁడును, విరాట్స్వరూపుఁడును, శేష
శయ్యపైని పరుండువాఁడును, అగురామునిసదా నమస్కరించెదను.

శ్లో. అయోధ్య పుర మంటపే స్ఫురితసింహ పీఠే స్థితం
వసిష్ఠశుక గౌతమై ర్భృగుసుతాదిభి స్సేవితమ్,
దినేశ నుతరావణానుజ సహోదరాద్యావృతం
భజామి రఘు నందనం ప్రణ వభీజ సారాత్మకమ్.

20

మ. ప్రకటాయోధ్యమ రత్నమంటపమునకా భద్రాసనాసీనుఁ డై
యకలంకుల్ శుక గౌతమభృగు వసిష్ఠాదుల్ దినేశానవు
త్రక ముఖ్యుల్ దశకంఠ సోదరుఁడు భ్రాతల్ గొల్వ నొంకారబీ
జకసారాత్మకుఁ డై న శ్రీజనకజాజానిం బ్రశంసించెదన్ .

తా. అయోధ్యలోని మండపముపైని ప్రకాశించుసింహాసనముమీద నుండు
వాఁడును, వసిష్ఠ-శుకుఁడు-గౌతమఁడు-భృగుపుత్రుఁడు మొదలగువారితే సేవింపఁ
బడువాఁడును, సుగ్రీవ-విభీషణ-సోదరాదులచే నావరింపబడినవాఁడును, ప్రణవ
భీజసారమే స్వరూపముగాఁగలవాఁడును అగురఘునందనుని సేవించుచుండును.

శ్లో. విలోల మణి కుండలం విమల చంద్ర బింబాననం
విఖండిత దళాననం వితత చాపబాణోజ్జ్వలమ్,
విమోహిత జగత్త్రయం వికచ పద్మపత్రేక్షణం
విభీషణ సురక్షం విజయ రామ మీశే హరిమ్.

21

చ. అనుపమ రత్న కుండలు దళాననకంఠవిలుంతనుకా శరా
సన శర ధారణుకా వికచసారస పత్రవిశాల నేత్రు స
న్మనినుతుఁ బూర్ణ చంద్ర ముఖమోహితసద్భువనత్రయం జనా
ర్దనుని విభీషణావనుని ధామవు నెంతు హృదంతరంబునన్ .

తా. చలించు రత్నకుండలములు గలవాఁడును, నిష్కళంకచంద్రబింబ
మువంటి మొగముగలవాఁడును, రావణుని చంపినవాఁడును, ధనుర్పాణములచేఁ
బ్రకాశించువాఁడును, మల్లొకములను మోహింపజేయువాఁడును, వికసించిన
తామర తేకులవంటి కన్నులుగలవాఁడును, విభీషణుని రక్షించినవాఁడును, అగు
విజయరామస్వరూపుఁడయిన విష్ణుని స్తుతించెదను.

శ్లో. చలత్కనక కుండ లోలసిత దివ్య గండస్థలం
చరాచర జగత్త్రయం చరణపద్మ గంగాశ్రయమ్,
చతుర్విధఫలప్రదం చరమ వీరమధ్యస్థితం,
చిదంశ మఖి శాస్త్రదం దళిర భాత్మజం చింతయే.

22

చ. సునతరకుండ లోల్లసితః గండయుగ్మః నిజ పాద పద్మసం
జనిత సురాపగ్మః జరమః సంజ్ఞక వీర నిజాసితుః బరా
త్మని సచ రాచరాత్మకుః జతుర్విధ సత్ఫలదుః జిదంశు రా
ముని నఖిలాస్పదః భువనమోహను దాశరథి భజించెదన్.

తా. కదలుచుండు బంగరుకుండలములచేఁ బ్రకాశించు చక్కని చెక్కులు
గలవాఁడును. చరాచరజగత్స్వరూపుఁడును, పాదపద్మము గంగకాశ్రయముగాఁ
గలవాఁడును. నాలుగువిధములయిన ఫలములనిచ్చువాఁడును, తుదిసీత (సహస్రార
పద్మ)ముమధ్య నుండువాఁడును, చిత్స్వరూపుఁడును, అంతకును అధారమును,
దశరథుని కొడుకును అగు రాముని చింతనచేయుచుండును.

శ్లో. స నందన ముని ప్రియం సకల వర్ణ వేదాత్మకం
సమస్త నిగ మాగమస్ఫురిత తత్త్వ సింహాసనమ్,
సహస్ర నయ నాబ్జ జాద్యమర బృంద సంసేవితం
సమష్టి పుర వల్లభం దశర థాత్మజం చింతయే.

23

చ. సనకసనందనాదిమునిః సత్తమసత్ప్రియు రాఘవున్ సనా
తను నిగమాగమస్ఫురితః తత్త్వ మృగేంద్ర మహాసనస్థు స
న్ముని మఘవాది నిర్జర సః మూహ సమర్చిత నాగమాత్మక బా
వనచరితుః సమష్టిపురః వల్లభు దాశరథి భజించెదన్.

తా. సనందనముని కిష్టుఁడును, సకలవర్ణ - వేదస్వరూపుఁడును, ఎల్లవేద
కాస్త్రములయందు స్ఫురించుతత్త్వమే సింహాసనముగాఁగలవాఁడును. ఇంద్రుఁడు-
బ్రహ్మ మొదలయిన దేవతలచే నేవింపబడువాఁడును. సమష్టిపురాధీశ్వరుఁడును
అగుదశరథకుమారుఁ డయినరాముని చింతనచేయుచుండును.

శ్లో అనర్థ మణి పూర కోల్లసిత దివ్య తేజః పరం
అనాహత సరోరుహ స్ఫురిత హంస నాదాన్వితమ్,
అనంతదళపంకజస్ఫుటమృగాంక బింబామృత
ప్లుతాంగ మఖిలాస్పదం దశర థాత్మజం చింతయే.

24

చ. అనుపమనూత్నరత్నలసః దద్భుత తేజః సనాహతాబ్జసం
జనితసుహంసనాదయుతుః శౌరి సనంతదళాబ్జచంద్ర బిం
బనచసుధా ప్లుతాంగుః బరః మం బఖిలాస్పదు నాజయగ్రనం
దను రఘురామచంద్ర శుభః తారకనాము మది భజించెదన్.

తా. విలువలేని మణిపూరకచక్రమునందుఁ బ్రకాశించుదివ్యమయిన తేజమే ప్రధానముగాఁగలవాఁడును, అనావాతపద్మమునందున్నరించువాంసనాదముతోఁ గూడినవాఁడును, సహస్రార పద్మమందు స్ఫుటమయిన చంద్రమండలమందలి యమృతముచేఁ దడిసినశరీరముగలవాఁడును, సర్వాధారమును అగు దాశరథిని చింతించెదను-

శ్లో. జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తి కాలవిలస త్తత్త్వాత్మచిన్మాత్రకం
చైతన్యాత్మక మాధి పాపరహితం భూమ్యాది తన్మాత్రకమ్,
శాంభ వ్యాదిసమస్త యోగ కుళకం సాంఖ్యాదితత్త్వాత్పరం
శబ్దావాచ్య మహం నమామి సతతం చోత్పత్తినాశాత్ఫరమ్. ౭౫
మ. గరిమన్ శాంభవిముఖ్యయోగయుతు జాగ్రత్స్వప్నసుప్తంబులం
దురుతత్త్వాత్మజదాత్మః బాపహతు నాఽద్యున్ బంచభూతాత్మకున్
బరు నుత్పత్తివినాశవర్జితుని శబ్దావాచ్య నాత్మకం బరా
త్పరు సాంఖ్యాదిసమస్త తత్త్వపరునిన్ ♦ ధ్యానింతు శ్రీరామునిన్.

తా. జాగ్రత్-స్వప్న-సుషుప్తి అనువీని వేళలఁ బ్రకాశించుతత్త్వమే స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, చిత్స్వరూపుఁడును. చైతన్యస్వరూపుఁడును, మనో వ్యాధి-పాపము లేనివాఁడును, భూమ్యాదిభూతములగుణములగు గంధాదులు స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, శాంభవిమొదలగు ముద్రయు నెల్లయోగసాధనములయుకూటమిగలవాఁడును, సాంఖ్యాదుల తత్త్వములకంటెఁ బైవాఁడును, శబ్దముచేఁ జెప్పరానివాఁడును, ఉత్పత్తి వినాశములకుఁ బరుఁడు నగురాముని నమస్కరించు చుందును.

శ్లో. ధ్యాయే త్వాం నవవిద్రుమ స్ఫుట తనుం బర్హ్లాంస న్మేచకం
నానా రంజిత మా క్తికం పరిలసత్ప్రి తాంబరం కౌస్తుభమ్,
వేణూ కంబు రథాంగ పాశ పరిఘ ప్రాసేక్షు చాపాశుగం
శ్రీరామం నవ మన్మథాధిక మహం షట్కోణ చక్రస్థితమ్. ౭౬
మ. ప్రణుతింతున్ నవవిద్రుమస్ఫుటతనున్ ♦ బర్హ్లాంసన్మేచకున్
గుణపాశేక్షుధనుర్గదాబజ్రరవేణుప్రాసముఖ్యాస్త్ర ని
ర్గుణ షట్కోణ సరోజవాసుఁ బరిపూర్ణున్ నాసికామా క్తికున్
మణి భూషున్ నవమన్మథాధికుని రామ స్వామిఁ బీతాంబరున్.

తా. క్రొత్తపగడమువలె స్ఫుటమయిన శరీరముగలవాఁడవును, నెమిలిఁ న్నులచేఁ బ్రకాశించువాఁడవును, ముక్కున వెలుఁగుచున్న ముత్రైముగలవాఁడవును, ప్రకాశించుపచ్చవస్త్రము కౌస్తుభము, వేణువు, కంఠము, చక్రము, పాశము, పరిఘము, ప్రాసము, ఇక్షుభనుస్సు, బాణములుగలవాఁడవును, క్రొత్తమన్మథునికంటె

నెక్కువచక్కనివాడవును, మట్కోణచక్రమునం దుండువాడవును. శ్రీరామఁ
డవును అగునిన్ను నేను ధ్యానింతును.

శ్లో. సాకేతే నగరే సమస్తమహిమాధారే జగన్మోహనే
రత్నస్తంభసహస్రమంటపమహాసింహాసనే సాంబుజే,
విశ్వామిత్రవస్థితమశుకవ్యాసాదిభిర్రానిభి
ర్దేయం లక్ష్మణలోకపాలసహితం సీతాసమేతం భజే.

22

మ. తతసాకేతపురీవరంబునను రత్నస్తంభసాహస్రభా
సితసాధంబున భద్రపీఠమున రాజీవాసనాసీను సు
వ్రతగాధేయవస్థితమశుకవ్యాసాదిభావ్యుక్ సతీ
యుతు దిక్పాలకలక్ష్మణాన్విత సముద్యోగుఁ జగన్మోహనుఁ
వితతోద్యన్మహిముఁ రఘూద్యనానిసేవించుఁ గృపాకాంక్షీనై.

తా. ఆయోధ్యాపురమున, ఎల్లమహిమలకును ఆధారమైన జగన్మోహనము
ను, పద్మములోఁ గూడినదియు నగు వేయిరత్నస్తంభములుగల మండపముమీఁది
గొప్పసింహాసనముపైని, విశ్వామిత్రుఁడు-వస్థిత-గౌతముఁడు- శుకుఁడు-వ్యాసులు
మొదలగుమునులచే ధ్యానింపఁదగినవాఁడును, లక్ష్మణునితోను, దిక్పాలకతోను
గూడియుండువాఁడును, సీతాసహితుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. ఏకాంతే కమలే జలే వికసితే చంద్రాకృతిస్థావితే
స్థానే తారకమంటపే తనుబిలవ్యాప్తే సుధామండిణే,
అబ్జార్కానలమండలోపరిమహాశ్రీహోడశారే సదా
నాదాంతే జనకాత్మజాన్విత మహం రామం భజే తారకమ్. 2౩

ఉ. తారకమంటపంబున సుధాగృహమందు రహస్యలీల నిం
పారఁ గృశానుభాస్కరనిశాధిపమండలిపైని సత్కళా
పూరశశాంకనిర్దళితభూరిసుధాపుతనాదవీరి సీ
తారమణీసమేతుఁ డగుదాశరథిఁ రఘువీరు నెన్నెదన్.

తా. ఏకాంతమున, నీటియందు వికసించినపద్మమున, చంద్రాకారముగా
ఉంపఁబడినదియు, నూత్ముబిలములతో వ్యాప్తమయినదియు, సుధచే నలంకరింప
బడినదియునగు తారకమంటప మనుస్థానమున, చంద్రనూర్యాన్నిమండలములపైని
పదియాఱుత్రేకులుగల పెద్దపద్మమున స్నానాంతమందు సీతతోఁగూడియుండుతారక
రాముని సదా సేవించును.

శ్లో. సాకేతే మణిమండపే సురతరుప్రాంతేఽప్రవర్ణోలస
త్ప్రతే తారకకర్ణికే ప్రవిలసత్కల్పప్రసూనాంచితే,
పద్మే వేదచతుష్కమండలసితే నాదాంతశయ్యాతలే
తం సేవే ధ్రువమండలాబ్జవిగళత్ప్రియావధారాప్లుతమ్.

౭౯

మ. తనప్రోక్ష మణికుట్టిమస్థల లసత్సంతానభూజాంతికం
బున నప్రాక్షరపత్రవేదలలితాంభోజంబునన్ తారకం
బనుతత్కర్ణికఁ గల్పపుష్పయుతు నాదాంతోరుపర్యంకు మే
ధను గొల్తున్ ధ్రువమండలోద్భవసుధాధారాప్లుతున్ దారకున్.

తా. అయోధ్యలో, కల్పవృక్షముక్రిందిరత్నమండపమున, ఎనిమిదిగర్జములచేఁ
బ్రకాశించు తేకులుగలదియు, తారకమనుకర్ణికగలదియు, ప్రకాశించు కల్పవృక్ష
పుష్పములతో నొప్పునదియు, నగుపద్మమున, నాలుగువేదములమండలములచేఁ దెల్ల
నైననాదాంతశయ్యాతలమున, ధ్రువమండలమందలిచంద్రునినుండి జాలుచున్న
అమృతధారచేఁ దడుపఁబడువాఁడగు నారాముని సేవించెదను.

శ్లో. ధ్యాయే త్వాం రవిమండలలేందుధవళే పద్మే నిషణ్ణం హరిం
స్వర్ణాభం కరశంఖచక్రలలితం పీతాంబరం కౌస్తుభమ్.
స్వర్ణశ్శ్రీ సునఖాలకం లలనయా యుక్తం కిరీటాంగదం
హారాలంకృతవక్షసం పదయగశ్రీపాదుకాలంకృతమ్.

౮౦

మ. రవిబింబాంతరచంద్రపాండురలసద్ద్రాజీవసంస్థాను మా
ధవు సావర్ణనిభాలకాంఘ్రినఖరన్ దాంతున్ మణీభూషణున్
గవివంద్యున్ దరచక్రకౌస్తుభధరున్ గౌశేయవస్త్రోజ్జ్వలున్
భవబంధాపహు రాముఁ గొల్తు మణిమంభతాదుకాలంకృతున్.

తా. సూర్యచంద్రమండలములవలెఁ దెల్లనైనపద్మమందుఁ గూర్చున్నవాఁడ
వును, హరివియు స్వర్ణకాంతిగలవాఁడవును, చేతుల శంఖచక్రములచే నొప్పువాఁడ
వును, పీతాంబర కౌస్తుభములుగలవాఁడవును, బంగారువంటిగడ్డము, గోళ్ళు, ముంగు
రులు గలవాఁడవును, భార్యాసహితుఁడవును, కిరీటము, భుజకీర్తులు గలవాఁడవును
హారములచే నలంకరింపఁబడిన వక్షఃస్థలముగలవాఁడవును, పాదములయందుశ్రీమంత
ముత్యమున పాదుకలచే నలంకరింపఁబడినవాఁడవును అగునిన్ను ధ్యానించెదను॥

శ్లో. వసాంతాక్షరాభ్యే చతుఃపత్రపద్మే
త్రికోణాంతికంశేధరాత త్వయుకే,

వరాభీతిపాశాంకుశం విద్రుమాభం

గజాశ్వే నివణ్ణం భజే రామచంద్రమ్.

౫౦

మ. అరయన్ భవ్యవసాంతవర్ణయుతపఃత్రాబ్జత్రికోణోపరి
స్థిరభూత త్వసమేతుః డైరిపుభయోః త్యేక ప్రపాశాంకుశ
స్ఫురితుం డైవరవిద్రుమప్రతిభుః డై • భూతేశవుత్రాకృతిః
పరఃగన్ జెన్నగురామచంద్రవిభు సద్భక్తి బ్రశంసించెదన్.

తా. వ-శ-మ-స అనునక్షరములతో భగవదియ, త్రికోణాంతము కంతము
గాఁగలదియు, భూత త్వముతోఁ గూడినదియునగు నాలుగు దశముల పద్మ
మునందు, ఏనుఁగు గుఱ్ఱములపైనివలెనే కూర్చున్నవాఁడును, పగడమువంటివాఁ
డును, వరాభయపాశాంకుశములుగలవాఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. బలాంతాక్షరస్థాంతవత్సత్రపద్మే
లసత్తోయత త్వే వరాభీతిహస్తమ్,
మహాకుండికాం చాక్షమాలాం వహంతం
చతుర్వక్త్రరూపం భజే రామచంద్రమ్.

౫౧

మ. పరఃగన్ భవ్యబలాంతవర్ణయుతపఃత్రాంబుజంబున్ బలా
వరణం బై చెలువొందు నందు రిపుగర్వధ్వంసహస్తోరు శ్రీ
కరసత్కుండికాయక్షమాలధరుఁ డై • కంజాసనాశారుఁ డై
స్థిరతన్ నిల్చినరామచంద్రు నతిభ • క్తిశ్రద్ధ గీర్తించెదన్.

తా. ప్రకాశించుజలత త్వమందు, బ-భ-మ-య-ర-ల అనునక్షరములతోఁ గ
లయందుఁగల-ఆఱుదశముల పద్మమందుఁ గూర్చుండువాఁడును, వరాభయహస్తం
డును, గొప్ప కమండలువును, జపమాలను వహించువాఁడును బ్రహ్మ దూతుఁడును
అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. డసాంక్షతారాభ్యే మణివ్రాతపూరే
రథాంగాబహస్తం మహేంద్రోపలాంగమ్,
లసద్వహ్నిత త్వే నివణ్ణం గదాంకం
మహావిష్ణురూపం భజే రామచంద్రమ్.

౫౨

మ. జ్వలనస్థానము నైడసాంతవిలసద్వర్ణంబు నై యొప్పియు
జ్వలితం బామణిపూరకంబున గదాచక్రాదిభూరుండు నై

లలితేందీవరగాత్రుఁడై యనఘుఁడై ♦ లక్ష్మీశరూపంబునన్
జెలువైనట్టిరఘూద్వహున్ వరదునిన్ ♦ శ్రీరాముఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. డ-ధ-ణ-త-ధ-ద-ధ-న-ప అనునక్షరములతోభగల మణిపూరకపద్యము నందలి ప్రకాశించునగ్నితత్త్వమందుఁ గూర్చున్నవాఁడును, చక్రము శంఖము హస్తములయందుఁ గలవాఁడును, ఇంద్రనీలమణినంటిశరీరముగలవాఁడును, గద చిహ్నముగాఁగలవాఁడును, మహావిష్ణుస్వరూపుఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. కథాంతాక్షరాఘ్యే జగత్ప్రాణతత్త్వే
వరాభీతిహస్తం త్రిశూలం దధానమ్,
ఉమానాథ మబ్జారిఖండోజ్వలాంకం
సదర్శాంగరూపం భజే రామచంద్రమ్.

౫౪

మ. పవనస్థానకథాంతవర్ణదళదీప్తం బై హరిద్రాభ మై
ధ్రువ మై యొప్పుననాహతాంబుజమునం ♦ మన్ శత్రుహృద్భీతిసం
భవహస్తోజ్వలశూలుఁడై గిరిసుతాభ రై మృగాంకాంకుఁడై
శివరూపంబునఁ దేజరిలువరదున్ ♦ శ్రీరాము నేవించెదన్.

తా. క-ఖ-గ-ఘ-జ-చ-ఛ-జ-ఝ-ఞ-ట-ఠ అనునక్షరములచే నొప్పువాయు తత్త్వమునం దుండువాఁడును, వరాభయహస్తఁడును, త్రిశూలమును ధరించినవాఁడును, ఈశ్వరస్వరూపుఁడును, చంద్రఖండముచేఁ బ్రకాశించు చిహ్నముగలవాఁడును, గర్వముతోడి శరీర రూపములు గలవాఁడును అగుశ్రీరాముని నేవించెదను.

శ్లో. విశుద్ధాఖ్యపద్మే నభస్తత్త్వరమ్యే
అరూపం సురూపం సమస్తస్వరూపమ్,
విశిష్టం మనోఽగమ్య మేకం అనాదిం
భజే జీవజీవాత్మ రామం చ రామమ్.

౫౫

మ. సకలాత్ముం డయి రూపవర్జితుఁడు నై ♦ సద్రూపుఁడై జీవరూ
పకవాచ్యుండు ననాది యై సుజననంభావ్యుండు నై పుష్కల
ప్రకటస్థాన విశుద్ధ పంకజమునన్ ♦ భాసిల్లుచున్నట్టి య
య్యకలంకాత్మున కాజిపుత్రునకు నే ♦ నశ్రాంతమున్ మొక్కెదన్.

తా. ఆకాశతత్త్వముచే రమ్యమైన, విశుద్ధమనుపద్యమునం దుండువాఁడును, భూతములేనివాఁడును, దుందిరూపముగలవాఁడును, సమస్తస్వరూపుఁడును, అధికుఁ

దును. మనకుఁగూడఁ బొందఁదగనివాఁడును, ఒక్కఁడును, అదిలేనివాఁడును, జీవుఁడును, జీవాత్మలయందు రమించువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. ద్విపత్రాబ్జమధ్యే మనస్తత్త్వగమ్యే
జగత్కారణం జ్యోతిరానందరూపమ్,
లసద్భావవిష్ణుం మనోభావదీపం
పరాత్మస్వరూపం భజే రామచంద్రమ్.

౫౬

మ. తతహృత్పద్మమునఁ ద్విపత్రక మలఁ స్థానంబునందుఁ మనో
గతదీపంబుఁ బరాత్మరూపము జగత్కల్యాణబీజంబు నై
యతులజ్యోతియు నై పరాత్పరము నై ఁ సానంద మై కేశవ
ప్రతిభం జెందినరామచంద్రవిభు సంభావించి సేవించెదన్.

తా. మనస్తత్త్వముచేఁ జొందఁదగిన ద్విదశపద్మమధ్య నుండువాఁడును, జగ
త్కారణమును, జ్యోతిస్స్వరూపుఁడును, అనందమేస్వరూపము గాఁగలవాఁడును,
ప్రకాశించుభావములయందు వ్యాపకుఁడును, మనోభావములకు దీపమువంటివాఁ
డును, పరమాత్మ స్వరూపుఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. సదానందదేవే సహస్రారపద్మే
గళచ్ఛంద్రవీయూషధాతాప్లుతాంతే,
స్థితం రామమూర్తిం నిషేవే నిషేవే
న సేవేఽన్యదైవం వ సేవే న సేవే.

౫౭

మ. తతసాహస్రదళాబ్జనిర్గళసుధాధారాభిషేకంబునఁ
సతతానందమునఁ జెలంగెడిరఘుఁ స్వామిఁ బరంధాము నా
శ్రితచింతామణి రామచంద్రు మది నే సేవింతు నిష్టాప్తికై
యితరాదిత్యుల నెంతకాలమునకు ఁ నే నెంచఁ జిత్తమునన్.

తా. సదా అనందముచేఁ బ్రకాశించునదియు, బాటుచున్నచంద్రామృతధా
రచేఁ దడియుచుండుమధ్యభాగముగలదియునగు సహస్రారపద్మమునం దుండువాఁ
డగుశ్రీరామమూర్తిని సేవించుచుండును. ఇతర దైవములను సేవింపనే సేవింపను.

శ్లో. సుధాభాసితద్విపమధ్యేవిమానే సుపర్వాళివృక్షోజ్జ్వలే శేషతల్పే,
నిషణ్ణం రమాంకే నిషేవేనిషేవే న సేవేఽన్య దైవం వసేవేనసేవే.

మ. తతదుగ్ధాబ్ధిసితాంతరీపమున ముందారోప కంఠోర్విసం
స్థితసత్పుష్పకమధ్య పోమవిలసచ్ఛేషాహితల్పంబునఁ

సతతంబు గమలాయతుం డగురఘుఁస్వామి బరంధాము నా
శ్రితమందారము రాముఁ దప్పనొరులఁ జింతింపభావంబునన్.

తా. అమృతముచేఁ బ్రకాశించుదీపము మధ్యను, కల్పవృక్షములచేఁ బ్రకా
శించు విమానమునందు, శేషతల్పమునఁ గూర్చుండు అక్షిణిదేవతని గల దేవుని
సేవించుచుండును. ఇతర దైవములను సేవింపనే సేవింపను.

శ్లో. చిదంశం సమానంద మానందకందం

సుషుమ్నాఖ్యరంధ్రాంతరాళే చ హంసమ్,

సచక్రం శంఖం సపీతాంబరాంకం

పరం చాన్యదైవం న జానే న జానే.

౫౯

మ. సరసానందు సుషుమ్నమధ్యగతహంసస్థు న్జిదంశుఁ గర
స్ఫురదజ్వారిగదాదిసాధను జగఁ త్పూర్ణాత్ముఁ బీతాంబరు
న్వరయోగీశ్వరభావభావితుఁ జిదానందుఁ ముకుందుఁ బరా
త్పరు శ్రీరాము భజింతు నన్యులను సంభావింప భావంబునన్.

తా. చిదంశుఁడును, సమానమయిన-ఆనందముగలవాఁడును, ఆనందమునకు
మూలమును, సుషుమ్నయనెడిరంధ్రముయొక్కమధ్యను హంసస్వరూపుఁడును,
చక్రముతోఁగూడినవాఁడును, శంఖముతోఁ గూడినవాఁడును, పచ్చనివస్త్రము
తోఁగూడిన తొడలుగలవాఁడును, అగురామునే పరదైవముగా నెఱుఁగుదును.
ఇతర దైవముల నెఱుఁగను.

శ్లో. సుపర్వాళివృక్షోజ్జ్వలస్వరశీరే

వనాకోముఖైర్మానిభిస్సేన్యమానమ్,

స్థితం పుష్పవృష్ట్యావృతం రామమూర్తిం

సదా భూమిజాయుక్తమీళే హృదంశే.

౬౦

ఉ. చందనవృక్షమూలవిలఁస త్తపనీయమృంగేంద్రపీఠి నా

నందము మీఱఁ జెన్నలరిఁ నవ్యసుమోత్కరవర్షితాంగుఁ డై

సుందరవామభాగపరిశోభితజానకీయై మునీంద్ర స

ద్భృందమువానరుల్ గొలువఁ బెంపునహించినరాముఁగొల్పెదన్.

తా. కల్పవృక్షములక్రిందను ప్రకాశించుబరిగరుగదైవనివానరులు మొదలగు
వారిచేతను, మనులచేతను సేవింపఁబడుచు ఉన్నవాఁడును, పుష్పవృష్టముచే నావ
రింపఁబడినవాఁడును, స్థితతోఁగూడినవాఁడును అగుశ్రీరామమూర్తిని సదా హృద
యములో స్తుతించెదను.

శ్లో. కరే దివ్యచక్రం పరే చారుశంఖం
గళే తారహారం లలాటే లలామమ్,
భుజంగే నివణ్ణం పరానందరూపం
సదా భూమిజాయు క్తమీశే హృదంతే.

౯౦

చ. కరముల శంఖచక్రములు ♦ కంధరమందునఁ దారహారమున్
బరఁగ లలాటభాగమున ♦ భవ్యలలామము తేజరిల్ల వి
స్ఫురితచిదాత్మరూపకుని ♦ భూరిభుజంగమతల్పకస్థితున్
ధరణితనూభవాసహితు ♦ దాశరథిన్ శరణంబు వేడెదన్.

తా. ఒక చేత దివ్యమయినచక్రమును, రెండవచేతను చక్కనిశంఖమును, కం
తమున ముత్యావహారమును, నుదుట బొట్టును ధరించినవాఁడును, ఆనంతునియందు
శయించువాఁడును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును, పరమానందస్వరూపుఁడును ఆగు
రాముని సదా హృదయముతో స్తుతించెదను.

శ్లో. చతుర్వేదకూటోల్లసత్కారణాఖ్యం
స్ఫురద్దివ్యవైమానికే భోగితల్పే,
పరంధామమూర్తిం నివణ్ణం నిషేవే
నిషేవేన్యదైవం న సేవే న సేవే.

౯౧

చ. సతతము వేదకూటవిల్లసద్భవకారణ నామధేయై
యతులితదివ్యపుష్పకమునం దహితల్పశయానుఁ డై జగ
ద్ధితపరధామమూర్తి యగుఁడీ ప్రివహించినరాము నెంతుఁగా
కితరము లైనదైవముల ♦ నేను భజింప భజింప నెమ్మదిన్.

తా. నాల్గువేదములశిఖరములయందుఁ బ్రకాశించుచున్న కారణమును పేరుగల
వాఁడును, కలుగుచున్న శ్రేష్ఠవిమానమందలి శేషశయ్యపైని ఉన్నవాఁడును అగు
పరంధామమూర్తిని రామమూర్తిని సేవించెదను. ఇతరదేవతలను సేవింపను.

శ్లో. లసద్దివ్యశేషాచలే యోగవీరే
సదానందవైమానికే మాసహాయమ్,
మునీనాం హృదానంద మోంకారగమ్యం
సదా భూమిజాయు క్తమీశే హృదంతే.

౯౩

మ. వరశేషాద్రి లసద్విమానమున భాగ్యద్యోగవీరంబునం
దు రమాయు క్తముగా వసించి మునిసంతోషాకృతిగ గల్గి వి

స్ఫురదోంకారమునన్ భజింపఁదగురామున్ మేఘసుశ్యాముసుం
దరకామున్ రవిధాము నిచ్చలు పరంధామున్ భజింతు న్మదిన్,

తా. ప్రకాశించుచున్న శ్రేష్ఠమయిన శేషచలమందలి యోగపీఠమున నిత్యా
నందవిమానముపైని లక్ష్మీసహాయుడై కూర్చున్నవాఁడును, మనులహృదయముల
కొనందమును గలిగించువాఁడును, ఓంకారముచేతనుపొందఁదగినవాఁడును, సీతతోఁ
గూడినవాఁడును అగురాముని సదా హృదయమున నుతించెదను.

శ్లో. మనస్థం మనోంతస్థ మాద్యంతరూపం
మహాచింత్యవర్జ్యంచ మధ్యస్థ మీశమ్,
మనో బుద్ధ్య హంకార చిత్తాదిసాక్షిం
పరస్వప్రకాశం భజే రామచంద్రమ్.

౯౮

మ. అతిచింతారహితున్ బరేశుఁ పరు నాద్యంతస్థునోంతఃస్థితున్
శతప్రతేక్షణు నంతరింద్రియలసత్సాక్షిన్ మనోవాసి న
చ్యుతు సర్వాత్ము నచింత్య నవ్యయుఁబరంజ్యోతి వ్హరిన్స్వప్రకా
శితు మందస్మితు రామచంద్ర మది నే సేవింతు నశ్రాంతమున్.

తా. మనస్సున నున్నవాఁడును, మనస్సులోపలనున్నవాఁడును, ఆద్యంతస్వ
రూపుఁడును, ఏగొప్పచింతింపఁదగినదియు లేనివాఁడును, మధ్యనుండువాఁడును,
విశ్వర్యము గలవాఁడును, మనస్సు-బుద్ధి-అహంకార-చిత్తములకు సాక్షియు,
అన్నింటిని ప్రకాశింపఁ జేయువాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. పరానందవస్తుస్వరూపాదిసాక్షిం
పరబ్రహ్మగమ్యం పరంజ్యోతిమూర్తిమ్,
పరాశక్తిమిత్రప్రియారాధితాంఘ్రిం
పరంధామ రూపం భజే రామచంద్రమ్.

౯౯

మ. పరమానంద సమస్తసాక్షియుఁ బరబ్రహ్మం బగమ్యంబు భా
సురవేదాంతు నజన్ సనాతనుఁ బరంజ్యోతిన్ బరాశక్తిమి
త్రరిపువ్రాతసమార్పితాంఘ్రికమబున్ రామున్ బరంధాము నుం
దరకామున్ గుణధాము రాఘవుని నీతాకాంతు నెంతు న్మదిన్.

తా. పరమానందవస్తుస్వరూపమునకు మొదటిసాక్షియు, పరబ్రహ్మయును,
పొందఁదగినవాఁడును, పరంజ్యోతి స్వరూపుఁడును, పరాశక్తి మిత్రుఁడును,

ప్రియఁడును అగు నీశ్వరునిచే నారాధింపఁబడు పాదసద్గుణులు గలవాఁడును, పరంధామ స్వరూపుఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. పరం పవిత్రం పరవాసుదేవం పరాత్పరం తం పరమేశ్వరాఖ్యమ్.
గుణత్రయారాధిత మూలకందమాదిత్య వర్ణం తమసః పరస్తాత్.

చ. హరిః బరవాసుదేవుః ద్రిగఃకూర్చితు భాస్కరవర్ణ రాఘవుః
బరమపవిత్ర సద్భవనః పాలనశీలుః బరాత్పరుః బరే
శ్వరుః బరు మూలకారణుః బ్రహ్మ శ్రుతిస్మృతికీర్తితాంఘ్రిపం
కరుచూడమః పరస్థు జనక ప్రభుజాన్విత రాముఁగొల్చెదన్. ౯౬

తా. పరుఁడును, పవిత్రుఁడును, పరవాసుదేవుఁడును, పరాత్పరుఁడును, తచ్ఛబ్దవాచ్యుఁడును, పరమేశ్వరుఁ డను పేరుగలవాఁడును, సత్త్వరజస్తమోగుణ ములచే నారాధింపఁబడు మూలకందమును, నూర్చుని తేజస్సువంటి తేజస్సుగల వాఁడును, తమోగుణముకంటెఁ బయినుండువాఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. సాకేతేఽగరుగంధధూపనిబిడే మాణిక్యదీపాన్వితే
కస్తూరీఘనసారకుంకుమరసప్రాచుర్యసర్వోజ్జ్వలే,
నానాపుష్పవితానపక్షిరుచిరే సావర్ణసింహాసనే
వాసం మన్మథమన్మథం మణినిభం రామం భజే తారకమ్. ౯౭

మ. తనయూరక సుమదామపజ్జ్వల సుగంధద్రవ్యమాణిక్యలే
పనికాయంబుల గంధధూపనిబిడఁప్రఖ్యాత మైనట్టికాం
చనసింహాసనభాసమానుఁడు మణిఁశ్యాముండు రాముండు శో
భనసన్మన్మథమన్మథుం డెదుటఁ దాఁ బ్రత్యక్షమై ప్రోవుతన్.

తా. అగరుగంధధూపముచే సాంద్రమయినదియు, మణిదీపములతోఁ గూడి నదియు, కస్తూరీకర్పూరకుంకుమరసప్రచురమై సర్వోజ్జ్వలమును, పలురకముల పుష్పములవితానపంక్తులచే సాగసైనదియు నగునయోధ్యలో బంగారుసింహాసన మున నుండువాఁడును, మన్మథమన్మథుఁడును, ఇంద్రునిల మణివంటివాఁడును, అగు తారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. భంగోత్తుంగమయామృతాబ్ధిలహరీమధ్యే విరాడ్విగ్రహం
ద్వీపే నిర్జరపాదపైః పరివృతే కర్పూరదీపోజ్జ్వలే,
ఓంకారాంతరమందిరే మణిమయే శేషాన్తరాళాయినం
లక్ష్మీయక్త మపారచిత్సుఖపరం రామం భజే తారకమ్. ౯౮

మ. అమితోత్తుంగతరంగదుగ్ధనిధివిఖ్యాతి నివారాడ్యేహుఁ డై
 యమలం బైనసికాంతరీపమున దివ్యకౌముదసందోహము
 ధ్యమునందున్ బ్రణవోజ్వలన్మణిగృహస్థానాహిపర్యంకుఁ డై
 కమలం గూడి సుఖించురాముఁ గొలుతున్ గర్భారదీపోజ్వలున్.

తా. మహాతరంగమయమైనయమృతసమాద్రమమధ్యను, కల్పవృక్షములచేఁ
 జుట్టువాలుకోఁబడిన ద్వీపమునందు, మణిమయమైన కర్పూరదీపములచేఁ బ్రకాశించు
 నోంకారాంతరమందిరమందు, శేషునిపైని శయనించువాఁడును, విరాట్స్వరూపుఁ
 డును, లక్ష్మీసహితుఁడును, ఆపారమయిన చిత్సుఖమం దాసక్తుఁడును, అగుతారక
 రాముని భజించెదను.

శ్లో. వైకుంఠే నగరే సురద్రుమతలే ఆనన్దవస్తాంతరే
 నానారత్నవినిర్మితస్ఫుటపటుప్రాకారసంవేష్టితే,
 సౌధేఽబ్జోపలశేషతల్పలలితే నీలోత్పలాచ్ఛాదితే
 పర్యంకే శయనం రమాదిసహితం రామం భజే తారకమ్. ౧౧

మ. ఘనవైకుంఠమునందు రత్నమయప్రాకారాత్త మైనట్టిచం
 దనవృక్షాంతికమందు భవ్యమగునానందాఖ్యవస్తాంతరం
 బున హర్మ్యాంతరరత్నవేదికపమున్ బూబౌమునన్ శేషశ
 య్యను లక్ష్మీయుతుఁ డైనతారకుని రామాధీశు సేవించెదన్.

తా. వైకుంఠపురములో, కల్పవృక్షములక్రిందను, ఆనందప్రాకారమధ్యను,
 బహువిధములయిన రత్నములచే నిర్మింపఁబడి స్ఫుటమైన సమర్థమయినప్రాకార
 ముచేఁ జుట్టఁబడినసౌధమునందు, చంద్రకాంతమణులవంటి శేషతల్పముచేఁ
 జుక్కనై నీలోత్పలములచేఁ గప్పఁబడినశయ్యయందు శయనించువాఁడును, లక్ష్మీ
 మొదలగువారితోఁ గూడినవాఁడును అగుతారక రాముని భజించెదను.

శ్లో. వైకుంఠే పుటభేదనే మణిమయస్తాంతేందుసింహాసనే
 అక్షంతార్ణసరోరుహే శశిగళిత్పియూషవార్యంతరే,
 చంద్రార్కనలభానుమండలయుతే శేషాహితల్పాంతరే
 వాసం వాసవనీలకోమలతనుం రామం భజే తారకమ్. ౧౦౦

మ. అలవైకుంఠకరిద్విదాసనమునం దక్షంతవర్ణాంబుజో
 జ్వలతార్కాధిశమండలస్రవసుధావార్యంతరార్కగ్నిచం

ద్రలసన్మండలయుక్తభవ్యఫణిరాట్రుల్పస్థు నీలాంబుదో
త్పలసుతామమణీనిభాంగునిఁ బరంధామున్ హరిన్ గొల్చెదన్.

తా. వైకుంఠగరమున మణిమయములయిన ప్రాంతములుగలచంద్రసింహాసనముపైని, చంద్రునినుండి జాలుచున్న యమృతరూపమయినజలముమధ్యను, అకారాదిక్షకారాంతము అయిన యక్షరములస్వరూపమయినవద్మమందు, చంద్రసూర్యాగ్ని జ్వాలామండలసహితమయిన శేషనాగశయనమధ్య నుండువాఁడును, ఇంద్రనీలమువలె నల్లనై మృదువైనశరీరము గలవాఁడువగు తారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. క్షీరాబ్ధి శశిశంఖమౌక్తికలసద్ద్విపే సుధర్మాంతరే
బిందౌ సార్థకళాన్వితే పరిలసన్నాగాంతరే తంస్థితమ్,
కోటిరాంగదహారకుండలమణిగై వేయహారోజ్జ్వలం
శ్రీవత్సాంచితమింద్రనీలసదృశం రామం భజే తారకమ్. ౧౦౦

తా. క్షీరాబ్ధిన్ శశిశంఖమౌక్తికలసఁజ్ఞేతాంతరీపస్థశృం
గారాన్నత్యసుధర్మమధ్యమున వేడ్కన్ బిందు వన్వీధిఁ జే
జోరాజత్కళ గల్గి నాదమునఁ దా శోభిల్లి శ్రీవత్సమం
జీరాంచత్పరికల్పయుక్తుఁ డగురాశ్రీరాముభావించెదన్.

తా. పాలసముద్రమునందలి చంద్రశంఖమౌక్తికములచేఁ బ్రకాశించు
ద్వీపమునందు, సుధర్మ యనెడి సభమధ్యను, సార్థకళాన్వితమయినబిందువునందు,
ప్రకాశించుచున్న శేషునిపయి నుండువాఁడును, కిరీటము, భుజకీర్తులు, హారములు,
కుండలములు, మణులహారములు-అనువీనిచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, శ్రీవత్స మను
పుట్టుమచ్చచే నొప్పువాఁడును, ఇంద్రనీలసమానుఁడును, అగు తారకరాముని
సేవించెదను.

శ్లో. సాకే తేనలచంద్రభానువిలసచ్చిచ్చక్రబిందుస్థితం
బాలార్కద్యుతిభాసురం కరతలే పాశాంకుశౌ బిభ్రతమ్,
బాణం చాపయుతం విశాలనయనం స్మేరాననాంభోతుహం
స్త్రీపుంరూపధరం విలాససదనం రోమలి భజే తారకమ్. ౧౦౧

మ. స్థిరసాకేతమునన్ విరోచనవిభాఁచిచ్చక్రబిందుస్థితం
దరుణారోజ్జ్వలు బాణచాపవిలసఁత్పాశాంకుశోద్యుత్కరుఁ
సరసీతేక్షుణు మందహాసవదనుఁ ఁ సస్త్రీపుమాంసాకృతిఁ
బరు శ్రీరాము విలాసరమ్యసదనుఁ ఁ భాజిన్ముగ్ధిర్నిర్మించెదన్.

తా. అయోధ్యలో, అగ్నిచంద్రనూర్యులవలెఁ బ్రకాశించు చిచ్ఛక్రము నందలి బిందువునం దుండువాఁడును, బాలనూర్యునికాంతితోఁ ప్రకాశించు వాఁడును, చేతులయందు ధనుస్సుతోడిబాణమును పాశాంకుశములను బట్టుకొను వాఁడును, పెద్దకన్నులుగలవాఁడును, వికసించినముఖపద్మముగలవాఁడును, శ్రీ పురుషరూపమును ధరించువాఁడును, విలాసస్థానమును అగు తారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. అర్థం ర క్తపదాబ్జనీలరుచిరం చార్ధేందుచూడార్చితం
చార్ధం రత్నకిరీటకుండలధరం తాటంక మర్థం ధనుః,
శంఖం చక్రగదాబ్జసంయుతకరం శ్రేయోమయం వైష్ణవం
పాశం చాంకుశబాణసంయుతకరం రామం భజే తారకమ్. ౧౦౩

చ. ఇరు దెసఁ దామ్రనీలరుచి ♦ నిం పగుకర్ణికకుండలంబులన్
బరఁగి గదాబ్జచక్రశర ♦ పాశక శాంకుశచాపపాణి యై
సురుచిరవైష్ణవాకృతిని ♦ శోభిలి శంకరసేవ్యమాన మై
నిరుపమ మైనతారకము ♦ నిర్మలభక్తి భజింతు నెప్పుడున్.

తా. ఎఱ్ఱనిపాదపద్మములు, నీలమువంటిశరీరముగలవాఁడును, ఈశ్వరునిచేఁ బూజింపఁబడువాఁడును, రత్నములకిరీటమును, కుండలములను ధరించువాఁడును, తాటంకములను, ధనుస్సును, శంఖమును ధరించువాఁడును, చక్రగదాపద్మముల తోడి చేతులుగలవాఁడును, శ్రేయోమయుఁడును, వైష్ణవతేజమును, పాశాంకుశ బాణహస్తఁడును, అగు తారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. సహస్రప్రతాపబుజకర్ణికాంతర్జ్యోతిఃప్రకాశం పరమాదిమూలమ్,
తేజోమయం జన్మజరావిహీనం శ్రీరాఘవనిత్యసుహంసమామి.

మ. అమలాత్మల్ మదిఁ గాంచ నెంచినసహస్రబ్రంబునన్ గర్ణిక
స్తిమితజ్యోతివిభాసితుండు జని వార్ధిక్యాదిహీనుండు కాం
తిమయుండున్ బరమాదిమూలము శ్రీతార్ధిఘ్నుండు శ్రీజానకీ
రమణీయాననపద్మపద్మసఖుడౌరాముండు నక బ్రోవుతన్. ౧౦౪

తా. వేయి తేకులపద్మముకర్ణికమధ్యను జ్యోతిరూపమానఁబ్రకాశించువాఁ డును, పరుఁడును, మొదటివాఁడును, తేజఃస్వరూపుఁడును, జన్మము మదిమిలేని వాఁడును, అగురాముని నే సఞ్చ నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. సకల భువనరత్నం సచ్చిదానందరత్నం
సకలహృదయరత్నం నూర్యభింబాంతరత్నమ్,

విమలసుశృతరత్నం వేదవేదాంతరత్నం
పురహరజపరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.
ఇత్స్వాకువంశార్ణవజాతరత్నం
సీతాంగనాయశావనభాగ్యరత్నమ్,
వైకుంఠరత్నం మమ భాగ్యరత్నం
శ్రీరామరత్నం శిరసా నమామి.

౧౦౪

చ. భువనపవిత్రరత్నమును ♦ భూసుతయశావనభాగ్యరత్నమున్
రవిఘనబింబమధ్యగతఃరత్నము సర్వహృదిస్థరత్నమున్
భవనుతరత్నమున్ నిగమఃభాసితరత్న మమేయరత్నమున్
బ్రవిమలపుణ్యరత్న మినఃవంశజరత్నము నన్నుఁ బ్రోవుతన్.

తా. సకలలోకరత్నమును, సచ్చిదానందరత్నమును, సకలహృదయరత్నమును, నూర్యబింబమధ్య నుండురత్నమును, నిర్మలపుణ్యరత్నమును వేదవేదాంతములయందు వెలుగురత్నమును, శివుఁడు జపించురత్నమును అగురామరత్నము నన్నురక్షించుఁగాక. ఇత్స్వాకువంశ మనుసముద్రమునఁ బుట్టినరత్నమును, సీతయనెడిస్త్రీయొక్క యశావనభాగ్యరత్నమును, వైకుంఠమునం దుండురత్నమును నాయదృష్ట రత్నమును, అగుశ్రీరామరత్నమును, శిరసుచే నమస్కరించెదను.

శ్లో. నిగ మశిఖరరత్నం నిర్మలానందరత్నం
నిరుపమగుణరత్నం నాదనాదాంతరత్నమ్,
దశరథకులరత్నం ద్వాదశాంతఃస్థరత్నం
పశుపతిజపరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.
శతమఖనుతరత్నం షోడశాంతస్థరత్నం
మునిజనజపరత్నం ముఖ్యవైకుంఠరత్నమ్,
నిరుపమగుణరత్నం నీరజాంతఃస్థరత్నం
పరమపదవిరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.

౧౦౫

మ. విమలానందము నిస్సమానగుణమున్ ♦ వేదాంతవాసంబు స
త్కమలాంతఃస్థము మోక్షదంబు మునిపర్గఃస్థాణుజప్యంబు స
త్యము నాదాంతము. షోడశాంతగతమున్ ♦ ధద్వాదశాంతఃస్థర
త్నము శక్రస్తుతరామరత్నము నితాంతప్రేమ సన్ బ్రోవుతన్.

తా. ఉపనిషత్తులయందులరత్నమును, నిర్మలమయిన-ఆనందమేస్వరూపము
గాఁగలరత్నమును, సాటిలేనిగుణములు గలరత్నమును, నాదనాదాతములయందుం
డురత్నమును, దశరథునివంశమున కురత్నమును, ద్వాదశదశపద్మమునందులరత్న
మును, ఈశ్వరుఁడు జపించురత్నమును అగురామరత్నము నన్ను రక్షించుఁగాక
ఇంద్రునిచేఁ బొగడఁబడురత్నమును, పోదశదశపద్మమునం దుండురత్నము మునులు
జపించురత్నమును, ముఖ్యమయిన వైకుంఠమునందలిరత్నమును, సాటిలేని గుణములు
గలరత్నమును. పద్మమునడుమ నుండురత్నమును మోక్షస్వరూప మైన రత్నమును.
అగు రామరత్నము నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. సకలసుకృతరత్నం సత్యవాక్యార్థరత్నం

శమదమగుణరత్నం శాశ్వతానందరత్నమ్.

ప్రణవనిలయరత్నం ప్రస్ఫుటద్వ్యోతరత్నం

పరమపదవిరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.

౧౦౭.

మ. సుకృతస్థానము సత్యవాక్ బరమునుఁ జ్యోతిస్వరూపంబుఁ దా
రకనామం బపవర్గదంబుఁ బరమబ్రహ్మంబు నోంకార నా
మకసుస్థానము సద్గుణాకరము శుంభచ్చాశ్వతానంద ము
త్యకలంకం బగురామరత్నము నితాంతప్రేమ నన్ బోవుతన్.

తా. సమస్తపుణ్యరూపమయినరత్నమును, సత్యవాక్యమునకర్థమయినరత్నము
మును, శమదమాదిగుణములుగలరత్నమును, శాశ్వతమైనయానందమే స్వరూప
ముగాఁ గలరత్నమును ఓంకారమం దుండురత్నమును, స్ఫుటమైన ప్రకాశము గల
రత్నమును, మోక్షస్వరూప మైనరత్నమును అగురామరత్నము నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. నిఖిలనిలయమంత్రం నిత్యతత్త్వాఖ్యమంత్రం

భవభయహరమంత్రం భూమిజాప్రాణమంత్రమ్,

పవనజనుతమంత్రం పార్వతీమోక్షమంత్రం

పశుపతినిజమంత్రం పాతు మాం రామమంత్రమ్.

౧౦౮

చ. సకలనివాసమున్ దురితఁ సంఘవినాశము పార్వతీసతీ

ప్రకటితమోక్షదాయకము ఁ పావనిభావితమున్ విదేహభూ

పకతనయాసుమంత్రము కపర్దిశుభాస్పదమున్ మునీంద్రతా

రక మగు రామమంత్రము నిరంతరమున్ ననుఁ బ్రోచుఁగావుతన్.

తా. అంతట నిండియుండుమంత్రమును, నిత్యతత్త్వమును పేరుగలమంత్రమును
గుఱిసారథియమును హరించుమంత్రమును, సీతకుఁ బ్రాణమయినమంత్రమును, ఆంజనే

యనిచేఁ బాగడఁబడుమంత్రమును, పార్వతియొక్క మోక్షమంత్రమును, ఈశ్వరుని ముఖ్యమంత్రమును అగురామమంత్రము నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. ప్రణవనిలయమంత్రం ప్రాణీనిర్వాణమంత్రం
ప్రకృతిపురుషమంత్రం బ్రహ్మరుద్రేంద్రమంత్రమ్,
ప్రకటదురితరాగద్వేషనిర్ణాశమంత్రం
రఘుపతినిజమంత్రం రామరామేతిమంత్రమ్.
దశరథసుతమంత్రం దైత్యసంహారమంత్రం
విబుధవినుతమంత్రం విశ్వవిఖ్యాతమంత్రమ్,
మునిగణనుతమంత్రం ముక్తిమార్గైకమంత్రం
రఘుపతినిజమంత్రం రామరామేతిమంత్రమ్.

౧౦౯

మ. ప్రకటోంకారనివాసమున్ ద్రుహిణజంభ ద్వేషిజప్యంబుఁ గా
రకమున్ మానినుతంబు నాజికులమంత్తం బాసురధ్వంసమున్
సకలార్యావనమున్ జగత్ప్రకటమున్ సన్ముక్తిమార్గంబు మా
మకషడ్వర్గహారంబు రామవిలసన్మత్రంబు నన్ బ్రోవుతన్.

తా. ఓంకారమం దుండుమంత్రమును, ప్రాణులకు సుఖ మిచ్చుమంత్రమును, ప్రకృతిపురుషదూప మయినమంత్రమును, బ్రహ్మరుద్రేంద్రులమంత్రమును, ప్రకటములైన పాపము-రాగద్వేషములు అను వీనిని నశింపఁజేయుమంత్రమును, రఘుపతియొక్క నిజమంత్రమును రామరామ అనెడి మంత్రమే, దశరథకుమార దూపమయిన మంత్రమును, రాక్షసులను సంహరించుమంత్రమును, దేవతలచేఁ గొని యాడఁబడు మంత్రమును, ప్రపంచమునఁ బ్రసిద్ధమయినమంత్రమును, మునిసంఘములచేఁ గొనియాడఁబడు మంత్రమును, మోక్షమార్గమునకు ముఖ్యమయిన మంత్రమును, రఘుపతియొక్క నిజమంత్రమును రామరామ అనెడిమంత్రమే.

శ్లో. సంసారసాగరభయాపహవిశ్వమంత్రం
సాక్షాన్ముముక్షుజనసేవితసిద్ధమంత్రమ్,
సారంగహస్తముఖహస్తనివాసమంత్రం
కైవల్యమంత్ర మనిశం భజ రామమంత్రమ్.
జయతు జయతు మంత్రం జన్మసాఫల్యమంత్రం
జననమరణభేద కేశవిచ్ఛేదమంత్రమ్,

సకలనిగమమంత్రం సర్వశాస్త్రైకమంత్రం
రఘుపతినిజమంత్రం రామరామేతిమంత్రమ్.

౧౧౦

మ. తతసంసారసముద్భవప్రబలసంతాపాపహరంబు సం
తతసారంగధరాద్యహస్తవిలసద్ధామంబు వేదాంతస
న్నతముఁ జన్మజరాంతదుఃఖహరముఁ మోక్షోన్నదంబుఁ సమా
శ్రితసాఫల్యము రామమంత్రము మడిఁజింతింతు నశాంతమున్.

తా. సంసారసముద్రమువలని భయమును తొలగించుచుంతుమను, సాక్షా
త్తుగా మోక్షమును గోరువారిచేతను నేవింపఁబడునీధమంత్రమును, శివుఁడు
మొదలగు వారిచేతులయందు నివసించుచుంతుమను, మోక్షమంత్రమును అగు
రామమంత్రమును సదా భజించుము. జన్మమును సఫలముగాఁ జేయుమంత్రమును,
మననము చేయువారిని గాపాడునదియు, పుట్టువు - చావు అను భేదములుగల
కష్టములను బోగొట్టుమంత్రమును, సర్వవేదములయందుండుమంత్రమును,
సర్వశాస్త్రములముఖ్యమంత్రమును, రఘుపతినిజమంత్రమును అగు రామ - రామ
అనుమంత్రము సర్వోత్కర్షణముగా నుండునుగాక.

శ్లో. అజ్ఞానసంభవభవాంబుధిబాడబాగ్ని
రవ్యక్తతత్త్వనికరప్రణవాధిరూఢః,
సీతాసమేతమనుజేన హృదంతరాళే
ప్రాణప్రయాణసమయే మమ సన్నిధతే.

౧౧౧

మ. ప్రకటాజ్ఞానభవాంబురాశిబడబప్రాయం బభివ్యక్త మ
త్యకలంకంబు సలక్షణం బవనిజాతాయుక్త మవ్యక్తముఁ
సకలవ్యాపకముఁ మహాప్రణవసుస్థానంబు రామాఖ్యతా
రకముఁ మామకదృష్టిగోచర మగుఁ జ్రాణప్రయాణంబునన్.

తా. అజ్ఞానమువలన గలిగినసంసార మనెడిసముద్రమునకు బడబాగ్నియు,
అవ్యక్తతత్త్వసమూహమునకుఁ బైనుండి యొంకొరమునం దుండువాఁడును, సీతా
లక్షణసహితుఁడును అగురాముఁడు నాప్రాణములు శరీరమునుండి పోవునపుడు నా
హృదయముమధ్యను సాన్నిధ్యముజేయుఁగాక.

మ. శివసామ్యం ధగువాదిశంకరులు ముఁ శ్రీరామకర్ణామృతం
బవనిక సంస్కృత మేర్పరించెనది మోక్షోఫేతఁ జేకూరిషం.

శవరాబ్ధీందు ప్ర సిద్ధసిద్ధకవి నే • శ్రద్ధా దెనింగించి రా
ఘవ ! పూడండగ నిచ్చినాడ గొను మాకల్పంబుగా సత్కృపన్.

మాలిని. మారిపడయుగధారీ • యార్యచిత్తానుసారీ
పరమపదవిహారీ • భ క్తలోకోపకారీ
శరధిశరధిమిత్రా • శత్రు సంఘాతజైత్రా
సరసిజదళనేత్రా • సన్మునిస్తోత్రపాత్రా.

మ. ఇది శ్రీరామపదారవిందమకరం • దేచ్ఛాత్మసన్మ త్తవ
టృదవిజ్ఞానపదాబ్జరేణుపటల • ప్రాప్తో తమాంగోల్లస
న్ముదితాంతఃకరణుండు సిద్ధకవి మా • న్యుం డెనరామావసి
శదయాలోకనఁ జెప్పె రెండవదియా • శ్వాసం బభీష్టాప్తికిన్.

తృ తీ యా శ్వా స.ము.

శ్లో. శ్రీరామం శివచాపభంగనిపుణం సీతాంగనావల్లభం
సుత్రామార్చితపాదపద్మయుగళం సూర్యేందునేత్రోజ్జ్వలమ్,
కర్పూరాంగవిలేపనం ఘనరుచిం కామణ్యపాథోనిధిం
వందేకల్పతరుప్ర వేసిత లనత్పింహాసనాధిష్ఠితమ్.

శా. శ్రీమందారమహీరుహా ప్తికలస • త్పింహాసనాసీనుని
శ్రీమద్భర్గధనుర్విభంగనిపుణున్ • సీతాధిరాధున్. ఘన
శ్యామున్ జందనచర్చితాంగు రవిచంద్రాక్షున్ గృహాభిన్ బరం
ధామున్ రాముఁబురందరార్చితముదిన్ • ధ్యానింతునశ్రాంతమున్.

తా. ఈశ్వరునిధనుస్సు విలుచు నేర్పుగలవాఁడును, సీతకుఁ బ్రియఁడును,
ఇంద్రునిచేఁ బూజింపఁబడుపాదపద్మములు గలవాఁడును, సూర్యచంద్రులనేడి
నేత్రములచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, కర్పూరము మై పూతగాఁ గలవాఁడు.

మేఘమువంటి కాంతిగలవాఁడును, దయాసముద్రుఁడును, కల్పవృక్షముక్రింద నున్న బ్రహ్మకాశించుసింహాసనమునం దుండువాఁడును అగుశ్రీరామునిగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. శ్రీరామ శ్శీతికంధరస్య ధనుషస్సంభేదనప్రాపితాం
సీతాం కాంచనసన్నిభాం పరిణతా మాకల్పరత్నోజ్జ్వలామ్,
వామాంకోపరి లజ్జయా నతముఖ మాలోకయ న్నాసనే
శ్రీమద్భానుశశాంకకోటిసదృశః పాయా త్సనో రాఘవః. ౨

మ. రవిచంద్రా ముతకోటికోటినిభుఁడై ♦ రమ్యాసనాసీనుఁడై
భవకోదండవిఖండలబద్ధవిలస♦త్పాణిగ్రహా మైథిలి
నవరత్నాభరణా ద్రపాన్విత సుహ♦ర్ణ నైజవామాంకమం
దవలోకించురఘూద్వహుండు దయన♦న్నశ్రాంతముఖ బ్రోవుతన్.

తా. నీలకంఠునివిల్లు విఱుచుటచే అభించినదియు, బంగారువంటికాంతిగలదియు, పెండ్లియాడఁబడినదియు, నగలయందలిరత్నములచేఁ బ్రకాశించునదియు; ఎడమతొడపైని సిగ్గుచేఁ దలవంచుకొనియున్నదియునగు సీతను జూచుచు సింహాసనమునందున్నవాఁడును, శోభాయుక్తులయిన మూర్ధచంద్రులకోటితో సమానుఁడును, రఘువంశీయుఁడును అగుశ్రీరాముఁడు మమ్ములను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. శ్రీరామం భువనైకసుందరతనుం ధారాధరశ్యామలం
రాజీవాయతలోచనం రఘువరం రాకేందుబింబాసనమ్,
కోదండాదినిజాయుధాశ్రితభుజైర్భాంతం విదేహాత్మజా
ధీశం భక్తజనావనం రఘువరం శ్రీరామచంద్రం భజే. 3

మ. సరసీజాయతపత్ర నేత్రు విలస♦త్సౌందర్యపాత్రుఁ సుధా
కరబింబాసను నీలతోయదలస♦ద్దాత్రుఁ ధరాపుత్రికా
వరుఁ గోదండముఖాయుధాశ్రితభుజా ♦ వందారుమందారుశ్రీ
కరు శ్రీరాముని రాఘవుఁ రఘువరుఁ♦గాంక్షించి నేవించెదన్.

తా. శోభచే మనోహరుఁడును, లోకములలో ముఖ్యునిందరమయినశరీరము గలవాఁడును, మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, పద్మమువలె విశాలమయిన కన్నులు గలవాఁడును, రఘువంశశ్రేష్ఠుఁడును; పూర్ణచంద్రునివంటిముఖముగలవాఁడును, ధనుస్సు మొదలగు తన-ఆయుధములచేత నాశ్రయింపఁబడినభుజములచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, సీతానాయకుఁడును, భక్తజనులను రక్షించువాఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని నేవిధించుచుందును.

శ్లో. ఆరామం వై భవానా మభినవసుపథం హారకేయూరకాంతం
హాసోల్లాసాభిరామం మణిమయమకుటం మంగళానాం నిపాసమ్,
మందారారామసీమాంతరమణిభవనాధిష్ఠితం శిష్టసేవ్యం
సల్లాపానందసింధుప్రణయ మభినిశం రామచంద్రంభజేహమ్. ౪

చ. తతవిభవాభిరామ సుపథప్రవిహారు దరస్మితాననాం
చితు మకుటాంగదాభరణ సేవక సేవధి మంగళాకరున్
సతతము కల్పభూరుహావనస్థలసన్మణిగేహమధ్యరం
జతు సరసోక్తిసంతుషిత సింధువు రామవిభు భజించెదన్.

తా. ఎల్లవైభవములకును ఉద్యానవనమును, క్రొత్తదియగు మంచిమార్గము
గలవాఁడును, హారములచేతను భుజకీర్తులచేతను మనోహరుఁడును, నవ్వుతోడి
యల్లాసముచే మనోహరుఁడును, మణివికారమయినకిరీటముగలవాఁడును, మంగళ
ములకు స్థానమును, కల్పవృక్షములతోటనుధ్య నుండుమణిగృహమునం దుండు
వాఁడును, శిష్టులచే సేవింపఁదగువాఁడును, మంచిమాటలచే శానందముగలిగించిన
సముద్రునిపై ప్రేమగలవాఁడును, అగురామచంద్రు నెప్పుడును నేను సేవించెదను.

శ్లో. రామం రాజశిఖామణిం రఘువరం రాకేందుబింబాననం
రాజీవాయతలోచనం రణహతానేకాసురం రాఘవమ్,
సీతాచారుపయోధరాంకితలసత్కాశ్మీరగంధాంకితం
రాజత్కుండలమండితం శుభకరం రామాభిరామం భజే. ౫

మ. ధరణీనాథశిరోమణి శుభకరున్ ♦ దైత్యాభ్రుంఝూనిలున్
ధరణీజోరుపయోధరాంకితలసత్కాశ్మీరగంధాంకితున్
సరసీజేక్షణు గండమండలవిరాజత్కుండలున్ రాము సుం
దరపూర్ణేందునిభాననున్ గొలిచెదన్ ♦ రామాభిరామున్మదిన్.

తా. రాజశ్రేష్ఠుఁడును, రఘువరుఁడును, పున్నమచంద్రునివంటి మొగము
గలవాఁడును, పద్మములవలె విశాలములయినకన్నులుగలవాఁడును, పెక్కురక్క
సులను యుద్ధములలోఁ జంపినవాఁడును, రఘువంశమునఁ బుట్టినవాఁడును, సీత
యొక్కచక్కని స్తనములయం దొప్పుచుఁ బ్రకాశించు కుంకుమతోడిచందనముచే
నొప్పెడివాఁడును, ప్రకాశించు కుండలములచే నలంకరింపఁబడిన వాఁడును, శుభ
ములు గలిగించువాఁడును, స్త్రీలకు మనోహరుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

గింం.

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

శ్లో. రామం కోమలనీలమేఘవిలసద్దాత్రం పయోజాననం
కాకుత్ స్థం దశకంఠబాహువిదళితోదండ బాణాన్వితమ్,
పాపఘ్నం విశదాయతాక్షీయగళం సామిత్రి సంసేవితం
భక్తానాం పరమావధం మునివరై స్సృస్తామమానం భజే. ౩

చ. కలుషవినాశకారి దశఃకంధరకంధర బాహుఖండనో
జ్వలశరధారిః బంకరుహానక్తుః బరాత్పరు సర్వమానిమం
డలనుతుః గంజనేత్రు గరుడధ్వజ నాశ్రితలోకలోకని
ర్మలపరమావధం బయినరాము సలక్షణు నాశ్రయించెదన్.

తా. మృదువైన నీల మేఘమువలెఁ బ్రకాశించు దేహము గలవాఁడును,
పద్మము వంటి మొగముగలవాఁడును, కాకుత్ స్థునివంశమునందు బుట్టినవాఁడును,
రావణుని భుజములను విదళించు ధనుర్బాణములతోఁ గూడినవాఁడును, పాపము
లను గొట్టువాఁడును, నిర్మలమయి వికాలములయిన కన్నులుగలవాఁడును, లక్ష్మణు
నిచే సేవింపఁబడువాఁడును, భక్తుల సంసారకోగమునకు ముఖ్యోపధమును, మునీ
శ్వరులచే స్తోత్రముచేయఁబడువాఁడును అగురాముని భజించుచుండును.

శ్లో. రామం శ్యామజమేఘకోమలకుచిం రాకేందుబింబాననం
రక్షోఘ్నం రవిజార్చితం రఘువరం రత్నోజ్జ్వలత్కుండల
రాజీవాక్ష మమానుషం రణబలోదగ్రం రమానుగ్రహం
రాజేంద్రం రమణీయదూప మసకృద్ధ్యాయే జగనోక్తిహనమ్. 2

తా. రాముఁ విశ్వవిమోహనుఁ రఘువరుఁ రాజేంద్రుఁ గంజాక్షుసు
త్రామారాతివిమర్దనుఁ రణబలోదగ్రుఁ రమానుగ్రహుఁ
శ్యామాంగుఁ రవిజార్చితుఁ గనకరత్నకల్పదీపుఁ బరం
ధాముఁ గారణమూర్తిరమ్యుని సుధాధామాననుఁ గొల్చెదఁ.

తా. నల్లని మేఘమువలె మృదువయిన శరీర కాంతిగలవాఁడును, పూర్ణచంద్ర
బింబమువంటి మొగముగలవాఁడును, రాక్షసులను గొట్టినవాఁడును, సుగ్రీవునిచేఁ
బూజింపఁబడినవాఁడును, రఘువంశ శ్రేష్ఠుఁడును, రత్నకుండలములుగలవాఁడును,
లోమరలవంటి కన్నులుగలవాఁడును మనుష్యుఁడు గానివాఁడును, యుద్ధమునందు
బలముచే గొప్పవాఁడును, లక్ష్మీ కనుగ్రహ స్వరూపుఁడును, రాజేంద్రుఁడును,
చక్కుని రూపము గలవాఁడును, లోక మోహనుఁడును అగు రాముని సుధా
ధ్యానింతును.

శ్లో. రామం రమ్యగుణం రమాపతిసమం రాకా శశాంకాననం
రాజన్యం రమణీయరూప మమలం రామాభిరామం హరిమ్,
రాజారాధితపాదపద్మ మవిశం రాజన్యసద్భాసితం
రాకేందుప్రతిమం రమాకుచయుగే విన్యస్తహస్తం భజే. ౮

శా. రామున్ రమ్యగుణున్ రమాధిపసమున్ ♦ రామాభిరామున్ బరం
ధామున్ రాజలలాము రాఘవు సుధా♦ధామాననున్ భార్గవీ
రామారత్నపయోధరోజ్జ్వలకరున్ ♦ రాకేందుసంకాశు నా
స్వామిన్ రాజవరార్చితాంఘ్రియుగళున్ ♦ సద్భక్తి సేవించెదన్.

తా. చక్కనిగుణములుగలవాఁడును, విష్ణునితో సమానుఁడును, పున్నమచంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, రాజన్యఁడును, మనోహరమయినరూపముగలవాఁడును, సర్మఁడును, స్త్రీలకు మనోహరుఁడును, పాపములను హరించువాఁడును, రాజులచే నారాధింపఁబడినపాదపద్మములుగలవాఁడును, రాజులచే జక్కఁగాఁ బ్రకృశింపఁజేయఁబడినవాఁడును, రాకౌచంద్రునివంటివాఁడును, లక్ష్మీదూపయగు నీత స్తనములయం దుంచబడినచేతులుగలవాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామం కౌశికగౌతమప్రియకరం సీతాపతిం సానుజం
రక్షోఘ్నం వనవాసినం గుణనిధిం విఘ్నఘ్న మాస్తార్కజమ్,
సేతోర్బంధనధీరవానరబలం ధిక్కుంభకర్ణేంద్రజి
త్పక్షిగ్రీవ మవద్విభీషణ మజం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౯

మ. సరసున్ గౌశికగౌతమప్రియకరున్ ♦ క్షౌజేషు విఘ్నఘ్ను సు
స్థిరుసౌమిత్రిసమేతు రాము వనవా♦సిన్ భానుపుత్రాపు ను
స్తరవారాశినిబంధనప్లవగసం♦తానున్ దశాస్యాదిము
ష్కరదైత్యారి విభీషణావను రఘు♦స్వామిన్ బ్రశంసించెదన్.

తా. విశ్వామిత్రగౌతమలయిష్టమును నెఱవేర్చినవాఁడును, సీతాపతియు,
తమ్మునితోఁ గూడినవాఁడును, రాక్షసులను జంపినవాఁడును, వనమునం దున్నవాఁ
డును, గుణములకు నిధియు, విఘ్నములను గొట్టినవాఁడును, సుగ్రీవున కాపుఁడును
సేతువును గట్టుటయందు ధీరులగు వానరులబలముగలవాఁడును, కుంభకర్ణ-ఇంద్ర
జిద్రావణుల ధిక్కురించినవాఁడును, విభీషణుని రక్షించినవాఁడును, పుట్టువు లేని
వాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామం కోమలనీలనీరదనిభం నీలాలకాలంశృతం
కట్ట్యాంశోభితకింకిణీర్ఘణర్ఘణధ్వనై ర్మవేతం శిశుమ్,
కంఠాలంబితరత్నస్మరణలనఖం కంఠాక్ష మబ్జచ్ఛవిం
భాస్వంతం మకుటాంగదాదివివిధాకలైస్స స్పదాహం భజే. ౧౦

మ. హరినీలాలకు నీలనీరదసమానాంగుఁ గిరీటాదిసుం
దరసద్భాషణుఁ గింకిణీర్ఘణర్ఘణధ్వనస్ఫురన్మేఖలుఁ
వరశార్దూలనఖపకాశితగళుఁ ♦ బాలుఁ రఘుస్వామి సు
స్థిరు రాకేందునిభాసనుఁ గుణనిధిఁ ♦ శ్రీరాముఁ గీర్తించెదన్.

తా. కోమలమయిన నీల మేఘమువంటివాఁడును, నల్లనిముంగురులచే నలంకరింపఁబడినవాఁడును, మొలనుశోభించుచిటుగంటఁబరుణర్ఘణధ్వనితోఁగూడినవాఁడును, బాలుఁడును, మెడనుప్రేలుచున్న పులిగోళ్ళపదకముగలవాఁడును, పద్మములవంటికన్నులుగలవాఁడును, కలువలవంటికాంతిగలవాఁడును, కిరీటము-భుజకీర్తులు మొదలగు పలునగలచేఁ బ్రకాశించువాఁడును అగుశ్రీరాముని నేవించుచుండును.

శ్లో. రామం సీతాసమేతం విమలరవిశతాభాసమానం రసార్ద్రం
శ్యామం దేదీప్యమానం స్మితరుచిరముఖంకుండలోద్భాసిగండమ్,
శ్రీవత్సశ్రీనివాసం సురతరువిలసదత్నసింహాసనస్థం
దివ్యాకల్పజ్వలాంగం దివిజపతినుతం సంతతం తం భజేహమ్.

మ. సురభూజాంతికరత్నవీరవిలసత్ ♦ త్రోణీసుతాయుక్తుభా
స్కరకోటిద్యుతి శ్రీనివాసుఁ గుముదః శ్యాముఁ బరంధాము సుం
దరమందస్మితవక్త్ర శత్రునుతు నానారత్నవిభాజితా
భరణుఁ రాము రసార్ద్రు నాజిసుతు శ్రీవత్సాంకు నేవించెదన్.

తా. సీతాసహితుఁడును, నిర్మలమయినసూర్యశతమువలెఁ బ్రకాశించువాఁడును, దయారసముచేఁ దడిసినవాఁడును, చామనచాయవాఁడును, మిగులప్రకాశించువాఁడును, చిటునగవుచేసాగసయిన మొగముగలవాఁడును, కుండలములచేఁబ్రకాశించుచెక్కులుగలవాఁడును, శ్రీవత్సమునకునుఅడ్మికిని నివాసమును, కల్పవృక్షముక్రిందను బ్రకాశించురత్నసింహాసనమునకుండువాఁడును, దివ్యములయిననగలచేఁబ్రకాశించు నవయవములు గలవాఁడును, ఇంద్రునిచేఁ గొనియాడబడువాఁడును అగు శ్రీరాముని నెల్లప్పుడును నేను భజించుచుండును.

శ్లో. జలనిధికృతసేతుం దేవతానందహేతుం
దశముఖముఖరక్షో దారవై ధవ్యహేతుమ్,
మునిజననివహానాం ముక్తిసౌఖ్యాదిహేతుం
రఘువరకుల కేతుం కీర్తయే ధర్మసేతుమ్.

౧౨

మ. తతపాలస్త్యముఖాసురేంద్రసతివై ధవ్యప్రహేతుండు సం
తతమానీశ్వర మోక్షసౌఖ్యదుఁడు మాః ర్తండాన్వయాంభోధిభా
సితచంద్రుండు సురప్రమోదితుఁడు రాజీవాయతాక్షుండు బం
ధితసింధుండగు రామభూవిభుఁడు మన్నించున్ ననున్ సర్కృపన్.

తా. సముద్రమునందు సేతువుగట్టినవాఁడును, దేవతల కానందకారణమును,
రావణాదిరాక్షసుల భార్యలవై ధవ్యమునకుఁ గారణమును, మునిజనసంఘములమోక్ష
సౌఖ్యాదులకు హేతువును, రఘుమహారాజుయొక్క శ్రేష్ఠవంశమునకుఁ గేతు
ప్రాయుఁడును, ధర్మమునకు సేతువును నగురాముని కీర్తించెదను.

శ్లో. సకలగుణనిధానం యోగిభిస్త్సాయమానం
భజతసురవిమానం రక్షితేంద్రాదిమానమ్,
మహితవృషభయానం సీతయా శోభమానం
స్మరతు హృదయభానుం బ్రహ్మరామాభిరామమ్.

౧౩

మ. వరయోగీంద్రనుతున్ సురేంద్రముఖగీర్వాణేశమానావనున్
హరమిత్రున్ హితపుష్పకున్ జనకజాఃవ్యాసక్తు హృత్పంకజాం
తరసందీపితభాను సద్గుణవిధిన్ ధర్మరామాభిరామన్ బరా
త్సరు శ్రీరాము సమేయు రాఘవపరబ్రహ్మాంబుఁ జింతించెదన్.

తా. ఎల్లగుణనిధిగుణములకును నిధియు, యోగులచేఁ గొనియాడఁబడినవాఁడు
ను, దేవవిమానమును భజించినవాఁడును, ఇంద్రాదులమానమును గాపాడినవాఁడు
ను, ఒప్పుచుండెడివృషభమువలె నడుచువాఁడును, సీతతో శోభించువాఁడును నా
హృదయపద్మమునకు సూర్యుఁడును, స్త్రీలకు మనోహరుఁడును, పరబ్రహ్మస్వరూ
పుఁడును అగురాముని నామనను స్మరించుఁగాక.

శ్లో. వరగుణమణిసింధు రైథిలీపాణబంధుః
కనకశిఖరిధైర్యస్సంశితబాతనూర్యః
దశరథన్యపసూనురైవణక్రాబ్జభాను
ర్జయతు భువనభద్రస్సర్వదా రామభద్రః.

౧౪

మ. నరసు సద్గుణరత్నసింధు వసుధాఽజాప్రాణసద్బంధువు
ధరణీతామరసప్రభాకర జగదృద్ధానుసంధాయిఁ బ
జ్ఞీరథక్షోణిపరత్నము రఘువరుఁ డజీవాగ్రగణ్యుఁ బరా
త్పరు శ్రీరాము సుమేరుధీరు మది సంభావించు నిష్టాప్తికిన్.

తా. మంచిగుణము లమరత్నములకు సముద్రుఁడును, నీతకుఁ బ్రాణబంధు
వును, మేరువువంటి ధైర్యముగలవాఁడును, ఆశ్రతు లనెడి పద్మములకు నూర్యుఁ
డును, దశరథరాజుకుమారుఁడును, దేవతలముఖము లనుపద్మములకు నూర్యుఁడును,
లోకములకు మంగళస్వరూపుఁడును అగురామభద్రుఁడు పదా జయించుఁగాక.

శ్లో. త్రి దశకుముదచంద్రో దానవాంభోజచంద్రో
దురితతిమిర చంద్రో యోగినాం జ్ఞానచంద్రః,
ప్రణతనయనచంద్రో మైథిలీనేత్రచంద్రో
దశముఖరిపుచంద్రఃపాతు మాం రామచంద్రః.

మ. శ్రితనేత్రాబ్జఁ డఘాంధకారకమలాఽరి ప్రిజ్ఞసుజ్ఞానమా
నితచంద్రుండు సురాబ్జమిత్రఁ డసురాఽనీకాబ్జసోముండు సం
తతసీతానయన ప్రకాశశశిదైత్యశ్రేష్ఠప్రణాపహా
ద్ధతసోముం డగురామభూవిభుఁడు నిత్యంబు ననుంబ్రోవుతిన్.

తా. దేవతలనెడికలువకుఁ జంద్రుఁడును, రాక్షసులనెడిపద్మములకుఁజంద్రుఁ
డును, సాపములనెడిచీకటికిఁ జంద్రుఁడును, యోగులకు జ్ఞానచంద్రుఁడును,
భక్తులకన్నులకుఁ జంద్రుఁడును, నీతకన్నులకుఁ చంద్రుఁడును, రావణుడనుశత్రువు
నకుఁ జంద్రుఁడును అగురామచంద్రుఁడు నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. స్వయువతికుచచంద్రం బంధుమగ్ధాబ్ధిచంద్రం
సుజనకుముదచంద్రం వైరివక్త్రాబ్జచంద్రమ్,
వికసితముఖచంద్రం వ్యాప్తసత్కీర్తిచంద్రం
సకలభువనచంద్రం సంతతం రామచంద్రమ్.

మ. తనయోషాకుచచంద్రు బంధుజనసంతానాబ్ధిచంద్రుఁసుధా
శనవిద్యేషిముఖాబ్జచంద్రుఁ గరుణాఽసాంద్రుఁ మునిస్తోత్ర స
జ్జననీలోత్పలచంద్రు దిగ్భరితరాజకీర్తిచంద్రుఁ ససా
తనుఁ బంద్రునను రామభూరమణు నిత్యంబు బ్రశంసించెదన్.

తా. తనయువతియగు సీత స్తమలకుఁ జంద్రుఁడును, బంధువులనెడి పాలన ద్రమునకుఁ జంద్రుఁడును, మజనుల నెడికలుపలకుఁ జంద్రుఁడును, శత్రువులనెడిపద్య ములకుఁ జంద్రుఁడును, వికసింఁచివముఖచంద్రుఁడుగలవాఁడును, అంతటను నిండా రినకీర్తిచంద్రుఁడుగలవాఁడును, సకలలోకములకును జంద్రుఁడును అగురామచంద్రుని సదా సేవించుచుండును.

శ్లో. ఛేత్తారం దశకంఠకంఠకదళీః కందర్పదర్పాపహ
శ్రీకంఠాకృతి మాఘ్నవాన మమలం ఘోరాసురప్రాణదమ్,
బాణం ప్రత్యుపసంహారంతు మతులం బాణాసనోద్యత్కరం
వందేఽరాతిభయావహం మునిసుతం రామం ఘనశ్యామలమ్.

ఉ. లీల దశాస్యకంఠకదళీదళనక్రమవిక్రమక్రమః
ఫాలవిలోచనాకృతి ముఖప్రపదు దైత్యవిరాటు మౌనిరా
ట్నాలు విరోధిభీతికరు + బాణపరంపరకార్ముకోజ్వలుఁ
నీలఘనాఘనాంగు రమణీయచరిత్రుని రాముఁ గొత్చెదన్. ౧౭

తా రావణునికంఠములనెడియరటిచెట్లను ఛేదించినవాఁడును, మన్మథుని గర్వము నణచిన శివుని యాకారమును పొందువాఁడును, నిర్ములుఁడును, కూరులగు రాక్షసులప్రాణములను ఖండించినవాఁడును, బాణము నుపసంహరించువాఁడును, సాటిలేనివాఁడును, ధనుస్సు పట్టిన హస్తముగలవాఁడును, శత్రుభయంకరుఁడును, మునులచే నుతింపఁబడినవాఁడును, మేఘమువలె నల్లనివాఁడును అగు రాముని మ్రొక్కెదను.

శ్లో. ఆకర్ణాంతగుణోల్లసచ్ఛర మజం కల్పాంతకాలోపమం
నేత్రాంతాదుణతాం వహంత మనిశం ప్రహ్లాదదం నాకినామ్,
పౌలస్త్యాసురదృష్టిచంచలకరం శస్రాస్త్రసంధామునం
బాణానేకవిచిత్రహస్తకుశలం శ్రీవీరరామం భజే.

తా. ఆకర్ణాంత గుణప్రయుక్తవిశిఖుఁ + డై తామ్రనేత్రాబ్జుఁడై
యాకల్పాంతకృతాంతుఁ డై చలితదైత్యలోకముం డై పరా
నీకాశ్చర్యవిచిత్రలాఘవశరానీకుండు నౌదేవతా
లోకాభీష్టదు వీరరాఘవిభు నాలోకింతు నశ్రాంతమున్.

తా. చెవికొనవలకుఁగలగఁబడిన నారియందుఁ బ్రకాశించుబాణముగలవాఁ
డును, పుట్టువులేనివాఁడును, ప్రళయకాలపుయమునితో సమానుఁడును, కడగన్న
తయం దెట్లెదవమును వహించుచుండువాఁడును, ఎల్లప్పుడును దేవతలకొనందమును

గలిగించువాఁడును, రావణాసురునిదృష్టికిఁ జొంచల్యమును గలిగించినవాఁడును, శస్త్రములను-అస్త్రములను సంధానించినవాఁడును, పలుబాణములను విచిత్రముగఁ బ్రయోగించుచేతినేర్పుగలవాఁడును, వీరుఁడును అనుక్రీరాముని సేవించెదను.

శ్లో. నహి మాతా నహి తాతా నహి మమతనయాశ్చిన్నై వసోదర్యః,
ఇతి మమ నికటే మృత్యౌ రఘుపతిరయమేవ బంధురాసన్నః. ౧౯

ఉ. ఆరయ మితి సన్నిహితః మనతటికా దనతల్లిదండ్రులున్
గూరిమిఁ గల్గినట్టికొడుకుల్ నిజసోదరు లింక నన్యు లె
వ్వారలు లేరులేరు హితవర్తనుఁ డార్తశరణ్యగణ్యుఁ డౌ
శ్రీరఘురామదైవతమే చేరుపబంధువుఁ డై మెలంగెడిన్.

తా. నాకు మృత్యువు సమీపించినప్పుడు తల్లి సమీపముననుండు బంధువు గాదు, తండ్రియుఁ గాఁడు, నాకొడుకులును గారు, సోదరులును గారు, కాబట్టి యీరాముఁడే బంధువు.

శ్లో. దేవేంద్రదేణ సమర్పితే ధ్వజయుతే తత్యందనే సంస్థితం
సోత్కంఠం సురవైరివీర్యవిభవం జ్ఞాత్వాభుజాస్సాలనమ్,
కృత్వా నూతయుతం దళాననహరిం తూణీరసంస్థం శరం
హృత్వా జ్యానినదా దరాతిభయదం శ్రీవీరరామం భజే. ౨౦

మ. శతయజ్ఞార్పితనూతకేతుయుతభాస్వత్యందనారూఢుఁ డై
ప్రతిరోధీశబలం బెఱింగి కృతదోస్థాలుండు సోత్కంఠనో
ద్ధతుఁ డై జ్యానినదంబునన్ భయదుఁ డై ధైర్యేశనాశాశుగా
దృతహస్తుం డగువీరరామవిభు నెంతయుఁ స్వాంతమం దెప్పుడున్.

తా. ఇంద్రునిచే నుంపఁబడినదియు, జెందాలోఁగూడినదియునగు నారథము పైన కూర్చున్నవాఁడును, ఉత్కంఠతోఁగూడుకొన్నట్లు రావణునిపరాక్రమవైభవమును దెలిసికొని భుజముల నాస్థాలించి, అమ్మలపొదిలోనిబాణమును దీసి పార ధితోఁగూడ రావణుని చంపినవాఁడును, ధనుష్టంకారమువలన శత్రువులకు భయమును గలిగించినవాఁడును అనుక్రీవీరరాముని సేవించెదను.

శ్లో. రుచిరమణికీరీటం నుందరభ్రూలలాటం

కనకరుచిరచేలం కాశినద్భౌగభేలమ్,

విమలజలదనీలం కుండలోద్భాసికర్ణం

రఘుకులఖనిరత్నం సంతతం చింతయామి.

చ. సురుచిమణీకిరీటు నతిసుందరభవ్యలలాటఁ గాంచన
స్ఫురితవిశాలచేలు ఫణిపుంగవభోగవిభోగఫేలుఁ గం
ధరనిభ జీహ్వా సన్మణివి తానవిరాజితకుండలద్వయు
సరసిజమిత్రవంశమణి • సంతత మెంతు హృదంతరంబునన్.

తా. ప్రకాశించురత్నకిరీటముగలవాఁడును, చక్కనికనుబొమ్మలును, సుదు
రునుగలవాఁడును, బంగారముచేఁ బ్రకాశించువస్త్రముగలవాఁడును, కుండలము
లచేఁ బ్రకాశించు చెవులుగలవాఁడును, నిర్మలమైన వర్ష కాలపు మేఘమువలె
నల్లనివాఁడును, శేషుని లేక కాళియునిశరీరమునందు లేక పడగలందు దాడి
వాఁడును, రఘువంశమనెడిగనిలోఁ బుట్టినరత్నమును అగురాముని సహచరించు
చుందును.

శ్లో. శ్రీవత్సాంక ముదారకౌస్తుభలసత్ప్రీతాంబరాలంకృతయన్
నానారత్నవిరాజమానమకుటం నీలాంబుదశ్యామలమ్
కస్తూరీఘనసారచర్చితతనం మందారమాలాధరం
కంఠర్పాయుతసుందరం రఘుపతిం సీతాసమేతం భవన్

మ. వనదశ్యామలదివ్యవిగ్రహుని శ్రీవత్సాంకుఁ బీతాంబుకు
ఘనసారాంతమృగీమదాంచితు లసత్కుండర్పసౌందర్యఁ గాం
చనరత్నోజ్జ్వలసత్కిరీటు విబుధఃప్రజాస్రజా సుస్మితా
నను సీతాయాతుఁ గౌస్తుభద్యుతి జగన్నాథున్మదిక్ గొల్పెదన్.

తా. శ్రీవత్సచిహ్నముగలవాఁడును, గొప్పకౌస్తుభముచేతను, ప్రకాశించు
పచ్చనివస్త్రముచేతను అలంకృతుఁడును, పలురకములరత్నముల చేతను ప్రకాశించు
కిరీటముగలవాఁడును, వర్ష కాలమేఘమువలె నల్లనివాఁడును, కస్తూరీకర్పూరము
లచేఁ బూయఁబడిన శరీరముగలవాఁడును, కల్పవృక్షపుష్పమాలికను ధరించినవాఁ
డును, పదివేలమన్మథులవలెఁ జక్కనివాఁడును, సీతాసహితుఁడును అగురాముని
సేవించెదను.

శ్లో. యన్నామైవ సహస్రనామసదృశం యన్నామ వేదై స్సమం
యన్నామాంకితవాక్య మాసురవర స్త్రీగర్భవిచ్ఛేదనమ్,
యన్నామ శ్వపచార్యభేదరహితం ముక్తిప్రదానోజ్జ్వలం
తన్నామాలఘు రామకామ రమణం శ్రీరామనామామృతమ్.

ఉ. ఏవిభుపేరు వేదసమ • మెన్న సహస్ర సమాఖ్యసన్నిధం
బేవిభునామకీర్తన రహిత్ దనుజాంగవగర్భభేదనం.
బేవిభునామ మెన్నగ మహిత్ శ్వపచార్యవిభేదవర్జితం
బేవిభుపేరు ముక్తిద మహిదంకు సుధాదము రామనామమనన్.

తా ఎవని నామమే విష్ణుసహస్రనామముతో సమానమైనదో, ఎవని నామము వేదసమమో, ఎవని పేరుతో వంకితమయినవాక్యము రాక్షసశ్రీల గర్భములను భేదించునదో, ఎవని నామము చండాలు రనియు, ఆర్యులనియు భేదము లేకయే ముక్తినిచ్చు విషయమునఁ బ్రకాశించునో, గొప్పదియగు నతని నామము, రామ-రామ యనెడి శ్రీరామనామామృతము నన్నానందింపఁజేయునది యగుఁగాక.

శ్లో. రామం రాక్షసశర్దనం రఘువరం దైతేయ విధ్వంసకం
సుగ్రీవేష్పితరాజ్యదం సురపతే ర్భీత్యంతకం శార్ఙ్గిణమ్,
భక్తానా మభయప్రదం భయహరం పాపాఘవిధ్వంసకం
సామీశిస్తుతపాదపద్మయుగళం సీతాసమేతం భజే. ౨౪

మ. రవిపుత్రేష్పితరాజ్యదుః ♦ రఘువరుః ♦ రాక్షసులధ్వంసకుః
దివిజాధీశ్వరభీతినంహరు శ్రితా ♦ రిఘునాథ మహాపాపవ
ర్గవినాశుః ధరణీసుతాసహితౌ శ్రీ ♦ రాముః బరంధామునిః
బవమానాత్మజ సేవితాంఘ్రికమలుః ♦ భావించుశార్ఙ్గిణహరిన్.

తా. రాక్షసులను మర్దించినవాఁడును, రఘువంశశ్రేష్ఠుఁడును, దైత్యులను ధ్వంసము చేసినవాఁడును, సుగ్రీవుని కిష్టమయినరాజ్యము నిచ్చినవాఁడును, ఇంద్రుని భయమును బోగొట్టినవాఁడును, శార్ఙ్గమునుధనుస్సు గలవాఁడును, భక్తుల కభయము నిచ్చువాఁడును, సంసారభయమును హరించువాఁడును, పాపసమూహమును విధ్వంసము చేయువాఁడును, వాయుకుమారునిచేఁ గొనియాడఁబడుపాదపద్మములు గలవాఁడును, సీతాసమేతుఁడును అగురాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. రామం రక్తసరోరుహాక్ష మమలం లంకాధినాథాంతకం
కౌసల్యానయనోత్సవం రఘువరం నాగేంద్ర తల్పస్థితమ్,
వై దేహీకుచకుంభకుంకుమరజోలంకారహరం హరిం
మాయామానుషవిగ్రహం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే. ౨౫.

తా. కౌసల్యానయనోత్సవుఁ విమలు లంకానాథవిధ్వంసి సీతాసాధీకుచకుంకుమాంకితలసద్వక్షుఁ సరోజేక్షుఁ
దాసస్తుత్య భుజంగతల్ప సరనాథస్వామి శ్రీ రామునిఁ
నాసామిఁ రఘునాయకుఁ దలఁచెద ♦ న్మాయామానుష్యాకృతిన్.

తా. ఎఱ్ఱదాసురలవంటి కన్నులుగలవాఁడును, నిర్ములుఁడును, రావణుని చంపినవాఁడును, కౌసల్యకున్నుల కౌనందమును గలిగించినవాఁడును, రఘువంశ శ్రేష్ఠుఁడును, కేవలశుభ్యపై నుండువాఁడును, సీత సనకలకమయందలి కుంకుమ

ధూళి యలంకారముగాఁగల ముత్యాలహారముగలవాఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును, మాయతోడి మనుజులరీరముగలవాఁడును, సీతాసహితుఁడును అగురఘుపతిని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామం హేమతటిత్ప్రభాంశుకధరం వీరాసనే సంస్థితం
బాలం నీలమణిప్రభం మధురిపుం దైత్యేంద్రగర్వాపహమ్,
విశ్వామిత్రవసిష్ఠవానరవైరై స్సంసేవ్యమానం సదా
నిత్యం భాస్కరచంద్రకోటిసదృశం సీతాసమేతం భజే. ౨౬

మ. సరవీరాసనసంస్థితౌ మధురిపుః ♦ వై దేహీసంయుక్తుః సుం
దరవిద్యుత్ప్రభ కాంచనాంబరధరుః ♦ దైత్యేంద్రగర్వాపహుః
వరదుః భాస్కరచంద్రకోటినిభు విశ్వామిత్రవైరించవా
నరసంసేవితు బాలు నీలసదృశుః ♦ రామ ప్రభుః గొల్చెదన్.

తా. బంగారువలెను, మెరుపువలెను బ్రకాశించువస్త్రమును ధరించు
వాఁడును, వీరాసనమునం దుండువాఁడును, బాలుఁడును, ఇంద్రనీలమణివంటికాంతి
గలవాఁడును, మధురాక్షుసునికి విరోధియును, రాక్షసరాజగు రావణునిగర్వమును
బోగొట్టినవాఁడును, విశ్వామిత్ర-వసిష్ఠ - సుగ్రీవులచేసదా సేవింపఁబడువాఁడును,
కాశ్యపుఁడును, కోటినూర్యచంద్రులతో సమానుఁడును, సీతాసహితుఁడును అగు
రాముని సేవించెదను.

శ్లో. శత్రుఘ్నో వ్యజనాంచితోఽపి భరతః పార్శ్వద్వయే పశ్చిమే
ఛత్రం చామరసంయుతం కలితవాన్ యం సేవతే లక్ష్మణః,
మూలే కల్పతరో ర్విమానవిలసన్మాణిక్యసింహాసనే
పద్మాస్యం మునిసేవితం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే. ౨౭

తా. మందారాంతికపుష్పకాంతివిలసన్మాణిక్యసింహాసనం
బందుఁ జామరపుండరీకధరు లై ♦ సానందు లై భ్రాత లిం
పొందంగొల్వ మునుల్ భజింపఁ జెలువింపొందన్ బ్రకాశించునా
నంద బహ్మమురామచంద్రుఁ గొలుతుఁ ♦ నాలీకవక్త్రున్ హరిన్.

తా. వింజామరలచే నొప్పుశత్రుఘ్నుఁడును, భరతుఁడును రెండుప్రక్కల
యందును, వెనుకవైపునఁ జామరసహితమైనగొడుగును పట్టుకొన్నవాఁడై లక్ష్మ
ణుఁడును సేవింపఁ గల్పవృక్షముక్రింద నున్నవిమానమునం బ్రకాశించురత్నసింహా
సనమునం దున్నవాఁడును, పద్మముఖుఁడును, మునిసేవితుఁడును, అగు సేరాముని
సేవించుచుందురో, సీతాసమేతుడయిన యారఘుపతిరాముని సేవించుచుండెదను,

శ్లో. వామాంకోపరి తత్త్రకాంచననిభాం సీతాం సమాలోకినం
హస్తాభ్యాం ధృతఛత్రచామరమహాసామిత్రిణా సేవితమ్,

నిత్యం పూజితపాదపద్మయుగళం దైవై స్సు రేంద్రాదిభి
 స్సేవ్యం మానుషరాక్షసైః కపివరై శ్రీరామచంద్రం భజే. ౨౮
 మ. సతతంబున్ వ్యజనాతపత్రధరుఁ డై ♦ సౌమిత్రి గొల్వంగ సం
 తత మింద్రాదిసుపర్వు లంఘికమల ♦ క్షండ్యంబుఁ బూజింప నా
 శ్రితదైతేయకపీంద్రను ర్యతతి సఁ ♦ సేవింప వామాంకసం
 స్థితశృంగారధరాకుమారిఁ గను నా ♦ శ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. ఎడమతొడపైనున్న పుటము వేసినబంగారుతో సమానుకాలయిన సీతను
 చూచువాఁడును, చేతులతో గొడుగును వింజామరను పట్టుకొనలక్ష్మణునిచే సేవిం
 పబడువాఁడును, ఇంద్రాదులగు దేవతలచే నిత్యమున పూజింపబడుపాదపద్మములు
 గలవాఁడును, మనుష్యులచేతను, రాక్షసులచేతను, వానరులచేతను సేవింపఁ
 దగువాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. కస్తూరీ తిలకం కపీంద్రహరణం కారుణ్యవారానిధిం
 క్షీరాంభోధినుతామఖాబ్జమధుపం కల్యాణసంపన్నిధిమ్,
 కౌసల్యానయనోత్సవం కపివరతాణం మహాపౌరుషం
 కౌమారప్రియ మర్కకోటిసద్భవం సీతాసమేతం భజే. ౨౯

తా. కౌసల్యానయనోత్సవృత్త సరసిజా ♦ గారాననాబ్జాళిఁ గై
 లాసాధీశ్వరమిక్రునునిన్ మృగమదా ♦ లంకారపాలస్థలున్
 రామానున్ రవికోటికుల్యుఁ గపిర ♦ ర్యతాణుభవ్యాత్ము సీ
 తాసాధ్వీయుతుఁగాలభేద్దిఁ గొలుతున్ ♦ దాంతున్ మహాపౌరుషున్.

తా. కస్తూరిబొట్టుగలవాఁడును, వాలిని సంహరించినవాఁడును, దయాసము
 ద్రుఁడును, లక్ష్మీయంశమునఁ బుట్టిన సీతముఖపద్మమునఁ గుమ్మెదయాను, మంగళ
 ములకును, సంపదలకును పెన్నిధియును, కౌసల్యకన్నులకు సంజోషమునుగలిగించు
 వాఁడును, సుగ్రీవుని రక్షించినవాఁడును, గొప్పపౌరుషముగలవాఁడును, కౌమార
 ప్రియుఁడును, కోటిసూర్యసమానుఁడును, సీతాపతియు నగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. విద్యుతోక్తిదివాకరద్యుతినిభం శ్రీకౌస్తుభాలంకృతం
 యోగీంద్రై స్సనకాధిభిః పరివృతం కైలాసనాథప్రియమ్,
 ముక్తారత్నకీరీటకుండలధరం గ్రైవేయదళాఘ్రతం
 వైవీహీకుచసన్నివాస మనిశం సీతాసమేతం భజే. ౩౦

మ. ఇనసాదామనికోటికోటినిభు గౌరీశప్రియుఁ రత్నకాం
చన్ద్రైవేయకీరీటకుండలవిరాజితౌస్తుభాలంకృతుఁ
సనకాదిప్రకటప్రభావయతిరాట్సంమాన్య భూపుత్రికా
స్తనకుంభాంచితకుంకుమాంకితుని సీతారాముఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. కోట్లకొలదిమొఱపులయు, నూర్వులయుఁ గాంతితో సమానుఁడును
కౌస్తుభమణిచే నలంకరింపఁబడినవాఁడును, సనకాదులగు యోగీంద్రులచేఁ జుట్టు
వాఱుకోఁబడినవాఁడును, కంఠైలతోను హారములతోను. గూడినవాఁడును, సీత
స్తనములయందు వసించువాఁడును, సీతాసమేతుఁడును ఆగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. విద్యుత్కోటిసహస్రభానుసదృశం సింహాసనే సంస్థితం
మూలే కల్పతరోర్మ హామణిమయే భాంతం పరేశం విభుమ్.
సుగ్రీవాంగదజాంబవాదిహరిభి స్సంసేవ్యమానం హరిం
శంభు బ్రహ్మసురాదిభిః పరివృతం సీతాసమేతం భజే. ౩౦

మ. దివిజానోకహసన్ని కృష్ణవిలశ్సింహాసనాసీనుఁ డై
రీవిసాదామనికోటి కోటినిభుఁ డై బ్రహ్మేశముఖ్యామల
స్తవుఁ డై వాయుజభానుజాదికపిసంఠానార్చితుం డైనరా
ఘవు సీతాన్వితు రామచంద్రపదసత్కంజంబు లర్పించెదన్.

తా. కోట్లకొలదిమొఱపులతోను, వేలకొలదినూర్వులతోనుసమానుఁడును,
కల్పవృక్షముక్రిందనురత్నవికారమయినసింహాసనముపైనున్నవాఁడును, ప్రకాశించు
వాఁడును, పరమేశ్వరుఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడును, సుగ్రీవ-ఆంగద-జాంబవదాదు
అనువానరులచే నేవింపఁబడువాఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును శివ-బ్రహ్మ-దేవతాదు
లచేఁ జుట్టువాఱుకోఁబడువాఁడును సీతాసహితుఁడును ఆగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. మేఘశ్యామల మంబుజాతనయనం విస్తీర్ణ వక్షస్ఫలం
బాహుద్వంద్వవిరాజితం సువదనం శోణాంఘ్రిపంకేరుహమ్,
నానారత్న విచిత్ర భూషణయుతం కోదండ బాణాంచితం
త్రైలోక్యాప్రతిమానసుందరతమం సీతాసమేతం భజే. ౩౧

మ. సరసీజాయనేతుఁ డోయదవిరాజద్ధాతు శోణాంఘ్రిపం
కరుచుఁ డీర్ఘకరుఁ విశాలతరవక్షఃస్థాను నానామణి
స్ఫురితాకల్పవిభూషితుఁ సువదనుఁ భూపుత్రికాధీశ్వరుఁ
శరకోదండధడుఁ ద్రిలోకవిలసత్సౌందర్య సేవించెదన్.

తా. మేఘమువలెనల్లనివాడును, తామరలవంటికన్నులుగలవాడును, విశాలమైనవత్సఃసలముగలవాడును, రెండుబాహువులచేఁబ్రకాశించువాడును, మంచిమొగముగలవాడును, ఎఱ్ఱనిపాదపద్మములుగలవాడును, పలురత్నములచే విచిత్రములయిన నగలతోఁ గూడినవాడును, ధనుర్భాణాంకితుఁడును, మూలలోకములను సాటిలేని చక్కని శరీరముగలవాడును, సీతతోఁ గూడినవాడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. దివ్యారణ్యయతీంద్రనామనగరే మధ్యే మహామంటపే
స్వర్ణస్తంభసహస్రహోడశయుతే మందారమూలశితే,
నానారత్నవిచిత్రనిర్మలమహాసింహాసనే సంస్థితం
సీతాలక్ష్మణసేవితం రఘుపతిం సీతాపమేతం భజే.

33

మ. విదితారణ్యయతీంద్రనామనగరీ ♦ వెల్లొందుకల్పస్థలి
బదియాఱ్యన్నెపసిరిడికంబములచే ♦ భాసిల్లుసాధంబునం
దుదయార్కద్యుతిపీఠమధ్యమమునం ♦ దుర్వీతనూజాత నె
మ్మది సౌమిత్రియుఁ గొల్వఁ జెల్వలరురా ♦ మస్వామిఁబ్రార్థించెదన్.

తా. దివ్యారణ్యయతీంద్రమను పేరుగలనగరమున, వేయఁబదాఱుబంగరు కంబములతోఁ గూడినదియు, కల్పవృక్షము మొదట నున్నదియునగు గొప్పమంటి పమున మధ్యను, పలురత్నములచేతను విచిత్రమై నిర్మితమయిన గొప్ప సింహాసనము నందున్న వాడును, సీతాలక్ష్మణులచే సేవింపఁబడువాడును, సీతాసమేతుఁ డును అగురాముని సేవించెదను,

శ్లో. యత్పాదాంబుజసంభవా త్రిపథగా భాగీరథీ ముక్తిదా
లోకానాం హతకిల్బిషా భగవతీ మదాంకినీ శాంభవీ,
లోకే భాతి సరస్వతీ సురనదీ పుణ్యేంద్రకాంతిప్రభా
తం విష్ణుం భరతా గ్రజం రఘువరం సీతాసమేతం భజే.

34

మ. భవవిధ్వంసినీ ముక్తిదా త్రిపథగా ♦ భాగీరథీ శాంభవి
దివిజహ్నుదినీ శారదా భగవతి ♦ నీ లోత్పలాప్తప్రభా
భవుకాత్మ గ నఁ బాదపద్మమున నేఁపదాత్ముఁ డావిష్ణు రా
ఘవు సీతాన్విత రామచంద్రవిభుపత్కంజంబు లర్పించెదన్.

తా. ఎవనిపాదపద్మమునఁ బుట్టిన-ఆకాశగర్భగానది, మూఁడుయార్దములను పొందినదై భగీరథునికూతుఁడురై, ముక్తి నిచ్చునదియై, లోకములపాపములను తోగొట్టునదియై, పూణ్యరాలై, శంభుసంబంధయై, సరస్వతియై, జేవనదియై, పవిత్ర

య, వెన్నెలవంటికాంతిగలిగియు నై లోకమునఁ బ్రకాశించుచున్నదో, అవిష్టా
స్వయాపుని, భరతునియున్నను, సీతాసమేతుని, రఘురాముని సేవించెదను.

శ్లో. యత్పాదాంబుజరేణుగా మునిసతీ ముక్తిం గతా యన్మహాః
పుణ్యం పాతకనాశనం త్రిజగతాం భాతిస్త్పతం పావనమ్,
స్మృత్వా రాఘవ మప్రమేయ మమలం పూర్ణేందుమందస్మితం
తం రామం సరసీగుహాక్ష మతులం సీతాసమేతం భజే. 34

ఉ. ఏ విభుపాద రేణుకణ + మించుక సోకి యహల్య శాపము
బోవిడనాడె సంస్మరణ + పొందుగఁ జేసి కృతార్థ మై జగ
త్సావని యంచుఁ గీర్తి గనఁ + దత్సరసీగుహపత్ర నేత్రు సీ
తావిభుఁ గైరవాప్తసమః ధాము దరస్మితు రాముఁ గొల్పెదన్.

తా. ఎవని పాదపద్మమునందలిఘాళిచే అహల్య శాపవిముక్తిని పొందినదో,
ఎవని పవిత్రమయిన తేజస్సు మూఁడులోకముల పాపములను నశింపఁజేయునదై
ప్రకాశించుచున్నదో, స్మరింపఁబడి పవిత్రముగఁ జేయునో, అట్టి రఘువంశీయుని,
అప్రమేయుని, నిర్మలని, పూర్ణచంద్రునివంటి చిటునగవుగలవానిని, తామరలవంటి
కన్నులుగలవానిని, పాటిలేనివానిని, సీతాసమేతుని, రామునిస్మరించి సేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీకుచమండలాగ్ర విలసన్మాణిక్యహస్తాంబుజం
చంచత్కంకణహారనూపురలసత్కేయూరహారాన్నితమ్,
దివ్యశ్రీమణికుండలోజ్వలమహాభూషాసహస్రాన్నితం
వీరశ్రీరఘుపుంగవం గుణనిధిం సీతాసమేతం భజే. 35

చ. జనకసుతాకుచోపరిల + సన్మణిపాణిసరోజ రత్నకాం
చనమకుటాంగదాద్యఖల + చారువిభూషణభూషితాంగు స
జనసుతపాదపంకజ వి + శాలభుజాంతరు వీర రాఘవున్
దినమణివంశవర్ధను స + తీయుతు నెంచి నమస్కరించెదన్.

తా. సీత సునమండలముకొసను ప్రకాశించుమాణిక్యమువలె నుండు పద్మము
వంటిహస్తముగలవాఁడును, ఒప్పైన కంకణములతోను, ముత్యాలహారములతోను,
అందెలతోను, ప్రకాశించు భుజకీర్తులతోను, రత్నాలహారములతోను గూడిన
వాఁడును, దివ్యమయినశోభగల రత్నకుండలములతోను, ప్రకాశించు వేలకొఁది
గొప్పనగలతోను గూడినహేఁడును, వీరలక్ష్మిగలవాడును, రఘువంశశ్రేష్ఠుఁడును,
గుణములకునిధియు, సీతాసమేతుఁడును అగురాముని సేవింతును.

శ్లో. వై దేహీకుచమండలోపరిలసన్మాణిక్యహారావళీ
మధ్యస్థం నవనీతకోమలరుచిం నీలోత్పలశ్యామలమ్,
కందర్పాయుతకోటిసుందరతనుం పూర్ణేందుబింబాననం
కౌసల్యాకులభూషణం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే.

32

మ. ధరణీపుత్రికుచోపరిప్రవిలస ♦ ద్రత్నావళీమధ్యభాః
సురపర్జన్యవిసీలరత్నసదృశుః ♦ సూనాస్త్రసాహస్రసుం
దరుః బూర్ణేందునిభాననుః రఘుపతిః ♦ దైత్యాంతకుః గోసలే
శ్వరపుత్రీకులభూషణుః జనకజాత్యంయుక్తుః బ్రార్థించెదన్.

తా. సీత స్తనమండలముపైని ప్రకాశించురత్నహారములకు నాయకమణియు,
బెన్నవలెనే మృదువయిన కాంతిగలవాఁడును, నల్లగలువవలె నల్లనివాఁడును,
పదివేలకోట్లు మన్మథులవలెఁ జక్కనైనశరీరముగలవాఁడును, పూర్ణచంద్రబింబము
వంటి మొగముగలవాఁడును, కౌసల్యకుఁ గులభూషణమును, సీతాసహితుఁడును
అగురఘుపతిని రాముని సేవించును.

శ్లో. వై దేహీయుతవామభాగ మతులం వందారుమందారకం
వందిప్రస్తుతకీర్తివాసితతరుచ్ఛాయానుకారిప్రభమ్,
వై దేహీకుచకుంకుమాంకితమహారస్కం మహాభూషణం
వేదాంతై రుపగీయమాన మసక్య త్ప్రీతాసమేతం భజే.

33

మ. ధరణీజన్మితవామభాగు విమలుః ♦ దాసామరానోకహుః
సరసుః బ్రస్తుతకీర్తివాసితతరుచ్ఛాయానుకారిః ధరా
వరపుత్రీకుచకుంకుమాంకితలసద్వక్షుః మహాభూషణుః
వరవేదాంతనిరంతరస్తుతు విభుః ♦ వర్ణింతు సీతాయుతున్.

తా. సీతతోఁ గూడిన యెడమప్రక్కగలవాఁడును, సాటిలేనివాఁడును,
నమస్కరించువారికిఁ గల్పవృక్షమును, స్తుతిపాఠకులచేఁ గొనియాడఁబడిన కీర్తిచేఁ
బరిమలింపఁజేయఁబడినవాఁడును, చెట్టునీడ ననుకరించుకాంతిగలవాఁడును, సీత
స్తనములముందలి కుంకుమముచే నంకితమయిన గొప్ప తొమ్ముగలవాఁడును, గొప్ప
నగలుగలవాఁడును, మాటిమాటికిని ఉపనిషత్తులచే గానము చేయఁబడువాఁడును,
సీతాసహితుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీ స్తనకుంభసంభ్రమపరీరంభాదృతం సింధుగం
రాకాచంద్రనిభాననం రఘువరం రాజీవపత్రేక్షణమ్,

ప్రావృణ్మేఘనిభద్యుతిం స్మితయుతం హారావళీభూషితం

శ్రీరామం ప్రణమామి భక్తజనతాచింతామణిం సంతతమ్. ౩౯

మ. రమణీయావనిజాపయోధరపరీరంభుఁ సమద్రస్థితఁ

గమలాక్షుఁ హసితాననుఁ వరదు రాకాచంద్రబింబాస్యు ర

త్నమయోద్వ్యోతవిభూషణుఁ రఘువరుఁ దాసామరానోకహుఁ

విమలస్తవ్యసునాఘనాంగు మది భావింతుఁ గృపాకాంక్షి నై.

తా. సీతయొక్క కుంభములవంటి స్తనములయొక్క సంభ్రమాలింగనమం దాదరముగలవాఁడును, సముద్రమును పొందినవాఁడును, పున్నమచంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, రఘువంశశ్రేష్ఠుఁడును, తామరతేకులవంటికన్నులు కల వాఁడును, వర్ష కాలమేఘముతో సమమయిన శరీరకాంతిగలవాఁడును, చిఱునగ వుతోఁ గూడినవాఁడును, హారములచే నరింకరింపఁబడినవాఁడును, భక్తజనులకుఁ జింతామణియు నగు శ్రీరాముని సంతతము నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. వై దేహీరమణం హిరణ్యతిలకం విశ్వంభరాపాలకం

వర్ధిష్ణుం వివిధాయుధేషునిపుణం విద్వజ్జనశ్రీకరమ్,

విద్యావాసగృహం వియచ్ఛరనుతం విద్యుత్ప్రకాశాంబరం

విప్రత్రాణవిధేయ మాదిపురుషం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౪౦

మ. క్షీతిపుత్రీరమణుఁ హిరణ్యతిలకుఁ శ్రీరాము వర్ధిష్ణు ర

క్షీతవిశ్వంభరు దేవతావినుతు రాజీవాక్షు విప్రావనుఁ

దతవిద్వజ్జనశ్రీకరుఁ సకలవిద్యావాసు సాదామనీ

ద్యుతిచేలుఁ వివిధాస్త్రకస్త్రనిపుణుఁ దోమాపహుఁ గొల్పెదన్.

తా. సీతాపతియు, బంగరుబొట్టుగలవాఁడును, భూమిని పాలించువాఁడును, వృద్ధిని పొందువాఁడును, పలువిధములయిన-ఆయుధములయందును, బాణములయం దును నేర్పుగలవాఁడును, విద్వజ్జనులకు సంపత్కరుఁడును, విద్యులకు నితాసగృహ మును, దేవతలచేఁ గొనియాడఁబడువాఁడును, మెఱపువలెఁ బ్రకాశించువస్త్రము గలవాఁడును, బ్రాహ్మణరక్షణమునందు విధేయుఁడును, ఆదిపురుషుఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీవశవర్తినం రణజితం రత్నాకరాగార్ధిణం

పక్షిగ్రీవస్తుదాపహంపటుభుజం పద్మాప్రకోటిప్రభమ్,

విష్ణుం జిష్ణు మవార్యశౌర్యనిలయం నీలాంబుదశ్యామలం
రత్నాలంకరణాన్వితం రఘుపతిం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౪౮

మ. అవసీజావశేవ ర్తి జిష్ణు రఘురామాధీశ దోష్పారునిక
రవికోటిద్యుతి నీలనీరదనిభుకా రత్నాకరాగారు రా
ఘవు సర్వాత్ము నవార్యశౌర్యుఁ గనకాకలౌఽజ్జ్వలుక బజ్జీకం
తనినిరేభదను విష్ణునిక హృదయపీఠంబందు భావించెదన్.

తా. నీతకు లొంగినవాఁడును, యుద్ధములలో జయించువాఁడును, సముద్ర
మునం దుండువాఁడును, రావణునిగర్వమును బోగొట్టినవాఁడును, సమర్థములయిన
బాహువులుగలవాఁడును, కోటినూర్యసమానకౌంటిగలవాఁడును, సర్వవ్యాపకుఁ
డును, జయించు స్వభావముగలవాఁడును, వారింపరాని కార్యమునకు స్థానమును,
నల్లని మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, రత్నాలనగలతోఁ గూడినవాఁడును, రఘు
వంశ నాయకుఁడును అగుశ్రీరాముని నేవించెదను.

శ్లో. దేవానాం హితకారణేన భువనే ధృత్వావతారం ధ్రువం
రామం కౌశికయజ్ఞవిఘ్నదళనం తత్తాటకాసంహరమ్,
నిత్యం గౌతమదారశాపదళనశ్రీపాదరేణు శుభర
శంభోరుత్కటచాపఖండనమహాసత్త్వం భజే రాఘవమ్. ౪౯.

చ. అమరహితార్థ మై ధరణీయం దవతారముఁ దాల్చి తాటకకా
సమయఁగఁ జేసి గాధిసుతసత్రవిఘాతుల సంహరించి ప
త్కమలపరాగరాజి మునికాంతకు శాపముఁ బాపి శంభుచా
పము నవలీలఁ ద్రుంచిన శుభంకరు రాఘవు నాశ్రయించెదన్.

తా. కేశవలకు మేలుచేయు హేతువుచే ధూతాకములో నవతరించిన
వాఁడును, కాశ్యపుఁడును, విశ్వామిత్రునియజ్ఞమున విఘ్నములను బోగొట్టిన
వాఁడును, ప్రసిద్ధురాయిన తాటకను సంహరించినవాఁడును, నిత్యుఁడును, అనాశ్రిత
కాపమును బోగొట్టిన శ్రీపాదధూళిగలవాఁడును, శుభస్వరూపుఁడును, శివునిగొప్ప
వింటిని విఱచుటకుఁ దగినగొప్పబలముగలవాఁడును, అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. రాజీవనేత్ర రఘుపుంగవ రామభద్ర
రాకేందుబింబసదృశానన నీలగాత్ర,
రామాభిరామ రఘువంశసముద్భవ త్వం
శ్రీరామచంద్ర! మమ దేహి కరావలంబమ్. ౫౦.

ఉ. సారసపత్ర రఘునతమ సీరదనీలగాత్ర శృం
గారనిధీ శరచ్చశివి కాసితవక్త్ర మహాత్మ రాఘవా
శ్రీరఘువంశవార్ధిమణి • శ్రీరమణీమఖపద్మభాస్కరా
ధీరజనావనా రఘుపతీ యభయంబు నొసంగ వే దయన్.

తా. పద్మమలవంటికన్నులుగలవాడవును, రఘువంశశ్రేష్ఠుడవును, రామభ
ద్రుడవును, పున్నమనాటిచంద్రబింబముతో సమానమయిన మొగముగలవాడవును
నల్లనిశరీరముగలవాడవును, శ్రీలకు మనోహరుడవును, రఘువంశమునఁ బుట్టిన
వాడవును, అగునో శ్రీరామచంద్ర! నాకు సీచేయూఁతనిమ్ము.

శ్లో. ముకురరుచిరగండం వుండరీకాభతుండం
కరికరభుజదండం రాద్ర తేజోగ్నికుండమ్,
నమితభువనవండం భేదితోగ్రారిమండం
గుణనికరకరండం నౌమ రామం ప్రచండమ్.

౪౪

మ. ఘనరాద్రజ్వలదగ్నికుండనిభు రక్షవ్యూహవిధ్వంసకు
ధనసదృశమణు హస్తిహస్తసమదోర్ధ్వండుఁ బ్రచండుఁ సరో
జనినాభుఁ ముకురాభగండయుగళుఁ • సర్వాత్ము సర్వప్రపం
చనతాంఘ్రిద్వయు సద్గుణాకరు రఘుస్వామిమదిగొల్పెదన్.

తా. అద్భుతమలఁ బ్రకాశించుచెక్కులుగలవాడవును, పద్మమలవంటి మొగము
గలవాడవును, ఏనుఁగుతోండమువంటిబాహుదండములుగలవాడవును, భయంకర
మయిన తేజస్సునకగ్నికుండమును, లొంగఁదీసికొన్నలోకసమూహముగలవాడవును,
చంపఁబడినభయంకర శత్రుమండలముగలవాడవును, గుణసమూహములకు బర
ణీయు, శత్రు భయంకరుడవును అగురామాని మ్రొక్కెదను.

శ్లో. కోదండదండవినివేశితబాహుదండ
మాఖండలాద్యమరవర్షితపుష్పవర్షమ్,
ఆయోధనస్థితరజఃపరిమాసరాంగ
మత్యూరితం రఘువరేంద్ర మరిప్రభేదమ్.

౪౫

మ. దనుజాధీశవిదారి యై ప్రకటయుద్ధత్యూపరాగోల్లస
త్తనుఁ డై వాసవముఖ్యదేవతలు మందారప్రసూనప్రవృ
ష్టినివర్షింప శరాసశాగ్రకరుఁడై • చెల్వొండ సూర్యాన్వవా
యనదీశోద్భవమిత్తు రామవిభు సీతాధీశుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. భనుర్దండమునం దుంచబడినబాహుదండముగలవాఁడును, ఇంద్రదాడు
అగు దేవతలచేతను వర్షింపబడినపుష్పవర్షముగలవాఁడును, యుద్ధభూమియం
దున్నధూళిచేతను ధూసరణ్ణమైన శరీరముగలవాఁడును, గొప్పబలముతో గూడిన
వాఁడును, శత్రువులను భేదించినవాఁడును, అగురఘువరేంద్రుని రామునిగొల్చెదను.

శ్లో. సేవ్యం శ్రీరామమంత్రం శ్రవణశుభకరం శ్రేష్ఠసుజ్ఞానిమంత్రం
స్తవ్యం శ్రీరామమంత్రం నరకదురితదుర్వారనిర్హారమంత్రమ్,
భవ్యం శ్రీరామమంత్రం భజత భజత సంసారనిస్తారమంత్రం
దివ్యం శ్రీరామమంత్రం దివిభువివిలసనోత్తరక్షైకమంత్రమ్. ౪౬

చ. శ్రవణశుభంకరంబు పటుఃసంస్కృతితాప నివారకంబు రా
రసముఖ హేతుమవ్యుతనిఃరాకరణంబు రిపుప్రహారముఁ
భువి దివి సుప్రకాశితము • మోక్షదముఁ సువివేకకారణం
బవు రఘు రామనామకమహామనుజప్య మొనర్తు నిత్యమున్.

తా. సేవింపఁదగినదియు, శ్రవణములకు శుభమును గలిగించునదియు, శ్రేష్ఠ,
అయినజ్ఞానులను గాపాడునదియు, స్తోత్రము చేయఁదగినదియు, నరకములకును
పాపములకును వారింపరాని పిడుగువంటి మంత్రమును, శ్రేష్ఠమయినదియు, సంసా
రమును నిస్తరించుటకైన మంత్రమును, ప్రకాశించునదియు, స్వర్గమందును, భూమి
యందును, ప్రకాశించుమోక్షరూపమైన, రక్షణకు ముఖ్యమంత్రమును అగు శ్రీరామ
మంత్రమును జనులారా! భజింపుఁడు భజింపుఁడు.

శ్లో. ఆజానుబాహు మరవిందదృశం శుభాంగం

రాజాధిరాజ మఘరాజితమఃపతంగమ్,

శ్రీజానకీయుఖసరోరుహమ త్తభృగం

శ్రీనాయకం హృది భజామి కృపాంతరంగమ్.

౪౭

మ. అరవిందాయతపత్ర నేత్రు నరకఃకల్యాణాంగు శ్రీజానకీ
తరుణీవ కృసరోజమ త్తమధువుఁ • దైత్యారి నాజానుబా
హు రమేశుఁ గలుషాంధకారరవి నాఃకర్మకాంతకృపాంభోధి సుం
దరునిఁ రాజలలాము రామవిభు నాఃనందంబునం గొల్చెదన్.

తా. మోక్షకౌశలమునుబాహువులుగలవాఁడును, పద్మములవంటికన్నులుగల
వాఁడును, శుభమయినదేహముగలవాఁడును, రాజాధిరాజును, పాపసమూహమునెడి
శీతకటికి నూర్చుఁడున్న, లక్ష్మీరూపిణియగు నీతముఖపద్మమునకుగండుఁడుమొదయు
ధయతోడిమనసుగలవాఁడును, శ్రీనాయకుఁడైన అగురాముని మనసులో నేవించును.

శ్లో. ఏకేన బాణ మపరేణ కరేణ చాపం
హర్షాద్వహంత మసమాసజటాశిరస్కమ్,
సీతాసహాయ మనుజేన సమం చరంతం
శ్రీరామచంద్ర మనిశం కలయామి చిత్తే.

౪౮

చ. కరయుగళప్రదీప్తశరఃకార్ముకుః డై రిపునాశకారి యై
స్ఫురితజటాశిరస్కుండయి ధూమిసుతాయుతుః డై శ్రితార్తిసం
హరుః డయి తారహారధరుః డై సహలక్ష్మణుః డై చరించుసు
స్థిరు రఘురాము సంస్మరణః డై జేసి యభీష్టముః జెందు చిత్తమా!

తా. సంతోషమువలన నొకచేతను బాణమును, రెండవచేతను ధనుస్సును
వహించువాఁడును, సాటిలేనిజడతతోడిశిరసుగలవాఁడును, సీతాసహాయుఁడును,
తమ్మునితోగూడఁదిరుగుచుండువాఁడును అగు శ్రీరామసింహునా చిత్తమునతలంచెదను

శ్లో. ఆమీలయన్ దశశిరోవదనాంబుజాత
మున్మీలయన్ జనకజానయనోత్పలే చ,
ఆనందయన్ సకలజీవచకోరరాశిం
శ్రీరామచంద్రవిభు రస్తు మదీయచిత్తే.

౪౯

చ. ఘనబలబౌహుశౌర్యదశఃకంఠముఖాంబుజమల్ మొగుడ్చ భూ
తనయవిశాలనేత్రకుముదద్వయమున్ వికసింప సర్వస
జనవరచాతకావళికి ధ సంత్రభమ మొప్ప సముత్సహింపఁ జే
సినరఘురామచంద్రునుతిఁచే సఫలత్వము నొందు చిత్తమా !

తా. రావణునిముఖము అనెడిపద్మములను ముకుళింపఁజేయువాఁడును, సీతక
న్ములనెడికలువలను వికసింపఁజేయువాఁడును, సమస్తజీవులనెడిచకోరసమూహము
నానందింపఁజేయువాఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుఁడు నామననునం దుండెడిని.

శ్లో. రామం పురాణపురుషం రమణీయవేషం
రాజాధిరాజమకుటార్చితపాదపీఠమ్,
సీతాపతిం సునయనం జగదేకపీఠం
శ్రీరామ చంద్ర మనిశం కలయామి చిత్తే.

౫౦

ఉ. రాముఁ బురాణపురుషుని ధ రాజలలామకిరీటశక్రణి
స్తోమవిరాజమానపదఁతోయరుహద్వయు రమ్యభేషునిన్

దామరసాక్షు భూసతిసుతారమణు జగదేకవీరు శ్రీ

రాము గుణాభిరాముని నిరంతరమున్ స్మరియింపు చిత్తమా

తా. యోగుల నానందసమచువాడును, పురాణపురుషుడును, చక్కని వేషముగలవాడును, రాజాధిరాజులకిరీటములచే బూజంపబడు పాదపీఠముగల వాడును, సీతానాయకుడును, మంచికన్నులుగలవాడును, లోకములలో నేక వీరుడును, అగుశ్రీరామచంద్రుని సదా నామనస్సుచందుఁ దలంచుచుండును.

శ్లో. సింహాసనస్థం సురసేవితవ్యం రత్నాంకితాలంకృతపాదపద్మమ్,
సీతాసమేతం శశిసూరనేత్రం రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

మ. ఘనసింహాసనస్థుడు దివిజనంఘాతార్చితుడు రత్నకాం
చనసందీపితపాదుకాంఘ్రికములు ♦ త్మృపుత్రికాసంయుతుడు
వనజాతాపత్రకాంకనేత్రుఁ గరుణావర్ధిన్లు రామున్ సనా
తను దాసాంగణకల్పకదుముయు స ♦ దృక్తిన్ బ్రశంసించెదన్.

తా. సింహాసనమునం దుండువాడును, సురలచే సేవింపఁదగువాడును, రత్నాంకితములయిన వగలచే నలంకరింపఁబడిన పాదపద్మములుగలవాడును, సీతా సహితుడును, నూర్యచంద్రులు కన్నులుగాఁగలవాడును అగురాఘవరామచంద్రుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. సుగ్రీవమిత్రం సుజనానురూపం
లంకాహరం రాక్షసవంశనాశమ్,
వేదాశ్రమాంగం విపులాయతాక్షం
రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

౧౨౧

మ. సుజనానందకరు వికాలనయను ♦ సుగ్రీవసన్నితుని
రణనీసంచరవంశవంశదహను ♦ రాజేంద్రు లంకాహరు
విజయశ్రీలసీతాంగు రామవిధుఁ బృథ్వీపుత్రికానాయకు
భజియింతు నిరతంబు రాఘవపరఁ బహ్లాంబు నిష్టాప్తికిన్.

తా సుగ్రీవుని స్నేహితుండును, సుజనులకుఁ దగినవాడును, లంకను హరిం
చినవాడును, రాక్షసవంశములను నశింపఁజేసినవాడును, వేదముల కాధార
మయిన వేదముగలవాడును, వికాలములయినకన్నులుగలవాడును అగురాఘవ
రామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. అనంతకీర్తిం వరదం ప్రసన్నం పద్మాసనం సేవకపారిజాతమ్,
రాజాధిరాజం రఘువీర కేతుం రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

చ. అనుసమకీర్తిసాంద్రు నిరః శ్రితదేవకుజంబు విశ్వమో
హనుని సహస్రప్రతకమఃలాసను రాజలలామూ రాఘవున్
ఘను రఘువీరకేతు నఘః ఘస్మరునిన్ వరదున్ బరాత్పరున్
జనకుతు రామభూవిభుః బ్రహ్మనిగా భజియింతు నెమ్మదిన్.

తా. అంతములేని కీర్తిగలవాఁడును, వరముల నిచ్చువాఁడును, ప్రసన్నుం
డును, పద్మమునఁ గూర్చుండువాఁడును, భక్తులకు శల్పవృక్షమును, రాజాధిరాజును,
రఘువంశవీరులకుధ్వజప్రాముఁడును, అగు రాఘవరామచంద్రుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. పద్మాసనస్థం సురసేవితవ్యం పద్మాలయానందకటాక్షవీక్ష్యమ్,
గంధర్వవిద్యాధరగీయమానం రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

మ. అమరస్తోమన తాంఘ్రిపద్మయుగు సాహస్రసారమధ్వస్థితున్
గమఃలాసందకటాక్షవీక్షణపరున్ • గంధర్వగాన ప్రియున్
విమలున్ రాఘవరామచంద్రు వరదున్ • విశ్వాత్మా విశ్వంభరున్
సుమకాండాయుతసుందరున్ గౌలిచెదన్ • శుద్ధాంతరంగంబునన్.

తా. పద్మాసనస్థుఁడును, దేవతలచే సేవింపఁదగువాఁడును, లక్ష్మీయొక్క-
అనంగముతోడికడకంటిచేఁజూడఁదగినవాఁడును, గంధర్వుల వేతను, విద్యాధరుల చే
తను గానముచేయఁబడువాఁడును, అగు రాఘవరామచంద్రుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. అచింత్య మవ్యక్త మనంతరూప
మద్వైత మానంద మనాది గమ్యమ్,
పుణ్యస్వరూపం పురుషోత్తమాఖ్యం
రామం భజే రాఘవ రామచంద్రమ్.

౫౫

చ. అనఘు నచింత్యు నవ్యయు నఃసంతు నమే యు ఖనాదిగమ్యు బా
వసనుచరిత్రు నద్వయు నఃవాఙ్మయు నమృతుః బుగ్యరూపునిన్
ఘనుః బురుషోత్తమున్ బరమః కారుణికున్ రఘురామచంద్రు స
జ్ఞనుతు రాఘవున్ వరదు • సంతత మెంతు హృదంతరంబునన్.

తా. అచింత్యరానివాఁడును, స్పష్టముగానివాఁడును, అంతులేనిరూపము
గలవాఁడును, రండవదిలేనివాఁడును, అనందస్వరూపుఁడును, అనితరవాఁడును.

- పాండరగినవాడును, పుణ్యమే స్వరూపముగాఁగలవాడును, పురుషోత్తముడను పేరు గలవాడును, ఆగురాఘవరామచంద్రుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. మందస్మితం కుండలిగండభాగం
వీతాంబరం భూషణభూషి తాంగమ్,
నీలోత్పలాంగం భువనైకమిత్రం
రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

౫౬

చ. దరహాసితాననాంబుకుహరః ♦ దప్తసువర్ణవిమూర్తరత్నవి
స్ఫురితకిరీటకుండలవి ♦ భూషణభూషితు భవ్యకాంచనాం
బరుఁ గుముదాభగాత్రు ముని ♦ వందితుఁ డా భువనైకమిత్రు సు
స్థిరు సుచరిత్రు రామవిభుఁ ♦ జన్మయు రాఘవు నాశ్రయించెదన్.

తా. చిలునగవుగలవాడును, కుండలములతోడి చెక్కులుగలవాడును, పచ్చనివస్త్రముగలవాడును, నగలచే నలంకరింపబడిన శరీరముగలవాడును, నల్లఁగలువవంటి దేహముగలవాడును, లోకములకు ముఖ్యమిత్రుఁడును, ఆగు రాఘవరామచంద్రుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. డిండీరహాస మణికుండలచారుకర
దోర్దండశౌర్యజితభంజన మేరుధీర,
కోదండ కాండపరిమండిత పార్థివేంద్ర
వేదండయాన జయ రాఘవరామచంద్ర !

౫౭

చ. ఘనణమణికుండలోల్లసితకర్ణ శరాసన కాండమండితుఁ
జననరుఁ గుంభిరాడ్గమను ♦ కారద ఫేనపటీరహాసు దు
ర్జనమదగర్వనిర్హరణచారుభుజాబలశౌర్యధుర్యు స
జననుతచర్యు రాము ననిశంబు నుతించెద నిష్ప్రసిద్ధికిఁ.

తా. సముద్రపురుగువంటినవ్వుగలవాఁడా, రత్నకుండలములచేఁ జక్క నైన చెవులుగలవాఁడా, బాహువండశౌర్యముచేతను యుద్ధములలో జయమును పొందినవాఁడా, మేరువువంటి ధైర్యముగలవాఁడా, ధనుర్బాణములచే నలంకరింపఁ బడినవాఁడా, రాజేంద్రుఁడా, ఏనుఁగునలె నడుచువాఁడా, రాఘవా, రామచంద్రా! అందఱకంటె హెచ్చువాడవగుము.

శ్లో. లోకాన్ సప్త నినాదయన్తరిహయస్యాంతర్భయం వర్ధయన్
సప్తనాంచ భువాం ప్రకంపముదయన్ సప్తారవాన్ఘూర్ణయన్,

ఉన్నీలాని రసాతలాని జనయన్ సప్తాపి పృథ్వీధరాన్
 సుశ్రీరాఘవబాహుదండవిదళతో దండచండధ్వనిః. ౧౨

మ. తతసప్తాంబుధులున్ ధరిత్రిధరసం తానంబులున్ ఘూర్ణి లెన్
 శతమన్యం డతిభీతిఁ జెందె బ్రబలెన్ ♦ సప్తోర్వలోకంబు లా
 యతవిభ్రాంతి నధోజగంబుజనముల్ ♦ వ్యాలోలతం జెందె భూ
 పతిరామాధిపబాహుదండదళన ♦ ప్రధ్వంసిచాపధ్వనిన్.

తా. శ్రీరాముని బాహుదండముచే విఱువఁబడిన ధనుర్దండముతాఱుకు
 తీవ్రమయినధ్వని ఏడులోకములను ప్రతిధ్వనింపఁ జేయుచు, ఇంద్రునిమదితో
 భయమును పెంచుచు, ఏడుభూములకును కంపమునుగలిగించుచు, సప్తసముద్ర
 ములను ఘూర్ణింపఁజేయుచు, సప్తపాతాళములను ముకుళింపఁజేయుచు, సప్తకుల
 పర్వతములను కదలించుచు బయల్దేరినది.

శ్లో. బ్రహ్మాండం దళయన్ వియ ద్విదళయన్ భోగీశభోగస్థితే
 సంత్రాసం జనయన్ సముద్రపటలీతోయం సముద్వేలయన్,
 దిక్పాలానపి త్కోభయన్ కులగీర్తీ దీర్ఘత్వ మాపాదయన్
 నక్షత్రాణి చ పాతయ నిలసిత శ్శౌరే ర్ధనుర్జ్యారవః. ౧౩

మ. తనకోదండగుణధ్వనిన్ బగిలె ఖస్థానంబు బ్రహ్మాండమున్
 వనధుల్ పొంగె దిగీశపజ్జీ వణకెన్ ♦ వ్యాభేంద్రభోగంబు లె
 ల్లను సంత్రాసము నొందె బర్వతము లల్లాడె స్మహీన్ దులై గ
 క్కున నక్షత్రము లట్టిరామవిభుఁ గాకుల్ స్తున్ బ్రశంసించెదన్.

తా. విష్ణుదూపుడగు రామునిధనుష్టంకౌరము బ్రహ్మాండమును పగిలించుచు,
 ఆకాశమును బ్రద్దలుచేయుచు, అనంతనిపడగలయంగు భయమును గలిగించుచు,
 సముద్రములనీటిని హద్దుమీఁఁజేయుచు, దిక్పతులనుక్షోభింపఁజేయుచు, కులపర్వత
 ములను విడిపోవునట్లు చేయుచు, నక్షత్రములను రాల్చుచు విలసిల్లుచుండెను.

శ్లో. యశ్చండగాంభీర్యధనుర్విజేతా భూమండలీపుణ్యకృతావతారః,
 ఆఖండలాద్యైరమరై రుపేతః కోదండపాణిః కులదైవతేన సః. ౧౪

ఉ. ఎవ్వఁడు ధాత్రిమండలియ ♦ హీనమహాసుకృతావతారకుం
 డెవ్వఁడు విల్లుచేకొని జయించు విరోధుల శుద్ధమానసుం
 డెవ్వఁడు బ్రహ్మరుద్రుని ♦ జేంద్రముఖామరదేవవేషితుం
 డెవ్వఁడు చాపపాణి యతఁ ♦ డ్దివఁగ మత్కులదైవతం బగున్.

తా. ఎవడు తీవ్రమై గాంభీర్యముగ అధనున్న చేజయించువాడో, ఎవడు భూమండలము చేసికొన్న పున్నెము చేత నవతరించినవాడో, ఎవడు డిండ్రుడు అగుదేవ తత్తోగూడియుండువాడో, అట్టి కోదండపాణి యగురాముడు మాకు అదేవత.

శ్లో. వై దేహ్య సమ మేత్స్య రాజ్య మనిశం సౌవర్ణ సింహ సనే
మందారద్రుమవాటి కాంతరమహా శ్రీ చంద్ర కాంతా యే,
కై కేయీతన యాః జనానామయః తౌయి త్రి సంసేవిశం
మేఘశ్యామ ను దారహాసవదనం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౬౦

మ. స్థిరకల్పస్థలచంద్ర కాంతవసతికా ♦ సింహసనాసీనుఁ డై
నిరతంబుకా ధరణీనుతాసహితుఁ డై ♦ నీలోత్పలశ్యామిఁ డై
దరహాసాసనఁ డై మరుత్సుతనుమిత్రాపుత్ర కై కేయి స
ద్యరపుత్రార్చితుఁ డైనరామజననాథస్వామిఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. సీతతో రాజ్యమునుగూర్చి వచ్చి సదా కల్పవృక్షముల తోటమధ్య నున్న గొప్ప శోభగల చంద్రకాంతమందిరమున బంగారుసింహాసనముపైని గూర్చున్నవాడును, భరత-అంజనేయ-లక్ష్మణులచే సేవింపబడువాడును, మేఘము వలె నల్లనివాడును, గొప్పనవ్వుతోడి ముగముగలవాడును, అగు శ్రీరామ చంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీపులకాంకు రార్చితతనుర్వ్యాలంబివాస్తాంబుజో
హస్తే మాదితరత్నకంకణరవః కల్పదుమాణాం వనే,
పాదాభ్యాం మణిపాదుకాద్యుతికరప్రేంభన్నభాభ్యాం చర
న్నిష్టాలాపసుధారసం దిశతు మే శ్రీరామచంద్రోహరిః. ౬౧

మ. తతమందారవనాంతరంబున లసద్దత్తావలిపాదుకా
ద్యుతిఁజెల్వొందునభోజ్యలాఁఘ్రియతుఁ డై ♦ యోహస్తమాశ్లేషరం
జితరోమాంచితగత్తుఁ డై యెరు నాశ్రీరామచంద్రుండ మా
కతికారుణ్యత నిచ్చుతక సరసవాః క్యాభ్యామృతం బెప్పుడున్.

తా. సీతపులకాంకురములచేఁ బూజింపబడు శరీరముగలవాడును, శ్రేణు చున్న హస్తపద్మములగలవాడును, చేతియందు సంతోషింపఁజేయు రత్నకంకణ ములేధ్వనిగలవాడును అగుచు, కల్పవృక్షములతోటలో, మణిపాదుకలతోఁగూలి నిచ్చుచు నొప్పుచున్న గోల్లగలపాదములతో నడచువాడును, హరిస్వరూపుఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుఁడు నాకుఁ బ్రియవాక్యమునెడి యమృతరసమునిచ్చుంగాక.

శ్లో. వామాంకస్థితజానకీకుచయగే వివ్యస్తహస్తాంబుజం
ప్రోజ్జంభాననపంకజోపరిలసద్విస్మయబింబాధరమ్

సత్తారేణ విశిష్టకంఠణరవేణోంకారసింహాసనే

భాంతం శారదచంద్రహాస మనిశం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౩

ఉ. దాపలిపాగ్న్యమం దలరుధా త్రిసుతాకుచకుంభయుగ్మసం

నీపితహస్తపంకజ విఃకర్మశారదచంద్రహాసుని

శ్రీమతి విద్రుమాధరు హరిన్ బ్రణవోజ్వలకంఠణస్వమ

త్కౌపతి విస్ఫుటాబ్జముఖుః జానకిరాము భజింతు నెప్పుడున్.

తా. ఎడమతోడపై నున్న నీత స్తనములయందుంపఁబడినహస్తపద్మములుగల వాఁడును. వికసించిన ముఖపద్మముపైఁ ప్రకాశించు స్వప్తమయిన దొండపండువంటి పెదవిగలవాఁడును, మిగుల హెచ్చయిన గొప్పరత్నకంఠము లధ్వనితోఁ గూడిన వాఁడును, ఓంకారమనెడి సింహాసనమునందుఁబ్రకాశించువాఁడును, శరచ్చంద్రుని వంటి నగవుగలవాఁడును, అగురాఘవరాముని సదా నమస్కరించుచుండెదను.

శ్లో. వైదేహీసహితం చ లక్ష్మణాయతం కై కేయపుత్రాన్వితం

సుగ్రీవం చ విభీషణానిలసుతౌ నీలం నలం చాంగదమ్,

విశ్వామిత్రవసిష్ఠగౌతమధరద్వాజాదికా మానయా

రామోమారుతిసేవితః స్మరతు మాం సామ్రాజ్యసింహాసనే. ౬౪

మ. జనకాలోద్భవలక్ష్మణాఖ్యయః తుఁడైఁ • సామ్రాజ్యవీరస్థఁడై

దనుజేశ్వరకృజవాయుబాంగదధరద్వాజాత్రిబ్రహ్మాత్మనం

దనగాధేయవిరోధిఘాతిధరతుల్ • నానాప్రకారంబుల

దినముగ గొల్వఁ జెలంగురామవిభు నఁగ్గిం గొల్తు నిష్టాపికిన్.

తా. నీతాసహితుఁడును, లక్ష్మణునితోఁ గూడినవాఁడును, భరతునితోఁ గూడినవాఁడును, సుగ్రీవుని- విభీషణుని- అంజనేయుని-నీలుని- నలుని- తంగడుని- విశ్వామిత్రుని- వసిష్ఠుని- గౌతముని- భరద్వాజుఁడు మొదలగువారినిగౌరవించుచున్న వాఁడై సామ్రాజ్య సింహాసనమునందు అంజనేయునిచే నేవింపఁబడుచుండ రాముఁడు నన్ను స్మరించుఁగాక.

శ్లో. రామః ప్రాంజలి మగ్రతోఽనిలసుతం సాహర్ద మాదర్శయన్

ప్రాంచచ్ఛామరయుగ్మభాసితకరాన్ పశ్చాత్ స్థలే పార్శ్వయోః.

వామాంకేఽవఃజాం విభీషణముఖాన్ సంభావయన్ బోధయన్

ధీముద్రాకరత త్వరూప మవతాత్సామ్రాజ్యసింహాసనే. ౬౫

మ. వరభద్రాసనుఁడై సతీసహితుఁడై • భ్రాతల్ సితచ్ఛ్రుత చా

మరముల్ పశ్చిమపార్శ్వభాగములఁ బ్రేమఁబాల్చసామీరిమం

దరఁ గేల్మోడ్ప విభీషణాదులకు బోధఁ దెల్పుచు భవ్యసు
స్థిరముద్రాకరత త్వరూపుఁ డగునా శ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. ఎదుట జేతులు జోడించి నిలిచిన - అంజనేయునిగూర్చి స్నేహమును
ప్రకటించువాడై, వెనకను, పక్కలను దిప్పుచుండు వింశామరలజంటచేబ్రకా
శించుచేతులుగల విభీషణాదులను, ఎడమతోడపైనున్న సీతను గౌరవించువాడును
జానముద్రతోడి హస్తముచేతను తత్త్వస్వరూపమును శోధించుచు సామ్రాజ్యసీమా
సనముపైని వెలుగుచునుండువాడు అగు శ్రీరాముడు నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. పొగండే హితబాలకైః పరివృతః పూర్ణేందుకాంతానః

ప్రీత్యా బద్ధవిచిత్ర హేమవస్తనే సంసక్తకాంచీగుణః,

ఆహనుష్ట విలంబి బాహుయుగళశ్యామాంబుభృద్విగ్రహా

భ్రాతృస్వాన చర శ్చరాచరగురుః పాయా త్సదా రాఘవః, ౬౬

మ. పటుపొగండవయస్కుఁ డర్భకనిజభ్రాతృప్రయుక్తుండు న

త్కటిబద్ధాచిత హేమవస్త్రులనఁ తాంచీగుణోల్లాసి వి

స్ఫుటసీలాంబుదవర్ణవిగ్రహుఁడు సంపూర్ణేందువక్త్రుండు దు

ర్లుటశౌర్యుండు విలంబి బాహుఁడగు శ్రీరాముండునకభ్రాతృత్వన్.

తా. పొగండవయస్కు హితులయినబాలరతోఁ జాట్టువాలుతోఁ బడినవాఁ
డును, పూర్ణచంద్రునివలె మనోహరముయిన మొగముగలవాడును, ప్రేమచేఁ గట్టు
తోఁబడినవిచిత్ర పీతాంబరమందుఁ దగులుకొన్న మొలత్రాడు గలవాఁడును, హా
కాశ్యపఱును ప్రేమచున్న చేతులుగలవాఁడును, నల్లనిమేఘమువంటి శరీరముగల
వాఁడును, సోదరులే తన కనుచరులుగాఁ గలనాఁడును, చరాచరప్రపంచమునకు
గురువును, అగురాఘవరాముడు సదా నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. వెదేహీరసుణీయవక్త్రవనజప్రద్యోతఖద్యోతనం

కేళీసద్మని రత్నదీపకళికాకాంతే వసంతం హరిమ్,

సౌరభ్య పసవప్రయుక్తవిజయచక్రయాంతరే శాయినం

శ్రీమంతం ధమువంశదీపకమణిం శ్రీరామచంద్రంభజే. ౬౭

మ. సిరి కేళీభవనాంతరాంతరవితర్దిపావృతం బైనభా

సురసౌరభ్య పసూనతల్పమున నాఁతోణీసుకావక్త్ర తా

మరసాహస్య రుఁడై రహించుహరి శ్రీమంతున్ గతుల్ స్థాన్యయ

స్ఫురరత్నం బగురామచంద్రుఁ దలఁతుఁ బూర్ణానుకంపాగభి,

తా. సీతయొక్క చక్కని ముఖపద్మమును వికసింపజేయుటకు నూర్యుఁ
డును, మొగ్గలవంటి రత్నదీపములచే మనోహరమయిన క్రీడాగృహమునందుండు
వాఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును, వాసనగల పూలుపరివలబడినదియై ప్రకాశించెడి
శయ్యమధ్యను పరుండువాఁడును, శ్రీమంతుఁడును, రఘువంశమును వెలిగించు
మణియు నగురామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. రామో బద్ధపయోనిధి ర్గుణనిధి ర్గత్వా సమం వానరై
ర్గంఠాం ప్రాప్య సకుంభకర్ణదనుజం హత్వారణే రావణమ్,
తత్ర స్థాప్య విభీషణం రిపుపురే సీతాపతిః పుష్పకం
చారూఢః పునరాగత స్సభృతవాన్ ధాత్రీ మజః పాతు నః. ౬౮

మ. బలముల్ గొల్వఁగ వార్ధిఁగట్టి రిపుప్రల్ • ప్రాపించి పౌలస్త్యము
ఖ్యుల మర్దించి కృష్ణ విభీషణున కాఁయా రేలఁగా నిచ్చి చె
న్నలరన్ మెధిలితోడఁ బుష్పకవిమానారూఢుఁడై వచ్చి ని
ర్మలసాకేతపురాభిషిక్తుఁడగురామస్వామి నన్ బ్రోవుతన్.

తా. గుణములకు నిధియగురామఁడు సేతువును గట్టినవాఁడై వానరులతో
బయలుదేలి లంకను చేరి, కుంభకర్ణనితోను, రాక్షసులతోను గూడరావణునియుద్ధ
మునఁ జంపి, అందు విభీషణుని నిలిపి పుష్పక మెక్కి మరల వచ్చినవాఁడై భూమిని
భరించినవాఁడయ్యెను. అట్టిపుట్టుక లేనియారామఁడు మమ్ముఁ బాలించుఁగాక.

శ్లో. రత్నోల్లసజ్వలితకుండలగండభాగం
కస్తూరికాతిలకశోభితఫాలభాగమ్,
కర్ణాంతద్విరు నయనం కరుణాకటాక్షం
శ్రీరామచంద్రముఖ మాత్మని సన్నిధిత్వామ్. ౬౯

తా. కస్తూరీతిలకాననుండు మహితాకర్ణాంతనేత్రుండు దే
వస్తుత్యాంఘ్రిసరోరువనుండు కరుణాపాంగేక్షుండు డంచితా
భ్యస్తోద నకళాకలాపుఁడు మణిప్రస్థీతసత్కుండలం
డస్తోజ్యోజ్వలకీర్తి రాముఁడు మహిమూర్త్యు బ్రసన్నుం డగున్.

తా. రత్నములచేఁ బ్రకాశించుచున్న కుండలములతోడి గండభాగములు
గలదియును, కస్తూరిబొట్టుచేఁ బ్రకాశించు ఫాలస్థలముగలదియును, చెవులవలకును
వ్యాపించిన పెద్దకున్నులుగలదియును, బయలోడికడకంటిచూపులు గలదియును,
అగు శ్రీరామచంద్రుని ముఖము నామనస్కుల సన్నిధి భావించెయ్యఁగాక.

శ్లో. హేలాభగ్నశశాంకశేఖరధనుర్భూమండలాఖండల
శ్రేణీమాలిలసద్వినుత్తమణిభిర్ద్రిప్తాంఘ్రిపంకేరుహః,
కల్యాణం జనయత్కథంకవిభవః కల్యాణలీలోత్సవే
మూర్తండాన్వయమండనశ్చ భవతాం రామస్సరామస్సదా. ౨౦

మ. ధరణీపాలకిరీటరత్నవిలసత్స్పదాంబుజాతుండు శం
కరకాండాసనఖండనుండు ధరణీకన్యాసమేతుండు భా
స్కరపుణ్యాన్వయమండనుండు నికసత్కల్యాణలీలోత్సవా
కరుడౌ రాముఁ డొసంగు మీ కతిదయ • న్నల్యాణమెల్లప్పుడున్.

తా. లీలచే విలువబడిన శివధనుస్సుగలవాఁడును, భూపతుల సమూహము
యొక్క కిరీటములయందుఁ బ్రకాశించుచున్న సర్వకౌత్తమణులచేఁ బ్రకాశింపఁ
జేయుబడు పాదపద్మములుగలవాఁడును, అఖండమయినవైభవము గలవాఁడును,
మూర్యవంశమున కలంకారమును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును, అగురాముఁడు సదా
మీకుఁ గల్యాణలీలోత్సవమునందుఁ గల్యాణమును గలిగించుఁగాక.

శ్లో. విద్యుత్స్ఫురన్మకరకుండలదీప్తచారు
గండస్థలం మణికిరీటవిరాజమానమ్,
పీతాంబరం జలదనీల ముదారకాంతిం

శ్రీరామచంద్ర మనిశం కలయామి చిత్తే.

౨౧

మ. పరవిద్యుద్వ్యతిరత్నకుండలవిభాస్వద్గండభాగుఁ బయో
ధరనీలాంగు మణీదగద్ధగితసత్కల్యాణకోటీర భా
స్వరుఁ జామీకరవిస్తృతాంబరు మునిస్తవ్యుఁ ధరాపుత్రికా
వరు శ్రీరాము నిరంతరంబు మనసా • వాంఛ విలోకింపుమా.

తా. మెఱపుతవలె మెఱయు మకరకుండలములచేఁ బ్రకాశింపఁ జేయఁ
బడిన చక్కనిచెక్కులుగలవాఁడును, రత్నకిరీటముచే విరాజిల్లువాఁడును, పీతాం
బరుఁడును, మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, గొప్పకాంతిగలవాఁడును, అగుశ్రీరామ
చంద్రుని నెల్లప్పుడును నాచిత్తమునందుఁ దలంచుచుండును.

శ్లో. కతతలధృతచాపం కాలమేఘస్వయాపం
సంసిదదశనేత్రం చారుహసం సుగత్మగ్ను,
విచినుతపనవాసం విక్రమాదగ్రవేషం
ప్రణమతి రఘునాథం జానకీప్రాణనాథమ్.

౨౨

మ. ఘనకాలాంబుదసన్నిభాంగునకు భూకన్యామణిప్రాణనా
 ధేనకు సారసపత్రనేత్రునకు సద్దోస్సారిక జారుహా
 సునకు గార్ముకపాణికి బ్రకటతేజోరాశికి శౌర్యధు
 ర్మునకు రామునకు వనేచరునకే • నుత్కంఠతోమొక్కెదన్.

తా. చేతను ధనుస్సును ధరించినవాఁడును, వర్షకాలమేఘమువంటి స్వరూ
 పముగలవాఁడును, తామరతేకువంటి కన్నులుగలవాఁడును, చక్కనినవ్వుగల
 వాఁడును, మంచిశరీరముగలవాఁడును, వనవాసమును గడపువాఁడును, చిక్రమము
 చేతను గొప్పదగువేషము గలవాఁడును, జానకీప్రాణనాథుఁడును అగురఘునాథుని
 రాముని నమస్కరింపఁడు.

శ్లో. యఃపృథ్వీభరవారణాయ దివిజైస్సంప్రార్థితశ్చిన్మయ
 స్సంజాతః పృథివీతలే గవికులే మాయా మనుష్యోఽవ్యయః,
 నిశ్చక్రం హతరాక్షసః పునరగా ద్భ్రహ్మత్వ మాద్యం స్థిరాం
 కీర్తిం పాపహారాం విధాయ జగతాం తం జానకీశం భజే. ౨౩

మ. అవనీభారనివారణమున కమర్త్యశ్రేణి ప్రార్థింపఁగా
 రవివంశంబున మర్త్యరూపతనుఁడై • రక్షస్సులకు ద్రుంచి త్రై
 భువనవ్యాప్తయశస్కుఁడై నిజపదంబు జేరి యవ్యక్తుఁడై
 శివుఁడై యక్షరుఁడై యచింత్యుఁడగునానీతేషుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. జ్ఞానస్వరూపుఁడును, నాశములేనివాఁడును నగునేదేవుఁడు దేవతలచే
 ప్రార్థింపఁబడినవాఁడై భూభారమును హరించుటకై భూలోకమున, సూర్యవం
 శమునందు మాయామానుషశరీరుఁడై పుట్టినవాఁడై నిర్మూలముగా రాక్షసులను
 జంపినవాఁడగుచు, లోకములపాపములను హరించునట్టి తనకీర్తిని కాశ్వతముగా
 నుండుదానినిగాఁజేసి మరల మొదటిదయిన తన బ్రహ్మత్వమును పొందెనో ఆతనిని
 జానకీ నాయకుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. విశ్వోద్భవస్థితిలయాదిషు హేతు మేకం
 మాయాశ్రయం విగతమాయ మచింత్యమూర్తిమ్,
 ఆనందసాంద్ర మమలం నిజబోధరూపం
 నీతాపతిం విదిత తత్త్వ మహం నమామి. ౨౪

మ. భువనోత్పత్తిసమ్మద్ధిసాశనకర్థుఁబోధస్వరూపుఁ బ్రధా
 నవిహీనుఁ విమలుఁ బ్రధానయుతు నానందుఁ ధరాపుత్రికా

ధవు నద్వంద్యు నచింత్యుఁ దత్త్వవిదు భక్తత్రాణసారీణు మా
నవనాథార్చితృ రామచంద్రుని జగన్నాథున్ బ్రశంసించెదన్.

తా. ప్రపంచముయొక్క సృష్టిస్థితి సంహారాదులవిషయమై కారణమును, ఒక్కఁడును, మాయ కాశ్రయ మైనవాఁడును, మాయ తేనివాఁడును, అలోచింప రాని స్వరూపముగలవాఁడును, ఆనందఘనుఁడును, నిర్మలుఁడును, స్వజ్ఞానస్వరూపుఁడును, తెలియఁబడిన యాధార్థ్యము గలవాఁడును, సీతాపతియు నగురాముని నేను మ్రొక్కెదను.

శ్లో. శ్రీరామం నవరత్నకుండలధరం శ్రీరామరక్షామణిం
శ్రీరామం చ సహస్ర భానుసదృశం శ్రీ రామచంద్రోదయమ్,
శ్రీరామం శ్రుతకీర్తిమాకర మహం శ్రీరామముక్తిప్రదం
శ్రీరామం రఘునందనం భయహరం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౨౫

తా. శ్రీరామున్ నవరత్నకుండలధరున్ ♦ శ్రీరాము రక్షామణిన్
శ్రీరామున్ శతకోటిభానుసదృశున్ ♦ శ్రీరాముఁ జంద్రాననున్
శ్రీరామున్ శ్రుతకీర్తిమాకరుఁ బరున్ ♦ శ్రీరాము ముక్తిప్రదున్
శ్రీరామున్ రఘునందనున్ భయహరున్ ♦ శ్రీరాము నేవించెదన్.

తా. నవరత్నములతోడి కుండలములను ధరించువాఁడును, శ్రీరామయను వారికి రక్షామణియు, బేయసూర్యులతో సమానుఁడును, శ్రీరామయనువారికి చంద్రోదయస్వరూపుఁడును, పాండిత్యముచేఁ గలిగినకీర్తిలక్ష్మికి స్థానమును, శ్రీరామ అనఁగానే ముక్తి నిచ్చువాఁడును, రఘువంశము నానందింపఁజేసిన వాఁడును, భయమును హరించినవాఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. రామచంద్ర చరణారవిందయోరంతరంగ చర భృంగలీలయా,
తత్ర సంతిచ రసాశ్చతుర్విధా మాకరందరస ఏవ పంకజే. ౨౬

ఉ. శ్రీరఘురామపాదసరఃసీజములం దళి మాడ్కిఁ గాంక్షఁ బెం
పారఁగ భక్తియుక్తి నసఁయంబుఁ జరింపుచు నుండు చిత్తమా!
యారయఁగాఁ జతుర్విధఫలౌ పికరంబులు సంతతంబు పం
కేరుహపాలియందుఁ బరికింప రసం బొక పై ప్రవర్తిలున్.

తా. ఓనామనసా! శ్రీరామచంద్రుని పాదపద్మములయందుఁ దుమ్మెద విలాసముతో సంచరింపుము. వానియందు ధర్మార్థకామమోక్ష రూపములయిన చతుర్విధరసములును గలవు. సామాన్యపద్మమునందో ఒక్కమకేరందరసమే కలదు.

శ్లో. రామః పాతు సదైవ మా మరీభయాద్రామం సదా భావయే
రామేనైవ హృతం మహాత్తరతమో రామాయ నిత్యం నమః,
రామాన్నాస్తి పరం పదం సులలితౌ రామస్య పాదౌ భజే
రామే ప్రీతి రచంచలాస్తు మమ హేత్త్వి రామ మాంపాలయ. ౨౨

ఉ. రాముఁడు ప్రాణు శత్రునికఁగరంబులచే భయ మందకుండ శ్రీ
రాముని సన్నుతింతు రఘుఁగరామునిచే లయ మందుఁ బాపముల్
రామున కేను మ్రొక్కెదను • రామునికంటెఁ బరంబు లేదు శ్రీ
రామున కేను దాసుఁడను • రామునిసై గుటినిల్పి యుండెదన్.

తా. రాముఁడు నన్నెల్లప్పుడును శత్రుభయమునుండిరక్షించును గాక. రాముని
సదా భావనచేయుచుందును. రామునిచేతనే మిక్కిలి గొప్పదియగు తపస్సు
హరింపఁబడినది. రామునికొఱకు సదా నమస్కరించెదను. రామునికంటెను పరమ
పదములేదు. మిక్కిలి చక్కని వగురామునియొక్క పాదములను నేవించెదను.
నాకు రామునియందు స్థిరమగుప్రీతి యుండుఁగాక. ఓశ్రీరామా! నన్ను పాలింపుము.

శ్లో. రామ మిందీవరశ్యామం రాజీవాయతలోచనమ్,

జ్యాఘోమనిర్జితారాతిం జానకీరమణం భజే.

౨౩

మ. ఘననీలోత్పలపత్రగాత్ర విలసత్కంజాతనేత్రుఁ ధరా
తయోముఖ్యకళత్రుఁ గార్ముకమహాఽధ్వానాపహృత్వైరిఁ గాం
చనచేలుఁ గరుణాలవాలు వినుతఃక్మౌపాలు సద్భక్తపా
వనసంశీలు యశోవిశాలుని రఘుఁగస్వామిఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. నల్లనిఁగలువలవలె నల్లనివాఁడును, తామరలవలె విశాలములయిన
కన్నులుగలవాఁడును, ధనుష్టంకౌరముచేతను జయింపఁబడిన శత్రువులుగల
వాఁడును, జానకి భర్తయునగు శ్రీరాముని నేవించుచుండెదను.

శ్లో. నానాదివ్యాస్త్రితేజఃస్ఫురదమితభుజ శ్శత్రుసంహారధీరః

కౌటిల్యోద్వ్యోతమానభుక్కుటియుతముఖం ధారయన్నంబుదాభః,

తూణీరప్రోత్తవేగోల్లసితశరవరైస్తాడముత్వా దశాస్యం

వీరశ్రీబంధురాంగస్త్రిదశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః. ౨౪

మ. కుటిలభూక్కుటితాస్యఁ డై కరలసత్కోదండదివ్యాస్తుఁ డై
చటులారిందముఁ డై బిడౌజనుతుఁ డై • శ్యామాంగుఁడై ధీకుఁడై
పటుతూణీరవిముక్తకాండపవనిఁగ్భగ్నాసురేంద్రాద్రి యై
కటువృత్తిఁ జయలక్ష్మిఁ గొన్నధరణీఁకాంతుండు నాబ్రాహ్మణన్.

తా. అనేకవిధములయిన దివ్యాస్త్రముల తేజస్సుచేతను బ్రకాశించు గొప్ప బాహువులుగలవాఁడును, శత్రువులను సంహరించుటయందుఁ బండితుఁడును, కుటిలత్వముచేతను ప్రకాశించుచున్న కనుబొమలతోఁగూడిన మొగమును ధరించువాఁడును, మేఘమువంటి కౌంతిగలవాఁడును, అమ్మలపొదినుండి లేచిన బేగముచేఁ బ్రకాశించు సుత్తమబాణములచేతను రావణునిజంపి వీరలక్ష్మీచే సాంద్రమయిన యవయవములుగలవాఁడును, ఇంద్రసన్నతుఁడును అగువీరరాముఁడు సన్నరక్షించుఁగాక.

శ్లో. హత్వా యుద్ధే దశాస్యం త్రిభువనవిషమం వామహస్తేన చాపం
భూమా వారోప్య తిష్ఠన్నితరకఽదృతం భ్రామయన్ బాణమేకమ్,
ఆరక్షోపాంతనేత్ర శ్చరదళితవపుః కోటిసూర్యప్రకాశో
వీరశ్రీబంధురాంగ స్త్రిదశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః. ౮౦

మ. అరుణాంభోరుహనేత్రుఁ డై శతసహస్రాదిత్యసంకాశుఁ డై
సురయోగీంద్రమునీంద్ర కంటకు దశాస్యున్ ద్రుంచిభిద్రాంగుఁడై
ధరణిం గార్ముక మూని బాణ మొకచేతిన్ ద్రిప్సచున్ సన్నతా
మరనాథుండు జయాభిరాముఁ డగురామస్వామి న్కబ్రోవుతన్.

తా. ములోకములకు విషముఁ దయినరావణుని యుద్ధమునందుఁ జంపి యెడమచేతితో ధనుస్సును భూమియందు నిలిపి రెండవచేతఁ బట్టఁబడినయొక బాణమును త్రిష్పచు నిలువఁబడినవాఁడును, ఇంచుకయెఱ్ఱని ప్రాంతములుగఁగ కన్నులుగలవాఁడును, రావణునిబాణములచే గాయపడిన శరీరముగఁగవాఁడును, కోటిసూర్యులవలెఁగు గలవాఁడును, వీరలక్ష్మీచే సాంద్రమయినయవయవములు గలవాఁడును, ఇంద్రసన్నతుఁడును అగువీరరాముఁడు సన్నఁ బాలించుఁగాక.

శ్లో. యుద్ధే సన్నద్ధస్త్రం కపివరభయదం కుంభకర్ణం సురారిం
బాణేనై కేన సద్యః ప్రకటితహుతభుగ్వీశ్వరోపారుణాక్షమ్,
హత్వా కృత్వా ప్రమోదం సురకపితత తేర్మానిబృందైకసేవ్యో
వీర శ్రీబంధురాంగ స్త్రిదశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః. ౮౧

చ. హరివరు లెల్ల భీతిల లయూంతకురీతి ధృతాస్త్రహ సము
ష్కరుఁ డరుణాక్షుఁ డైన ఘటకర్ణు వధించి జయాభిరాముఁడై
సురపతి వానరుల్ ముదముసొంపు వహింప మునుల్ భజింపఁగా
సురపతి సన్నతింప రణశూరుఁడు రాముఁడు సన్నఁ బ్రోవుతన్.

తా. శస్త్రసన్నద్ధుఁడును, వానరవీరులకుభయరీకరుఁడును, ప్రకటింపఁబడిన కోపాగ్నిచే నెల్లరియందలిరోషముచే నెఱ్ఱనయినకన్నులు గలవాఁడును అగు కుంభ

కర్ణుడనెడి రాక్షసుని యుద్ధమునందుఁ దత్కాలమున, ఒక్కబాణముచేఁ జంపి, దేవత లకును జానరులకును సంతోషమును గలించి మునిసంఘములచేతను సేవింపఁ దగినవాఁడై వీరలక్ష్మీచే సాంద్రములయిన యవయవములుగలవాఁడై యింద్రునను తుండై యుండు వీరరాముఁడు నన్నుఁ బాలించుఁగాక.

శ్లో. దై తేయోదగ్ర సేవ్యం పటుతరవిశిఖం రావణం ఘోరనాదం
దేవేంద్రస్తూయమానస్సురదరినికరా నంధకారాంశ్చహత్యా,
దిక్పాలాప్రాప్తభోగాన్మణిరుచిసుభగాన్ దిక్షుతాస్థాపయిత్వా
వీరశ్రీబంధురాంగ స్త్రిదశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః. ౮౨

మ. భయదం బైనమహార్భటిన్ ధృతధనుఁబాణాస్త్రుఁడై గర్విదు
రయదైత్యావళి వంచకాదిచటులాఁస్త్రప్రక్రియన్ ద్రుంచి తా
జయలక్ష్మీన్ గొని జంభవైరినుతుండై • స్థానంబులున్ భోగముల్
దయ దిక్పాలుర కిచ్చినట్టిరఘునాథస్వామి నన్ బ్రోవుతన్.

తా. గొప్పరాక్షసులచే సేవింపఁదగువాఁడును, మిగుల సమర్థములయినబాణ
ములు గలవాఁడును, భయంకరమయిన ధ్వనిగలవాఁడును, అగురావణుని, ప్రకా
శించు శత్రు సమూహములనెడి యంధకారములను గొట్టి దేవేంద్రునిచేఁ గొని
యాడఁబడు వాఁడును, పొందఁబడిన భోగములు గలవారును, మణికాంతులచేఁ
జిక్కనివారును అగు నా దిక్పాలురను వారి వారి దిక్కులయందు స్థాపించి
వీరలక్ష్మీ బంధురాంగుఁడును అయిన వీర రాముఁడు నన్నుఁ బాలించుఁగాక.

శ్లో. కౌసల్యా వీర గర్భాంబుధి ఘన విలసత్పూర్ణ చంద్రప్రకాశో
మానీంద్ర స్వాంత పద్మ ప్రవిమల తరణి ర్ధర్మనై పుణ్యరూఢః
మారీచం రాక్ష సేంద్రం నిజశరదహానా యాహుతిం కల్పయిత్వా
వీర శ్రీబంధురాంగ స్త్రిదశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః.

శా. కౌసల్యా జఠరాబ్ధిచంద్రు మునిహృత్కంజాత కంజాపు వి
ద్యా సంపన్నునిఁ దాటకేయ వన దాహాగ్న్యంబకున్ వీరల
క్ష్మీ సంప్రాప్త శరీరు ధర్మ యుతి సంశీలన్ బలారిస్తుతున్
రానూనున్ రఘువీరు దాశరథి శ్రీరామున్ బ్రశంసించెదన్.

తా. కౌసల్యయొక్క వీరగర్భ మనుసముద్రమునకు గొప్పగాఁ బ్రకాశించు
పూర్ణచంద్రునివంటి వాఁడును, మునివరుల మనః పద్మములకు మేఘావరణములేని
నూర్యుఁడును, ధనుర్విద్యా నై పుణ్యముచేఁ బ్రసిద్ధుఁడును, రాక్షసుశ్రేష్ఠుఁడయిన
మారీచుని తన బాణాన్ని కొట్టి కాహుతిగాఁ గల్పించి వీరలక్ష్మీ బంధురాంగుఁడై
యింద్రుననుతుఁడును అయిన వీరరాముఁడు నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. యోదండకారణ్యనిశాచరేంద్రా కోదండలీలావిషయాంశ్చకార
వేదండశుండాదిత బాహుదండః కోదండపాణిః కులదైవతం నః.

మ. తతః జంభద్విష హస్తాస్తనిభ దోర్ధ్వండాత్త కోదండ మం
డితుడై శూరత దండకాటవిని దాడి జేయుచు ధూర్త నం
గతి వర్తించు నిశాటులన్ దునిమి వేడ్క బాణబాణా సనాం
చితుడౌరాముడుమాకుదైవమగుచు జెన్నొందు నశ్రాంతమన్.

తా. ఏనుఁగు తొండమువంటి బాహుదండములు గల యే మహాత్ముడు
దండకారణ్యము నందలి రాక్షస శ్రేష్ఠులను తన ధనుర్విలాసమునకు విషయము
నుగాఁ జేసెనో అట్టి కోదండపాణి యగురాముడు మా కులదైవము.

శ్లో. తరుణౌ రూపసంపన్నో సుకుమారౌ మహాబలౌ,

పుండరీక విశాలాక్షౌ చీర కృష్ణా జినాంబరౌ

ఫలమూలాశినౌ దాంతౌ తాపసౌ ధర్మచారిణౌ,

రక్షఃకుల నిహంతారౌ భ్రాతౌ రామలక్ష్మణౌ.

౫౫

చ. అనుపమరూప యౌవన బలాధ్యుల సజ్జన మిత్రులన్ లన
ద్వనరుహపత్ర నేత్రులను • దాంతులఁ దాపస ధర్మచర్యులన్
వనఫలమూల భోజనుల • వల్కలధారుల దైత్యబృంద మ
ర్దను లగు రామలక్ష్మణుల • దాసజనావనులన్ భజించెదన్.

తా. యౌవావస్థలో నున్నవారును, రూపసంపన్నులును, సుకుమారులును,
గొప్ప బలముగలవారును, తామరతేకులవలె విశాలములయిన కన్నులుగలవారును,
నారచీరలు, కృష్ణాజినములు వస్త్రములుగాఁ గలవారును, పండ్లు దుంపలు
తినువారును, మనోనిగ్రహము గలవారును, తాపసులును, ధర్మచారులును,
రాక్షసుల సమూహమును గొట్టినవారును, అన్నదమ్ములును అగు రామలక్ష్మణులు
నన్ను రక్షించెదరుగాక.

శ్లో. కల్యాణానాం నిధానం కలిమలమథనం పావనం పావనానాం

పాథేయం యన్ముముక్షో స్సపది పరపదప్రాప్తయే ప్రస్థితస్య,

విశ్రామస్థాన మేకం కవివరవచసాం జీవనం సజ్జనానాం

బీజం ధర్మదుమస్యప్రభవతు భవతాం భూతయే రామనామ. ౫౬

చ. పరమపవిత్రమున్ గుళలపద్ధతి కాదిమకారణంబు ని

ద్ధరఁ గలికల్మషాపహము • ధర్మకుజంబున కాదిబీజమున్

బరమపదానువర్తి యగుపాంథున కి మృగునట్టి విశ్వసు

స్థిరతరమానివేషమున ♦ జీవితజీవన మై తనర్చు శ్రీ
కళ మగురామనామము జగంబుఁ బవిత్రముఁ జేయుఁగావుతన్.

తా. మంగళములకు నిధియు, కలిమిలమును గొట్టునదియు, పవిత్రములయిన
వానితోఁ బవిత్ర మయినదియు, పరమపదమును బొందుటకై బయలుదేరినముముత్తు
జనమునకు దారిబత్తెమును, వాల్మీక్యాదికపీండ్రుల వాక్యములకు ముఖ్యమైన
విశ్రాంతిస్థానమును, సుజనులకు జీవనమును, ధర్మవృక్షమునకు బీజమును, అగురామ
నామము మోకు భూతికొఁకగుఁగాక.

శ్లో. కౌసల్యానయనేందు దశరథవదనారవిందమా ర్తండమ్,
సీతామానసహంసం రామం రాజీవలోచనం వందే,
ద్వీర్ణ బాహు మరవిందలోచనం దీనవత్సల మనాథరక్షణమ్,
దీక్షితం సకలలోకరక్షణే దైవతం దశరథాత్మజం భజే. ౮౭

తా. కౌసల్యానయనేందు నాజిముఖసత్కంజాప్తకంజాపు సీ
తాసాధ్వీమణిమానసాంబురుహ కాదంబంబు యోగీంద్రవృ
ద్వాసున్ ద్వీర్ణకరున్ జగద్గురు లసత్పంకేజప్రతాక్షునిన్
దాసస్తవ్య సనాథరక్షణుఁ బరంధామున్ మదిన్ గొల్పెదన్.

తా. కౌసల్యకన్నులకుఁజంద్రుఁడును, దశరథునిముఖపద్మమునకునూర్చుఁడు
ను, సీతమనస్సనెడిమానసగురోవరమునకు హంసయు, పద్మమువంటికన్నులుగలవాఁ
డును అగురామునినమస్కరించెదను. ఆజానుబాహుఁడును, పద్మమువంటికన్నులుగల
వాఁడును, దీనులయందువాత్సల్యముగలవాఁడును, అనాథులను రక్షించువాఁడును,
సకలలోకములను రక్షించువిషయమున దీక్షుపూనినవాఁడును, దశరథునికుమారుఁడు
ను అగురాముఁ డనుదైవమును సేవించెదను.

శ్లో. సత్యేన లోకాన్ జయతి దీనాన్ దానేన రాఘవః,
గురూన్ శుశ్రూషయా వీరో ధనుషా యుద్ధశాత్రవాన్,
భర్జనం భవబీజానాం మార్జనం సుఖసంపదామ్,
తర్జనం యమదూతానాం రామరామేతి కీర్తనమ్. ౮౮

చ. అరయగ సత్యవాక్యమున ♦ నన్నిజగంబుల దానవైఖరిన్
గురువుల బాణకోటి రిపుఁకోటుల దీనుల దానవైఖరిన్
సురవి జయించినట్టిరఘుఁసత్తము నిర్మలరామనామమున్
వరసుఖదంబు యామ్యభటవర్జితమున్ గలుఘాఘహం బగున్.

తా. వీరుఁ డయినరాముఁడు సత్యముచే తోకములను, దానముచే దీనులను, శుశ్రూషచేతను గురువులను, ధనస్సుచేతను యుద్ధరంగమునందలిశత్రువులను వశము చేసికొనుచుండెను. రామరామ యనెడికీర్తనము సంసారబీజములను వేచునది. సుఖసంపదలను తుడుచునది, యమదూతలను భయపెట్టునది.

శ్లో. సకృత్ప్రణతరతాయాం సాక్షీ యస్య విభీషణః,

సాపరాధః ప్రతీకార స్స శ్రీరామో గతి ర్మమ.

న జానే జానకీజానే రామ త్వన్నామవైభవమ్,

సర్వజ్ఞో భగవాన్ శంభు ర్వాల్మీకి ర్వేత్తి వా నవా.

౨౯

మ. అపరాధం బొనరించి యైన శరణం ♦ బన్నా గృహం బ్రాతు వీ

కృపకా సాక్షీ విభీషణుం డగుట రి ♦ త్రే నీవు నీనామ మె

ల్లపుడు భర్తఁడు వామలూరుభవుఁ డుల్లంబందుఁ జింతించి త

ద్విపులార్థంబు నెఱింగిరో యెఱుఁగరో ♦ వేద్యంబె నాబోటికిన్.

తా. ఒక్కసారియైనను నమస్కరించినవారిని రక్షించువిషయమున నెవ్వరికి విభీషణుఁడు సాక్షియో, అపరాధులకుఁ బ్రత్యుపకారముచేయు నా శ్రీరాముఁడు నాకు దిక్కు. సీతాపతీ! రామా! నీనామవైభవము నేనెఱుఁగను, సర్వజ్ఞుఁడయిన శివభగవానుఁడును, వాల్మీకియు నెఱుఁగుదురో యెఱుఁగరో.

శ్లో. కృత్యాకృత్యవివేకహీనమానసాం హత్యాదిభి ర్జీవినా

మత్యంతం లఘు తారకం తనుభృతామత్యంత శోకాపహమ్,

సత్యానందమయం సమస్త నిగమ స్తుత్యం పదం సంపదాం

స్థానం శ్రీ రఘు రామ నామ విమలం నిత్యం స్మరక ముచ్యతే.

తా. కృత్యాకృత్యవివేకవర్జితులకున్ ♦ కించిద్జ్ఞులైనట్టి గో

హత్యాప్రాప్తులకు సమస్థులకు మోక్షార్థంబు వేదాంతసం

స్తుత్యం బీప్సితసంపదాస్పదము నిశ్శోకంబు నైర్మల్యమున్

సత్యానందము రామసంస్మృతిమహాసౌఖ్యంబు మోక్షంబగున్.

తా. ఇది చేయఁదగినది-ఇది చేయరానిది యనువివేకము లేనిమనసులుగల వారును, హత్య మొదలగువానిచే జీవించువారును అగుమనుజులకును మిక్కిలి వేగముగఁ దారకమును, అత్యంతము శోకమును బోఁగొట్టునదియు, సత్యము-ఆనందము స్వరూపము గాఁగలదియు, ఎల్ల వేదముల స్తోత్రముభియు స్థానమును, సంపదలకు నివాసస్థానమును, నిర్మలమును అగు శ్రీరఘురాముని నామమును సదా స్మరించు వాఁడు ముక్తుఁడగును.

శ్లో. సాకేతే స్వనికేతనే సురతరో రూపలే లసద్వేదికే
పద్మం రత్నమయం దధాన మపరం హస్తాబుజం జానుని,
సీతాం పార్శ్వగతాం సరోరుహకరాం విమ్యున్నిభాం రాఘవం
పశ్యంతం పరిపూర్ణచంద్ర వదనం భాస్వత్కిరీటం భజే. ౯౦

మ. ప్రకటాయోధ్యను జందనాంతికమున్ ♦ రత్నోజ్జ్వలదేహమం
దకలంకం బగువేదికన్ మణికిరీటాలంకృతుం డై సము
త్సుకతన్ జానువుమీఁద హస్త మిడి విద్యుద్భాతిఁ బంకేరుహ
తకరన్ మైథిలిఁ బార్శ్వమందుఁ గనుసీ తారాము భావించెదన్.

తా. ఆయోధ్యాపురములోఁ దనయుంటను, ప్రకాశించువేదికగల కల్ప
వృక్షముక్రిందను, రత్నమయమయినపద్మమును ధరించినవాఁడును, రెండవ హస్త
పద్మమును మోకొలియం దుంచుకొన్నవాఁడును, ప్రక్కనున్నదియు, పద్మము
హస్తమునఁ గలదియు, మెఱపుకొంతిగలదియు నగుసీతను చూచుచున్నవాఁడును,
పూర్ణచంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, ప్రకాశించుచున్న కిరీటముగలవాఁడును
అగు రాఘవరాముని సేవించెదను.

శ్లో. విద్యుత్స్వర్ణోపమాంగీం వికచవరముఖీం విద్రుమాభాధరోష్ఠీం
వేదండాధత్యకుంభ ప్రతికుచయుగళాం వేదిమధ్యావలగ్నామ్,
శ్యామాం సంపుల్లపద్మచ్ఛదనిభనయనాం చారుహాసాం సునాసాం
సీతాం శ్రీరామదేవీం శ్రితజనవరదాం చింతయేఽనంతమూర్తిమ్.

మ. తతసంపుల్లసరోజలోచనను వేదండాభకుంభస్తనిక
శ్రితచింతామణి విద్రుమాష్ఠి నవరాజీవాననక జంచలా
ద్యుతిగాత్రి హరిరాజమధ్య నిగమస్తోత్రాద్భుతాకారభా
సిత సుశ్యామ సునాసిక గొలిచెదన్ ♦ శ్రీరామదేవి మదిన్.

తా. మెఱపుతరంగునకు సాటియగు నవయవములుగలదియు, వికసించిన
మంచి మొగముగలదియు, పగడపుఁగాంతివంటి పెదవిగలదియు, ఏనుఁగుయొక్క
పొగ రెక్కిన కుంభస్థలమునకు ప్రతియయిన స్తనయుగముగలదియు, వేదిమధ్యము
వంటి నడుముగలదియు, యౌవనమధ్యస్థురాలును, వికసించిన తోమరతేకులవంటి
కన్నులుగలదియు, చక్కని నవ్వుగలదియు, మంచి ముక్కుగలదియు, సేవించు
వారికి వరముల నిచ్చునదియు, అనంతమూర్తియు, శ్రీరామనిదేవియు నగుసీతను
చింతించెదను.

శ్లో. ఘాటిక్యుంజీరపహారవిందాం
రామార్కసంపుల్లముఖాశనిదామ్,

భక్తాభయప్రాప్తిక రాగవిందాం,
దేవీం భజే రాఘవవల్లభాం తామ్.

౯౩

చ. అనుపమరామభాను వికాచాననపంకజ నూత్నరత్నకాం
చననవసూపురాంఘ్రినవసారసయుగ్మ నిజాశ్రి శేషదా
యినవకరాంబుజాత మిథిలేశ్వరపుత్రిని రాముదేవి నె
మ్మనమున నిష్టసిద్ధికి సమాహితబుద్ధి దలంతు నెప్పుడున్.

తా. రత్నములయందెలతోడి పాదపద్మములుగలదియు, రాముడనెడి
నూత్యవివలన వికసించిన ముఖపద్మముగలదియు, భక్తుల కభయమును గలిగించు
కరపద్మము గలదియు, రామునిపియారాటును, అగు నాసీతను సేవించెదను.

శ్లో. జయతు విజయకారీ జానకీమోదకారీ

తపనకుఁ విహారి దండకారణ్యచారి,
దశవదనకురారి దైత్యవిచ్ఛేదకారి
మణిమకుటకధారి చండకోదండధారి.

౯౪

ఉ. ధాతునిజాసుతోషకరుఁ ధామరసాప్తకులప్రదీపకుఁ
ఘోరనిశాచరాంబురుహకుంజరు నమృత దండకాటవీ
చారుతరప్రచారు ధృతచాపు దళాననమర్దనుఁ మణి
స్సారకిరీటధారి రఘుసత్తమ నుర్వి జయంబు పొందెడున్.

తా. విజయమును గలిగించువాఁడును, సీతకు పంతుఁడగును గలిగించు
వాఁడును, నూత్యపంశమున విహరించినవాఁడును, దండకారణ్యములో సంచ
రించినవాఁడును, తావణుని ఛేదించుకుతారమును, రాక్షసులను ఛేదించినవాఁడును,
రత్నకిరీటమును ధరించువాఁడును, భయంకరమయినధనుస్సును ధరించువాఁడును,
అగురాముడు జయించుఁగాక.

శ్లో. చేతఃస్థితం చింతకచింతనీయం చింతాహరం చింతితపారిజాతమ్,
అచింతనీయంబహుచింతయేహంత మేవరామంభువనాభిరామమ్.

మ. సకలాత్మస్థికు సర్వచింతితుని దాసప్రాంగణప్రాంతక
ల్పకముఁ శౌరి నచింత్యునచ్యుతుఁ బరః బ్రహ్మాంబుజింతాహరుఁ
బ్రకటానందకరుఁ బరాత్పరుఁబరుఁ రాముఁ ఘనశ్యాముఁ దా
రకనాముఁ రవికోటిధాము మది వశ్రాంతంబు జింతింపెదన్.

తా. నాచిత్తమునం దున్నవాఁడును, చింతించువారిచే జింతింపఁదగినవాఁ

డును, చింతలను హరించువాడును, కోరికలకుఁ గల్పవృక్షమును, ఆలోచింపరాని వాఁడును, లోకములకుమనోహరుఁడును, అగునారాము నే నేనంతయుఁజింతించెదను

శ్లో. సా కేతే శరదిందుకుందధవళే సాధే మహామండపే

పర్యస్తాగరుధూపధూమపటలే కర్పూరదీరపోజ్యలే,

సుగ్రీవాంగదవాయుపుత్ర సహితం సామిత్రిణా నేవితం

లీలామానుషవిగ్రహం రఘుపతిం రామం భజే శ్యామలమ్. ౧౬

మ. ఘనసాకేతమునగుదుఁ గుందసుమరాఁకాచంద్రదీప్తంబు వా

సలన్ జెన్నగుధూపధూమనిబిడాఁచ్ఛాదలబు కర్పూరదీ

పనిరూఢం బగుసాధయింపమునన్ భ్రాతల్ కపుల్ గొల్వమిం

చిఁ లీలామానుషాకృతిం బరఁగు నాశ్రీ రాముఁ జింతించెదన్.

తా. ఆయోధ్యలో, శరచ్చంద్రునివలెను మల్లెపూవులవలెను తెల్లనైనమేడ యందు, అంతటను వ్యాపించిన-అగురుధూపపుఁ బొగగలదియు, కర్పూరదీపముల చేఁ బ్రకాశించునదియునగు గొప్పమండపముపైని సుగ్రీవ-అంగద-అంజనేయసహితుడై, అత్యుబునిచే నేనింపబడువాడును, లీలామానుషశరీరుఁడును, రఘువంశ పాలకుండును, నల్లనివాఁడును అగురాముని నేనించుచుండును.

శ్లో. రామః పితా రాఘవ ఏవ మాతా

రామో సుబంధుశ్చ సఖా హితేశ్చ,

రామో గురు ర్మే పరమం చ దైవం

రామం వినా నాన్య మహం స్మరామి. ౧౭

ఉ. రాముఁడు తండ్రి మజ్జననీ ఁ రాముఁడే బంధుఁడు రామచంద్రుఁడే

రాముఁడు మిత్రుఁడు గురుఁడు ఁ రాఘవుఁడే పరదైవతం బగు

రాముఁడే మాకు ది క్కవుఁడు ఁ రామునిఁ గొల్చెదసంతతంబుశ్రీ

రామునిఁ దప్ప నన్యులని ఁ రథతర మంచి తలంచ నెమ్మదిన్.

తా. రాముఁడు నాకుఁ దండ్రి రాముఁడే. నాకుఁ దల్లి, రాముడే నాకుఁ మంచిబంధుఁడును, స్నేహితుండును, హితుఁడును. రాముఁడే నాకు గురువు, పర దేవతయును, రాముని విడిచి నేనితరదేవతలను స్మరింపను.

శ్లో. యా కృపా మునీసంత్రాణే యా కృపా కపినాయకే,

యా విభీషణరక్షాయాం సా రామ మునిధీయతామ్. ౧౮

ఉ. ఏదయచేతఁ దాహనులఁ నెరితా వానరశేఖరాశిపై

నేదయగల్గి యుండెనొరఁ కింక దళకంధరదాదరావీనం

బేదయచేత నయ్యె నను ♦ నెప్పుడు నాదయఁ బ్రోవుమయ్య దా
మోదర రామ రాఘవ స ♦ మజ్జలభూషణ భ క్తపోషణా..

తా. రామా! మునులను రక్షించువిషయమున నీ కేదయగలదో, సుగ్రీవునియం
కేదయగలదో, విభీషణుని రక్షణయం కేదయగలదో, అదయ నాయం దుంచుము.

శ్లో. దయానిధే రాఘవ రామచంద్ర
నిరస్య పాపాని మమ ఖలాని,
త్వయ్యేవ భ క్తిం సుదృఢాం ప్రయచ్ఛ
సేవ ప్రసూతే హ్యాఖలా సభీష్టాన్.

౯౯

చ. ప్రకట దయానిధీ వరద ♦ రాఘవ రామ మదీయకల్మష
ప్రకరము లెల్లఁ బాపి తమ ♦ పాదసరోజములందు భ క్తి మా
మకహృదయంబునందు నను ♦ మానము లేక యొసంగుమయ్య సే
వకుల కభీష్టసంపద ల ♦ వారిగ సంభవ మందు దాననే.

తా. దయానిధీ! రాఘవా! రామచంద్రా! నాపాపముల నన్నిటిని తొల
గించి నీయందే నిరక్షునభ క్తిని గలిగించుము. అదియే యెల్లకోరికలను ప్రసవించును
(తీర్పును.)

శ్లో. అక్షీణబాణతూణీరస్సమారోపితకార్ముకః,
దశగ్రీవశిరోహంతా శ్రీరామ శృరణం మమ.
శ్రీరామ మే త్వం హి పితా చ మాతా
శ్రీరామ మే త్వం హి సుహృచ్చ బంధుః,
శ్రీరామ మే త్వం హి గురుశ్చ గోష్ఠీ
శ్రీరామ మే త్వం హి సమస్తమేవ.

౧౦౦

ఉ. ఆక్షయబాణతూణధరుఁ ♦ డై గుణరావము పిక్కటిల్లఁగా
రాక్షసరాద్దళంబులఁ గ ♦ టక్కునద్రుంకిన నీవె దిక్కు సం
రక్షకుఁడు నురుందును వ ♦ రప్రదుఁడంబముఁ డండి తాతయుం
బతుము భ్రాతయుఁ సఖుఁడు ♦ బంధుఁడు సర్వము నీవె రాఘవా.

తా. తఱుఁగనిబాణములతో డియమ్ములపాదులుగలవాఁడును, ఎక్కిడినభసుస్సు
గలవాఁడును, రావణునికరస్సులను గొట్టినవాఁడును అగురాముఁడే నాకుదిక్కు
ఓరామా! నీవే నాకుఁ డండివి, తల్లివి, ఓరామా! నాకు స్నేహితుఁడవు, బంధుఁడవు
తామా! నీవే నాకు గురుఁడవును, గోష్ఠియే, తామా! నాకు సర్వమును నీవేమును.

శ్లో. పటుతరజలవాహధ్వాన మాదాయ చాపం
 వనజవనమేకం బాణ మాకృష్య తూణాత్,
 అభయవచనదాయీ సానజ స్సర్వతో మే
 రణహతదనుజేంద్రో రామచంద్ర స్సహాయః.

౧౦౦

మ. జలధిధ్వాన సమాన ఘోరనినదః జ్యాయుక్త చాపంబునన్
 జ్వలరా ప్రోజ్వలవేగ బాణము వడిన్ ♦ సంధించి దృష్టించి దో
 ర్బలఁ బౌలస్త్యు వధించి నిర్భయులుఁగా ♦ భక్తాళిఁ గావించి దా
 పల సౌమిత్రి చెలంగఁ జెన్నగు రఘుఁస్వామే సహాయుం డగున్.

తా. మిక్కిలి సమర్థమయిన మేఘముయొక్క ధ్వనివంటి ధ్వనిగల ధనుస్సును
 పట్టుకొని, వాయువేగము గల-ఒక బాణమును తూటిరమునుండి తీసి, యుద్ధములో
 రాక్షసుని జంపిన రామచంద్రుఁడు తమ్మునితోఁ గూడినవాడై, అభయవాక్యము
 నిచ్చుచు నా కంఠటను సాయపడును.

శ్లో. కౌసల్యా లసదాలవాల జనిత స్తీతాలతాలింగిత
 స్పిక్తః పక్షిరథేన సోదర మహాశాఖాభి రత్యున్నతః,
 రక్షస్తీక్షణ నిదాఘ పాటన పటుచ్ఛాయాభి రాసందయ
 న్నస్మద్వాంఛిత సత్ఫలాని ఫలతు శ్రీరామకల్పద్రుమః.

౧౦౧

తా. కౌసల్యాల సదాలవాలము ధరాః కన్యాలతా యుక్తమున్
 దాసానక్తము నాజిపోషితము సోదర్య ప్రశాఖంబు ర
 త్సుత్రామ నిదాఘతప్త జనరః తౌ దక్షిణాక్షీణ ఛా
 యా సంపన్నము రామకల్పతరు విస్తారంబు మా కీవుతన్.

తా. కౌసల్యయనెడి ప్రకాశించుపాదతోఁ బుట్టినదియు, స్తీతయనెడిలతచే
 నాలింగింపఁ బడినదియు, దశరథునిచేఁ దడుపఁ బడినదియు, సోదరులనెడి గొప్ప
 శాఖలచే మిగుల నున్నతమయినదియు, రాక్షసులనెడి భయంకరమయిన వేసవిని
 పోఁగొట్టఁ జాలిన నీడలచే లోకముల నానందింపఁ జేసినదియు, నగు శ్రీరాముఁ
 డనెడి కల్పవృక్షము మాకోరిన మంచి ఫలములను ఫలించు చుండును గాక.

శ్లో. నిగమ శిఖరరత్నం నిత్యమాశాస్య రత్నం

జననత నృపరత్నం జానకీ రూపరత్నమ్,

భువన వలయ రత్నం భూభుజా మేకరత్నం

రఘుకుల వర రత్నం పాతుమాం రామరత్నమ్.

౧౦౨

- మ. నిగ మాంతోజ్జ్వల రత్న మార్యనుత మాణిక్యంబు సీతాసతీ
సగుణప్రాచితి రత్న మర్కటుల భాస్వద్దివ్య సద్రత్నముగా
జగదత్యద్భుత రత్నముగా సకల రాజాస్థాన రత్నంబు స
ర్వగతం బౌరఘరామరత్నము ననుకరియించు న శ్రాంతముగా.

తా. ఉపనిషత్తు యందలి రత్నమును, నిత్యమును గోరదగిన రత్నమును, జనులచే బాగడబడు రాజరత్నమును, జానకీ రూపరత్నమును, లోకములనెడి కడియము నందలి రత్నమును, రాజులలో ముఖ్యరత్నమును, రఘువంశములో నుంచి రత్నమును అగు రామరత్నము నన్ను బాలించును గాక.

శ్లో. విశాలనేత్రం పరిపూర్ణ గాత్రం సీతాకళత్రం సురవైరిజైత్రమ్,
కాద్యణ్యపాత్ర జగతిఃపవిత్రం శ్రీ రామరత్నం ప్రణామోఽస్తినిత్యమ్.

చ. వికసిత పుండరీక దళ విశ్రుత నేత్ర సురారిజైత్ర సే
వకనుతిపాత్ర నీలఘన వాసవరత్న విరాజిగాత్రుఁ దా
రకుఁ గమలాకళత్రుఁ ద్రిపుర ప్రకటాసుర జైత్ర మిత్రునిక
సకలజగత్పితృ రఘు సత్తమ రత్నము నాశ్రయించెదక. ౪౦౧

తా. పెద్దకన్నులు గలవాఁడును, నిండారిన శరీరము గలవాఁడును, సీత భార్యగాఁగలవాఁడును, రాక్షసులను జయించినవాఁడును, దయకు సానమును, లోక పావనుఁడును, అగు శ్రీరాముఁ డనెడిరత్నమును నిత్యమును నమస్కరించుచుండెదను.

శ్లో. శ్రీ రామచంద్ర శ్చిత్రపారీజాత స్సమస్త కల్యాణ గుణాభిరామః,
సీతామఖాంభోరుహ చంచరీకో విరంతరం మంగళ మాతనోతు.
ఇందీ వరదళ శ్యామః పుండరీక నిభక్షణః,
ధృత కోదండ తూణీరో రామ ఏవ గతి ర్ముఖ. ౪౦౨

మ శ్రీ తమందారము సర్వశోభన గుణ శ్రీ రాముఁ డానందుఁ డం
చిత సీతారవిగాబ్జ వల్పుదము రాజీవాయతాత్మండు మా
నిత తూణీర ధనుర్ధరుండుఁ బతుఁడుకా + నీలోత్పలాంభోద శో
భితుఁ డౌ రాముఁడుమాకుదిక్కుయి శుభంబే నిచ్చులిచ్చుంగృహన.

తా. అశ్రుతులకుఁ గల్ప వృక్షమును, సకలమయిన నుంచి గుణములవేరను మనోహరుఁడును, సీతముఖమునెడి పద్మమునందలి తుమ్మెదయును, అగు శ్రీరామ చంద్రుఁడు మా కెల్లప్పుడును శుభములను వృద్ధినిొందించుఁగాక. నల్లఁ గలువతేకుల కలె నల్లనివాఁడును, పుండరీకముల వంటి, కన్నులు గలవాఁడును, ధనుస్సును - అమ్మల పాదులను భరించు వాఁడును అగురాముఁడే సాకుదిక్కు.

శ్లో. ఇచ్ఛామో హి మహాబాహుం రఘువీరం మహాబలమ్,
గుణేన మహతాఽయాంతం రామం ఛత్రావృతాననమ్. ౧౦౬

మ. అనయంబుగ గతి నీవె యంచు మతిమోహభ్రాంతి నొందించునా
ఘనబాహుబలుఁ బుండరీకధరు మేఘశ్యాము నాజానుబా
హు నగత్యున్నతనాగరాడ్గమను సర్వోత్కృష్ట రామున్ సనం
దనగమ్యున్ రఘువీరు నే నెదుట సంసర్పింతు వార్షంబునన్.

తా. ఆజానుబాహుఁడును, రఘువీరుఁడును, మహాబలుఁడును, గొప్పదియగు
నేనుఁగుచేతను (ఏనుఁగునెక్కి) వచ్చుచుండువాఁడును, గొడుగుచే నావరింపబడిగ
మొగము గలవాఁడును అగురామునిఁ జూడఁ గోరుచున్నాను.

శ్లో. రామో నామ బభూవ హుం తదబలా నీతేతి హుం తౌ పితౄ
ర్యాచా పంచవటీవనే విహరత స్తా మాహర ద్రాక్షణః,
నిద్రార్థం జననీకథామితి హరే ర్హుంకారత శృణ్వత
స్సౌమిత్రే! క్వ ధనుర్ధనుర్ధనురితి వ్యగ్రా గిరః పాంతు నః. ౧౦౭

మ. తనయున్ నిద్రురఱుచ్చి తల్లి వలికెన్ • ఛాత్రీస్థలిన్ రాఘవుం
డనఁ జెన్నొంది సభార్యుగా దశరథుం • డంపన్ వనిం జేర నీ
తను గొంపోయె దశాస్యుఁ డన్న వినివంతున్ వ్యగ్రుడై లక్ష్మణ
ధనువుం దమ్మునుబాలరామునిపటూ • క్తంబుల్ ననుం బ్రోవుతన్.

తా. రాముఁ డనునొకఁ డుండెడివాఁడు, ఛాత్ర, అతనిభార్యసీత, ఆదంప
తులు దశరథునిమాటచేతను పంచవటీవనమున విహరించుచుండిరి, రాఘవుఁడా నీత
నపహరించెను. అనియిట్లు నిద్రపోవుటకై తల్లి చెప్పుచున్న కథను హుంకారముతో
వినుచు “లక్ష్మణా! ధనుస్సెక్కడ ధనుస్సెక్కడ ?” అనువిష్ణురూపుఁడగురాముని
తొందరతోఁ గూడినమాటలు మమ్ములను రక్షించుగాక.

శ్లో. శ్రీరాఘవేతి వరజేతి దయాపరేతి
భక్తప్రీమేతి భవబంధనమోచనేతి,
నాథేతి నాగళయనేతి సదా స్తువంతం
మాం పాహి భీతి మునిశం కృపణం కృపాశీలి ౧౦౮

చ. హరి రఘురామచంద్రుడు దయాపరుఁ డాశ్రితవత్సలుండు దు
స్తరభవబంధమోచమఁడు • సర్వకయూనుఁడు విశ్వనాథుఁ డు

చరసి నిరంతరంబు హృదయంబున నెంచఁగ నెంతవాడ ము
ష్కరుడను లు.బుడఁగ దురితకర్ముడఁ బ్రోవుము రామరాఘవా.

తా. శ్రీరాఘవా! అనియు, వరదా! అనియు, భక్తప్రియా! అనియు, సం
సారబంధమును విడిపించువాడా! అనియు, నాథా! అనియు, శేషశయానా! అని
యు, ఎల్లప్పుడును, నిన్ను స్తుతిచేయువాడను, భయంపడినవాడను, దీనుడగు అగు
నన్ను దయాళుడా! శ్రీరామా! రక్షించుము.

శ్లో. రామచంద్రచరితామృతపానం సోమపానశతకోటిసమానమ్,
సోమపానశతకోటిభిరీయా జ్వన్మనైతి రఘునాయకనామ్నా. ౧౦౯

చ. అరయఁగ రామచంద్రచరితామృతపాన సమాన మై తగు
గురుతరసోమపానశతకోటులు తద్విధసోమపానని
ర్భగులగు జన్మముల్ గలవు ♦ రామసమాఖ్య నిరంతరంబు సు
స్థిరత జపించువారలకు: ♦ జేకుటనేరవు జన్మకర్మముల్.

తా. శ్రీరామచంద్రునిచరిత్ర మనెడిమృతమును ద్రాగుట నూరుకోట్లపర్యా
యములు సోమపానముచేయుటతో సమానము. ఎన్నిసార్లు సోమపానము చేసినవా
డును శుద్ధుడు, రఘురాముని నామమును పానముచేసినవాడు మరలఁ బుట్టడు.

శ్లో. రామ రామ దయాసింధో రావణారే జగత్పతే,
త్వత్పాదకమలాసక్తిర్భవే జన్మని జన్మని. ౧౧౦

చ. హరిహరి రామరామ కరుణాంబునిధి జగదేకనాథ దా
శరథి దళాననాద్రి కులిశాయుధ నా దగువిన్నపంబు సా
దరమునఁ జిత్తగింది క్రమతః భువి జన్మము లెన్ని గల్గిన
సరసధవత్పదాంబుజరజఃకణసేన లభింపజేయుమా.

తా. రామా! రామా! దయాసముద్రా! రావణాశ్రమా! లోకపాలకా! నాను
బ్రతిజన్మమునందును నీపానపన్యములయం దాసక్తి కలుగుఁగాక.

శ్లో. శ్రీరామవం రామచంద్రం రావణాసిం రమాపతిమ్,
రాజీవశోచనం రామం తం వందే రఘునాయకమ్. ౧౧౧

చ. శ్రీరఘురామచంద్రులకు ♦ శ్రీకరమూర్తి! రావణాసింకి
శ్రీరమణీమణీఫలికి ♦ సేవితయోగిహృదబ్జవాసికి
సారసపత్రనేతులకు ♦ సముతమానిసుపర్యకోటికి
శౌరికి రాఘవేంద్రులకు ♦ సంతత మేను నమస్కరించెదన్.

తా. శ్రీరాఘవుడను, రావణవిరోధియు, అక్షిపతియు, తామరలవంటి కన్నులుగలవాడను, రఘునాయకుడను, అగునారాముని మొక్కడను.

శ్లో. యత్పాదపంకజరజశ్శుక్తిభి ర్విమృగ్యం
యన్నాభిపకజభవః కమలాననశ్చ,
యన్నామసారరసికో భగవాన్ పురారి

స్తం రామచంద్ర మనిశం హృది భావయామి. ౧౧౨

ఉ. ఎవ్వనిపాదపద్మరజ • మెల్ల శుశుల్ వెదకంగఁ జాల విం
కవ్వనిరాభికంజమున • నేర్పడ సంభవ ముందె గీర్వరుం
డెవ్వనినామసారము భజించి బుధాగ్రణి యయ్యె శంకరుఁ
డవ్విభు రామభూభవు పహర్షిశమున్ మది సంస్మరించెదన్.

తా. ఎవనిపాదపద్మములపరాగము వేదములవే వదకఁదగినతో, బ్రహ్మ యెవని నాభిపద్మమునందుఁ బుట్టినవాడో, భగవంతుడగు శంకరుఁ డెవ్వని నామమునందలి సారము యొక్కరుచి నెఱింగినవాడో వానిని రామచంద్రుని వల్లపుడును స్పృహయమున భావించుచుండును.

శ్లో. యస్యావతారచరితాని విరించిలోకే

గాయంతి నారదముఖా భవపద్మజాద్యాః,

ఆనందజాశ్రుపరిషి క్తకుచాగ్ర సేమా

వాగీశ్వరీ చ తమహం శరణం ప్రపద్యే. ౧౧౩

మ. ప్రకటం బైన విరించిలోకమున నేభవ్యాత్ముదివ్యావతా
రకథల్ కీర్తన జేతు రబ్జభవశఃర్యాణీముఖ్యామక
ప్రకరం బౌర్ములు నారదాదులును గీర్వామాక్షి యానందబా
ష్పకణార్ద్ర స్తన యై స్మరించు నెల్ల డాక్షాజ్ఞేషు నేవించెదన్.

తా. విదనియవతార చరిత్రములను బ్రహ్మలోకములో నారదాదులును, శివబ్రహ్మాదులును, ఆనందమువలనఁ గలిగినకన్నీటిచేఁ దడిసిన స్తనాగ్రము గలదియై సకస్వతియును పాడుచుండురో ఆరాముని నేను శరణుపొందెదను.

శ్లో. జాతిభ్రష్టోఽతిపాపీ పరధనపరవారేషు నిత్యోద్యతో వా

స్తేయీ బ్రహ్మఘ్నమాతాపితృవధనిరతో యోగిబృందావకారీ,

ధేయం కర్ణామృతంయః పఠతి హి సతతం రామచంద్రస్య భణో

యోగీంద్రైరప్యలభ్యం పదమసి లభ తేసర్వ జ్ఞైశ్చ సేవ్యమ్. ౧౧౪

మ. పరభామాపరవి త్తసంగ హృదయ విప్ర ఘ్నండు చోరుండు దు
స్తరపాపాత్ముడు మాతృపితృహృదయ వంశభ్రష్టాదార్యోత్తమా
త్కరనిందాస్పదుడైనబో నియతుడై ♦ కర్ణామృతంబుం బరిం
ప రహిం యోగుల కందరానిపదముం బ్రాపించు గాథంబుగాన్.

తా. జాతినుండి బహిష్కరింపబడినవాడయినను, మిక్కిలి పాపాత్ముడైనను, పరులధనమునందును పరస్త్రీలయందును నిత్యాసక్తుడైనను, దొంగయైనను, బ్రహ్మహత్యచేసినవాడైనను, తలదండ్రులను చంపుటయం దాసక్తుడైనను, యోగుల సమూహమున కపకారము చేయువాడైనను, శ్రీరామచంద్రునకు భక్తుడై యెవడు ధ్యానము చేయఁదగిన రామకర్ణామృతమును సదా పఠించుచుండునో, వాడు యోగీంద్రులచే సయితము పొందరానిదియై, ఎల్లదేవతల చేతను సేవింపఁదగినదియైనగు స్థాన (మోక్ష) మును పొందును.

మ. శివసామ్యం డగునాదిశంకరులు ముఖ ♦ శ్రీరామకర్ణామృతం
బవనిక సంస్కృత మేర్పరించె నది మోక్షోపేక్ష జేకూరివం
శవరాబ్ధిందు ప్రసిద్ధసిద్ధకవి నే ♦ శ్రద్ధం దెనింగించి రా
ఘవ పూదండగ నిచ్చినాడ గొను మాకల్పంబుగా సత్కృపన్.

మాలిని. వనదనిభశరీరా ♦ వర్ణితామర్త్యవారా
కనకశిఖరిధీరా ♦ కంధిగర్వాపహారా
దనుజఘనసమీరారా ♦ ధాత్రిజాచిత్రచోరా
మునిజన సువిచారా ♦ మోక్షక్షేమవిహారా.

మ. ఇది శ్రీరామపదారవిందమకరం ♦ దేచ్ఛాతీసన్మతవ
ట్పదవిజ్ఞానపదాబ్జ రేణుపటలస్తాప్తోత్తమాంగోల్లస
న్ముదితాంతఃకరణుండు సిద్ధకవి మాన్యుం డైనరామావనీ
శదయాలోకన జెప్పి మూడవది యాశ్వాసం బభీష్టాప్తికిన్.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్లో. శ్రీరామం జనకాత్మజాకుచతటిశ్రీగంధపంకోల్లస
ద్వక్షోపీథి ముదార మాశ్రితమునిప్రాదుర్భవత్కల్పకమ్,
బ్రహ్మేశానముఖామరస్తుత మజం బ్రహ్మాండభాండాధిపం
వందే కోసలకన్యకాసుత మహం వారాశిగర్వాపహమ్.

శా. శ్రీసీతాకుచకుంభ చర్చితలసఃచ్ఛ్రిచందనాలంకృతుః
కౌసల్యాత్మజ మానికల్పకము శ్రీకంఠాబ్జభూముఖ్యగో
దాసస్తోత్ర సముద్రగర్వహననుః బ్రహ్మాండభాండాధిపుః
రాసూనిక బరమాత్ముజస్మరహితుః రామప్రభుః గొల్పెదన్.

తా. సీతస్తనమండలమున మందలిచందనపంకముచేఁ బ్రకాశించువక్షః
ప్రదేశము గలవాఁడును, గొప్పవాఁడును, అశ్రితులమునమునులకు సాక్షాత్కరించు
కల్పవృక్షమును, బ్రహ్మ-ఈశ్వరుఁడు మొదలమునదేవతలచే స్తోత్రముచేయఁబడు
వాఁడును, పుట్టుక లేనివాఁడును, మండలవంటి అనంతకోట్లుసంఖ్యగలబ్రహ్మాండము
లకుఁ ప్రభువును, కౌసల్యకొడుకును, సముద్రునిగర్వము నణఁచినవాఁడును అగు
శ్రీరాముని నమస్కరించుచుండెదను.

శ్లో. సాకేతే మణిరిక్మితే ప్రవిలసత్సేధాయుతైరావృతే
అంతర్గేహ మతీతభానునిలయే చంచత్సతాకోజ్జ్వలే,
హరేత్ర్య భర్తృమయే ఘరాఘనరవై ర్ఘంటాశతై ర్నాదితే
దోలాతల్పనిహారిణం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే.

మ. తతప్రత్యగమణీతాముతలసఃత్సౌధప్రతానోపశో
భితసాకేతమునక బతాకయుత మ్మిపెంపొందునంతర్గహ
సితచామీకరఘంటికారవయుతః శ్రీదోలికాశయ్యపై
క్షీతిపుత్రీయుతకేళిఁ జెన్నలరు నాశ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. అయోధ్యలో, రత్నములచే నిర్మింపఁబడినదియు, ప్రకాశించుచున్న
వేలకొలది మేడలచే నావరింపఁబడినదియు, సూర్యమండలము నతిక్రమించినదియు
విష్ణుమండలజెండాలచేఁ బ్రకాశించునదియు, మేఘధ్వనులచేతను, వంధలకొలది

ఘంటలచేతను ధ్వని చేయఁబడినదియు, బంగారుమయమును అగుమేడయందలి లోపలి యింట సీతాసమేతుడై ఉయ్యాలపాన్పున విహరించు రఘురాముని సేవించెదను.

శ్లో. సాకేతే సాధబద్ధధ్వజశతమహితే రాజమార్గే విశాలే
ఘంటారావైరుపేతే కనకకుభయతే గంధనాగే వసంతమ్,
దివ్యాకల్పజ్వలంగం రథగజతురగై రావృతం సుప్రసన్నం
రామం శ్వేతాతపత్రావృతమాఖశమలం చింతయాన్యంతరంగ.

మ. సరసం బై శతకోటికేతనలసత్సౌధాళిసాకేతస
త్పురఘంటాపథమార్గమందున మణీఃపూపాంచితుం డై యలం
కరణేభం ద్రము నెక్కి నెజచతురంగంబుల్ ప్రవేషింప వి
స్ఫురితచ్ఛత్ర సమజ్వలుండయిన రామక గొల్తు నాత్మస్థిశున్.

తా. ఆయోధ్యలో మేడలయందుఁ గట్టబడిన పెక్కుకెండాలతో నొప్పు చుండెడిదియు, విశాలమును అగు రాజమార్గమునందు, ఘంటాధ్వనులతోఁగూడిన దియు, బంగారపుటాదాతోఁ గూడినదియు, అగు మదపుటేనుఁగుపైఁ గూర్చున్న వాఁడును, దివ్యములైన నగలచేఁ బ్రకాశించు నవయవములు గలవాఁడును, రథ ములచేతను, ఏనుఁగులచేతను గుట్టములచేతను అవరింపఁబడిన వాఁడును, మిగులఁ బ్రసన్నుఁడును, తెల్లనిగొడుగుచే నావరింపబడిన మాఖపద్మముగల వాఁడును- అగు రాముని నామననుతోఁ జింతనచేయుచుందును.

శ్లో. సాకేతే మణికోటిభి స్సుఖచితే దివ్యాంబరాంకృతే
హేమస్తంభసహస్రకోటిఘటితే తారాపథాత్యున్నతే,
రమ్యే స్వర్ణమయే విచిత్ర భవనే దివ్యంత మత్సైర్ముదా
రామం స్మిరముఖాంబుజం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే. ౪

మ. ప్రకటాయోధ్యను సూక్ష్మరత్నమయమైఁరమ్యంబునై తారకా
నికరాత్యున్నతి మై సువర్ణమణిసంఘీప్తాయుత స్తంభస
త్సుకరం బై విమలాంబరోజ్వలితమాఘోద్యాలయావాసుఁ డై
సకళితుండు దరస్మి తాన్ముఁ డగునాత్మజేసు సేవించెదన్.

తా. ఆయోధ్యలో, కోట్లకొలది రత్నములచే రెన్నగాఁ జెక్కబడిన దియు, దివ్యములయిన వస్త్రములచే నలంకరింపఁబడినదియు, అనంతభూలయిన బంగారు స్తంభములచేఁ గూర్చఁబడినదియు, అకోశముల పొడవుగలదియు, పొగసొలువదియు, బంగారుమయమైనదియు, నగు విచిత్రమందరమున, సీతా

సమేతుడై సంసోదముచేతను పాచికలతో నాడుచుండు వాడును, చిటునగవు
తోడి యుఖపద్మము గలవాడును అగు శ్రీరాముని సేవించెదను.

శ్లో. సాకేతీ మణితోరణాంచితి లసద్వీధీశ తే ప్రాగణే
సానందం భరతాదిభి స్సహచరై రత్యంత మోదాకరైః,
గ్రీడంతం మణికందకైః కరగతై రన్యోన్య మత్యుజ్వలైః
పౌర స్త్రీ నయనోత్సవైః ప్రతిదినం పూజ్యం భజే రాఘవమ్. ౫

మ. తెలసాకేత పురంబునందు మణి సంతాన స్ఫురతోరణాం
చిత వీధీశత చత్వరంబున మణి శ్రేష్ఠోజ్వలత్కందు క
స్థి హస్తుం డయి సోదరాదియుతుడై * స్త్రీలొల నేత్రోత్పలా
ర్పితుడై నిత్యము గ్రీడల న్మలగునా * శ్రీరాము సేవించెదన్.

ఈ రత్నాల తోరణాలతో నొప్పుచు బ్రకొకించు పలువీధులు గల
అయోధ్యలో, ప్రాంగణమునందు, మిగుల గంతసమును గలిగించు భరతాదులగు
సహచరులతో నానందముగా, సాస్తగతములును, మిగుల బ్రకొకించు నవియు,
పుర స్త్రీల కన్నుల కానందమును గలిగించునవియు నగు రత్నాల బంతులతోఁ
దమలోఁ దాము ప్రతిదినము నాడుచుండెడి వాడును పూజ్యుఁడును అగు రాముని
సేవించు చుందును.

శ్లో. సాకేతీ కనకాద్రి శృంగ సద్భుజే కల్పదుమై రావృతే
వైడూర్యాది మణింద్ర కాంతిఘటితే దేవేంద్ర నీలోజ్వలైః,
కుర్వంతం మణిభూషణే మణిగృహే మణిక్యపీతే భజే
పుత్రౌ మస్మథసుందరా కుశలవౌ సంసేవ్యవౌదౌజవైః. ౬

మ. ప్రకటాయోధ్యను మేరుస్మంగనిభ మై * భవ్యామరానోకమా
ప్రకరప్రావృత మై మణిస్థగిత మై * రంజిల్లు సద్భుంబునం
దకలంకం బగురత్నవీధి సుమళః * స్రాకారు లె నట్టి పు
త్రుక యుగార్చిత వాదపద్మ డగు శ్రీరామాధిపతి గొల్పెదన్.

ఈ అయోధ్యయందు మేరుసర్పర శిఖరముతో సమానమైనదియు, కల్ప
వృక్షములచే నావరింపఁ బడినదియు, వైడూర్యము మొదలైన మణిశ్రేష్ఠముల
కలంకులచేఁ గూర్చఁబడినదియు, ఇంద్రనీలములచేఁ బ్రకొకించునదియు నగు రత్న
గృహమందిలి రత్నాసన ములున్నవాడును, మన్మథునివలెఁ జక్రనివారును, జను
లచే సేవింపఁచు సోదముల గలవారగు, పుత్రులును, అగు కుశలపులను మణుల
తోడి భూషణములు గలవారిని గాఁ జేయుచుండువాడును అగు రాముని సేవించెదను.

శ్లో. సాకేతే జననీకరార్పితలసత్కస్తూరి కాసుందరే

ఫాలే మాక్తిక జాలకం శశినిభం స్వర్ణాంకితం వర్తులమ్,
చూడాలంబి మనోజహాక కలితం బిభ్రాణ మత్యుజ్వలం
రామం కోసలపుత్రికా వరసుతం సీతాసమేతం భజే.

2

మ. నుదుటన్ గస్తురిబొట్టు తల్లి యునుపన్ ♦ ముక్తాలలామంబు ప.
ర్వదినేం దూజ్వల మై సువర్ణమయ మై ♦ రంజిల్ల సాకేత స
త్పదనుం డై రమణీయహారధరుఁ డై ♦ స్వస్థానుఁ డై భక్తతో
లదయాళుం డగుకౌసలేయుఁ గొలుతున్ ♦ లక్ష్మీశురామ ప్రభున్.

తా. ఆయోధ్యయందు, తల్లి చేతిచేనుంచఁబడి ప్రకౌశించుకస్తూరితిలకముచేఁ
జక్కనైన నుదుటను చంద్రునితో సమానమైనదియు, బంగారుచేఁ జిహ్నితమైన
దియు, గుండ్రనైనదియు, జుట్టునందు వ్రేలుచుఁ జక్కనైనదియు నగు హారముతో
గూడినదియు, మిక్కిలి ప్రకౌశించునదియు నగు ముత్యాలజాలకమును ధరించుచున్న
వాఁడును, కౌసల్య కుమారుఁడును, సీతాసహితుఁడును అగు రాముని సేవించెదను.

శ్లో. సాకేతే సరయూజలేఽతివిమలే ప్రోత్ఫుల్ల పద్మాంబితే

దివ్యస్త్రీ శతకోటి నృత్యరుచిరే స్వర్గాపగా సుందరే,
పశ్యంతిషు సురాంగనాసు శపథం క్రీడంత వశర్వీసుతా
బాహుభ్యాం విమలౌదకేన దుచిరం సీతాసమేతం భజే.

౩

మ. అమలం బై వికచాబ్జ మై దివిజకన్యాజాలలీలార్హ మై
యమరద్వీపవతీ సమానసరయూఃప్రదీప్త సుర స్త్రీ సమూ
హములన్ గాంచ సభార్యుఁ డై కరములంఁదంభోవిహారంబు చి
త్తము రంజిల్లఁగఁ జేయురాఘవు నయోధ్యానాథు సేవించెదన్.

తా. ఆయోధ్యలో, మిక్కిలి స్వచ్ఛమైనదియు, వికసించిన పద్మములతో
ఒప్పునదియు, లెక్కట మిక్కిలి యగు దేవతాస్త్రీల నాట్యముచే సాగసయినదియు
మందాకినీదలె నుందరమైనదియు నగు సరయూనదీ జలములో, దేవతాస్త్రీలు
చూచుచుండఁగా, పంథముతోఁ గూడుకొన్నట్టుగా, సీత చేతులచేతను జల్లఁచు
చుండెడి నిర్మలౌదకముచేఁ గ్రీడించువాఁడును, అనఁగా సీతతో జలక్రీడలాడు
వాఁడును, చక్కనివాఁడును, సీతాసహితుఁడును అగు రాముని సేవించును.

శ్లో. కదా సురతరుస్థలే కనకమంటపే పుష్పకే

వరాసన ముపేయుషీ వసుదధార విందోజ్వలే,

కరేణ హృదయస్పృశా కలితమద్రచిన్మద్రికా
మృదు స్ఫురతు వాసనా మనసి బద్ధవీరాసనా.

మ. ఒకకాలంబునఁ గల్పశాఖకడఁ జెన్నొప్పారుసౌవర్ణర
త్నకసన్మందిరమధ్య హేమదళపద్మభ్రాజితంబైన పు
ష్పకమధ్యంబున రత్నపీఠి నిజవత్సన్యస్తహస్తుండుతా
రకచిన్మద్రకరాంబుజుండు విబుధాఽరాధ్యుండు వీరాసనుం
డకలంకుం డగురామచంద్రుండు మదీయాత్మస్థలిక భాసిలున్.

తా. కల్పవృక్షముక్రిందను, బంగారుమండపముపైని, ఎనిమదితేకులుగల
పద్మముచేఁ బ్రకాశించు శుద్ధకేమందలి శ్రేష్ఠమయిన సింహాసనమును పొంది
నదియు, హృదయస్థానమును స్పృశించు హస్తముచేతను కూర్చుబడిన జ్ఞానముద్ర
గలదియు, కూర్చుబడిన వీరాసనముగలదియు నగు శ్రీరామకూపమయిన వాసన
నామననునం దెప్పుడు స్ఫురించునోకదా ?

శ్లో. నదీరమణబంధనం మతిమతా ముదారం ధనం

జగత్సతతనందనం సకలకామనిష్ఠ్యందనమ్,

విలిప్తహరిచందనం వినుతయాతుసంక్రందనం

భజామి రఘుచందనం పవననందనస్యందనమ్.

౧౦

ఉ. చందనచర్చితుండు రఘుఁసత్తముఁ డంబుధిబంధనుండు సం
క్రందనవందితుండు శ్రితఁరాజయుదారధనుండు సంతతా
నందుండు గంధవాహప్రియఁనందనవాహనుఁ డివ్వదాఱు పౌ
రందరనీలవర్ణుఁ డగుఁరాముపదాబ్జము లాశ్రయించెదన్.

తా. సముద్రుని బంధించినవాఁడును, పండితులకుగోప్యధనమయినవాఁడును,
లోకముల సెల్లప్పుడును ఆనందింపఁజేయువాఁడును, ఎల్లకారితోరికలను ప్రసహింప
జేయువాఁడును, పూయబడినహరిచందనముగలవాఁడును, స్తోత్రముచేయు విభీషణ
దేవేంద్రులు గలవాఁడును, ఆంజనేయుండు రథము గాఁగలవాఁడును అగు రఘు
నందనుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. రక్తాంభోరుహలోచనం కువలయశ్యామం కపోలే ధనుః

కోటిన్యస్తకరాంబుజం ధృతతనుత్రాణం జటామండితమ్,

జేతారం ఖరదూమణ్మితశిరసా మాబద్ధగోధాంగుళి

త్రాణం మూర్ధణపూర్ణతూణయుగళం కోడండరామం భజే.

౧౧

మ. శరసంపూర్ణ నిషంగియై కవచియై ♦ శ్యామాంగుడై విశ్వస్య
ద్గురుడై శోణసరోజనే త్రయుగుడై ♦ గోధాంగుళిత్రాణుడై
ఖరమఖ్యాసురయూధసంహరణుడై ♦ కాండాసనాగ్రస్ఫుర
ద్గుహాసుం డగు నా జటా గొలిచెదన్ ♦ కోదండ రామ ప్రభున్.

తా. ఎఱ్ఱదామరజవటికన్నులుగలవాడును, కలువవలె నల్లనివాడును,
చెక్కిలియందలి ధక్కుట్టియం దుంచబడిన హస్తపద్మముగలవాడును, ధరింప
బడిన కవచము గలవాడును, జటలచే నలంకరింపబడిన వాడును, ఖర-దూషణ-
త్రిశిరస్కులను జయించినవాడును, కట్టబడిన గోధాంగుళిత్రాణముగలవాడును,
బాణములతో నిండిన-అమ్మలపాదులుగలవాడును, అగుకోదండరాముని నేర్పిం
చెదను.

శ్లో. శ్రీమత్య ల్పద్రుమూలే సకలమణిమయే మండపే పుష్పకాభ్యే
తన్మధ్యే నూర్యబింబద్యుతి సరిసిరుషే శోభమానాష్టపత్రే,
పశ్యన్నిష్టాంగదీప్త్యా జనకతయయా వామభాగోపసేవ్య
స్సౌమిత్రిం భానుపుత్రం పవనసుతయుతం పాతుమాంరామచన్ద్రః

చ. సురతరుమూలనూత్నమణిశోభితమండపమధ్య పుష్పకాం
రరవిదీపితాష్టదళః తామరసాంతరవాసి యై ధరా
వరసుత వామభాగమున ♦ భాసిల లక్ష్మణవాయుజాది స
త్పురుష సమర్చితం డయిన భూపతిరాముడు సన్నుఁ జోవుతన్.

తా. శ్రీమంశమున కల్పవృక్షముక్రిందను, సర్వ రత్నములు మై పుష్పకమను
పేరు గల మండపమున, భావి నడుమను, నూర్యబింబమునంటి కాంతి గలదియు,
శోభించుచున్న యేనిమిదిదళములుగలదియునగు పద్మమనండుఁ గూర్చున్నవాడై,
ఇష్టమును శరీర కాంతిగల నీత చేతను ఎడమవైపున నేర్పింపఁదగినవాడై, వానుడు
తుని లక్ష్మణుని, సుగ్రీవుని చూచుచున్న రామచంద్రుడు సన్ను రక్షించుగాక.

శ్లో. వినీలజలదోపమం విమలచంద్ర చింబాకనం
వినిద్రమణికుండలం వికచపుండరీకేక్షణమ్,
విభిన్నదనుజాధిపం విధృతబాణబాదాననం
విభీషణవరప్రదం విజయరామ మీడేనిశమ్.

మ. హరినీలాంబుడగాత్రుఁ డామరసపత్రాక్షుఁడ శరదృంద్ర భా
సుతవక్త్రుఁ డణికుండలాదిత్రు ధనుస్తూణీర బాణోజ్జ్వలుఁ

సురవిద్యేషణసోషణాంతకు మునిస్తుత్యుక్ దశగ్రీవసో
దేరసమ్మోదవిధాయుక్ వరదు సీతారాముః జింతించెదన్.

తా. నీలమేఘముతో సమానుఁడును, నిర్మలమయిన చంద్రబింబమువంటి
మొగముగలవాఁడును, బ్రకాశించు రత్నకుండలములుగలవాఁడును, వికసించిన
పుండరీకములవంటి కన్నులుగలవాఁడును, రావణుని జంపినవాఁడును, బాణమును,
ధనుస్సును ధరించినవాఁడును, విభీషణునికి వరముల నిచ్చినవాఁడును, అగు విజయ
రాముని సుతించెదను.

శ్లో. రాజద్రాజీవనేత్రం రఘుకులతిలకం రంజితాశేషలోకం
వామాంకారూఢసీతం వరశరధనుషం కుండలోద్ధీప్తగండమ్,
శ్యామం శాంతం ప్రసన్నం దరహాసితముఖం వజ్రసింహాసనస్థం
రామం రాజత్కిరీటం రవిశతవిశదం రాజరాజేశ మీడే. ౧౪

చ. సరసిజనేత్రుఁ జాపధరు ♦ శాంతుఁ ప్రసన్న దరస్మితాస్యు భా
స్కరకులు లోకరంజితుఁ బ్రకాశకిరీటు సువర్ణకుండలుక్
ధరణిసుతావలోకనుఁ బతంగశతోజ్వలు వజ్రపీఠుఁ గం
ధరనిభసీలు రాజవరు ♦ దాశరథి శరణంబు వేడెదన్.

తా. ప్రకాశించు పద్మములవంటికన్నులుగలవాఁడును, రఘువంశమునకుఁ
దిలకప్రాయుఁడును, ఎల్లలోకములను రంజింపజేయువాఁడును, ఎడమతోడపైని
గూర్చున్న సీతగలవాఁడును, శ్రేష్ఠమయిన బాణములు, ధనుస్సుగలవాఁడును,
కుండలములచేతను ప్రకాశించుచెక్కులు గలవాఁడును, గామనచాయవాఁడును,
శాంతుఁడును, ప్రసన్నుఁడును, చిలునగవుతోడి మొగముగలవాఁడును, వజ్రాల
సింహాసనముపైని గూర్చున్నవాఁడును, ప్రకాశించు కిరీటముగలవాఁడును, పెక్కు
నూర్యులవలె బ్రకాశించువాఁడును, రాజాధిరాజులకుఁ బ్రభువును అగురాముని
సుతించెదను.

శ్లో. భద్రవ్యాఖ్యానముద్రాం కరసరసిరుహే దక్షిణే ధారయంతం
సవ్యేజాను న్యుదారం కరమపిచ ముదాధారయంతం స్ఫురంతమ్,
పశ్యంతం వామభాగే కరధృతకమలాం చిత్రభూషావిశేషాం
వై దేహీంకాంచనాధ్యాం స్తనభరనమితాంభావయేరామచంద్రమ్

మ. ఒకహస్తాబ్జము జానునం దునిచి వేటొక్కంట వ్యాఖ్యానము
దక్షరం బూని సువర్ణవర్ణధృతపద్మ జిత్రభూషాన్విత
బ్రకతోరఃస్థలజాతనమృతభూర్మ దాపలం గాంతు తా
రకనాముక్ రవికోటిధాముః దగు శ్రీరామున్ బ్రశంసించెదన్.

తా. కుడిదియగు హస్తపద్మమందు మంగళకరమయిన వ్యాఖ్యానముద్రను ధరించుచున్నవాఁడను, ఎడమ మోకొలిపయిని గొప్పదియగు హస్తమును ధరించుచున్నవాఁడను, సంతోషముచేతను ప్రకాశించుచున్నవాఁడను, ఎడమభాగమునందున్నదియు, చేతఁ బట్టుకోఁబడిన పద్మముగలదియు, చిత్రములయిన భూషావిశేషములు గలదియు, ఖంగారువలె నొప్పుచుండునదియు, స్తనభారముచేతను వణి నదియు నగు సీతను చూచుచుండువాఁడను అగు శ్రీరామచంద్రుని భావించెదను.

శ్లో. విబుధవిటపిమూలే జానకీలక్ష్మణాభ్యాం

సహిత మనిలవేగం బాణ మాదాయ చాపమ్,

బహుశరపటుతూణం రమ్యపుష్పపహారం

విబుధభరణచీత్రం చింతయే రామచంద్రమ్.

౧౬

మ. అమరాగస్తలి ధారుణీతనయతో హరంబునన్ గూడి స

త్సుమదామాంచితుఁడై యనేకశరసంశోభానిషంగాస్త్రుఁడై

యమరత్రాణధురీణుఁడై పవనవేగాజిహ్వాగోగ్రాస్త్రుఁడై

కమనీయాకృతి యైనరామధరణీకాంతున్ మదిన్ గొల్చెదన్.

తా. కల్పవృక్షముక్రిందను సీతలక్ష్మణులతోఁ గూడి యుండువాఁడను, వాయువేగముల బాణమును, ధనుస్సును, అనేకములయిన బాణముల చేతను సమర్థమయిన అశ్మలపాదినీ స్వీకరించియుండువాఁడను, చక్కనిపుష్పముల కొనికలుగఁజేయువాఁడను, విబుధులను భరించుటయందు మనస్సుగలవాఁడను అగు శ్రీరామచంద్రుని చింతనచేయుచును.

శ్లో. జానాతి రామ తవ తత్త్వగతిం హనూమాన్

జానాతి రామ తవ సఖ్యగతిం కపీశః,

జానాతి రామ తవ యుద్ధగతిం దశాస్యో

జానాతి రామ ధనదానుజ ఏవ సత్యమ్.

౧౭

ఉ. తావకమిత్ర భావమును హనూరసాప్తసుతుం డెఱుంగు మీ

సావధితత్వలక్షణము హనూరసాప్తసుతుం డెఱుంగు ధా

త్రీవర నీడ సంగరగతిన్ దశకంతుఁ డెఱుంగు భక్తలో

కావన నీదుసత్యము దశాస్యునితమ్ముఁ డెఱుంగు రాఘవా.

తా. రామా ! నీయధార్థమయినగతిని హనుమంతుఁ డెఱుంగును. రామా ! నీయొక్క న్నేహమాసంగతిని సుగ్రీవుఁ డెఱుంగును. రామా ! నీయధ్ధమాసంగతి రావణుఁ డెఱుంగును. రామా ! నీసత్యమును మరేయనితమ్ముఁడు విధియఁజేయఁజూపును.

శ్లో. హే రామ హే రమణ హే జగదేకవీర
హే నాథ హే రఘుపతే కరుణాలవాల,
హే జానకీరమణ హే జగదేకబంధో
మూం పాహి దీన మనిశం కృపణం కృతఘ్నమ్.

౧౮

తా. ఓ రామా జగదేకవీర రమణా • యోజానకీనాయకా
యోరాజేంద్ర కృపాలవాల వరదా • యోవిశ్వవిశ్వావనా
యోరాజేనదళాక్ష యోరఘుపతీ • యోనాథ మన్నింపు నా
నేరం బేస గృతఘ్నుడన్ గృపణుడన్ • నిన్నే మది న్నమ్మితిన్.

తా. ఓ రామా! ఓరమణా! ఓజగదేకవీరా! ఓనాథా! ఓరఘుపతీ! ఓదయా
ధాతమా! ఓ సీతారమణా! ఓ జగదేకబంధవా! దీనుడను, కృపణుడను, కృత
ఘ్నుడను, అగు నన్ను నెల్లప్పుడును రక్షించుము.

శ్లో. అయోధ్యానాథ రాజేంద్ర సీతాకాంత జగత్పతే!
శ్రీరామ పుండరీకాక్ష రామచంద్ర నమోఽస్తు తే.

౧౯

మ. స్థిరసా కేత ప్రాధినాథునకు ధా • త్రీపుత్రి శాభ ర్తకున్
ధరణీజేంద్రునకున్ జగత్పతికి దై • త్యధ్వంసికిన్ నవ్యవి
స్ఫురితాంభోరుహపత్ర నేత్రునకున్ దే • జోరాశికిన్ బాపలి
స్తరికిన్ శ్రీరఘురామచంద్రునకు నశ్రాంతంబు నే మ్రొక్కెదన్.

తా. అయోధ్యానాథా! రాజేంద్రా! సీతాకాంతా! జగత్పతీ! శ్రీరామా!
పుండరీకాక్షా! రామచంద్రా! నీకు నమస్కార మగుఁగాక,

శ్లో. దక్షిణే లక్ష్మణో ధన్వ వామతో జానకీ శుభా,
పురతో మారుతి ర్యస్య తం నమోఽమి రఘూత్తమమ్.

తా. దాక్షిణ్యం దాల్చి లక్ష్మణుఁడు • సన్నుతిఁ జేయఁ బురోపకంఠమం
దాపననాత్మజుండు విషయంబునఁ గొల్వఁ జెలంగునట్టి ధా
త్రీపరిపాలశీలునకు • శ్రీరఘురామున కేమ మ్రొక్కెదన్.

తా. ఎవనియొక్కకుడివైపున ధనుర్ధరుఁ డయినలక్ష్మణుఁడును, ఎవమనయి
పున శుభస్వరూపురా అగు సీతయు, ఎవకును అంజనేయుఁడును ఉండురో వానిని
రఘునంకశ్రేష్ఠుఁడగురాముని నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. రామం రాక్షసమర్దనం రఘుపతిం శక్తారివిధ్వంసినం
సుగ్రీవే స్థితరాజ్యదం సురపతేః ఘత్రాంతకం శార్ఙ్గీణమ్,
భక్తానా మభయప్రదం భయహరం వాపౌఘవిధ్వంసినం
సీతాసేవితపాదపద్మయుగళం రామం భజే శ్యామలమ్. ౨౦

తా. రామున్ రాక్షసమర్దనన్ రఘుపతిన్ రాజేంద్రున్ బాపాపహున్
శ్యామాంగున్ రవిజేస్థితున్ వరదు భక్తార్తిఘ్ను శార్ఙ్గీబరం
ధామున్ వాలివిమర్దనున్ ధరణిజాన్ తాసేవితాంఘ్రిద్యయున్
శ్రీమంతున్ భయసంహరున్ గొలిచెడన్ శ్రీరామచంద్రప్రభున్.

తా. రాక్షసులను మర్దించువాఁడును, రఘువంశప్రభువును, ఇంద్రశత్రువగు
రావణుని చంపినవాఁడును, సుగ్రీవుని కిష్టమయినరాజ్యము నిచ్చినవాఁడును,
ఇంద్రుని కొడుకగు వాలిని చంపినవాఁడును, శార్ఙ్గమును ధనుస్సుగలవాఁడును,
భక్తులకభయమిచ్చువాఁడును, భయమును హరించువాఁడును, పాపఃకూహమును
ధ్వంసముచేయువాఁడును, సీతచేతను సేవింపబడు పాదపద్మము జంటగల
వాఁడును, నల్లనివాఁడునగు రాముని సేవించెడను.

శ్లో. భవభయహర మేకం భానుకోటిప్రకాశం
కరధృతశరచాపం కాలమేఘావభాసమ్,
కనకరుచిరవస్త్రం రత్నవత్కుండలాధ్యం
కమలవిశదనేత్రం సానుజం రామ మీడే. ౨౧

చ. భవభయమోచనున్ వికచఃపంకజలోచనున్ గాంచనాంబరున్
రవిశతకోటితుల్య మణిరంజితకుండలకర్ణయుగ్ము రా
జవరలలాము హస్తధృతఃచాపశిలీముఖున్ కాలమేఘభా
సివిమలు సానుజస్వరదు శ్రీరఘురాము సమాశ్రయించెడన్.

తా. సుసారభయమును పోగొట్టువాఁడును, అద్వితీయుఁడును, కోటి
సూర్యుల కంటి గలవాఁడును, చేతులయందుఁ బట్టుకోబడెనబాణములు ధనుస్సు
గలవాఁడును, వర్షకాలమేఘమువలెఁ బ్రకాశించువాఁడును, బంగారుచేఁ బ్రకా
శించు వస్త్రముగలవాఁడును, రత్నములుగలకుండలములచే నొప్పుచుండువాఁడును,
పద్మములవలె నిర్మలములైన కన్నులుగలవాఁడును, తమ్మునితోఁగూడియుండు
వాఁడును అగురాముని సుతించెడను.

శ్లో. రామం శ్యామపయోదసీల మమలం రాజీవనేత్రం సదా
హల్యాకాపనివార్ధణ ప్రణయిపాదాభోజ ముర్విశ్వరమ్,

విద్యుతోక్తీనమాప్రదీధితిలసతోక్తీర మస్త్రోజ్జ్వలం
 ధ్యాయే తారకనామ మీశ్వరసఖం దైతేయవంశపహమ్. ౨౩
 మ. మునికాంతాగతశాపమోక్షణపదాంభోజాత్మః బ్రావృష్టునా
 ఘనగాత్రుః వికచాబ్జనేత్రు గిరిజాకాంతాపు దైత్యారిః బా
 వనవిద్యుచ్ఛతకోటిదీప్తమకుటః భ్రాజోత్తమాంగుః జనా.
 ర్దనునికా దారకనామ రాము నియతిః ధాన్యింతు సశ్రాంతమున్

తా. నీలమేఘమువలె నేనల్లనివాడును, నిర్మలుడును, పద్మములవంటికన్నులు
 గలవాడును, అహల్యకాపమునునివారింఁచుటయందుఁబరిచయముగలపాదపద్మములు
 గలవాడును, భూమికిఁ బ్రభువును, లెక్కకుమిక్కిలియును మెఱపులకొంతులతోఁ
 బ్రకాశించు కిరీటము గలవాడును, దివ్యాస్త్రములచేఁ బ్రకాశించువాడును,
 తరింపజేయుపేరుగలవాడును, శివునికి స్నేహితుడును, రాక్షసవంశమునుగొట్టిన
 వాడు నగురాముని ధ్యానించెదను

శ్లో. దశరథసుత మీశం దండకారణ్యవాసం
 శతమఖమణినీలం జానకీప్రాణలోలమ్,
 సకలభువనమోహం సముత్తాంభోదదేహం
 బహుళనుతసముద్రం భావయే రామభద్రమ్. ౨౪
 చ. శతమఖరత్ననీలఘనః సన్నిభగాత్రుని దండకాటవీ
 స్థితు జనకాత్మజాధిపుః సదీపతిసన్నతు విశ్వమోహనుః
 క్షీతిపతి నీశ్వరేశ్వరునిః జన్మయు దాశరథిః దయానిధిః
 వితతచరిత్రుః సత్యురఘువీరుని సంతత మాశ్రయించెదన్.

తా. దశరథునికుమారుడును, ప్రభువును, దండకారణ్యమునందున్న వాడు
 ను, ఇంద్రనీలమణివలెనల్లనివాడును, నీకప్రాణములయల దాసగలవాడును, ఎల్ల
 లోకములను మోహింపజేయువాడును, మంచి మేఘమువంటి శరీరముగలవాడును,
 పలువిధముల నులించినసముద్రముగలవాడును, అగురామభద్రునిభావించుచుందును.

శ్లో. సరయుతీరవనే లతానివసనే సదత్నవేదీతపే
 సుమిపర్యంకతలే విదేహసుతయా సార్ధం పరిక్రీడతః,
 కస్తూరీఘనసారచండనమిశద్ధంధోల్లసత్సావని
 పాయస్మాత్తిరనామయా రఘుపతేర్భద్రాత్మికా నోఽవిశమ్. ౨౫
 మ. సరయుతీరవనిక లతాగృహమునకః సదత్నవేదీస్థరిక
 విరిశేయ్యక జనకాత్మజాసహితః దైవేద్యుః సచ్యంద్రక

• స్తురిసంయుక్తసుగంధలేపనమునకా ♦ శోభిల్లి క్రిడించు సుం
దరసన్మూర్తి యనామయందు రఘునాథస్వామి నకాబోవుతన్.

తా. సరయునదిగట్టుమీది వనమునందలి పొదరింటిలో మంచితమయి
యలుగుపైని పూజామృత సీతతోఁగూడఁ గ్రీడించుచున్నవాఁడగు రఘుపతిరాముని
యొక్క, కన్నురి-కర్పూరము- హరిచందనము మేళవింపఁ బడినగ్రంథముచేఁ
బ్రకాశించునదియు, పవిత్రమునదియు, నిరామయమును, మంగళస్వరూపమును
అగు శరీరము గక్షించుఁగాక.

శ్లో. వై దేహీప్రియవల్లభం విజయినా వాతాత్మజాధీశ్వరం
వాణీవారిధివానరాదివినుతం వందారుమందారకమ్,
విశ్వామిత్ర వసిష్ఠ వాసవ శివా వాణీశశశ్వన్నుతం
దేవేశం వినతాత్మజాభినినుతం వందే సదా రాఘవమ్. ౨౬

మ. ధరణీజాప్రియవల్లభుకా జయకరుకా ♦ దాసామరానోకహుకా
గరుడాంభోధి సరస్వతీ స్థవగ సంఘస్తోత్రు బ్రహ్మేశ ని
ర్జరనాథాత్రి వసిష్ఠ గార్గ్యముని విశ్వామిత్ర సంసేవితుకా
వరదుకా రాఘవు వాయుపుత్రవిభు గీర్వాణేశ్వరుకా గొల్చెదన్.

తా. సీతకుఁ బ్రియవల్లభుఁడును, జయముగలవాడును, అంజనేయప్రభువును,
సరస్వతి, సమాద్రుఁడు-వానరులు మొదలగువారిచేఁ గొనియాడఁ బడినవాఁడును,
నమస్కరించువారికిఁ గల్పవృక్షమును, విశ్వామిత్రుఁడు, వసిష్ఠుఁడు, ఇంద్రుఁడు,
పార్వతి, బ్రహ్మ అనువీరిచే నెల్లప్పుడును గొనియాడఁబడువాఁడును, దేవతలకుఁబ్రభు
వును, గరుత్మంతునిచే నుతింపఁబడినవాఁడును, అగురాముని సదా నమస్కరించెదను.

శ్లో. విశాలనేత్రం పరిపూర్ణగాత్రం సీతాకళత్రం సురవైరిజైత్రమ్,
జగత్పవిత్రం పరమాత్మతంత్రం శ్రీ రామచంద్రం ప్రణమామిచిత్రే.
చ. వికసితపుండరీకదళవిస్తృతనేత్రు జగత్పవిత్రు నే
వశనుతిపాత్రు నీలఘనవర్ణసుగాత్రు సురారిజైత్రుఁడా
రకుఁ బరమాత్మతంత్రు రఘురాము ధరాధిపతికా విదేహభూ
పకతనయాకళత్రు రహస్వాంతమునందు నమస్కరించెదన్. ౨౭

తా. విశాలమయిన కన్నులుగలవాఁడును, పరిపూర్ణమయిన శరీరముగల
వాఁడును, సీత భార్యగాఁగలవాఁడును, రావణుని జయించినవాఁడును, లోకము
లను పవిత్రముగఁ జేయువాఁడును, పరమాత్మతంత్రుఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని
మనసున మ్రొక్కెద.

శ్లో. సామితి మానార్ణవపూర్ణచంద్ర సీతావసల్లోచనపూర్ణచంద్ర!
సురారివక్త్రాంబుజపూర్ణచంద్ర సంరక్ష మా రాఘవభామచంద్ర

చ. ధరణికుమారి కాక్షికుమారి, పద్మపద్మపద్మపద్మార్ణ చంద్రుడు డా
సురవిసరాననాంబురుహాసోముడు లక్ష్మణభవ్యమూసా
గరపరిపూర్ణచంద్రుడు జగత్పరిపూరితకీర్తిసాంద్రుడు డం
బరమణివంశచంద్రుడు డసమానాడు రాముడు నన్ను బోవుతన్.

తా. అత్ముని మానమనెడి సముద్రమునకు బున్నమచంద్రుడవును, సీత
యొక్క ప్రకాశించుకన్నులకు బున్నమచంద్రుడవును, రాక్షసులముఖము
లనెడి పద్మములకు బూర్ణచంద్రుడవును, అగురాఘవా! రామచంద్రా! నన్ను
సంరక్షించుము.

శ్లో. యస్య కించిదపి నో హరణీయం కర్మ కించిదపి నాచరణీయం,
రామనామచ సదా స్మరణీయం లీలయా భవజలంతరణీయమ్. ౨౯

తా. ధారుణి నేమహత్మునవతారసుకర్మలు పోషిడంగరా
దేరికి నన్యకర్మముల నించుక సేయుట పాడి గాదు దు
ర్వారదురంతపాపజలరాశి దరింపఁగ హేతు వైనయా
శ్రీరఘరామనామము స్మరింపఁదగు బరమాత్మసిద్ధికిన్.

తా. ఎవనికిఁ గొంచెమైనను హరింపఁదగినది లేదో, ఎవనికిఁ గొంచెమైనను
అచరింపఁదగినది లేదో వానిచేతను సదా రామనినామము స్మరింపఁదగినది. విలాస
ముగా సంసారసముద్రము జాటుఁదగినది. అనఁగా, రామనామస్మరణము చేయు
వారి కేమిచేయకున్నను మోక్షము గలుగునట.

శ్లో. రంగమాణ మభితో గృహంగణే భృంగనీల మలకావృతాననమ్,
మంగళప్రదమమంగళాపహం సంగృణే దశరథాత్మజం హృది. 30

తా. అభినముదాయనీలచికురావృతకర్తసరోజం డై నము
జ్వలభవనాంగణప్రకటసంతతసంచరణాధ్యుడై మమం
గళపరిహారుడై లలితకాంచనభూషణభూషితాంగుడై
యలరినరాఘవున్ దశరథాత్మజు జితమునందు నిల్పెదన్.

తా. గృహంగణమందంతటను ప్రాకుఁచుండువాఁడును, తుమ్మెదవలె నల్లని
వాఁడును, ముంగురులచే నావరింపఁబడిన మొగముగలవాఁడును, మంగళములనుగలిగించు
వాఁడును, అమంగళములను తొలఁగించువాఁడును అగు దశరథుని కుమారుని
రాఘుని మనస్సునందు స్థిరంచెదను.

శ్లో. దనుజతిమృదభానుం తాపస్త్వీర్ణత్యమానం
శమితకలుషవారం నీవకే ముద్బహుమ్.

దళితవిషమసాలం దండితారాతిజాలం

ప్రణతశిఖరిశత్రుం భవ్యపాథోదగాతమ్.

30

మ. దనుజధ్వంతసరోజమిత్రు సురనాథస్తోత్రం యోగీంద్ర స
నానిసంభావితు సప్తతాళతరునిర్మోకాస్తు విద్వేషిత
జను నీలాంబుద గాత్రుఁ గల్మషగిరింద్రచ్ఛేదదంభోలి దు
ర్జనసంహారుఁ గృపాసముద్రుఁ డగు శ్రీరామప్రభుఁ గొల్చెదన్.

తా. రాక్షసులనెడిచీటికి నూర్చుడును, తాపసులచేతను చింతింపబడు
చుండువాడును, భక్తులయందలి పాపములసమూహమును కాంతినిపొందించువా
డును, దుష్టులకు దూరముం దుండువాడును, ఏడుచెట్లను విఱుగఁగొట్టినవాడును,
శత్రుసమూహమును శిక్షించినవాడును, నన్ముడయినయింద్రుఁడుగలవాడును,
చక్కనిమేఘమువంటి శరీరముగలవాడును అగురాముని స్మరించెదను.

శ్లో. హే గోపాలక హే దయాజలనిధే హే సద్గుణాంభోనిధే
హే దైత్యాంశక హే విభీషణదయాపారీణ హే భూపతే,
హే వై దేహసుతామనోబ్జవిహృతే హే కోటిమారాకృతే
హే నవ్యాంబుజనేత్ర పాలయ పరం జానామి న త్వాం వినా. 31

తా. ఓ దైత్యాంశక యోదయాజలనిధి + యోధారుణీపాల యో
వై దేహీపతి యోవిభీషణకృపాపారీణ గోపాలకా
యోదాసస్సుత శంభుచాపదళనా + యోమన్మథాకార యో
శ్రీదైతా నినుఁ దక్క నన్యులను నేఁ + జింతింపఁ బ్రోవంగదే.

తా. ఓ గోపాలకా! ఓదయాసముద్రుడా! ఓ సద్గుణసముద్రుడా! ఓ రాక్షసాం
శకా! ఓ విభీషణువిషయమునఁబూర్ణమయిన దయగలవాడా! ఓ భూనాథా! ఓ సీతా
మనఃపద్మమునందు విహారముగలవాడా! ఓ కోటిమన్మథులవంటి యాకారముగల
వాడా! ఓ వికసించిన పద్మములవంటి నేత్రములుగలవాడా! నన్ను బాలింపుము.
నిన్ను విడిచి యితరుల నెఱుంగను.

శ్లో. సాకేతే ప్రణవాఖ్యరత్నఖచితే సింహాసనే సంస్థితం
విశ్వామిత్రవసిష్ఠగాలవముఖై రాశీర్భి రంచజ్జటైః,
పూజ్యంపార్శ్వగతజ్జచారునయనా విద్యుచ్ఛలచ్ఛామరం
వందే కోమలసుస్మితాసనమిలారతావతీర్ణం హరిమ్. 32

మ. తప్తపాలక ప్రణవాఖ్యవీధిఁ జెలువొందఁ నవ్యసంకేతుఁ
నన లిర్వంకలఁ జామరద్వయ మమంద్రపాథి వీరక బటి

జను లాశీర్వచనంబు లియ్య ధరణీః చక్రావనాసక్తుడై
యనిశంబుక దరహాసవక్తుః డగురామాధీశు నేవిందెదన్.

తా. అయోధ్యయందు, ప్రణవమను పేరుగలదై రత్నఖచితమయిన సింహాసన
మునఁ గూర్చున్నవాఁడును, విశ్వామిత్రుఁడు- వసీష్ఠుఁడు- గాలవుఁడు మొదలయిన
జటాధరులచేతను ఆశీర్వాదములచేఁ బూజ్యుఁడును, ప్రక్కలను నిలువఁబడిన
వారును, పద్మములవలెఁ జక్కనయినకన్నులుగలవారును అగు శ్రీలయొక్క
మెఱపులవలెఁ జంచలములయిన చామరములు గలవాఁడును, కోమలమయిన
మంచిచిఱునగవుతోడి మొగముగలవాఁడును, భూమిని రక్షించుట కవతరించిన
వాఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును అగురాముని మ్రొక్కెదను.

శ్లో. నిత్యం నిర్జితపంకసంభవమహానేత్ర శ్రియం రాఘవం
రామం పార్వణచంద్ర చాదునదనం దిక్పాలక సేవితమ్,
కర్పూరాగరుచందనార్ద్రహృదయం మందారమాలాంచితం
విద్యుత్పంజనిభాంబరావృతతనం రావం భజే శ్యామమ్. ౩౪

చ. విమలనవాంబునాతదళవిస్తృతనేత్ర దిగీశవందితుఁ
సుమహితపూర్ణచంద్ర విభాసుందరవక్త్రు లసత్తటిలతా
సమవసనుఁ హృదార్ద్రసితవాసితచందనచంద్ర కర్దముఁ
రమణ సుపర్వభూజసుమరాజితధాముని రాము నెన్నెదన్.

తా. శాశ్వతుఁడును, పద్మములను జయించిన పెద్దకన్నుల శోభగల
వాఁడును, రఘువంశమానఁ బుట్టినవాఁడును, పున్నమనాటి చంద్రురునివలెఁ
జక్కనయిన మొగముగలవాఁడును, దిక్పాలురచేతను నేవింపఁబడువాఁడును,
కర్పూరము-అగరు చందనములచేఁ దడిసినహృదయము గలవాఁడును, కల్పవృక్ష
ముల పుష్పమాలచే నొప్పుచుండువాఁడును, మెఱపులగుంపుతో సమానమయిన
వస్త్రముచే నావరింపఁబడిన శరీరముగలవాఁడును, నల్లనివాఁడును అగురాముని
నేవించెదను.

శ్లో. శ్రీరామః కుశికాత్మజస్య వచనే నాకృష్ట బాణానం
మారీచం చ సుబాహుకం శరయగ్నేనై వాహపే లీలయా,
క్రామక్ సుందరకాకషత్తురుదిరస్సౌమిత్రిణా సంయుతః
ప్రాయాత్నః కమలాశ్మన స్సకరణః కాళాంబుదశ్యామలః. ౩౫

మ. కృష్ణుఁడైన కుశికాత్మజవాక్యమున నాకృష్టాంతకోదందుడై
వడి మారీచసుబాహులం వెగడి భావంబుండు కంజలుర

మృత్యుడు కాలాంబుదగాత్మఁ డంబుజనిభాఁస్యుం డుజ్జ్వలత్కా కప
క్షుడు సౌమిత్రియుతుండురాఘవు డుకాఁకుల్ స్థుండు నకబ్రోవుతేన్.

తా. విశ్వామిత్రుని మాటచేతను ధనుస్సునెక్కువెట్టి యుద్ధమునందు
రంజే బాణములచేతను మారీచుని, సుగ్రాహుని, అక్రమించినవాఁడును, చక్కని
జానపాలచే సొగసైనవాఁడును, అత్ముణునితోఁ గూడినవాఁడును, పద్మమువంటి
ముఖముగలవాఁడును, దయతోఁ గూడినవాఁడును, వర్షకాలమేఘమువలె నల్లని
వాఁడును అగు శ్రీరాముఁడు మమ్ములను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. ఆనందరూపం వరదం ప్రసన్నం
సింహేక్షణం సేవకసారిజాతమ్,
నీలోత్పలాంగం భువనైకమిత్రం
రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

3౬

మ. శ్రీ తమందారము నూత్నరత్నవిలసత్స్పింహాసనాసీను భా
సితనీలోత్పలమేఘవర్ణఁ గరుణాఁసింధుఁ ప్రసన్నాశనుఁ
నతపక్షుఁ భువనైకమిత్రు నిరతాఁనందస్వరూపుఁ సురా
ర్చితు శ్రీరామధరాధినాథు మది నే • సేవింతు నిష్టాప్తికిన్.

తా. ఆనందమే స్వరూపముగాఁ గలవాఁడును, వరములనిచ్చువాఁడును,
ప్రసన్నుఁడును, సింహముచూపుటవంటి చూపులుగలవాఁడును, సేవచేయువారికిఁ
గల్పవృక్షమును, నల్లఁగలువవంటి శరీరముగలవాఁడును, లోకములకు ముఖ్య
మిత్రుఁడును, రమింపఁజేయువాఁడును, అగురాఘవరామచంద్రుని సేవించెదను

శ్లో. యుద్ధే వస న్నవృణ దద్భుతబాణవర్షై
రామః ప్రహారసమయే రజనీచరాణామ్,
రత్నోనుకూలసమయాయ విభీషణాయ
లంకాధిపత్య మదిశ ద్రఘురామచంద్రః.

3౭

చ. అసురకదంబజన్యమున • నద్భుతవిద్యఁ గలంబవృష్టిఁ బెం
పెనఁగఁగ నించి రాక్షసుల • నెల్లను గూలించి రక్షణార్హుఁ డై
వెన శరణాగతుం డగువిభీషణు లతకకు రాజుఁ జేసి పా
ల్పెనఁగినరామచంద్రునకు • మేళికులాగ్రణి కేను మృక్కదన్.

తా. రాముఁడు యుద్ధమునందున్నవాఁడై కొట్టునప్పుడు రాక్షసులకు, అశ్ప
ధికరముయిన బాణవర్షములచేతను, హానినికలిగించెను. రఘువంశీయుండైన రామ

చంద్రుడు రక్షించుట అనుకూలమైన సమయముగల విభీషణునికొఱకు లంకా ప్రభుత్వము నిచ్చెను.

శ్లో. వేదాంతగానం స్వకృతైకదానం
హతాభిమానం త్రిదశప్రధానమ్.
గజేంద్రయానం విగతావసానం
శ్రీరామచంద్రం సతతం నమామి.

3౮

చ. ప్రకటగజాధిరూఢునకు ♦ భవ్యనకా సకలాగమాంతభ
ర్తకుఁ బరిమాణహీనునకు ♦ దాసధురీణునకు సురాగ్రనే
తకు నభిమానహారికిఁ బరితంగకులాంబుధికైరవాధినా
యకునకు రామభూభుజున ♦ కాజితనూజున కేను మొక్కెదన్.

తా. వేదారతములచేతనైన గానముకలవాఁడును, తనచేఁ జేయుఁబడిన
మాఖ్యదానములు గలవాఁడును, నాది - నేను, అను - అభిమానములేనివాఁడును,
దేవతలలో ముఖ్యుఁడును, మదగజమువంటి నడకగలవాఁడును, తుదలేనివాఁడును,
అగు శ్రీరామచంద్రుని సదా మొక్కెదను.

శ్లో. శ్రీరామచంద్రం ధృతచాపసాముకం
నీలాత్పలాభం నలినాయతేక్షణమ్,
సామిత్రిణా నేవితపాదపంకజం
నీతాసమేతం శరణంభజేఽనిశమ్.

3౯

ఉ శ్రీరఘురామచంద్రు సరసీరుహపత్రవిశాలనేత్రు నీ
తారమణీసమేతు జలదప్రవిభాసితనీలగాత్రు శృం
గారవిభూషు దివ్యశరకాయుకపీప్తకర్ణాబ్జనూర్మిలా
చారుముఖపతిప్రణతఃపత్నదపద్ము సమాశ్రయించెదన్.

తా. ధనుర్బాణములను ధరించినవాఁడును, నల్లగలువవంటి కాంతి గల
వాఁడును, పద్మములవలె విశాలములయిన కన్నులుగలవాఁడును, అత్మణునిచేతను
నేవింపఁబడు పాదపద్మములు గలవాఁడును, నీతాసమేతుఁడును, అగు శ్రీరామ
చంద్రుని ఎల్లప్పుడును శరణుగా నేవించెదను.

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర కరుణాకర దీనబంధో
నీతాసమేత భరతాగ్రజ రాఘవేశ,
పాపార్తిభంజన భూతుర దీనబంధో
పాపాంబుధౌ పతిత ముద్ధరామా మనాథమ్.

౪౦

చ. హరి రఘురామచంద్ర భరతాగ్రజ సత్కరుణాపయోనిధీ
ధరణితనూభవాసహిత • ధార్మిక పాతకిదీనబాంధవా
దురితమహాంధకారహరతోయజబాంధవ రాఘవేశ్వరా
తరణికులావసంత దురితాబ్ధినిమగ్నుని నన్నుఁ బ్రోవవే.

తా. దయకు స్థానిమయినవాడవును, దీనులకు బంధువవును, సీతతోఁగూడిన
వాడవును, భరతున కన్నవును, రఘువంశపురాజులకుఁ బ్రభువవును, పాపముల
వలనఁ గలుగు బాధలను గొట్టువాడవును, భయాతురులయిన దీనులకు బంధుడ
వును, అగునో శ్రీరామచంద్రా! పాపసముద్రములోఁ బడియున్నవాడను, దిక్కులేని
వాడను అగు నన్నును ఉద్ధరింపుము.

శ్లో. ఇదం శరీరం శ్లథసంధి జర్జరం
పతత్యవశ్యం పరిణామపేశలమ్,
కిమావధం పృచ్ఛసి మూఢ దుర్మతే
నిరామయం రామకథామృతం పిబ.

౪౦

చ. కడు శతసంధిజర్జరితః గాత్ర మనిత్యము సాయు వల్పు మె
య్యెడఁ బడిపోవునో తెలియఁ దెందుకు దివ్యమహావధంబు లే
ర్పడియె నిరామయం బయినఁ రామకథామృత మెల్లకాలముక
జెడక విమూఢతం బడక • శీఘ్రము క్రోలుచు నుండు చిత్తమా!

తా. ఓమూఢుడా! ఓరీదుర్బుద్ధీ! ఈ శరీరము విడిపోయినదనండులుకలది,
గనుక నే శిథిలమయినది పరిణామమునందు మృదువయినది తప్పక పడిపోవును.
కావున దీనికొఱ కేమిమందు నడిగదవు? నిరామయమగు రామకథయనడి
యమృతమును త్రాగుము.

శ్లో. దశముఖగజసింహ దైత్యగర్వాతిరంహం
కదనభయదహస్తం తారక బ్రహ్మశస్త్రమ్,
మణిఖచితకిరీటం మంజులాలాపవాటం
దశరథకులచంద్రం రామచంద్రం భజేహమ్.

౪౧

చ. దశరథవంశసాగరసుధాకరు దానవగర్వభంజకుఁ
దశముఖదంతిసింహమును • తారక బ్రహ్మ మరీంద్రభీతిదుః
శశిసరసీజమిత్రవిలసన్మాణిహేనుకిరీటు మంజుభా
షి శరధితల్పు దాశరథి • శ్రీరఘురాము సమాశ్రయించెదన్.

తా. రావణుఁ డనెడియేనుఁగునకు నింహమును, దైత్యులగర్వమువిషయమున మిక్కిలి వేగముగలవాఁడును, యుద్ధములయందు భయమును గలిగించుహస్తము గలవాఁడును, తారకబ్రహ్మమనికొనియాడఁబడినవాఁడును, మణులచే ఖచితమయిన కిరీటముగలవాఁడును, మృదునయిన మాటలకుఁ దోటయ్య, శశరథుని కులమున కాహ్లాదము గలిగించినవాఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని నేను సేవించెదను.

శ్లో. లంకావిరామం రణరంగభీమం
రాజీననేత్రం రఘువంశమిత్రమ్,
కారుణ్యమూర్తిం కరుణాసపూర్తిం
శ్రీరామచంద్రం శరణం ప్రపద్యే.

౪౩

మ. అరవిందాయతపత్రనేత్రు రఘువంశాంభోధిపూర్ణేందు సం
గరరంగోజ్జ్వలభీము భీమవినుతుఁ ♦ గారుణ్యసన్మార్తి భా
సురలంకాప్రవిరాము రామధరణీశుఁ సర్వసర్వంసహ
వరపుత్త్రీహృదయాంబుజాతరణిఁ ♦ వాంఛించి సేవించెదన్.

తా. లంకాసువిరమింపఁజేసినవాఁడును, అనఁగానశింపఁజేసినవాఁడును యుద్ధ
రంగములందు భయంకరుఁడును, పద్మములవంటి కన్నులుకలవాఁడును, రఘువంశ
మునకుమిత్రుఁడును, దయాస్వరూపుఁడును, కరుణయొక్క పూర్తిగలవాఁడును,
అనఁగా, దయతో నిండినవాఁడును, అగు రామచంద్రుని శరణుపొందెదను.

శ్లో. రామచంద్ర మనిశం హృదయస్థం
రామ మిందువదనం ప్రవిభాసమ్,
భావయామి నిగమాంతనివాసం
భారతీపతిసుతం భవవంద్యమ్.

౪౪

ఉ. శారదపూర్ణచంద్ర విలసద్వదనుఁ రవికోటిభాసితుఁ
సారసగర్భసన్నతుఁ బ్రశస్తచరిత్రుని నాగమాంతసం
చారు ధరాధరాధిపతిఁసన్నమితాంఘ్రిని మామకీనహృ
త్సారససంస్థితుఁ వరదు ♦ దాశరథి శరణంబు వేడెదన్.

తా. నా హృదయమునం దుండువాఁడును, రమింపఁ జేయువాఁడును,
చంద్రునివంటి ముగముగలవాఁడును, మిగులఁ బ్రకాశించువాఁడును, ఉపనివత్తు
యందుండువాఁడును, బ్రహ్మచేఁ గొనియాడఁబడువాఁడును, శివునికి నమస్కరింపఁ
దగువాఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని ఎల్లప్పుడును భావనఁజేసికొనుచుండును.

శ్లో. కామారోరామచంద్రః కమలమృదుపదా శోభయన్భూమిభాగం
మాతుళ్ళానందకారీ మరకతనిక రాకార ఇందీవరాక్షః,
ఉత్సజ్జే సన్నివిప్తః పితు రమరవరైః స్తూమనూనోపకారో
నానాలంకారభూషస్సురతు మమసదా మాయయా రామకుశః.

మ జనకాంకస్థితః డై సురాళినుతుః డై • సర్వేశుః డై మాయయై
జనయిత్రీపరితోవకృత్తరకతః • చ్ఛామాంగుః డై పద్మలో
చనుః డై కంజమృదుత్వపాదవిలసత్ • త్మాభాగుః డై భవ్యయా
వనపూర్వుం డగురాఘవుం డెభుడుమ • త్స్వంతంబునన్ భాసిలున్.

తా. పద్మమువలె మృదువులయిన పాదములచేతను భూభాగమును శోభిం
పఁజేసినవాఁడును, తల్లి కానందమును గలిగించినవాఁడును, మరకతమణులకుప్ప
వంటి యాకారముగలవాఁడును, కలువలవంటి కన్నులుగలవాఁడును, తండ్రితోడ
పైని కూర్చున్నవాఁడును, జేవతాశ్రేష్ఠులచేతను కొనియాడఁబడుచున్న ఉపకార
ములు గలవాఁడును, అనేకములయిన నగలచేత నలంకరింపఁబడినవాఁడును, మాయ
చేతను రాముఁ డయినవాఁడును, ప్రభువును, కుమారావస్థగలవాఁడును అగు
శ్రీరామచంద్రుఁడు నాకెల్లప్పుడును ప్రత్యక్ష మగుచుండునుగాక.

శ్లో. సన్నద్ధః కవచీ ఖడ్గీ చాపబాణధరో యువా,
గచ్ఛన్మమాగ్రతో నిత్యం రామః పాతు సలక్షణః.

౪౬

చ. నిరతము త్రోవ నేగుతటి • నెయ్యముతోడి మదగ్రచారివై
కర మనురక్తి నుద్ధతను • గౌశల మొప్ప సలక్షణుండ వై
శరము శరాసనంబుఁ గవఁచంబును ఖడ్గముఁ దాల్చి కావవే
తరణికులాబ్ధిసోమ వరఁతారకనామ శ్రితావనామ్యతా !

తా. యుద్ధసన్నద్ధుఁడును, కవచముగలవాఁడును, ఖడ్గముగలవాఁడును, ధను
ర్పాణములను ధరించువాఁడును, యువావస్థగలవాఁడును, అక్షుణునితోఁ గూడిన
వాఁడును అగు రాముఁడు ప్రతిదినమును నాముందర నడుచుచున్నవాఁడై నన్ను
రక్షించుఁగాక.

శ్లో. సుగ్రీవమిత్రం పరమం పవిత్రం సీతాకళత్రంనవహేమసూత్రమ్,
కారుణ్యపాత్రం శతపత్రనేత్రం శ్రీరామచంద్రం శిరసా నమామి.

చ. పరమపవిత్రఁ దామరసః • పత్రవిభాసితనేత్రు ధారుణీ
వరతనయాకళత్రుని విభాకరసంభవమిత్రు నవ్యక

ర్బురకటిసూత్రసిక్ భువనః మోహనగాత్రుః బలత్రిత్రుసు
స్థిరకరుణాసముద్ర మునిః సేవితృ శ్రీరఘరాముః గొల్పెదన్. ౪౭

తా. సుగ్రీవునకు మిత్రుఁడును, పరమఁడును, పవిత్రుఁడును సీత భార్యగాఁ
గలవాఁడును, శ్రొత్తనియగు బంగరుశూత్రముగలవాఁడును, దయకుఁ బాత్ర
మయినవాఁడును, పద్మమలవంటి కన్నులుగలవాఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని
శిరస్సుచేతను మ్రొక్కుచుండును.

శ్లో. శ్రీరాఘవేతి రమణేతి రఘూద్వపేతి
రామేతి రావణహరేతి రమాధవేతి
సాకేతనాథ సుముఖేతి చ సువ్రతేతి
వాణీ సదా వదతు రామ హరే హరేతి.

౪౮

చ. హరిహరి రామరామ పరమాత్మ రఘూద్వహ దివ్యవిగ్రహ
శరః ధికన్యకారమణః శౌరి యయోధ్యపురాధినాయకా
వరద దశాననారి శ్రితవత్సల రాఘవ సువ్రతా ప్రభా
కరశతకోటి తేజ సుముఖా యనుచున్ రసనా! స్మరింపుమా.

తా. శ్రీరాఘవా! అనియు, రమణా! అనియు, రఘూద్వహ! అనియు,
రామా! అనియు, రావణుని సంహరించినవాఁడా! అనియు, లక్ష్మీనాయకా!
అనియు, అయోధ్యాప్రభూ! అనియు, మంచిమొగముగలవాఁడా! అనియు, మంచి
వ్రతములుగలవాఁడా! అనియు, రామా! హరీ! హరా! అనియు, సదా
నావాక్కు పలుకుచుండును గాక.

శ్లో. జయతు జయతు రామో జానకీవల్లభోఽయం
జయతు జయతు రామ శ్చంద్రచూడాద్భితాం ఘ్నిః
జయతు జయతు వాణీనాథనాథః పరాత్మా
జయతు జయతు రామోఽనాథనాథః కృపాళుః.

౪౯

చ. జయ జయ రామచంద్ర గుణసాంద్ర ధరాతనయాధినాయకా
జయ జయ రామచంద్ర పురఃశాసనవందితపాదపంకజా
జయ జయ కాఘవేంద్ర జలఃజాసననాథ చరాచరాత్మాకా
జయ జయ సత్కృపాభర్తణః శాశ్వత దీనజ నావనాచ్యుతా

తా. సీతావల్లభఁ డయినయీరామఁడు సర్వథా జయించుఁగాక. శివునిచేఁ
బూజింపఁబడు పాదములుగల రాముఁడు జయించుఁగాక. బ్రహ్మకు నాకుఁడును,

పరమాత్మస్వరూపుఁడును, అగురాముఁడు జయించునుగాక. అనాథులకు నాథుఁ
డును, దయాళుఁడును, అగురాముఁడు జయించునుగాక.

శ్లో. వరంనయాచే రఘునాథ యష్టత్పాదాబ్జభక్తిస్సతతం మమాస్తు
ఇదంప్రియంనాథ వరంప్రయచ్ఛ పునఃపున స్వామిదమేవ యాచే.

ఉ. శ్రీరఘునాథ మీపదసుసేవయు భక్తి నిరంతరంబు నా
కారయ నిష్ట మైనవర • మంతియె చాలును మాటిమాటికి
గోరెద నీవరంబు నినుఁగూరిచి యన్యవరంబు లెవ్వియం
గోరను నాయభీష్ట మొనఁగూర్చుగదే కరుణించి మక్కువన్. ౫౦

తా. ఓరఘునాయకా! నేను వరమును యాచింపడు. ఎల్లప్పుడును నాకు
మీ పాదపద్మములయందు భక్తి యుండునుగాక. నాథా! నాకిష్టమయిన
యీవరమునిమ్ము. మాటిమాటికిని నిన్ను నే నిదే యాచించెదను.

శ్లో. అంభోధరోషాదరుణాయమా నేనాథస్యద్భవ్యానయనేరఘూణామ్,
మరుద్గణైస్తత్క్షణమాశశంకే మందాకినీమంగళమాత్రభంగమ్.

మ. ఘనరోషప్రకటప్రతాపయుక్తుడై • కందోయఁ జెంజాయఁ బెం
ప వదీనాథుఁ జూచినప్పుడు సుపర్యక్తేణి శంకించె నీ
ఘనుచే భంగమునొందు నిశ్చయము గంఁగా హేళునూత్రంబు నేఁ
దనుచుం దద్విధవిక్రమంబు గల రామాధీశుఁ బ్రార్థించెదన్. ౫౧

తా. సముద్రనియందలి కోపమువలన నెఱ్ఱబాటిన, రఘువంశనాథుఁ డగు
రాముని కన్నలు చూచి యపుడే 'సముద్రుని భార్యయగు మన మంజాకినీనదిమం
గళనూత్రము లెగిపోవును' అని దేవత లందఱిచేతను ఊహింపబడినది.

శ్లో. అంభోధిస్మయబంధనేన జగదానందేన భూపుత్రికా
స్వాంతాబ్జాంబుజబాంధవేన నతఃకుయత్యతీతేనచ,
కర్ణాలంబితకుండలేన దివిషత్ప్రాణోద్యమేనాశ్రిత
శ్రేయఃకల్పనగేన మే మతి రియం తామేణ సంశ్చరతామ్. ౫౨

మ. శ్రితకల్పదును మై నతార్తిహరుఁ డై • సీతాహృదంభోజరం
జితసంకేరువామిత్రుఁ డై దివిజరాజిత్రాణుఁ డై వాహినీ
పతిరాక్షాధంశౌర్యుఁ డై త్రిభువనప్రహరణుఁ డై కుండలా
దితుఁడౌ రాఘవీంద్రమాకోసంగుఁగరుణాశ్రేయంబమేయంబుగన్.

తా. సముద్రుని గర్వమును గట్టినవాడను, లోకముల నానందింపజేయు
వాడను, భూమి కూతురైన సీతయొక్క హృదయమనెడి పద్మమునకు నూర్పు
డును, తనకు నక్రమమయినవారిని రక్షించుటయందు ఉద్యుక్తమయిన మనస్సుగల
వాడను, చెవులయందు ప్రేలాడుచున్న కుండలములు గలవాడను, దేవతలను
రక్షించుటయందు వ్యాపారముగలవాడను, తన్నాశ్రయించినవారికి మేలు
గలిగించు విషయమునఁ గల్పవృక్ష మయినవాడను, అగు శ్రీరామునిచేతను
నా యీ బుద్ధి వృద్ధిని పొందింపబడఁగాక.

శ్లో. ఆదౌ రామజన్మః కుమారగమనం యజ్ఞప్రతీపాలనం
శాపాదుద్ధరణం ధనుర్విదళనం సీతాంగనోద్వాహనమ్,
లంకాయాదహనం సముద్రతరణం సౌమిత్రిసమ్మాహనం
తక్షన్సంహరణం స్వరాజ్యగమనం చైతద్ధి రామాయణమ్. ౫౩

మ. మొదట రామసముద్భవంబు సవనంబు గాచుట మాసిప
త్నిదయం బ్రోచుట చాపభంగము ధరిత్రీపుత్రియుద్వాహము
బింద. లంకాదహించుట జలవిధి వేదాటుట భార్యమూ
ర్ఖదళాస్యాదిమృత్యుల్ ధరావహనమే రామాయణంబైతగున్.

తా. మొదటను శ్రీరాముని జన్మము, కుమారులగు రామలక్ష్మణులు విశ్వా
మిత్రునివెంట వెళ్ళుట, ఆమహర్షి యజ్ఞమును గాపాడుట, అహల్యను కాపము
మొడి యుద్ధరించుట, శివునిబిల్లు విఱచుట, సీతాదేవిని వివాహమాడుట,
అంజనేయుఁడు లంకాపట్టణమును గాల్చుట, రాముఁడు వానరులతోఁగూడి
సముద్రమును దాటుట, యుద్ధములో లక్ష్మణుఁడు మూర్ఖపోవుట, రావణాది
రాక్షసులను జంపుట, తమ రాజ్యమును - అయోధ్యకు మరలివచ్చుట, అను
నిదియే కథా! రామాయణము.

శ్లో. జన్మాదౌ క్రతురక్షణం మునిపతే స్సానోర్ధనుర్భంజనం
వైదేహీగ్రహణం పితృశ్చ వచనాద్ధోరాటవీగాహనమ్,
కోదండగ్రహణం ఖరాదివిధనం మామూమ్నశ్చేదనం
బద్ధాబ్ధికమణం దళాన్యనిధనం చైతద్ధి రామాయణమ్. ౫౪

మ. ధర జన్మించి సవంబు గాచి శిలఁ గాంతం జేసి విల్ ద్రుంచి భూ
వర పుత్రి గొని తండ్రి పంప వటవీవాసంబు గావించి విల్
తరములాల్చి ఖరాదులను మరలు వే సారంగము గూర్చి
శ్రీరాముని గట్టి వశమౌదు వికసితమౌ శ్రీరామునిదాత్రము.

తా. మొదటను రాముని జననము, మునీశ్వరుడయిన విశ్వామిత్రుని యజ్ఞమును సంరక్షించుట, ఈశ్వరుని ధనుస్సును విజృంభించుట, జనకరాజు కూతురయిన సీతను వివాహమగుట, తండ్రియగు దశరథుని మాటవలన భయంకరమయిన దండకారణ్యమునందుఁ బ్రవేశించుట, ఇంద్రుడగన్తుని ద్వారమున నిచ్చిన ధనుస్సును పరిగ్రహించుట, ఖరుఁడు మొదలగు రాక్షసులను చంపుట, మామలేడినిచంపుట, సముద్రమును కట్టి దాటుట, రావణునిచంపుట-యనునదియేకదా! రామాయణము.

శ్లో. పూర్వం రామతపోఽనానుగమనం మాత్స్యామృగం కాంచనం
వై దేహీహరణం జటాయుమరణం సుగ్రీవ సంభాషణమ్,
వాలే ర్నిగ్రహణం సముద్రతరణం లంకాపురీదాహనం
పశ్చాద్ద్రావణ కుంభకర్ణ నిధనం చైతద్ధి రామాయణమ్. ౫౫

మ. మును రాముండువనిం జరించి హరిణంబు ద్రుంచి భూవుత్రియే
గివమార్దంబు జటాయుచావుఁ గని సుగ్రీవావుఁడై వాలిమ
ర్దనుఁడై వారిధి దాటి లంకను వెనకఁదగ్గంబు గావించి పో
ర నిశాటాధిపులక వధించినదియే • రామాయణంబై తగున్.

తా. మొదటను శ్రీరాముఁడు తపోవనమునుగూర్చి పోవుట, బంగారులేడిని చంపుట, సీతను రావణుఁడు హరించుట, వానిచే జటాయువు మృతినొందుట, సుగ్రీవునితో మాటలాడుట, వాలినిచంపుట, సముద్రమును దాటుట, లంకాపట్టణమును కాల్చుట, తరువాతను రావణకుంభకర్ణులనుచంపుటఅనునదియేకదా! రామాయణము.

శ్లో. శాంతం శారద చంద్రకోటిసదృశం చంద్రాధిరామాననం
చంద్రాకాగ్ని వికాసి కుండలధరం చంద్రావతంసస్తుతమ్,
వీణాపుస్తక సాక్షిసూత్ర విలసద్వ్యాఖ్యాన ముద్రాకరం
దేవేశం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్. ౫౬

మ. శరదబ్ధారి సహస్రకోటి సదృశుఁ • జంద్రాధిరామాననక
హరిసంస్తుత్యు సరోజ బాంధవ శశాంకాగ్ని ప్రభాకుండలుక
వరదఁ గోకవిపంచి కాక్ష విలసద్వ్యాఖ్యాన ముద్రాకరుక
భరతాద్యావృతు శాంతు మేఘభుసంభావించు రామ ప్రభున్.

తా. శాంతుఁడును, కోటి శరత్కాలచంద్రులతో సమానుఁడును, చంద్రుని లెకే మనోహరమయిన మొగముగలవాఁడును, చంద్ర-సూర్యాగ్నిలవలె బ్రకాశించు కుండలములను ధరించువాఁడును, చంద్రుఁడు శిరోధూషణముగాఁగలవలె ప్రకాశింపఁబడువాఁడును, వీణా-పుస్తక జపమాలలతోను, ప్రకాశించు వ్యాఖ్యాన

ద్రతోను గూడినచేతులుగలవాఁడును, దేవతలకుఁ బ్రభువును, భరతుఁడు మొదలగు వారితోఁగూడినవాఁడును, నల్లనివాడును, అశుక్తిరాముని నేవించుచుండును.

శ్లో. కృష్ణం భీమధనుః కఠోరనినదం బ్రహ్మాదిసంవిస్మయం
భాస్వద్వాజగతే రమార్గ మనిశం శంభో శ్శిరఃకంపనమ్,
దిగ్గంతిస్థలనం కలాద్రిచలనం సప్తార్ణవోస్మిలనం
వై దేహీమదనం మదాంధదమనం త్రైలోక్యసమ్మోహనమ్. ౫౭

మ. హరచాపధ్వని కబ్జజాదులును జోఁద్యం బంది రంభోనిధుల్
మొరసెన్ సీత మదంబునొందెజగముల్ యోహంబుఁజెందెధరా
ధరముల్ దిక్కరులుం జలించెను మదాంధవ్రాతముల్ గూలె భా
స్కరవాజుల్ గతి దప్పె శంభుఁడు శిరఃకంపంబుఁ జేసెన్ వెసన్.

తా. శివునిధనుస్సు, ఆకర్షింపఁబడినదై భయంకరమయినధ్వనిని గలిగించినది. బ్రహ్మనులకు మిక్కిలి యాశ్చర్యమును గలిగించినది. సూర్యునిరథము గుఱ్ఱములను దారితిప్పించినది. కలుమాలు శివునిశిరస్సును కంపింపఁజేసినది. దిగ్గజములను ఒరగఁ జేసినది. సప్తకులపర్వతములను చలంపఁజేసినది. సప్త సముద్రములను తోలింపఁ జేసినది. సీతను మదింపఁజేసినది. గర్వముచేతను కన్నులు కాననితారిని ఆఁచివైచినది. మూఁడులోకములను మోహింపఁజేసినది.

శ్లో. కంజాతపత్రాయతలోచనాయ

కర్ణావతంసోజ్వలకుండలాయ,
కారుణ్యపాత్రాయ సువంశజాయ
నమోఽస్తు రామాయ సలక్షణాయ. ౫౮

శ్లో. శ్రీరమణీయసూర్యకలఃసింధుసుధాంశుసమానమూర్తికా
సారసఃత్రనేత్రునకుః సన్మణికుండలభాసమానశృం
గారకపోలయగ్మనకుః గారుణికాగ్రణి కాశితార్తరీసం
హరిః లక్ష్మణాన్వితునః కారఘరామున కేను మృక్కేదన్.

తా. తామరతేకులవలె వికాలమయిన కన్నులు గలవాఁడును, చెవుల కలంకారములయి ప్రకాశించు కుండలములుగలవాఁడును, దఱుకుఁ బాత్రమయిన వాఁడును, మంచినంశమునందుఁబుట్టినవాఁడును, లక్ష్మణునితోఁ గూడియుండు వాఁడును అశుక్తిరామునికొఱకు నమస్కార మగుఁగాక,

శ్లో. విద్యున్నిభాంభోదసువిగ్రహాయ
విద్యాధరై స్సంస్తుతేసద్గుణాయ

వీరావతారాయ విరోధహంత్రే
నమోఽస్తు రామాయ సలక్షణాయ.

౧౯

మ. ఘనవిద్యత్ప్రవిభాసితాంగునకు విఖ్యాతోగ్ర వీరావతా
రునకు శ్రీరఘురామచంద్రునకు నిర్మాతారిక సిద్ధదే
వనికాంక్షుతే సద్గుణాకరునకు భక్తామరానోకహం
బునకు శ్రీపతికి సలక్షణునకు మోదంబున మృక్కేదన్.

తా. మెఱపుతో సమానముగఁ బ్రకాశించునదియు, మేఘమువలె నల్లని
దియు నగు మంచిశరీరము గలవాఁడును, విద్యాధరులచేతను లెప్పగాఁ గొనియాడఁ
బడు మంచిగుణములు గలవాఁడును, వీరావతార మెత్తినవాఁడును, విరోధులను
చంపినవాఁడును, లక్ష్మణునితోఁ గూడి యుండువాఁడును అగు శ్రీరామనికొఱకు
నమస్కార మగుఁగాక.

శ్లో. సంసక్తదివ్యాయుధకార్యకాయ
సముద్రగర్వాపహరాయుధాయ,
సుగ్రీవమిత్రాయ సురారిహంత్రే
నమోఽస్తు రామాయ సలక్షణాయ.

౨౦

మ. వరదివ్యాస్త్రశరాసనోజ్వలనకుఁ ♦ వారాశిగుర్వారదు
స్తరగర్వాపహదీప్తకాతునకు దైత్యధ్వంసికి వారిసో
దరసన్నితునకు సలక్షణునకు ♦ దానార్తినిష్ఠారికి
హారికి శ్రీరఘురామచంద్రునకు నే నశ్రాంతము మృక్కేదన్.

తా. దివ్యబాణముతోఁ గూడియున్న ధనుస్సుగలవాఁడును, సముద్రుని
గర్వము నపహరించిన బాణములుగలవాఁడును, సుగ్రీవునికి వేపింతుఁడును, దేవత
లకు విరోధులయిన రాక్షసులను చంపినవాఁడును, లక్ష్మణునితోఁ గూడి
యుండువాఁడును అగు శ్రీరామనికొఱకు నమస్కార మగుఁగాక.

శ్లో. పీతాంబురాలంకృతమధ్యకాయ పితామహేంద్రామృతవందితాయ,
పిత్రేస్వభక్తస్వజనస్వమాత్రే నమోఽస్తు రామాయ సలక్షణాయ.

మ. అరవిందాననశైలనిర్గళనముఁఖ్యాదిత్యపూజ్యాంఘ్రిపం
కయహద్వంద్వనకు సలక్షణునకుఁ ట్టాభరకుఁ గాంచనాం
బరసందీప్తకటిప్రదేశునకు రామస్వామికి నేవకో
ర్కరమాతాపితృసన్నిభాత్మునకు సుద్భక్త దసమృక్కేదన్.

తా. పచ్చనివస్త్రము చేతి నలంకరింపఁబడిన నడుముగలవాఁడును, బహ్మ-
ఇంద్రుఁడు మొదలగు దేవతలచేతను స్తోత్రముచేయఁబడినవాఁడును, తనయందుభక్తి
గల జనమునకుఁ దండ్రీయు, తల్లియు నగువాఁడును, అత్యుణునితోఁగూడియుండు
వాఁడును అగు రామునికొఱకు నమస్కార మగుఁగాక.

శ్లో. నమోనమస్తేఽఖిలపూజితాయ నమోనమశ్చంద్రనిభాననాయ,
నమోనమస్తే రఘువంశజాయ నమోస్తు రామాయ సలక్షణాయ.

చ. సకలజగజ్జనార్చితలఃసత్పదపద్మనకున్ బయోరహ
ప్తకులసముద్రచంద్రునకుఁ ♦ బంకజనేతునకున్ ధరాధినా
యకునకు లక్షణాన్వితున ♦ కాన్యతిరస్కృతపద్మవైరికిన్
బ్రహ్మయశోవికాలునకు ♦ రామున కేను నమస్కరించెదన్. ౬౨

తా. ఇల్లవారిచేతను వందనము చేయఁబడువాఁడ వగు నీకొఱకు నమస్కా-
రము చందమామతో సమానమయిన మొగముగలవాఁడవగు నీకొఱకు నమస్కా-
రము రఘువంశమునందుఁబుట్టినవాఁడవగు నీకొఱకునమస్కారము. అత్యుణునితోఁ
గూడినవాఁడవగు నోరామా! నీకొఱకు నమస్కారమగుఁగాక.

శ్లో. ఇమాని పంచరత్నాని త్రిసంధ్యం యః పఠేన్నరః,
సర్వపాపవినిర్ముక్త స్స యాతి పరమాంగతిమ్. ౬౩

చ. అనుదినమున్ ద్రికాములఁజయం దతిభక్తిని బంచరత్నముల్
జనులు పఠించినన్ తురితఃజాలవిమోచనులై యిహంబునం
దనయుము సౌఖ్యసంపదల ♦ నంది ముదంబును జెంది యంతముం
దనపమమోక్షమున్ గరతఃలామలకంబుగఁ గాంతు రెంతయున్.

తా. ఈ పంచరత్నములను మూడుసంధ్యలయందును వినయఁడుపఠించునో
అతఁడు సర్వపాపములచేతను విడువఁబడినవాఁడై ఉత్తమగతిని పొందును.

శ్లో. శ్రీరామః కల్పవృక్షో మే విరామ స్సకలాపదామ్,
అభిరామ స్త్రిలోకానాం రామః క్షేమం కరోతు నః. ౬౪

చ. సరసిజమిత్రధాముఁడు నిఃశాచరభీముఁడు రాఘవుండు స
ద్వృత్తిభవనాభిరాముఁడు సుఃపర్వవహీరుహ మై మనీయఁడు
స్తరవిపదుత్కరంబును హఠిం బొనరించి నిరంతరంబు సు
స్థిరతరసౌఖ్యసంపదలు ♦ క్షేమమునర్పి కృతార్థుఁ జేయఁతన్.

తా. శ్రీరాముఁడు నాకుఁ గల్పవృక్షము. నాయపదల నన్నింటినివిరమింపఁ
జేయఁజేయు, మూడు లోకములను సంతోషింపఁ జేయఁజేయు. అట్టి రాముఁడు
నాకుఁ క్షేమమును గలిగించునుగాక.

శ్లో. హృదయ! సదయచిత్తం చిత్తనాథం గుణానా
ముదధి మురుగుణాఢ్యం నిమ్నగాలంకృతాంఘ్రిమ్,
జనకపతితనూజాస్వాంతకాంతోత్పలస్య
స్ఫురణిరణచంద్రం రామచంద్రం భజస్య.

౬౫

ఉ. త్మోరమణీసుతాహృదయః కైరవ కైరవమిత్రు భవ్యబృ
దారకవాహినీజననః నవ్యపదాంబుజః జిత్తనాథు గం
భీరగుణామృతోదధి నః మేయగుణాకరు భక్తవత్సలున్
శ్రీరఘురామభూభుజ భజింతు నిరంతర మిష్టసిద్ధిన్.

తా. ఓనామనసా! దయతోఁ గూడిన మనస్సుగలవాఁడును, చిత్తమునకు
నాథుఁడును, గుణములకు సముద్రుఁడును, గొప్పగుణములచే నొప్పువాఁడును,
గంగానదిచేతను అలంకరింపఁబడిన పాదముగలవాఁడును, జనకరాజు కూతు
రయిన సీతయొక్క హృదయమనెడి చక్కని కలువకుఁ బ్రకాశించు కిరణములు
గల చంద్రునివంటివాఁడును, అగు రామచంద్రుని భజింపుము.

శ్లో. వదతు వదతు వాణీ రామ రామేతి నిత్యం
భజతు భజతు చిత్తం రామపాదారవిందమ్,
నమతు నమతు దేహం సంతతం రామచంద్రం
న భవతు మమ పాపం జన్మజన్మాంత రేషు.

౬౬

చ. సతతము రామరామ యని న సంస్మరియింపుచు నుండుఁగాక సం
తతమును రామపాదనలి నద్వయమున్ భజియించుఁగాక స
మృతి రఘురామచింతచము మాన కొనర్చునుగాక మద్వచః
ప్రతతి యిట్లైన జన్మకృతః పాపసమాజము నన్నుఁ బొందునే.

తా. నానా క్షల్లకాలమును రామరామా! అని పలుకుచుండుఁగాక. నా
చిత్త మెప్పుడును రాముని పాదపద్మములను భజించుచుండుఁగాక. నాదేహము
సదా రామచంద్రుని గుఱించి మ్రొక్కుచుండునుగాక. నాకు జన్మజన్మాంతరముల
యందును పాపము లేకుండునుగాక.

శ్లో. చాపబాణధర స్త్రీతాకామదః కాంతిమాన్మరః,
స్త్రీతాలక్ష్మణ సంయుక్తః పాతు మాం రాఘవేశ్వరః.

౬౭

య. జనకపత్య మనోరథ ప్రదుఁడు భాస్వస్త ర్యసద్విగ్రహం
దనఘ్నం డ స్థశరాసనాంచిత మహాహస్తుండు సామితి భూ

తనయాశోభితపార్శ్వభాగుడు సమస్తక్షోణిపారాధ్యప
ద్వనేజద్వంద్యుడు రామభూధవుడు నిత్యంబుననుంబ్రోవుతన్.

తా. ధనుర్బాణములను ధరించినవాడును, నీత కోరికల నిచ్చినవాడును, కాంతిగలవాడును, మనుష్యాకారము గలవాడును సీతాలక్ష్మణులతోఁ గూడి యుండువాడును, రాఘవేశ్వరుడును అగురాముడు నన్ను రక్షించుఁగాక

శ్లో. ప్రాతఃస్మరామి రఘునాథముఖా విందం

మందస్మితం మధురభాషి విశాలఫాలమ్

కరావలంబిచలకుండలగండభాగం

కర్ణాంతదీర్ఘనయనం నయనాభిరామమ్.

౬౪

చ. సుందరమందహాసపరిశోభిత మై మధురోక్తియు క్త మై

కుండలసన్మణీఘటితఃకుండలమండితమై విశాలకా

ర్దేందునిభాళికం బయి రహిం దతనేత్రయుగాభిరామ మై

యందము గుల్కురామువదఃనాబ్జము కల్యాయన స్మరించెదన్.

తా. చిఱునగవు గలదియు, తీయఁగా మాట లాడనదియు, వెడల్పయిన నుడుగుగలదియు, చెవులయందు ప్రేలుచు ఊగుచుండెడి కుండలములుగల గండస్థలములు గలదియు, చెవులవలకును వ్యాపించిన పెద్దకనులు గలదియును కన్నులకిష్టమయినదియును అగురాముని ముఖపద్మమును ప్రాతఃకాలమున స్మరించుచుందును.

శ్లో. ప్రాత ర్భజామి రఘునాథకరారవిందం

రక్షోగణాయ భయదం వరదం నిజేభ్యః,

యద్రాజసంసది విభిద్య మహేశచాపం

సీతాకరగ్రహణమంగళ మాప సద్యః.

౬౫

చ. జనకసభాస్థలి భవునిచాపము ఖండన మాచరించి యా

జనకసుతాకరగ్రహణసౌఖ్యము తత్తణ మొందినట్టిస

జ్జవరదంబు దైత్యగణసాక్ష్యపదం బగురామచంద్రుని

వనసుకరారవిందమును భక్తి భజితు నహర్ముఖంబునన్.

తా. ఏది జనకరాజసభయందు శివునిదైన ధనుర్ముఖ విఠిచి వెంటనే నీత యొక్క సాగేగ్రహణ మనెడి ఘంగళమును పొందినదో, ఏది తాక్షస గణమునకు భయమును గలిగించినదో, ఏది తనవారికి కరుణతో నిచ్చినదియో, అట్టి రాముని చూస్తేపద్మమును ప్రాతఃకాలమునందు నేమించుచుందును.

శ్లో. ప్రాతర్నమామి రఘునాథపదారవిందం
పద్మాంకుశాదిశుభ రేఖశుభావహం చ,
యోగీంద్రమానసమధు వ్రతసేవ్యమానం
శాసాపహం సపది గౌతమధర్మపత్నీః.

౨౦

మ. అరవిందాంకుశశంఖముఖ్యశుభ రేఖాంకుశంబున నునో
హరమున యోగిమనోమధువ్రతసేవ్యం బై యహల్యాసతీ
దురితాంతోపలరూపశాపఫలనిర్ధూతిప్రభావప్రభా
కరమా రామపదాంబుజస్వయి నుషఃకాలంబునన్ మ్రొక్కెదన్.

తా. సద్గమ-అంకుశము మొదలయిన శుభప్రదములయిన రేఖలుగలదియై
శుభములను గలిగించుచుండునదియు, యోగీంద్రుల మనస్సులనెడి తుమ్మెదలచేతను
సేవింపఁబడునదియు, గౌతముని భార్యయగు-హల్యామొక్క కాపమును పెంట నే
తొలఁగించినదియునగు రాముని పాదపద్మమును ప్రార్థన మొక్కెదను.

శ్లో. ప్రాతర్నమామి వచసా రఘునాథనామ
వాగ్దోషహారి సకలం కలుషం నిహంతృ,
యత్స్వార్థే స్వపతినా సహ భోక్తుకామా
ప్రీత్యా సహస్రహాసినామసమం జజాప.

౨౧

మ. దురితస్తోమవిశాశ మై ప్రబలవాగ్దోషాపహం బై రమే
శ్వరసాహస్రసూఖ్యతుల్య మగునేఃసంజ్ఞా జపించున్ మహే
శ్వరి మోకంబున భర్తయు క్తముగఁ గాంక్షల్ గల్గి యారాఘనే
శ్వరునామంబు వచింతుఁ గల్యమున నేసద్భక్తియుక్తుడ నై.

తా. వాచాదోషములను హరించునదియు, ఎల్లపాపముల నిర్మూలించునదియు
నగు నేనామమును తనభర్తయగు శివునితోఁగూడఁ పార్వతి, యశుభవింపఁ గోరిక
గలదియై ప్రీతిచేతను వేయివిష్ణునామములతో సమానముగ జపము చేయుచుండునో
అట్టి రాముని నామమును వాక్కుచేఁ బ్రార్థన పల్కుదును.

శ్లో. ప్రాత శ్శ్రీయే శ్రుతిమతాం రఘునాథమూర్తిం
నీలాంబుదోత్పలసి తేతరరత్ననీలామ్,
అముక్తమాక్తికవిశేషవిభూషణాఢ్యా
ధ్యేయాం సమస్తమునిభి ర్నిజభృత్యముఖ్యైః

౨౨

ఉ. నీలమణీపయోగరవిఃసీలము తాపసముఖ్యసేవ్య మై
పాలితభృత్యవార మయి • భవ్యశ్రుతిస్తుత మై సుమహా క్తికా
జాలవిభూషణాఢ్య మగుఃజానకివల్లభముూర్తిః బ్రతుష్టః
కాలమునందు నాశ్రయతః • గాంచః దలంచెద నిష్ప్రసిద్ధికిన్.

తా. వేదములచేఁ గొనియాడఁబడునదియు, నల్లని మేఘమువలెను, కలువ
వలెను, ఇంద్రనీలముణివలెను నల్లనైనదియు, కూర్పఁబడిన మా క్తిక విశేషములుగల
వగలతో నొప్పునదియు, సకలమునులచేతను తనముఖ్యభృత్యులచేతను ధ్యానింపఁ
దగినదియు నగు రామునిమూర్తిని ప్రార్థన ఆశ్రయించెదను.

శ్లో. యశ్లోకపంచక మిదం నియతః పరేత
నిత్యం ప్రభాతసమయే పురుషః ప్రబుద్ధః,
శ్రీరామకింకరజనేషు స ఏవ ముఖ్యో
భూత్వా ప్రయాతి వారిలోక మనన్యలభ్యమ్.

23

మ. అనిశం బేనదుడైన నీయుయిదుపద్మంబుల్ ప్రభాతంబునం
దున మేల్కొంచి పఠించెనేని యతఁడెంతోపుణ్యుడై రామపా
వనపాదశ్రితుడై యనన్యజనలభ్యం బై మహానంద మై
ఘనజేజోమము మై చెలంగుహారిలోకప్రాప్తి కర్తుం డగున్.

తా. ఏపురుషుఁడు ప్రతిరోజునను ప్రాతఃకాలమున మేలుకొన్న వాడై
శుచియై యీయైదు శ్లోకములను పఠించుచుండునో, అతఁడే శ్రీరాముని భక్తుల
యందు మొదటివాడై యితగులకు దొరకని విష్ణులోకమును పొందును.

శ్లో. కిం మంత్రైర్బహుభిశ్చ దుష్కరఫలై రాయాసదై స్తద్విదాం
కించిలోపవిధానమాత్రవిఫలై స్సంసారదుఃఖావహైః,
ఏక స్సన్నపి సర్వమంత్రఫలదో దోషోజ్ఞిత స్సర్వధా
'శ్రీరామ శ్మరణం మమే'తి పరమో మంత్రోఽయమష్టాక్షరః॥౭॥

తా. ఆరూఢంబుగ సర్వమంత్రఫలదం • బైమోక్షదంబైనయీ
“శ్రీరామశ్మరణం మమే”తి యనఁగాఁ • జెల్వైనమష్టాక్షరి
గోరంగాఁ దగు మంత్రలోపమునఁ గోర్కుల్ హీన మై దుష్కర
ప్రారంభంబు లసాధ్య మై ప్రబలదుర్దాంతప్ర విస్తారసం
సార్థార్యావహ మైన మంత్ర తతి కాంక్షల్ సేయఁగా నేటికిన్.

తా. దుష్కరము లయిన ఫలములు గలవియు, వాని నెఱింగినవారికాయ
సము నిచ్చునదియు, కొంచెము లోపము గలిగినంతమాత్రమున విఫలము లగునదియు

సంసారదుఃఖమును గలిగించునవియు నగు పెక్కుమంత్రములచే నేమి ప్రయోజనము ? ఒకటియే యిది యుండినప్పటికిని సర్వమంత్రములును ఇచ్చుఫలముల నిచ్చునదియు, సర్వవిధములచేతను దోషము లేనదియు, అగు “క్రీరామశ్శరణ మమ” అను గొప్ప మంత్రము, ఎనిమిది దక్షరములుగలది కలదుగదా.

శ్లో. రామభద్రాశ్రయ స్సాక్షౌ ద్రామభద్రో న సంశయః

తత్ర కోదండతూణీరా వత్ర దండకమండలూ.

౭౫

ఉ. శ్రీరఘురామసత్పదకుః శేషయయుగ్మము నాశ్రయించువాఁ డారఘురామచంద్రసముఁ • డై చెలువొందును సందియంబు లే దారఘువీరుఁ డెప్పుడు శఃరాసనబాణధరుం డితందు సా ధారణరీతిఁ బాణిధృతఃదండకమండలుఁ డై ప్రవర్తిల్లున్.

తా. రామభద్రు నాశ్రయించినవాఁడు సాక్షాత్తుగా రామభద్రుఁడేఅగును. సంజేహము లేదు. అక్కడ ధనుస్సు-అమ్మలపాదులు ఉన్నవి. ఇక్కడ దండక-కమండలువును ఉన్నవి.

శ్లో. రఘునాథపదారవిందయోస్తే భ్రమరీభూత మఘాంధకారసూర్యః
అపరాధశతాలయశతౌ మామనుగృహ్లాసిహిమంగళైఃకటాక్షైః.

మ. నలినాప్తాన్వయసింధుచంద్ర ధరణీనాథా రఘుగ్రామణీ
కలుషధ్వాంతశతంగ రామ తమపత్కంజాతసారంగ మై
కలికాలం బపరాధకోటులకు నిఃకం బాలయం జైన న
న్నెలమిన్ భద్రము తొకటాక్షములతోవీ క్షించు టింకెన్నఁడో.

తా. పాపములనెడి చిమ్మచీకటికి సూర్యుడ వగు నోరఘునాథా రామా! నీపాదపద్మములయందుఁ దుమ్మెదవలె నున్నవాడను, వందలకొలది-అపరాధము లకు స్థానమును, అగునన్న మంగళప్రదములయిన నీకటాక్షములచే నీకలిలొ అనుగ్రహించుచున్నావుగదా !

శ్లో. రామరామ తవ నామ జపంతః పామరా అపి తరంతిథ వాబ్ధిమ్,
అంగసంగీభవదంగుళిముద్రః కిం విచిత్ర మతరత్కపి రబ్ధిమ్. ౭౭

ఉ. పామరు లైనఁగాని తమ • పావననామజపం బొనర్చినన్
ప్రేమ భవాంబురాళిని దరింతురు తావక మంగుళీయకం
బామికఁ జేతఁబూనినమహా త్వమునన్ బ్రకటోర్మిమాలికా
భీమపయోధిఁ గ్గోరి యతివేగ తరించుట చిత్ర మెట్లుగున్ ?

తా. రామా రామా! నీసామమును జపించువారు పామరులయినను సంసార సముద్రమును తరించుచున్నారు. శరీరమునకుఁ దగిలియున్న నీయుంగరము గలవాఁడగు కోతి (హనుమంతుఁడు) సముద్రమును దాటె నన్న నిం దేమివింతయున్నది? శ్లో. శ్రీరామనామామృతమం త్రబీజం సంజీవనం చేన్మనసి ప్రతిష్ఠమ్ హాలాహలంవాప్ర శయానలంవామృత్యోర్ముఖంవావితథీకరోతి.

తా. శ్రీరామాక్షర మంత్రనిర్మలసుధాసిక్తాత్మఁ డైనట్టి యాధీరాగ్రేసరచక్రవర్తిని సముద్దీప్తోగ్ర కల్పిగ్ని దుర్వారోద గ్రహాలాహలం బమిత సర్వగ్రాసి యై సాధ్వసాకారం బై తగు మృత్యుకృత్యములు నేకాలంబునఁ జెందునె.

తా. శ్రీరామ నామామృత మంత్రబీజము, సంజీవింపఁజేయునది. అది మనస్సుతోఁ బ్రతిష్ఠింపఁబడియుండినపక్షమున, హాలాహలము గాని, ప్రశయాగ్నిని గాని, మృత్యుముఖమును గాని వ్యర్థముగాఁ జేయుచుండును.

శ్లో. హా కృష్ణాచ్యుత హా కృపాలయ హరే హా పాండవానాం సఖే శ్వాసి శ్వాసి సుయోధనాద్యపకృతాం హా రక్ష మాం ద్రౌపదీమ్ ఇత్యుక్తోఽక్షయవస్త్రరక్షితతనుం యోఽరక్ష దాపద్గతా మార్తతాణ పరాయణ స్స భగవా న్నారాయణో మేగతిః. ౭౯

తా. కౌరవనాథుఁ డాద్రుపదఁకన్యకవస్త్రము లూడ్చుచుండ నోకారుణికాగ్రగణ్యా రిపుఁఘస్మర పాండవపక్ష యార్త నైయూరడిఁ బొందనున్నఁ గృపఁనారయు మంచనఁ దత్త్వణంబునం దారసి ప్రోచినట్టి హరి యార్త శరణ్యుఁడు మాకు దిక్కుగూన్.

తా. “హా! కృష్ణ! అచ్యుతా! హా! కృపాలయా! హరీ! హా! పాండవ మిత్రుఁడా! ఎక్కడ నున్నా వెక్కడనున్నావు? దుర్యోధనాదులచే నవమానింప బడుచున్నదానను, హా! నన్నరక్షింపుము—ద్రౌపదిని”, అని పలుకఁబడినవాఁడై అక్షయమయిన వస్త్రములచేతను రక్షింపఁబడిన శరీరముగలదానిని, ఆపదను పొందినదానిని ద్రౌపది నెవఁడురక్షించెనో ఆర్తులను రక్షించుటయుం దాసక్తుఁడును, భగవంతుఁడును అగు-ఆనారాయణుఁడే వాకు దిక్కు.

శ్లో. ఇందీవరదశశ్యామ మిందుకోటిః భాననమ్,

కందర్పకోటి లావణ్యం వందేఽహం రఘునందనమ్. ౮౦

చ. అమలస్పృథాకరాయుత సహస్ర విభాస్యనకుఁ హృతార్తికిఁ గమల సమాననేత్రునకుఁ గాంచనచేల విభాసి మూర్తికిఁ

సుమశరకోటికోటినిభః సుందరమూర్తిః భవ్యకీర్తిః
శమదమవర్తిః సుగుణః శాలిః రామున కేచ మౌక్త్యదన్.

తా. నల్లగజువ. తేకులవలె నల్లనివాడును, కోటిచంద్రులతో సమాన,
మయిన ముఖము గలవాడును, కోటి మన్మథుల శరీర నైగనిగ్యము గలవాడును,
అగు రఘునందనుని రాముని నేను మొక్కుచున్నాను.

శ్లో. కింయోగశాస్త్రైః కిమశేష విద్యయా కింయాగగంగాది విశేషశ్రైః

కింబ్రహ్మచర్యాశ్రమ సంచరేణ భక్తిర్నచేత్తే రఘువంశకీర్త్యామ్.
మ. వరగంగాది విశేష తీర్థముల సేవల్ సేయఁగా నేల సు
స్థిర యోగంబులు సర్వవిద్యలు మఱాదిప్రక్రియా యుక్త దు
ష్కర శాస్త్రంబులు నాలుగా శ్రమములుం గాఁక్షింపఁగానేల భా
స్కర వంశుండగు రామచంద్ర విభువిఁ సద్భక్తిఁ గీర్తించినన్. ౮౦

తా. ఓ రఘువంశ సంభవా ! రామా ! నీకీర్తియందు భక్తి లేకపోయిన
పక్షమున, యోగశాస్త్రములచే నేమి ప్రయోజనము ? ఎల్లవిద్యలచే నేమి
ప్రయోజనము ? యాగములచేతను, గంగ మొదలగు విశేషతీర్థములచేతను నేమి
ప్రయోజనము ? బ్రహ్మచర్యాశ్రమ సంచారముచేత నేమి ప్రయోజనము ?

శ్లో. హేరామభద్రాశ్రయహేకృపాలో హేభక్తలోక కళరణ్యమూర్తే,
పునీహిమాం త్వచ్చరణారవిందం జగత్పవిత్రం శరణం మమాస్తు.

ఉ. ఓరఘురామభద్ర హరి + యో కరుణాంబుధి యోధరిత్రిపు
త్తీరమణాబ్జ లోచన సుధీ జనజాల శరణ్యమూర్తి యో
సారసగర్భ చంద్ర ధరః సన్నత లోక పవిత్ర మైన మీ
చారుపదాబ్జము ల్గొలుతు + సమ్మతి నన్నుఁ బవిత్రుఁ జేయవే.

తా. ఓరామభద్రా ! ఆశ్రయా ! ఓదయాశుఁడా ! ఓభక్తులకు ముఖ్యరక్షక
మూర్తి ! నన్నుఁ బవిత్రునిగఁ జేయుము. లోకములను పవిత్రముగఁ జేయు నీపాద
పద్మములు నాకు శరణ మగుఁగాక.

శ్లో. శ్రీరామచంద్రే శ్రితయోగిచంద్రే
ప్రసన్నమూర్తౌ పరిదృశ్యమానే,
తాపత్రయం నాశ ముపైతి పుంసాం
మమాంధకారం వినిహంతు సద్యః.

మ. స్థిరయోగీంద్రసమాశ్రితాంఘ్రి యగునాశ్రీరామచంద్రదాకృతిన్ .
బరికింపం దగునట్టిపూరుషులకున్ ♦ దాపత్రయం బప్పుడే
పరిహార్యం బగు నేను నే ననెడిక ♦ వ్యారాంధకారంబు ని
ర్వరణం బౌ నని సత్య మీజగతి నాశ్రామున్ బ్రశంసించెదన్ .

తా. త న్నాశ్రయించినయోగుల కాష్టాదమును గలిగించువాడును, ప్రసన్న
మయిన నూర్తిగలవాడును అగు శ్రీరామచంద్రుడు కనుపడుచుండఁగాఁ బురుషు
లకుఁ కాధ్యాత్మికము, ఆదిభౌతికము, ఆదివైవికము అనుతాపత్రయము నాశమును
పొందును. అట్టిరాముడు వెంటనే నాయజ్ఞానాంధకారమును పోగొట్టునుగాక.

శ్లో. నీలాభజేహ నిఖలేశ జగన్నివాస

రాజీవనేత్ర రమణీయగుణాభిరామ,

శ్రీరామ దైత్యకులమర్దన రామచంద్ర

త్వత్పాదపద్మ మనిశం కలయామి చిత్తే.

౫౪

ఉ. నీలఘనాఘనాంగరమణీయ గుణాకర రామ సర్వలో

కాలయ దైత్యవంశగహానానల కంజదళాయతాక్ష భూ

పాలలలామ రాఘవ శుభప్రప సర్వవిభూ ధరాసుతా

లాలస నీపదాంబుజములన్ వృద్ధయంబునఁ గాంచ నెంచెదన్.

తా. నీల మేఘమువంటి శరీరముగలవాడును, సమస్తమునకును ప్రభువును,
లోకముల కాధారమవును, పద్మములవంటి నేత్రములుగలవాడవును, చక్కనిగుణ
ములచే మనోహరుడవును, రాక్షసులమును మర్దించినవాడవును, అగురామా !
రామచంద్రా ! నీపాదపద్మములు సదా చిత్తిమునందు స్మరించుచుందును.

శ్లో. కువలయదళనీలఘనః పీతవాసాః స్మితాస్యో

వివిధరుచిరభూషాభూషితో దివ్యమూర్తిః,

దశరథకులనాథో జానకీపాణనాథో

నివసశు మమ చిత్తే సర్వదా రామచంద్రః.

౫౫

చ. కువలయపత్రనీలఘనః కోమలవర్ణుడు దివ్యమూర్తి భూ

ధవుడు వినూత్నసన్మణివితానవిభూషణభూషితుండు రా

ఘవకులవర్ధనుండు నవఃకాంచనచేలుడు భూమిపుత్రికా

ధవుడు దరస్మి తాస్యుడు ముదంబున వర్తిలు మన్మథంబునన్.

తా. కుంభవతేకులవలె నల్లనివాడును, పచ్చనిరక్తముగలవాడును, చీలు
నగవుతోడి ముగముగలవాడును, ఆ నేకవిధములయిన చక్కని నగలచే నలంక

రింపబడినవాఁడును, దివ్యమయిన మూర్తిగలవాఁడును, దశరథుని వంశమునకు నాథుఁడును, జానకిప్రాణమలకుఁ బ్రభువును అగు శ్రీరామచంద్రుఁడు స్వర్వకాల ములయందును, నామనసులో నివసించుఁగాక.

శ్లో. సజలజలదసీలం సన్మునిస్తు త్యలీలం
సుగమనిగమమూలం యాతుధానాంతకాలమ్,
దశరథన్మపబాలం సత్కృపాపూర్ణలోలం
భజతు భువనఖేలం భక్తసంస్తు త్యశీలమ్.

౩౬

చ. సకమలమేఘసీలు మునిఃసన్నతశీలుఁ గృపాలవాలు సే
వకజనపాలు దేవరిపుఃవర్గవినాశన హేతుకాలునిన్.
బ్రకటసరోజజాండపరిఃపాలనఖేలనశీలు నాజిభూ
పకవరపాలు సర్వశుతిఃపాలికమూలుని రాముఁ గొల్చెదన్.

తా. నీటిలో నిండిన మేఘమువలెనల్లనివాఁడును, సన్మునులవేఁగొనియాడఁ దగినతీలలుగలవాఁడును, సుగమములయిన వేదముల కాదికారణమును, రాక్షసులకు మృత్యుకాలస్వరూపుఁడును, దశరథరాజుబాలుఁడును, మంచిదయతో నిండినవాఁ డును, భక్తులయం దాశ గలవాఁడును, లోకములయందు నటించువాఁడును, భక్తు లచే సన్నతింపఁదగినస్వభావముగలవాఁడును అగు రాముని నామనసు నేవించుగాక.

శ్లో. దశరథవరపుత్రం జానకీసత్కళత్రం
దశముఖహరదక్షం పద్మప్రతాయతాక్షమ్,
కరధృతశరచాపం చారుముక్తాకలాపం
రఘుకులజవరేణ్యం రామ మీడే శరణ్యమ్.

౩౭

చ. దశరథరాజపుత్రుఁ వసుఃధాతనయాసుకళత్రు శాంతునిఁ
దశముఖదైత్యజైత్రు నవఃతామరసాయతప్రతనేత్రునిఁ
పశుపతిమిత్రుఁ జాపవరః బాణకరుఁ రఘువంశదీపకుఁ
శశిముఖు మాక్తికాభరణుఁ సర్వగు రాము సమాశ్రయించెదన్.

తా. దశరథుని పెద్దకొడుకును, జానకియే మంచిభార్యగాఁగలవాఁడును, రావణుని సంహరించుటలో నేర్పుగలవాఁడును, తామరతేకులవలె వికాసము లయిన కన్నులుగలవాఁడును, చేతితో ధనుర్పాణములను ధరించినవాఁడును చక్కని మత్సాలసేగలు గలవాఁడును, రఘువంశపురాజులలో శ్రేష్ఠుఁడును, రక్ష కుఁడును అగు రాముని స్తుతించెదను.

శ్లో. రామం వీరాసనస్థం విమలరవినిభం భాసమానస్వరూపం
 శ్యామం సీతాసమేతం స్మితరుచిరముఖం కుండలోద్ధీప్తగండమ్,
 శ్రీవత్సశ్రీనివాసం సురవిటపితటన్యస్తసింహాసనస్థం
 దివ్యాకల్పజ్వలాంగం దివిజపతిమతం ధ్యానయజ్ఞేన యత్యే.౨౮
 మ. సురభూజాంతికసింహపీఠనిలయుఁ ♦ సూర్యప్రకాశుఁ ధరా
 వరపుత్రీయుతు భాసమానతను శ్రీ ♦ వత్సాంకు వీరాసన
 స్థితు శక్రస్తుతు శ్రీనివాసు మణిరాజిభ్రాజతాకల్పు సుం
 దరమందస్మితవక్త్రు నీలనిభు ధ్యానాభ్యర్చితఁ జెందెదన్.

తా. వీరాసనమానం దున్నవాడును, నిర్మలుడయినసూర్యునితో సమానుఁ
 డును, ప్రకాశించుచున్న స్వరూపముగలవాడును, నల్లనివాడును, సీతాసహితుఁ
 డును, చిలువగవుచేతను చక్కనైన ముగముగలవాడును, కుండలములచేఁ బ్రకా
 శింపఁజేయఁబడినచెక్కులు గలవాడును. శ్రీవత్సమునకును—లక్ష్మీకిని నివాసస్థాన
 మును, కల్పవృక్షముక్రిందను ఉంచఁబడిన సింహాసనమునం దున్నవాడును, దివ్యము
 లయిన నగలచేఁ బ్రకాశించునవయవములుగలవాడును, దేవేంద్రునిచే స్తుతింపఁ
 బడినవాడును, అగు రాముని ధ్యాన మనెడి యజ్ఞముజేతను యజించెదను.

శ్లో. శ్రీరామభద్రాశ్రితసద్గురూణాం పాదారవిందభజతాంనరాణామ్,
 ఆరోగ్య మైశ్వర్య మనంతరీర్తిరంతేచ విష్ణోః పదమస్తి సత్యమ్.

ఉ. శ్రీరఘురామపాదసరఃసీజసమాశ్రితసజ్జనాంఘ్రిపం
 కేరుహసేవకాళికి సుశీర్తి విభూతి నిరామయంబు వి
 స్తారతరాయువుఁ గలిగి ♦ ధన్యత నొంది యనంతరంబునఁ
 సారససేత్రుఁ డైనహరిఃసన్నిధి గల్గును సత్య మింతయుఁ. ౨౯

తా. శ్రీరామభద్రుని ఆశ్రయించినవారైన సద్గురువులయొక్క పాదపద్మము
 లను సేవించునరులకు, ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము, అంతములేనిశీర్తి, అంతముందు
 విష్ణునిపదము ఉన్నది. ఇది నిజము. (రామభక్తులభక్తులకే ఆరోగ్యాదులు గలుగు
 చుండఁగా నింక రామభక్తులసంగతి వేఱుగాఁ జెప్పవలయునా? అనుట)

శ్లో. రణహతదనుజేంద్రో రాజరాజాత్మ చంద్ర
 స్సమదరిపుమృగేంద్ర స్సన్మనోంభోధిచంద్రః,
 లలితఘనసరేంద్రో భక్తుణానందసాంద్రో
 మహితసుజనచంద్రో ముఖిలీప్రాణచంద్రః, ౩౦

- ఉ. మానిహృదబ్ధిచంద్రు రణః మర్దితరాత్రి చరేంద్ర జానకీ
జాని నరేంద్ర చంద్రు రిపుః జాలమృగేంద్రుని లక్ష్మణప్రమో.
దానయః రాజరాజహృదయః ప్రవిభాసితచంద్రు భక్తసం
తానసురద్రుమంబు రఘుః సందను రాము సమాశ్రయించెదన్.

తా. యుద్ధముతో రావణుని చంపినవాడును, రాజాధిరాజాతమనస్సుల
కొహ్లాదమును గలిగించువాడును, మడించినశత్రువులకు నీరహమువంటివాడును,
సుజనుల మనస్సుల నెడి సముద్రమానకుఁ జంద్రుఁడును, చక్ర నివాడును, గొప్ప
వాడును, రాజును, లక్ష్మణునియానందము చేతను ఘనుఁడును, పూజ్యుఁడును, సుజ
నులను సంతోషింపఁజేయువాడును, సీతప్రాణముల నానందింపఁజేయువాడును
అగురాముఁడు నా కాశ్రయింపఁదగువాడు.

శ్లో. నమః కోదండహస్తాయ సందీపితశరాయ చ,
దండిత ఖలదైత్యాయ రామాయాపన్ని వారిణే.

౯౦

- ఉ. మానితహస్తమందు నసః మానశరాసనమూని బాణసం
ధానముఁ జేసి దానవవిఃతానము నెల్ల వధించినట్టి నీ
తానయఃనోత్పలాంచితసుః ధాశరదీప్తికి రామమూర్తికి
ధీధి కాగ్నిహారి కతిఃవిర్మలభక్తి నమస్కరించెదన్.

తా. ధనుస్సుహస్తమునఁ గలవాడును, ప్రకాశింపఁజేయుఁబడిన బాణములు
గలవాడును, సర్వరాక్షసులను దండించినవాడును, ఆపదలను నివారించు
వాడును అగు శ్రీరామునకు నమస్కారము.

శ్లో. న జానకా జానకీజానిం రామం తత్త్వమపి ప్రభుమ్,
ధిక్కుర్యా ద్యమదూతా యో నరస్తత్త్వమీహతే.

౯౧

- చ. ధరణిసుతాధినాథుఁ డగుః దాశరథిః రఘురాముఁ జిత్తమం
దెలుఁగక యున్న నయ్యనకుఁ లేశ్వరుల తత్త్వమునందుఁ గాంత సు
స్థిరమతిఁ గల్గువారలు ప్రసిద్ధమగా యమదూతల దిర
స్కరణముఁ జేతు రట్టి త్రిజగత్ప్రభు నెంచి భజింతు నిత్యమున్.

తా. జానకి భార్యగాఁగలవాడును, బ్రహ్మస్వదూతఁడును, ప్రభువును అగు
శ్రీరాము నెఱుంగనివాఁ డయినను, ఏనరుఁ డాయన తత్త్వమును తెలియఁగోరునో
అతఁడు యమదూతలను ధిక్కరించును. (రామభక్తుఁ దరికి యమదూతలు రారు.)

శ్లో. రామో మే హృది సన్నిధిం రచయతాం రామం భజేమష్కృత
రామేణాపహృతం నమో భగవతే రామాయ రామాచ్ఛభమ్,

లక్ష్మ్యశ్రీరఘునందనస్య సుకృతే ర్దాసోఽప్యుహం సర్వమా
నిత్యం కోసలకన్యకా ప్రియసుతే రామే మనో వర్తతామ్. ౯౩

ఉ. రాముఁడు నిల్చు హృత్ స్థలినిఁ రాముఁ నహర్నిశమున్ భజింతు శ్రీ
రామునిచే నఘం బణఁగు ఁ రామునికై నతు లే నొనర్తు శ్రీ
రామునివల్ల బద్ధమగు ఁ రాముఁకున్ బరిచర్యఁ జేసెదన్
రామునియందు నామది ఁ రంతర మేమరకే ప్రవర్తిలున్.

తా. రాముఁడు నాహృదయమునందు సన్నిధిని జేయుఁగాక. (అనఁగా, నామనస్సులో నుండుఁగాక) నేను రాముని సేవించుచుండును. రామునిచేతను నాపాపము పారింపఁబడినది. భగవానుఁడగున శ్రీరామునికొఱను నమస్కారము. రామునివలన శుభము నూహించుచున్నాను. నామనస్సెల్లప్పుడును పుణ్యాత్ముఁడును, కౌశల్య ముద్దుఁగొడుకునైన శ్రీరామునియందు నిత్యము ప్రవర్తించుచుండుఁగాక. శ్లో. కోదగణనిర్ముక్తశశరాగ్రఖండచంద్రవండశశ్వద్భుజదండహిండనమ్, అఖండచండాంశుసమానచండనంభజామిరామరణరంగమండనమ్.

చ. సమదభుజాబలాఘ్య లగుఁ శత్రుల నై జధనుర్వముక్తబా
ణముల వధించి తీక్షణిరణప్ర విభాసితచండమూర్తియై
సమరధరాభిరామఁ డయి ఁ సజ్జనబృందసుపర్యభూజ మై
యమరినరామభూషవు నహర్నిశమున్ భజియించుదుండెదన్.

తా. ధనుస్సునుండి నియలుదేరినబాణముల-అగ్రములచేతను ఖండించువాఁడును, శత్రువులవిషయమున మిగులఁ దీక్షణును, కాశ్వతమును అగు బాహుదండము చేతను ప్రకౌశించువాఁడును, అఖండుఁ డయిననూర్యునితో సమానమయిన తైక్షణ్యము గలవాఁడును, యుద్ధరంగమునకలంకారమును అగురామునిసేవించెదను. శ్లో. సింహాసనస్థంమునిసిద్ధసేవ్యం రక్తోత్పలాబంకృతపాదపద్మమ్, సీతాసమేతం శశిసూర్యనేత్రం రామంభజేరామవరామచంద్రమ్.

మ. రవిజైవాత్మ నేత్రుఁ డై మునిసుపర్యశ్రేణిసంసేవ్యుఁ డై
నవరత్నోజ్జ్వలవీరికోల్లసితుఁ డై ఁ నవ్యస్ఫుటాంభోజకై
రనసంపూజితపాదపద్మఁ డయి భూఁ రామాసుతాయుక్తుఁ డై
భువదేశుం డగురామభూభుజ హృదంభోజంబునన్ గొల్పెదన్.

తా. సింహాసనమునందున్నవాఁడును, మనులచేతను, సిద్ధులచేతను సేవింపఁ దగువాఁడును, ఎఱ్ఱఁగలుతలచేత నలంకరింపఁబడిన పాదపద్మములు గలవాఁడును,

- సీతతోఁ గూడియుండువాఁడును, చంద్రుఁడును సూర్యుఁడును నేత్రములుగాఁ గలవాఁడు అగు రాఘవరామచంద్రుని రాముని నేవించెదను.

శ్లో. దయారూపే భూపే రఘుకులకలాపే సుహృదయే
భుజాస్థంభే దంభేతరవిజయగుంభే విహారతామ్,
మహావీరే ధీరే దశరథకుమారే పరిసర

ద్వణారామే రామే దశముఖపిరామే మమ మనః.

౯౬

మ. సదయుం డై ధరణీశుం డై సుహృదుం డై • సర్వాత్ముం డై ధీరుం డై
మదమత్తారిషిఖండ చండభుజుం డై • మార్తండవంశాబ్ధిప్రా
గుదితాబ్జుండయు యాజనూనుండయు యామ్యుం డై దళాస్యాద్విభి
ద్భిమరంబౌరఘురామునం దెవుడునా • వేశించు మత్స్యంతమాన్.

తా. నామనస్సు, దయాస్వరూపుఁడును, భూమిని పాలించినవాఁడును, రఘువంశమున కలంకౌరమును, మంచిహృదయముగలవాఁడును, స్థంభములవంటి బాహువులుగలవాఁడును, దాంభికతలేని విజయముయొక్క గుంభనగలవాఁడును, మహావీరుఁడును, పండితుఁడును, ధైర్యముగలవాఁడును. దశరథునికుమారులు డును, అంతటను ప్రసరించుచున్న మంచిగుణముల కుద్యానవనమయినవాఁడును రావణాసురుని చంపినవాఁడును అగు శ్రీరామునియందు విహరించుచుండునుగాక.

శ్లో. గతేష్వనేకేషు భవేషు పావై తేష్వపూర్ణేషు చ యోగతీర్థైః,

విస్తస్తసర్వాఘస్పృణాం కుశేశే నజాయతే భక్తిరసంతమీడే.

౯౭

మ. అలయోగవ్రతతీర్థయాత్రరహితం • బై కల్మషానక్షమై
యల జన్మంబు లనేకముల్ జరిగె నే • నేకాలమౌ రాఘవుఁ
దలఁపఁ నేరకపోతి నిష్ఠయినఁ దద్దాసానదాసుండ నై

కొలుతుఁ శ్రీరఘురామచంద్రుని మదిం గోర్కుల్ ఫలింపన్వసన్.

తా. యోగాభ్యాసములచేతను, తీర్థక్షేత్రయాత్రలచేతను పూర్ణములు గాని వియు, పాపములయిన వ్రతములు గలవియు నగు కల్మషస్మములు గలిగించిన వగు చుండినఁగాని, భయపడిన సర్వపాపములును గల మనుజులకుఁ గలదై వగుగు శ్రీరామునియందు భక్తి గలుగదో, అనంతుండయిన అట్టిరాముని స్తుతించెదను.

శ్లో. శ్రీరామభద్రాశ్రిత యోగివర్యపాదాబయుగ్మం సరితిం భజేహమ్,
యచ్ఛ్రీషీధామసునప్రవేశే తచ్ఛ్రీషీ పశ్యతి యస్యచేతః.

౯౮

ఉ. శ్రీరఘురాముపాదసరఃసీదము లెప్పుడు నాశ్రయించు న

త్పూరుషు లైనయోగిజనఃపుంజపదంబులు గొల్చి యాశ్రితా

ధాతుని దీప్తిధానుము సదా పరికింపుదు రెట్టిచూపుచే
నారయుచుండు నాహృదయఃకుండు నిరంతర మట్టిచూపుచున్.

తా. ఎవరి నేత్రములు తేజస్సుచేతను పొందుడయిన రామునియందుఁ బ్రవేశముగలవి యగునో, వారి నేత్రముల నెవనిమనస్సు చూచుచుండునో, అట్టి శ్రీరామభద్రున కాశ్రయమున యోగిశ్రేష్ఠులయొక్క పాదపద్మములజంటను నేను సదా భజించెదను.

శ్లో. సగ్రస్త స్తమసా న చాహ్ని మలినో దర్శేన నో కర్మితో
నైవా స్తంగతవాన్ న చాంకితతను ర్నో పాక్షికశ్రీరపి,
లోకాలోకనగేంద్రలంఘనవిధౌ నో పంగుభావం గతో
నిర్దోషో గుణసాగరాద్రఘుపతే ర్జాతో యశశ్చంద్రమాః. ౯౯
మ. ఒకపక్షంబుననే ప్రకాశిండు రాహుగ్రస్తుఁడుం గాఁడు ద
ర్శకృశింపండు కళంకమాన్ గనఁ డెటుల్ ♦ రాణబగల్ దీప్తివో
వశయుండున్ వరచక్రవాళ మెగురన్ ♦ బంగుండు గాఁ డస్తమిం
పకయుండున్ గుణవార్ధి రామభవశుంభతీర్తిచంద్రుం డగున్.

తా. రఘుశంశప్రభువయిన శ్రీరామునియొక్క గుణములనెడి సముద్రము నుండి పుట్టివాఁ డగు కీర్తిచంద్రుఁడు రాహువుచేతను మ్రింగబడఁడు. పగటిపూట, మాఱిన్యమును పొందఁడు. అమావాస్యచేతను కృశింపఁజేయబడఁడు. అస్తమయమును పొందువాఁడు గాఁడు. కళంకితమయిన శరీరముగలవాఁడు కాఁడు. ఒక పక్షమునందే కలుగుశోభగలవాఁడును గాఁడు. చక్రవాళపర్వతములను, దాటు విషయమున సాట్టతనమును పొందఁడు. ఏవిధమయిన దోషమును లేనివాఁడు. (సామాన్యసముద్రమునుండి పుట్టినచంద్రుఁడో — రాహుగ్రస్తుఁ డగుచుండును, దివామలినుఁడు, దర్శకర్మితుఁడు, అస్తమయమును పొందువాఁడు, కళంకిత శరీరుఁడు, ఏకపక్షశ్రీకుఁడు, చక్రవాళలంఘనపంగుఁడు, సదోషుఁడును అనుట.)

శ్లో. నాగానా మయతం తురంగనియుతం సార్ధం రథానాం శతం
పాదాతా శృతకోటి యద్ధదళితా నృత్యత్కబంధే రణే,
ఏవం కోటిసహస్ర న ర్తనవిధౌ చంచచ్చలద్భుంటికో
యామూర్ధం పరమాత్మనో రఘుపతేః కోవిండఘంటారవః. ౧౦౦

మ. అలరన్ వేయుగజంబులన్ దశసహస్రాశ్వంబులన్ స్వందనం
బులు నూటేబదినూఱుకోట్లసుభటుల్ ♦ భూమిం బడన్ దట్టమై
సేలి నక్తంచరకోటివేలు వరుసన్ ♦ నర్తింప శ్రీరాముచే
విలుఘంటారవ మొప్పునట్లు మొరసన్ ♦ విఖ్యాతియామూర్ధమున్.

తా. పదివేల-ఏనుగులును, నియతసంఖ్యగల గుఱ్ఱములును, నూటదేబది రథములును, నూలుకోట్లు కాలిబంట్లును యుద్ధమునందు హరిము కాగా, ఒక మొండె చూడును. ఈ ప్రకారముగా కోటివేలు మొండెట్లు నాట్యమాడి నప్పుడు ధనుస్సునకుఁ గట్టఁబడినగంట ఒక్కచూలు మోలును. లంకాయుద్ధములో పది మార్లుస్వరూపుడైన రాముని ధనుస్సునకుఁ గట్టఁబడిన ఘంటచప్పుడు ఒక్క - అఱబాము జరిగినది.

శ్లో. భజేహం నదా రామ మిందీవరాధం

భవారణ్యదావానలాభాభిధేయమ్,
భవానీవృదా భావితానందరూపం
భవాభవహేతుం భవానీప్రసన్నమ్.

౧౦౦

మ. కలుషారణ్యదవానలాహ్వయ నమః కాంతాత్మసంభావితో
జ్వలసాక్షాత్కరు నుత్పలాభుని భవాభావాదిహేతు విని
ర్మలు నానందమయ శ్రితార్తిహరు సన్మాణిక్యభూషణ దినే
ట్కులవార్ధిందుని తామచంద్రు మదిఁ గోర్కుల్లిర భావించెదన్.

తా. నల్లఁగలువవంటి కాంతిగలవాఁడును, సంసారమనెడి యరణ్యమునకు చావొగ్గితో సమానమయిన నామముగలవాఁడును, పార్వతిహృదయముచేతను భావింపఁబడు-ఆనందమే స్వరూపముగాఁ గలవాఁడును, సృష్టికిని నాశమునకును కారణమును, పార్వతికిఁ బ్రసన్నమయినవాఁడును అగురాముని నే నెప్పుడును భజించుచుందును.

శ్లో. సురానీకదఃఖౌఘనాశైకి హేతుం

నరాకార దేహం నిరాకార మీద్యమ్,
పరేశం పరానందరూపం వరేణ్యం
హరిం రామ మీశం భజే భరనాశమ్.

౧౦౧

మ. ధరణీభారనివారణు దివిజసంతానా త్రివిచ్ఛేదకుని
హరి మాయామనుజాకృతిన్ బరుఁ బరానందస్వరూపున్ బరా
త్పురు రూపాహ్వయశూన్యుఁ గేవలపరంభామున్ వరేణ్యున్ బరే
శ్వరునిన్ శ్రీరఘురామభద్రు మది సంభావించి సేవించెదన్.

తా. దేవసమూహముయొక్క దుఃఖసమూహమును నశింపఁజేయుటకుముఖ్య కారణమును, నరునియా కారమువంటియా కారముగలదేహము గలవాఁడును అకారము లేనివాఁడును, స్తుతిచేయదగినవాఁడును, పరమేశ్వరుఁడును, పరమనంద స్వరూపుఁడును, శ్రేష్ఠుఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును, ప్రభువును భూభారమును నశింపఁజేసినవాఁడును అగురాముని భజించుచుందును.

శ్లో. ప్రపన్నాఖిలావందనోహప్రసన్నం
ప్రపన్నార్తినిశ్చేషనాశాభిధానమ్,
తపోయోగయోగీశభావాభిభావ్యం
కపిశాదిమిత్రం భజే రామచంద్రమ్.

౧౦౩

మ. సుజనార్తిఘ్నసమవ్యాఘాతముః జనః ప్రాసాద్యతుక్ యోగిరా
ద్వృజహృద్యాభివిత్రుః ప్రసన్న శ్రితః ర్యశ్చేణికానందు నం
బుజమిత్రాత్మజముఖ్య వానరసఖుక్ భూపుత్రికాధీశ్వరుక్
భజయింతుక్ నిరతంబు రాఘవ పరః బ్రహ్మంబు నిష్టాప్తికిన్.

తా. తనయందు బ్రపత్తిని చేసినవారి కందఱికిని, ఆనందమును ఇచ్చు విషయ
మునఁ బ్రసన్నుఁడును, ప్రపన్న లయినవారి పీడలను నిశ్చేషముగా నశింపజేయు
శేరుగలవాఁడును, తపోయోగము గల యోగీశ్వరుల భావములయందు భావనచేయు
దగినవాఁడును, సుగ్రీవాదులకు స్నేహితుఁడును, అగు రామచంద్రుని నేరింతును.

శ్లో. స్ఫురద్రత్న కేయూరహారాభిరామం

ధరాభారభూతాసురానీకదావమ్,

శరచ్చంద్రవక్త్రం శతృద్వనేత్రం

దురాసాద్యపాదం భజే రామచంద్రమ్.

౧౦౪

మ. వజ్రజాతాయతనేత్రుఁ జంద్ర విలసద్వక్త్రుక్ దురాసాద్యపా
దాని ధాత్రీతలభారదైత్యగణ నిర్ధూతాగ్నిసాదృశ్యుఁ గాం
చన మాణిక్య కిరీటకంకణ విరాజిత్కుండలా లంకృతుక్
ఘనవర్ణుక్ రఘురామభూభుజానిఁ గాంక్షం గొల్తు నశ్రాంతమున్.

తా. ప్రకాశించు రత్నములుగల భుజీర్తులచేతను, హరములచేతను మనోహ
రుఁడును, భూభారభూతులయిన రాక్షసులకు దవఁగ్నివంటి వాఁడును, శరత్కాల
చంద్రునివంటి మృగము గలవాఁడును, ప్రకాశించు పద్మములవంటి కన్నులుగల
వాఁడును, పొందుటకు శక్యముగాని పాదములు గలవాఁడును, అగు రామచంద్రుని
నేరించెదను.

శ్లో. సురాధీశనీలాభ్రనీలాంక కాంతిం పిరాధాదిరత్నోగణానీకసాశ్రమ్

కిరీటాదిశోభంపురారాడిలాభంభజే రామచంద్రంఘూణామధీశమ్.

చ. సురవరనీలరత్న పరిశోభితగాత్రు విరాధముఖ్యము

ష్కర దనుజాంధకార హృతిసారసమిత్రుఁ బురారిసఖ్యుఁ గ

ర్బుషమకుటాద్యలంకరణుఁ భుష్కరి రత్నకులాబ్ధి చంద్రుశ్చ.

కరు రఘురామభద్ర మదిఁ గాంక్షలు దీర భజింతు నిత్యమాన్.

తా. ఇంద్రనీలములవంటి మేఘమువంటి నల్లని శరీరకాంతి గలవాఁడును విరాధుఁడు మొదలయిన రాక్షసుల సంఘముల సమూహమును నశింపఁజేసిన వాఁడును, కిరీటాదులతోఁగల గలవాఁడును, ఈశ్వరునకు లాభ స్వరూపుఁడును, రఘువంశపు రాజులకుఁ బ్రభువును అగు శ్రీ రామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. లసచ్ఛంద్రకోటిప్రకాశాఽపీతసమాసినమంకేసమాధాయసీతామ్

స్ఫురదేమవణ్రాంతటిత్పుంజభాసాంభజేరామచన్ద్రంసివృత్తార్తితన్ద్రమ్.

మ. ఘనజాంబూజపద్మశోభితుఁ డాకాచంద్రకోటిప్రభా

ససందీపితు వామభాగధరణీజాతాసమాధాయక్తు రా

మని నీతోత్పలనీలనీరదలసఁ జూర్తి వివృత్తార్తితం

ద్రుఁ గాకత్ స్థకులాబ్ధిచంద్రు భజియింతు నామనస్సిద్ధికిన్. ౧౦౬

తా. ప్రకాశించుచున్న కోటిచంద్రులవలెఁగుగల-ఆనిపీతమునంగు, పుటమున వేసినబంగారమువంటి శరీరకాంతిగలదియు, మెఱపులసమూహముయొక్క కాంతి వంటికాంతిగలదియు నగుసీతను తొడపైనుంచుకొని కూర్చున్నవాఁడును, వివర్తిం చినపీడలు, అలస్యము గలవాఁడును అగురామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. సదా భోగభాజాం సుదూరే వసంతం

సదా యోగభాజా మదూరే విభాన్తమ్,

చిదానందకందం సదా రాఘవేశం

విదేహాత్మజానందకందం ప్రపద్యే.

౧౦౭

మ. తతభోగానువిహారచిత్తులకుఁ బొందఁ దూర మై భక్తిసం

యతయోగీంద్రుల కెల్లఁ దా నగుచు వేద్యుండై చిదానందుండై

క్షీతిపుత్రహృదయప్రమాదకరుండై • చెల్వొందుశ్రీ రామానిక

సతతంబు శరణంబు వేడెదను మోక్ష శ్రీసమాగంక్షి నై.

తా. ఎల్లప్పుడును భోగములననుభవించువారికి మిక్కిలి దూరమనందుండు వాఁడును, ఎల్లప్పుడు యోగ మనఁగా జిత్రవృత్తులను నిశోధించి స్వాధీనమునం దుంచుకొన్నవారికి సమీపములాఁ బ్రకాశించువాఁడును, చిదానందములకుఁ గంద మును, జనక రాజుకూతురైన పీతయొక్క ఆనందమునకు బీజమును, రఘువంశరాజుల కుఁ ప్రభువును అగు శ్రీరామనిగూర్చి సదా ప్రపత్తిని చేయుచుండును.

శ్లో. మహాయోగమాయానిశేషానుముక్తోవిభానీశలీలానగాళాగవృత్తిః

ద్వదానందలీలాః ధావూర్ణకర్ణా స్పదానందరూపాభవంతీనాలోకే.

మ. లలితం బైనభవత్కథామృతము చాఁకిం గ్రోలుమానట్టిని.

శృలు లానందమనస్కు లౌట కరయఁ • సందేహమా భక్తవ

త్సల లీలామనుజాకృతిప్రకృతియోః మాయా క కాకుత్స్థవం
శలసద్వార్ధిశశాంక రామధరణీశా దేవదేవోత్తమా. ౧౦౮

తా. ప్రభూ ! రామా ! నీవు గొప్పనియగు యోగమాయాసంబంధములయిన
విశేషములతోఁగూడుకొన్నవాఁడవు గనుక నేలీలచేతనైన మనుష్యాకారముచేతను
ప్రవర్తించినవాఁడ వగుచు బ్రకాశించుచున్నావు, ఆనందకరములయిన నీలీలలను
గుఱించినకథలచేతను నిండింపఁబడిన చెవులుగలవారు—ఆనఁగా సదా నీకథలు
వినువారు, ఎల్లప్పుడును, ఈలోకమునందు, ఆనందస్వరూపు అగుచుందురు.

శ్లో. యస్య పాణానివారణావనకృతే స్యాతాం నిదానే విభో
రైర్దేర్ధ్యాంక్షపతేః కృపాజలనిధేః కోపప్రసాదా ముదే,
భూయా ద్వాసవనీలసన్నిభతను ర్వామాంకసీదద్యధూ
స్సౌఽయం దుష్టనిశాటపాటనపటు శ్రీరాఘవో వ స్సదా. ౧౦౯

మ. పతి పాణావనశిక్షహేతు వయి కోఁపధ్వంససంబంధగ
ర్విత కాకాసురునందుఁ గ్రోధి యయి యర్థింపఁ బ్రసాదాత్ముడై
శతమన్యూపలవర్ణుడై సదయుడై • తౌపుత్రికాయుక్తుడై
హతదుష్టాసురుడైనరాఘవుఁడు న • న్నశ్రాంతమున్ బ్రోవుతన్.

తా. దయాసముద్రుడయిన యేప్రభువుయొక్క కోపము, అనుగ్రహము,
వాలియొక్కయు, కాకాసురునియొక్కయు, ప్రాణములను హరించుటకొఱకును,
రక్షించుటకొఱకును కారణముగ నయినవో, ఆయాప్రభువు. ఇంద్రనీలముతో
సమానమయినశరీరముగలవాఁడు— ఎడమతొడపైని హుచ్చన్నసీతాభామగలవాఁడు,
దుష్టులయిన రాక్షసులను చంపుటయందు సమర్థుఁడు, శ్రీరఘువంశోద్భవుఁడు,
శ్రీరాముఁడు సదా విాతు సంతోషముకొఱ కగుఁగాక.

శ్లో. దుష్టవా కలుషాత్మకోఽపి పిశునో దుర్మార్గసంచారవాన్
మాత్మఘోషపి పితృఘ్నవర్తనిరత స్సన్మానినిందాపరః,
యోఽదఃశత్యమృతం హితం మధురసం వక్తాచశ్రోతా లిఖన్
స్ప్రచాప్నోతి నిరంతరైహికసుఖం నిర్వాణసౌఖ్యం తతః. ౧౧౦

మ. కలుషాత్ముఁడునుమాత్మతాతహుఁడును • మృదుత్తుఁడునుమానివ
ర్ముల నిందించునతండు దుష్టుఁడు మహాఁగ్రోధాంధుడైనదానీట్
కలుకర్ణామృతమున్ లిఖంప శ్రుతులన్ • గ్రోలన్ బరింపఁ మహిన్
గలకాలంబు సుఖంబులం గని మహానందంబు నొందున్ దుదన్.

తా. దుష్టుఁ డయినప్పటికిని కలుషమయిన చిత్తముగలవాఁడయినప్పటికిని,
కాండములు చెప్పి కొంపలు కాల్చువాఁ డయినప్పటికిని, చెడుమార్గములయందు.